

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

**ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ (ΙΑΚΑ)**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΠΜΣ)

«ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ»

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: «Θεωρίες Ασφάλειας
/Ασφαλειοποίησης και Πολιτικές Μετανάστευσης στο Σύγχρονο
Ευρωπαϊκό Πλαίσιο».**

Κοτσινονός Αθανασίου Θεοχάρης

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

κ. Ιωάννα Λαλιώτου

Συμβουλευτική Επιτροπή:

κ. Πολυμέρης Βόγλης

κ. Γιακουμάκη Βασιλική

ΙΟΥΝΙΟΣ 2025

Υπεύθυνη Δήλωση

«Δηλώνω υπευθύνως ότι όλα τα στοιχεία σε αυτή την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάσθηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία.

Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ, τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου».

Βόλος 24 - 06 - 25

Θεοχάρης Αθανασίου Κοτσινονός

Copyright © Θεοχάρης Αθ. Κοτσινονός, 2025 Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος – All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.

Περίληψη

Ως θέμα της παρούσας διπλωματικής ορίζεται η μελέτη των θεωριών Ασφάλειας - Ασφαλειοποίησης και οι πολιτικές μετανάστευσης οι οποίες ασκούνται στο Σύγχρονο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο. Με τη μελέτη των εν λόγω θεωριών Ασφάλειας, επιχειρείται να αναδειχθούν οι επικρατούσες θεωρίες περί ασφαλειοποίησης μέσα από τις αντίστοιχες σύγχρονες σχολές έκφρασής τους σε διασύνδεση τόσο με τις ερμηνευτικές δυνατότητες που αυτές προσδίδουν, ως σύγχρονη ματιά στην ίδια την παραδοσιακή έννοια της Ασφάλειας, όσο κατ' επέκταση και στην ικανότητα μελέτης του ίδιου του φαινομένου της Μετανάστευσης. Ειδικότερα, ως προς την ικανότητα μελέτης του φαινομένου της Μετανάστευσης, μέσω του διπόλου των εννοιών Ασφάλεια & Ασφαλειοποίηση, ανιχνευτικό ρόλο προς μια σύγχρονη προσέγγιση του ζεύγους των εννοιών Ασφάλεια και Μετανάστευσης ως προς τις ασκούμενες πολιτικές, αναλαμβάνει η ικανότητα ανανοηματοδοτικού χαρακτήρα η οποία μας παρέχεται, μέσω της Μελέτης των Σπουδών Κινητικότητας σε συνδυασμό με την Εθνογραφία.

Η ανάλυση των δεδομένων και η ερμηνευτική προσέγγιση των ευρημάτων της έρευνας στηρίχθηκαν σε ένα διεπιστημονικό υπόβαθρο ταυτόχρονα, σε επίπεδο θεωρίας που αξιοποιεί τις Διεθνείς Σχέσεις και τις Σπουδές Κινητικότητας στην Κοινωνική Ανθρωπολογία και σε επίπεδο μεθοδολογικών εργαλείων με τις δυνατότητες - μεθόδους που προσφέρει η Κριτική Ανάλυση Λόγου και τα αναλυτικά εργαλεία αυτής.

Τα αποτελέσματα της έρευνας, μεταξύ άλλων, έδειξαν ότι πέρα από την ανάγκη διεπιστημονικής προσέγγισης στα προς συζήτηση θέματα, είναι εξίσου γόνιμη η συνάντηση πεδίων που μέχρι τώρα δεν αλληλοτροφοδοτούνται, ενώ ταυτόχρονα χρειαζόμαστε νέες μελέτες περί αυτού με σκοπό την αλλαγή και διεύρυνση της έννοιας της ασφάλειας προς όφελος των σύγχρονων ανθρώπων και των ανθρώπων σε συνθήκες κινητικότητας σε πολλαπλά επίπεδα.

Λέξεις κλειδιά: Ασφάλεια, Ασφαλειοποίηση, Μετανάστευση, Πολιτικοποίηση, Κριτική Ανάλυση Λόγου, Διεθνείς Σχέσεις και Ασφάλεια, Πολιτική Οικονομία, Σπουδές Κινητικότητας, Διαπολιτισμικότητα, Διαπολιτισμική Επίγνωση, Ικανότητα Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας.

Abstract

The subject of this thesis is the study of Security - Securitization theories and migration policies practiced in the Contemporary European Context.

By studying these theories of Security, an attempt is made to highlight the prevailing theories of securitization through their corresponding modern schools of expression in connection with both the interpretative possibilities they provide, as a modern look at the traditional concept of Security itself, and by extension, the ability to study the phenomenon of Migration itself.

In particular, regarding the ability to study the phenomenon of Migration, through the duality of the concepts of Security & Securitization, the ability of a reinterpretative nature, which is provided to us through the Study of Mobility Studies in combination with Ethnography, takes on a detective role towards a modern approach to the pair of concepts of Security and Immigrant in terms of the policies practiced.

The data analysis and the interpretive approach to the research findings were based on an interdisciplinary background at the same time, at the level of theory that utilizes International Relations and Mobility Studies in Social Anthropology and at the level of methodological tools with the possibilities - methods offered by Critical Discourse Analysis and its analytical tools.

The results of the research, among other things, showed that beyond the need for an interdisciplinary approach to the issues to be discussed, the meeting of fields that have not yet fed off each other is equally fruitful, while at the same time we need new studies on this with the aim of changing and expanding the concept of security for the benefit of modern people and people in conditions of mobility on multiple levels.

Key words: Security, Securitization, Migration, Politicization, Critical Discourse Analysis, International Relations and Security, Political Economy, Mobility Studies, Interculturality, Intercultural Awareness, Intercultural Communication Competence.

Ευχαριστίες

Το παρόν πόνημα αποτελεί διπλωματική εργασία στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος «Σπουδές στην Κινητικότητα» του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Θα ήθελα, κατ' αρχάς, να ευχαριστήσω το σύνολο των καθηγητριών και καθηγητών τόσο για την παροχή των γνώσεών τους καθ' όλη τη διάρκεια της παρακολούθησης των μαθημάτων όσο, κυρίως, για την ακαδημαϊκή φιλοξενία και εξωστρέφεια που ειλικρινά και άοκνα καταδείκνυαν στην προσπάθειά μου για διασύνδεση συνάντηση γνωστικών πεδίων που μέχρι τώρα δεν αλληλοτροφοδοτούνται, όπως από τη μια οι Διεθνείς Σχέσεις & Ασφάλεια, τα εφαρμοσμένα οικονομικά με την Πολιτική Οικονομία και την Κριτική Ανάλυση Λόγου, με τις Σπουδές Κινητικότητας του τμήματος Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας από την άλλη.

Ειδικότερα, για την εκπόνηση της διπλωματικής αυτής εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου, κ. Λαλιώτου Ιωάννα, η οποία με το εύρος του γνωσιακού της υπόβαθρου, την οξυδέρκεια και την αντίστοιχη ικανότητά της για «Διοίκηση Γνώσης», με βοήθησε με την παροχή κατευθυντήριων οδηγιών τόσο στη δημιουργική προσέγγιση ενός εξόχως *contra* επίκαιρου και ταυτόχρονα διεπιστημονικού θέματος, όσο και στην αποτελεσματική καταγραφή της θέσης πως χρειαζόμαστε νέες μελέτες προς ικανοποίηση της ανάγκης διεπιστημονικής προσέγγισης σε θέματα που *in principle* δεν βρίσκονταν σε επικοινωνία μεταξύ τους.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου, τη σύζυγο και τον υιό μας, που η στωική υπομονή τους, μεσολαβουμένης μιας ιδιαίτερα απαιτητικής και κρίσιμης περιόδου για όλους, με τη στάση, την κατανόηση και την αληθινή τους αγάπη με βοήθησαν έτι περαιτέρω στη «στέγαση» του επιμέρους «βηματισμού» μου προς την υλοποίηση των ονείρων και των φιλοδοξιών μου.

Πίνακας Περιεχομένων	Σελ.
Abstract	
Ευχαριστίες	
Πίνακας Περιεχομένων	
Κεφάλαιο 1	1
1.0 Εισαγωγή	1
1.1 Προσδιορισμός του υπό μελέτη θέματος, προσδιορισμός προβλήματος, οι λόγοι μελέτης του θέματος και η σημασία του	4
1.2 Σκοπός έρευνας, ερευνητική υπόθεση και ερευνητικά ερωτήματα	4
1.3 Μεθοδολογία	5
1.4 Αναμενόμενα αποτελέσματα	6
1.5 Συνοπτική περιγραφή Έρευνας – Δομή Εργασιών	6
Κεφάλαιο 2	8
Ανασκόπηση σχετικής Βιβλιογραφίας	
2.0 Εισαγωγή	8
2.1 Ανάλυση βιβλιογραφικών αναφορών	8
Κεφάλαιο 3	23
Το φαινόμενο της Μετανάστευσης	
3.1 Ιστορική Αναδρομή & Πολιτικές	23
3.2 Μετανάστευση, Εννοιολογικές Ταξινομήσεις και Δημογραφία	26
3.3 Περιγραφή κατάστασης για τους Μετανάστες	30
3.4 Συμπεράσματα 3 ^{ου} Κεφαλαίου	33
Κεφάλαιο 4	35

Θεωρίες Ασφάλειας - Ασφαλειοποίησης (Securitization)	
4.1 Ασφάλεια & Ασφαλειοποίηση	35
4.2 Οι τρεις +1 +1 Σχολές Σκέψης	36
4.3 Συμπεράσματα 4 ^{ου} Κεφαλαίου	41
Κεφάλαιο 5 Ασφαλειοποίηση Μετανάστευσης, Πολιτικές Μετανάστευσης στο Σύγχρονο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο - Ελλάδα	43
5.1 Ασφαλειοποίηση της Μετανάστευσης	44
5.1.1 Τι είναι η Ασφαλειοποίηση?	45
5.2 Πολιτικές και Πρακτικές Μετανάστευσης	47
5.2.1 Οι πολιτικές μετανάστευσης στις ΗΠΑ	48
5.2.2 Οι πολιτικές μετανάστευσης στην Ευρώπη	49
5.2.3 Οι πολιτικές μετανάστευσης στην Ελλάδα	53
5.2.3.1 Οι πολιτικές μετανάστευσης στην Ευρώπη	53
5.2.3.2 Οι ασφαλειοποιημένες πρακτικές μετανάστευσης στην Ευρώπη	55
5.2.3.3 Οι πολιτικές και οι πρακτικές μετανάστευσης στην Ελλάδα	59
5.2.4 Η Τουρκία	59
5.2.4.1 Η Υψηλή Στρατηγική της Τουρκίας	59
5.2.4.2 Η Τουρκία μετά το 2019 έως σήμερα	62
5.3 Συμπεράσματα 5 ^{ου} Κεφαλαίου	66

Κεφάλαιο 6	69
Πολιτικές - Πρακτικές και Πεποιθήσεις	
6.0 Κριτική Ανάλυση Λόγου / Critical Discourse Analysis (CDA) αποσπασμάτων λόγου για τη Μετανάστευση	70
6.1 Ο πολιτικός Λόγος για τη μετανάστευση στην Ευρώπη	72
6.2 Ο πολιτικός Λόγος και η ασφαλειοποίηση για τη μετανάστευση στην Ελλάδα	76
6.3 Ο πολιτικός Λόγος και οι πρακτικές για τη μετανάστευση στην Τουρκία	84
6.4 Άσκηση πρακτικών ωφέλιμου / «έξυπνου»- πολυκατευθυντικού- χαρακτήρα, μέσω δημιουργίας νέων εθνογραφικών «υποκειμένων»	89
6.5 Συμπεράσματα 6 ^{ου} Κεφαλαίου	90
Κεφάλαιο 7	94
Γενικά Συμπεράσματα - Πρόταση	
7.1 Επικαιροποιημένο πλαίσιο τριπλής Σχέσης Κράτους - Ασφάλειας - Μετανάστευσης / Μετανάστη	94
7.1.1 Τα Μικρά Κράτη / Small States	96
7.1.2 Τα Έξυπνα Κράτη / Smart States	96
7.2 Γενικά Συμπεράσματα - Διαπιστώσεις	102
7. 3 Πρόταση	101
Επίλογος	103
Πηγές - Βιβλιογραφία	104
Παραρτήματα	112
Παράρτημα «Α» Κατάλογος Εικόνων - Κατάλογος Πινάκων	A-1 & A-2 & A-3
Παράρτημα «Β» Διαπολιτισμική Επίγνωση (Intercultural Awareness), Ικανότητα Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας (ΙΔΕ), Ενδεικτική Πρόταση Υλοποίησης Διαπολιτισμικής Επίγνωσης	B-1έως B-7

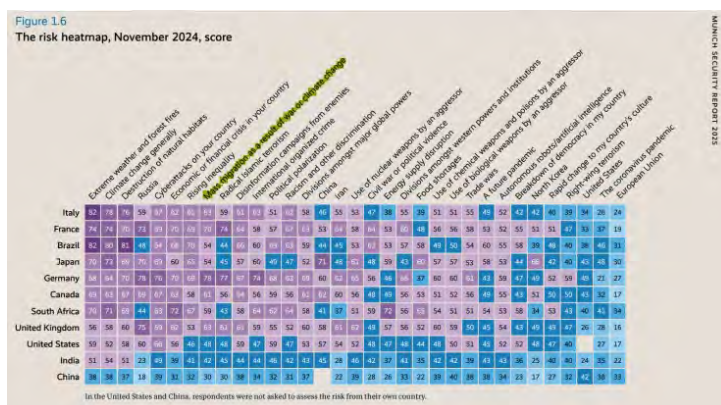
Κεφάλαιο 1

1.0 Εισαγωγή

Στην 61^η διάσκεψη ασφαλείας στο Μόναχο / «Munich Security Conference»¹, η οποία για το 2025 έλαβε χώρα από τις 14 έως τις 16 Φεβρουαρίου και συμμετείχαν σε αυτή πάνω από 450 προσωπικότητες ανά τον κόσμο, ρηξικέλευθη, μεταξύ άλλων, υπήρξε η ομιλία του αντιπροέδρου της νέας κυβέρνησης Trump των ΗΠΑ, J. D. Vance, η οποία συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκε στις 14 Φεβρουαρίου 2025.

Με αφορμή την εν λόγω ομιλία, πέραν της σημαίνουσας οπτικής και άμεσης διασύνδεσης των θεμάτων άσκησης πολιτικών τόσο σε διατλαντικό, όσο και εσωτερικά της Ευρώπης επίπεδο, οι εν λόγω πολιτικές αναδεικνύουν τόσο έντονα όσο και με μορφή επείγοντος πλέον, πέραν των υπολοίπων, την άμεση σχέση - διασύνδεση των θεμάτων ασφαλείας ως άσκηση πολιτικής με το γενικότερο φαινόμενο της μετανάστευσης.

Πηγή: https://securityconference.org/assets/02_Dokumente/01_Publikation/en/2025/MSR_2025/Kapitel/MSR_2025_Munich_Security_Index.pdf

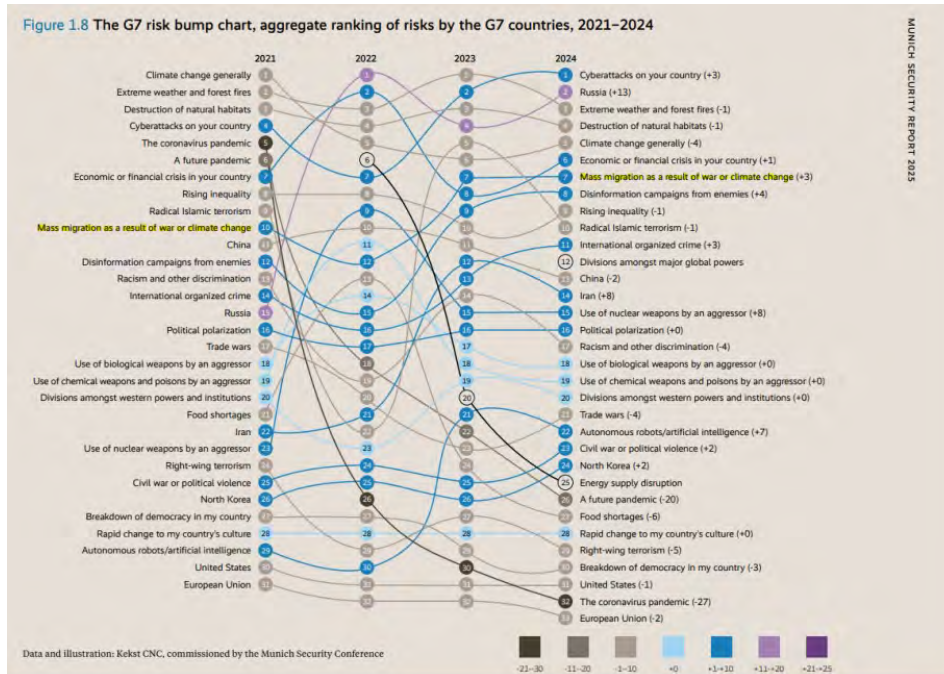
Εικόνα 1: Ετήσια έκθεση ασφαλείας «2025 Munich Security Index», σελ. 6

Διασυνδεδετικά με το προηγούμενο και με βάση την ετήσια έκθεση για το 2024 του προαναφερόμενου forum, η μαζική μετανάστευση / «mass migration» ως διακριτή ενότητα ανάλυσης κατέχει ταυτόχρονα μια από τις υψηλότερες (συμπεριλαμβανομένης της αυξητικής τάσης για τις G7 χώρες) θέσεις παγκοσμίως (8^η από 33 συνολικά) θέσεις παγκοσμίως (εικόνες

¹ «...Munich Security Conference. The world's leading forum for debating international security policy. During its main conference in February, the MSC assembled more than 450 senior decision-makers as well as thought leaders from around the world, including heads of state, ministers, leading personalities of international and non-governmental organizations, high-ranking representatives from business, the media, academia, and civil society to debate pressing issues of international security policy...» <https://securityconference.org/en/about-us/about-the-msc/>, <https://securityconference.org/en/msc-2025/>

1 & 2) ως θέμα άμεσα σχετιζόμενο τόσο με τον παράγοντα του ρίσκου όσο και της ασφάλειας πάντα υπό την οπτική άσκησης των οποιοδήποτε πολιτικών.

Πηγή: https://security.conference.org/assets/02_Dokumente/01_Publikationen/2025/MSR_2025/Kapitel/MSR_2025_Munich_Security_Index.pdf

Εικόνα 2: Ετήσια έκθεση ασφαλείας, «2025 Munich Security Index», σελ. 8

Με την παρούσα εργασία στο 1^ο κεφάλαιο πραγματοποιείται, σε πρώτο στάδιο τόσο ο προσδιορισμός του θέματος όσο και η αιτιολόγηση της επιλογής του θέματος που αυτή καλείται να καλύψει. Συγκεκριμένα επιχειρείται η διασύνδεση των ζητημάτων που σχετίζονται με την έννοια της Ασφάλειας η οποία ως αντικείμενο του τομέα των Διεθνών Σχέσεων με το αντίστοιχο επίκαιρο ζήτημα της Μετανάστευσης, όπου σημείο διασύνδεσης μεταξύ των εν λόγω δυο εννοιών είναι οι εκάστοτε ασκούμενες πολιτικές που αποφασίζονται ως προς τη διαχείριση και αντιμετώπιση των θεμάτων αναφορικά με τη μετανάστευση και κατά πόσο αυτές οι πολιτικές διατυπώνονται ή γενικά αντανakλούν θέματα ασφαλείας ή θεμάτων παρεμφερών με αυτή.

Ειδικότερα, στην παρούσα εργασία διασυνδέονται το γνωστικό αντικείμενο που οι Σπουδές στην Κινητικότητα εξετάζουν, με τις αντίστοιχες Σπουδές στις Διεθνείς Σχέσεις και ειδικότερα τις Σπουδές Ασφάλεια², τα Εφαρμοσμένα Οικονομικά³ και τις Σπουδές Πολιτικής, Γλώσσας και

² **University of Macedonia (UOM)** - Thessaloniki – Greece Master of Science: (MSc.) in International Relations & Security. Thesis, 2021, «The Evolution of Greek - Israeli Relations from May 21, 1990, to Present: Their Strategic Significance for the Eastern Mediterranean», supervised by Professor Spyridon Litsas.

³ **University of Thessaly**- Volos - Greece , Master of Science: (MSc.) in Economics, with focus on Applied Economics and Defense Economy. Thesis, 2022, «Domestic Defense Industry and Technological Diffusion of Knowledge: Literature Review and Empirical Findings», supervised by Professor Christos Kollias.

Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας με έμφαση στη Σημειωτική (Semiotics) και την Κριτική Ανάλυση Λόγου (Critical Discourse Analysis / CDA)⁴, ενώ ταυτόχρονα σημαντική είναι η συμβολή, ως προς το επίπεδο εξέτασης για εφαρμογή των εκάστοτε διατυπωμένων συμπερασμάτων - προτάσεων της επαγγελματικής⁵ και ερευνητικής⁶ εμπειρίας του γράφοντος, πάντα με γνώμονα την εκάστοτε «Παραγόμενη Αξία» / «Value Production».⁷ Συγκεκριμένα εξετάζεται από τη μια, η θέση που το θέμα της εργασίας καταλαμβάνει εντός ενός πυκνού, ταυτόχρονα διεθνούς και τοπικού επιπέδου σε θέματα θεσμών και άσκησης πολιτικών σχετιζόμενα με τη μετανάστευση, ενώ από την άλλη, εξετάζεται διασταλτικά ρόλος που ο κάθε μετανάστης ως άτομο δύναται να αναλαμβάνει. Ειδικότερα με την παραπάνω προσπάθεια συγκριτικής εξέτασης των εν λόγω θεμάτων, θα υπάρξει επικαιροποιημένη καταγραφή και θα δοθεί έμφαση στις υφιστάμενες πολιτικές μετανάστευσης που ασκούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με επιπλέον ειδικότερη αναφορά στις αντίστοιχες πολιτικές για την Ελλάδα και την Τουρκία.

Εν συνεχεία, καταγράφεται ο σκοπός τον οποίο η παρούσα ερευνητική προσπάθεια επιδιώκει, σε άμεση συνάφεια με τα ειδικότερα ερευνητικά ερωτήματα ή / και τις επιμέρους υποθέσεις. Η ολοκλήρωση του παρόντος κεφαλαίου υλοποιείται μέσω της παρουσίασης της ακολουθητέας μεθοδολογίας, των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων καθώς επίσης, τέλος, της αντίστοιχης δομής που η παρούσα εργασία κατέχει.

⁴ **Ionian University** - Corfu - Greece, Master of Arts (MA) in Politics, Language, and Intercultural Communication (POLICO). Thesis, «Khrushchev's Secret Speech on 24 and 25 February 1956 and Putin's speech in February 2007 from the podium of the Munich Security Conference», supervised by Professor Fotini Karlafti.

⁵ www.linkedin.com/in/theocharis-kotsinonos-7b8a35aa

⁶ Accomplishments:

- Thesis, Hellenic Air Force Academy in collaboration with the National Centre For Scientific Research «Demokritos», 1995, on «Nuclear Fusion and Cleaning of Ancient Artifacts using Plasma», supervised by Professor Konstantinos Xaplanteris.
- Thesis, Hellenic Air Force War College (HAFWC), in collaboration with Panteion University, 2005, on «National and Religious Groups in Turkey and their Impact on the Kemalist Regime», supervised by Professor Gerasimos Karampelias.
- Thesis, Hellenic Supreme National Defense College (HSNDC), 2020, on «Pressure Groups, Lobbies, the Jewish Lobby in the USA».
- Thesis, Hellenic National Defense College (HNDC), 2023, «Migration as a Security Issue», supervised by Professor Konstantinos Koliopoulos.

⁷ «...In philosophy, "value production" refers to the philosophical inquiry into how and why certain things are considered valuable, and the processes through which value is created or assigned. It explores the nature of value itself, whether it's objective or subjective, and how different systems of thought understand and categorize values....»,

https://www.google.com/search?q=value+production+meaning+philosophy%3F&sca_esv=d2b9df46a597ed26&rlz=1C1GCEA_enGR1083GR1083&biw=1396&bih=639&sxsrf=AE3TifOrAk8OxFcLfCiqOyDq1il7Hp5_Nw%3A1750276550988&ei=xhITaOORPO3XwPAPgeuqWAI&ved=0ahUKEwjijNKg4PuNAxXtKxAlHYG1CigQ4dUDCBA&uact=5&og=value+production+meaning+philosophy%3F&gs_l=EgxnD3Mtd2I6LXNlcnAiJHZhBHVlIHByb2R1Y3Rpb24qbWVhbmluZyBwaGlz3NvcGh5PzIFECEYOAeyBRAhGKABMgUQIRigATIFECEYOAeyBRAhGKABSP8xUMcHWJovcAF4AZABAjgB3QGgAeASqgEFMC41Lje4AQPIAQD4AQGYAg2gAt4TwgIKEAAYsAMY1gQYR8ICBhAAGBYHsICCBAAGBYCHgewgIFECEYnwXCAgcQIRigARgKmAMAIAYBkAYIkgcFMS4zLjmgB9Y0sgcFMC4zLjm4B88TwgCFMi05LjTIB1c&scit= gws-wiz-serp

1.1 Προσδιορισμός του υπό μελέτη θέματος, προσδιορισμός προβλήματος, οι λόγοι μελέτης του θέματος και η σημασία του

Η παρούσα εργασία επιχειρεί τη σύζευξη δυο θεμάτων, τα οποία επί του παρόντος αντιμετωπίζονται το ένα σε αντιπαράβολή με το άλλο. Από τη μια το τι συνιστά η έννοια της ασφάλειας και από την άλλη το τι συνιστά το ζήτημα της μετανάστευσης και πως αυτό καταγράφεται ή διαχειρίζεται μέσω των εκάστοτε ασκούμενων πολιτικών.

Με την έρευνα αυτή επιχειρείται να υπάρξει μια προσέγγιση του θέματος της ασφάλειας και του ζητήματος της μετανάστευσης τόσο μέσω του συνδυασμού των θεωριών (και σπουδών) Ασφάλειας, [οι οποίες αποτελούν αντικείμενο του τομέα των Διεθνών Σχέσεων], και όπως αυτές έχουν επί του παρόντος διαμορφωθεί (μετεξελιχτεί), όσο και μέσω εφαρμογής των θεωριών των σπουδών Κινητικότητας, [οι οποίες αντίστοιχα αποτελούν αντικείμενο του τομέα της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας], ώστε να εξεταστεί η δυνατότητα αναθεώρησης περί ασφαλειοποιημένης θέασης των θεμάτων της μετανάστευσης ή ακόμα ακόμα και η εξέταση της δυνατότητας, εντός ενός κανονιστικού πλαισίου ενός υβριδικού – αλληλοσυμπληρωματικού τρόπου του ενός θέματος με το άλλο.

Συμπληρωματικό εργαλείο στις προηγούμενες δυο αναφορές περί σπουδών ασφαλείας και σπουδών κινητικότητας, θα αποτελέσει η εφαρμογή των μεθόδων που μας προσφέρονται από την εφαρμογή της μεθόδου της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου / Critical Discourse Analysis / CDA) όπου θα υπάρξει ως παράδειγμα εφαρμογή κριτικής ανάλυσης διατυπωμένων λόγων (θεσμών, πολιτικών αρχηγών κ.α) όσο και εξέταση του αποτυπώματος, μέσω των εκάστοτε ασκούμενων πολιτικών, σε επίπεδο πολιτικής οικονομίας και οικονομικού αντίκτυπου της σχέσης μεταξύ των εννοιών της Ασφάλειας και της Μετανάστευσης.

Ειδικότερα στην προαναφερθείσα βάση επιχειρείται μέσω της εξέτασης των θεωριών κινητικότητας από τον χώρο των Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών από τη μια, να εξετασθεί η ίδια η έννοια της ασφάλειας όπως αυτή έχει εξετασθεί στον χώρο των Διεθνών Σχέσεων και της Εξωτερικής Πολιτικής και της πορείας που επί του παρόντος αυτή έχει διαγράψει και ακολουθήσει ιστορικά και του κατά πόσο δύναται να διατυπωθεί η θέση ότι υφίσταται κινητικότητα της ασφάλειας. Ταυτόχρονα από την άλλη, μέσω της Σημειωτικής (Semiotics) και της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου / Critical Discourse Analysis (CDA), θα γίνει προσπάθεια να αναδειχθούν οι ερμηνευτικές δυνατότητες που το ζεύγος των εννοιών ασφάλεια - μετανάστευση/μετανάστης μπορεί να διαθέτει ως δυνητική θέση συνεργατικότητας και ασκούμενη πολιτική, που δύναται να αναλαμβάνει το ζεύγος της σχέσης των εννοιών ασφάλεια - μετανάστευση/μετανάστης εντός ενός ευρύτερου καταγεγραμμένου και κατ' ουσία συνεχούς ιστορικού - οικονομικού πλαισίου.

1.2 Σκοπός έρευνας, ερευνητική υπόθεση και ερευνητικά ερωτήματα

Με την παρούσα εργασία επιδιώκεται η ικανοποίηση δυο σκοπών, ως εξής:

1) Η εξέταση μετεξέλιξης και καταγραφής των υφιστάμενων θεωριών για την έννοια της ασφάλειας και επιπλέον η εξέταση διαλειτουργικής (υβριδικού χαρακτήρα) σύζευξης των εννοιών ασφαλειοποίηση (securitization) και μετανάστευση υπό ένα κοινό πλαίσιο άσκησης πολιτικών,

2) Η ανίχνευση διατύπωσης πρότασης ακαδημαϊκού ή και καινοτόμου αναπτυξιακού / επενδυτικού χαρακτήρα, τόσο ως προς την έρευνα όσο και προς εφαρμογή μέσω χάραξης και υιοθέτησης ανάλογων πολιτικών, βασιζόμενες διασταλτικά στο ζεύγος των εννοιών ασφάλεια / ασφαλειοποίηση και μετανάστευση.

Ως βασική ερευνητική υπόθεση στην εξεταζόμενη εργασία είναι το κατά πόσο, με κέντρο τον άνθρωπο, η εκάστοτε ασκούμενη πολιτική δύναται να δημιουργεί με έξυπνο τρόπο, ένα περιβάλλον - χώρο συνεργατικής / υβριδικής λειτουργίας υπό ένα κοινό πλαίσιο ασφάλειας εντός ενός διακριτού χώρου ο οποίος ορίζεται από τη μια από το κράτος ή συμμαχία κρατών και Διεθνών Οργανισμών ή ιδιωτικής επιχείρησης και από την άλλη ενός ατόμου ή μιας συλλογικότητας που ως «άλλος» βιώνει την περιθωριοποίηση, την ανασφάλεια ή ακόμα και την απουσία της δημοσιοποιημένης εικόνας υπό το προαναφερθέν διακριτό πλαίσιο.

Με βάση το προηγούμενο ως ερευνητική υπόθεση, τίθενται αντιστοίχως δύο βασικά ερευνητικά ερωτήματα.

Το πρώτο εξ αυτών είναι το κατά πόσο, μπορεί να διατυπωθεί ότι υφίσταται κινητικότητα στην Ασφάλεια,

Το δεύτερο εξ αυτών, είναι να εξεταστεί κατά πόσο δύναται να διατυπωθεί σε επίπεδο άσκησης πολιτικής, υπό τον όρο «έξυπνη επιλογή» η δυνατότητα παραγωγής Αξίας εντός ενός κοινά αποδεκτού πλαισίου ασφαλείας που θα ικανοποιεί ως πολιτική τόσο τους κρατικούς / διεθνείς, όσο και την ασφάλεια των ίδιων των ανθρώπων.

1.3 Μεθοδολογία

Η παρούσα εργασία δεν θα εκμεταλλευτεί για ανάλυση αντίστοιχα μεθοδολογικά εργαλεία (SPSS, NeuroXL, Microsoft Outlook Express κ.λπ.), προς αξιοποίηση και εξαγωγή στατιστικών στοιχείων.

Η μέθοδος πέρα από τον ποιοτικό (και όχι τον ποσοτικό) χαρακτήρα που θα ακολουθήσει θα είναι σε συνδυασμό με τον περιγραφικό και ταυτόχρονα βιβλιογραφικό ρόλο της απεικόνισης δεδομένων η εκμετάλλευση μέσω της επιστήμης της Σημειωτικής (Semiotics) και της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου / Critical Discourse Analysis / CDA) στη Γλωσσολογία, της εφαρμογής AntConc και των αποτελεσμάτων που η εν λόγω εφαρμογή δύναται να αποδίδει.

Ειδικότερα, και όπως θα εφαρμοσθεί στα αντίστοιχα κεφάλαια, η μέθοδος της σημειωτικής ανάλυσης, βασιζόμενη στις διατυπωθείσες θεωρίες των TeunVanDijk⁸ (TeunVanDijk, 2014), Fairclough⁹ (FaircloughNorman, 1989), Krippendorff¹⁰ (K.Krippendorff, 1989), Holsti (O.R.Holsti, 1969)¹¹ καθώς και τις οδηγίες που παρέχει ο Μιχαλακόπουλος¹² (ΓεώργιοςΜιχαλακόπουλος, 2012), ακολουθώντας τα αντίστοιχα μεθοδολογικά βήματα πέραν του ότι αναδεικνύει τα κυρίαρχα νοήματα μέσα σε μια αποκωδικοποιημένη, έλλογη ή γραπτή ή / και μέσω εικόνων δράση – συμπεριφορά, επιπλέον δύναται οδηγεί σε ασφαλή και ωφέλιμα ταξινομητικά συμπεράσματα προς επιχειρηματολόγηση περαιτέρω εξαχθέντων συμπερασμάτων.

1.4 Αναμενόμενα αποτελέσματα

Το αναμενόμενο αποτέλεσμα, όσον αφορά την εργασία αυτή, είναι η διατύπωση μιας πρότασης ώστε υπό τους όρους «έξυπνο κράτος» / «smart state» και «human security» να ικανοποιούνται μέσω ασκούμενων πολιτικών, τόσο η απαίτηση βιωσιμότητας ενός κράτους όσο και ο μη αποκλεισμός - συμπερίληψη /ενσωμάτωση ενός καθενός για τον κάθε μετανάστη ατομικά ή / και ομαδικά, υπό ένα κοινό πλαίσιο παραγωγής αξίας εκατέρωθεν για τον καθένα.

1.5 Συνοπτική περιγραφή Έρευνας - Δομής Εργασίας

Στην πτυχιακή εργασία που έχω αναλάβει, θα εξεταστεί η (συγκριτικά) σύζευξη του γενικότερου φαινομένου της μετακίνησης πληθυσμών και ειδικότερα αυτού της Μετανάστευσης με αυτό της Ασφάλειας, ειδικότερως μέσα από το πρίσμα της αντίληψης περί Ασφαλειοποίησης [(Securitization)].

Συγκεκριμένα θα υλοποιηθούν 3 επίπεδα ανάλυσης.

Το πρώτο επίπεδο θα είναι η επικαιροποιημένη περιγραφή των όρων (και της υφιστάμενης κατάστασης, συμπεριλαμβανομένης της υφιστάμενης βιβλιογραφίας) του φαινομένου της Μετανάστευσης και της έννοιας της Ασφάλειας με κατεύθυνση αναλυτικής περιγραφής τις εκάστοτε πολιτικές και της Ασφαλειοποίησης, αντίστοιχα. (Κεφάλαια 1 έως 5).

Το δεύτερο επίπεδο ανάλυσης μετά την (περιγραφική) παρουσίαση των δυο ζευγών - εννοιών (Ασφάλειας / Ασφαλειοποίησης & Μετανάστευσης / Πολιτικές), ως *stricto sensu* αντιθετικές έννοιες (υπό ένα ορισμένα οντολογικό πλαίσιο πχ κράτος, διεθνής οργανισμός κλπ), θα είναι μέσω συνθετικής σκέψης που οι σπουδές κινητικότητας μας παρέχουν, η προσπάθεια αντίληψης και κατανόησης της έννοιας της Ασφάλειας και των εκάστοτε πολιτικών [εντός μιας

⁸ TeunVanDijk. (2014). *Discourse and Knowledge: A sociocognitive approach*. London: Cambridge University Press.

⁹ FaircloughNorman. (1989). *Language and Power*. Longman.

¹⁰ K.Krippendorff. (1989). *Content analysis. International Encyclopedia of communication*. New York: Oxford University Press.

¹¹ O.R.Holsti. (1969). *Content analysis for the social sciences and humanities*. . Menlo Park: CA: Addison Wesley.

¹² Γεώργιος.Μιχαλακόπουλος. (2012). *Κάτω από την Ίσαλο γραμμή*. Αθήνα: Οσελότος.

γραμμής αντιθετικότητας/συγκρουσιακότητας, και στάσης (sedentarism)], με μια προοπτική (επιχείρημα προσέγγισης) υπό κονστρουβιστικό, αναθεωρητικό και επανακαθοριστικό πλαίσιο σύζευξης των δυο ζευγών εννοιών της Ασφάλειας / Ασφαλειοποίησης και αυτού της Μετανάστευσης / Πολιτικές (Κεφάλαιο 6).

Το τρίτο επίπεδο ανάλυσης μετά την προσέγγιση - συζευκτικά - των εννοιών μετανάστευσης - ασφαλειοποίησης στο δεύτερο επίπεδο, θα είναι, διασταλτικά, η αντίληψη - εξέταση [μέσω της συμπεριφοράς κρατών (ομάδων κρατών / «Small States» ή «Weak States») ¹³ και την αντίστοιχη φιλοσοφική θεώρηση σύμφωνα με τον Habermas, ως επικοινωνία και διάλογος εντός ενός πλαισίου οικουμενικού λόγου με εφαρμογή στην καθημερινή ζωή και τις εκάστοτε προκλήσεις που αυτή ενέχει], υπό τη νεοπαγή έννοια του «Έξυπνου Κράτους» / «Smart State» ¹⁴ η διατύπωση ανάλογης καινοτόμου πρότασης (Κεφάλαιο 7) βασιζόμενη στα γενικά συμπεράσματα τα οποία θα έχουν προηγουμένως διατυπωθεί.

Η καινοτομία την οποία η παρούσα εργασία θα επιχειρήσει είναι η καταγραφή της δυνατότητας, που οι εκάστοτε ασκούμενες πολιτικές μπορούν να προσδώσουν, για παραγωγή Αξίας ακόμα και εντός ενός κινητικού - στατικού διπόλου λειτουργίας, τόσο με χαρακτηριστικά βιώσιμης προσπάθειας όσο και με αντίστοιχα Στρατηγικού Χαρακτήρα υπό την προσέγγιση του ερευνητικού ερωτήματος περί κινητικότητας κρατών και κινητικότητας ασφάλειας εντός ενός πλαισίου οικουμενικού Λόγου και ένα αντίστοιχο πλαίσιο άσκησης ανάλογων πολιτικών. .

¹³ Παρότι δεν υφίσταται ένας ενιαία αποδεκτός ορισμός για την έννοια «Small State», αυτή του «Μικρού Κράτους» δηλαδή, υπό το ευρύτερο πεδίο των Διεθνών Σχέσεων όπου η εν λόγω έννοια εξετάζεται, ενδεικτικά και σύμφωνα με τους Neuman & Gstohl, ως « μικρό Κράτος ορίζεται, το κράτος το οποίο δεν είναι Μεγάλη Δύναμη», https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/19446/1/PediRebekka_PhD2016.pdf, σελ. 22.

¹⁴ Σύμφωνα με τον Σπυρίδωνα Λίτσα, το «Έξυπνο Κράτος / Smart State», σε αντιπαράθεση ως έννοια με αυτή του μικρού Κράτους, αναφέρεται ότι: «...*Smart States Theory diverges from the conventional approach of Small States Theory taught in the field of IR: **Small States Theory needs a well-defined definition to what a Small State is. Is it the territory that defines a Small State? Then, is Singapore considered a Small State? If yes, how is it possible to have such a thriving economy compared, for example, with Nigeria or Egypt, two states that do not fit the conventional framework? Is it the population? Then, is Israel a Small State, in other words, less powerful and more fragile than Afghanistan, which has a larger population? Are macroeconomics (at a macro or micro level) what define smallness in this particular theory? If so, during the 100 years of humiliation, would China be considered a small state compared to Norway? Smart State Theory is based on the premise that in international politics everything is a source of direct and indirect comparison. This comparison is essential regarding each state's unique position on the international power scale, which is regulated by the conduct that each state actor adopts daily to ensure its survival. Positioning is not terminal; states have the capacity, as well as the tendency, to empower their status. The key variable that allows states to climb higher on the international scale is their Smartness, an issue of direct and indirect comparison between all the states of the international system...***», <https://greekanalyst.substack.com/p/smart-states>

Κεφάλαιο 2

Ανασκόπηση σχετικής Βιβλιογραφίας

2.0 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα συνεχίσουμε την πλαισίωση με αναφορά στη σχετική βιβλιογραφία, εστιάζοντας τις θεματικές της παρούσας έρευνας και του διατυπωθέντος προβλήματος με τα αντίστοιχα εν αναλογία, ερευνητικά ερωτήματα.

Η υλοποίηση θα βασιστεί σε τρεις θεματικούς άξονες οι οποίοι στοιχειοθετούν το προς ανάλυση θέμα που η παρούσα εργασία καλείται να καλύψει. Ο πρώτος εξ αυτών είναι η εξέταση της βιβλιογραφίας η οποία αναφέρεται στην έννοια της ασφάλειας και κατ' επέκταση αυτή της ασφαλειοποίησης.

Ο δεύτερος καλύπτει την έννοια της μετανάστευσης τόσο από ανθρωπολογική άποψη όσο και ως ένα γενικότερο φαινόμενο. Διασυνδεδετικά με το προηγούμενο, η περαιτέρω στόχευση της βιβλιογραφικής αναφοράς σε σχέση με τη μετανάστευση εξετάζει τη σκοπιά και τη σχέση της εν λόγω έννοιας με αυτή της χάραξης και υλοποίησης μεταναστευτικών πολιτικών

Τέλος, στον τρίτο άξονα θα καλυφθεί βιβλιογραφικά το αντικείμενο των σπουδών κινητικότητας. Αντιστοικτικά καθόσον η πρόταση προς διατύπωση για την παρούσα εργασία βασίζεται, σε συνδυασμό των θεωριών διεθνών σχέσεων και των αντίστοιχων θεωριών περί σημειωτικής και κριτικής ανάλυσης λόγου / semiotics - criticaldiscourseanalysis/cda, θα υπάρξει (όχι σε πλήρη έκταση αλλά στο επίπεδο που απαιτείται) βιβλιογραφική παρουσίαση μέσω της οπτικής των σπουδών κινητικότητας, για τα προαναφερθέντα δύο πεδία, αυτού των διεθνών σχέσεων και της σημειωτικής - κριτικής ανάλυσης λόγου / Semiotics - Critical Discourse Analysis / CDA.

2.1 Ανάλυση Βιβλιογραφικών Αναφορών

Με 1^ο άξονα ανάλυσης των βιβλιογραφικών αναφορών, τις επονομαζόμενες «Σπουδές Ασφάλειας», πέρα από τη βασική (παραδοσιακή) δομή ανάλυσης της εν λόγω έννοιας, οφείλεται να σημειωθεί ότι η επί του παρόντος υφιστάμενη βιβλιογραφία δεν είναι αρκετή ώστε να καλύπτει στο απαιτούμενο εύρος της τις σύγχρονες θεωρίες που περιγράφουν την έννοια της ασφάλειας.

Μέχρι και την πιο πρόσφατη θεώρηση στις Διεθνείς Σχέσεις αυτής του Επιθετικού Ρεαλισμού με τον John Mearsheimer και το έργο του «Η Τραγωδία της Πολιτικής των Μεγάλων Δυνάμεων», (Mearsheimer, 2006), πλέον ορθολογισμός συνυπάρχει συνδυαστικά ως μοντέλο ανάλυσης των Διεθνών Σχέσεων, με την οντολογία και η περιγραφή του όρου της Ασφάλειας υλοποιείται όχι μόνο με στρατιωτικά μέσα (καθώς παλαιότερα(?) περιοριζόταν μόνο σε αυτά), αλλά εφεξής λαμβάνει καινούριες όψεις, όπως αυτή της Διευρυμένης Έννοιας ή / και της εξέτασης του Ανθρώπου σε συνάρτηση με τις δυνατότητες Ανάπτυξης μετά από κάθε

επισυμβαίνουσα κρίση. Ο Wæver, με το έργο του «A New Framework for Analysis» το 1998, (Buzan Wæver Wilde Security: A New Framework for Analysis, 1998) περιγράφει τη διαδικασία μετάβασης από τον παραδοσιακό τρόπο σκέψης επί θεμάτων ασφαλείας που πρωτοπεριγράφηκε από τον Mc Sweeney το 1996, (McSweeney, 1996) και την επονομαζόμενη διαδικασία της ασφαλειοποίησης (Securitization), στις κριτικές σπουδές ασφαλείας και την αποκαλούμενη, «Σχολή της Κοπεγχάγης».

Σε αντίστιξη με τη Σχολή της Κοπεγχάγης, εν συνεχεία ο K. Booth με το έργο του «Critical Security Studies and World Politics», το 2005, (KenBooth, 2005) υιοθετώντας τη θεωρία της ανθρώπινης χειραφέτησης, μας εισάγει στη δεύτερη σχολή, την αποκαλούμενη «Σχολή της Ουαλίας (ή σχολή του Αμπερίσγουιθ)» η οποία με επιδράσεις, από τη μαρξιστική θεωρία και τη «Σχολή της Φρανκφούρτης», θέτει την έννοια της ασφάλειας σε επαναπροσδιορισμό μέσα από καταγεγραμμένα και αποδεδεγμένα παραδείγματα συμπεριφοράς, ως επιχειρήματα και αποδεκτές πρακτικές, ενώ ταυτόχρονα θέτει σε κριτική βάση όχι τι θεωρείται ως θέμα ασφαλείας αλλά για ποιον τα θέματα ασφαλείας οφείλουν να υφίστανται.

Σε συνδυασμό έτσι με τον D. Bigo και το έργο του «Security and immigration: Toward a critique of the governmentality of unease» το 2002, (BigoD, 2002) φτάνουμε στην επονομαζόμενη τρίτη σχολή, τη «Σχολή του Παρισιού», η οποία εμφανίζεται κυρίως ως κριτική σχολή απέναντι στη Σχολή της Κοπεγχάγης και τις πράξεις λόγου που αυτή εκπροσωπεί.

Οι Buzan, Wæver και Wilde στο έργο τους «Security: A New Framework for Analysis» το 1998, περιγράφουν στα θέματα της Ασφάλειας τη «Νέα Συναινετική θέση»¹⁵, η οποία, επί του παρόντος περιγράφεται ως η σύγχρονη τάση που βασίζεται σε συνδυασμό στοιχείων της διευρυμένης έννοιας, με τη συνύπαρξη επιπλέον εργαλείων απ τη Σχολή της Κοπεγχάγης με επιπλέον έννοιες όπως, η στρατιωτική ασφάλεια και η αντίστοιχη κοινωνική ασφάλεια.

Στην έκθεση του ΟΗΕ, 2004, με την ονομασία «A More Secure World: Our Shared Responsibility», (UnitedNations, 2004) αναγνωρίστηκε από τον ΟΗΕ πλέον ότι αποτελούν απειλές και οι οικονομικές - κοινωνικές απειλές, η οργάνωση του διεθνούς εγκλήματος, οι επιμέρους διακρατικές και εσωτερικές συγκρούσεις όπως τέλος η τρομοκρατία και το διεθνές

¹⁵Ο.π., Με την 1^η Προσέγγιση, η παρελθοντική έννοια στην ασφάλεια - που είναι ίδια με την ασφάλεια του κράτους- καλύπτει κυρίως τις απαιτήσεις όπου ενεργοποιούνται τα στρατιωτικά μέσα όπου αντικείμενο και επιθυμητή τελική κατάσταση είναι η αντιμετώπιση επιθέσεων κατά του χώρου και των απειλών στην εδαφική ακεραιότητα όσο και στην εθνική κυριαρχία. Με τη 2^η Προσέγγιση, τη Διευρυμένη Προσέγγιση όπως ονομάζεται δηλαδή, η έννοια της ασφάλειας - καλύπτει κυρίως τις απαιτήσεις όπου ενεργοποιούνται όχι στρατιωτικά μέσα - όπου αντικείμενο και επιθυμητή τελική κατάσταση είναι η αντιμετώπιση επιθέσεων κατά του χώρου και των απειλών στην εδαφική επικράτεια - , αλλά η αρμονική συνύπαρξη στρατιωτικών και μη στρατιωτικών διαστάσεων ασφαλείας, στοιχεία τα οποία οδηγούν σε μια σύγχρονη αντίληψη της στρατιωτικής ασφάλειας. Με την 3^η Προσέγγιση, την επονομαζόμενη δηλαδή «Σχολή της Κοπεγχάγης» ή άλλως επονομαζόμενη «Σχολή της Ασφαλειοποίησης» / (Securitization) – εξετάζεται πλέον η ασκούμενη επιρροή μέσω εξελίξεων από τις κοινωνικές επιστήμες και τη φιλοσοφία της επιστήμης - το ειδικότερο ερευνητικό ενδιαφέρον δεν είναι πλέον το αντικείμενο της ασφάλειας (δηλαδή τι επιδιώκουμε και τι προσπαθούμε να επιτύχουμε) αλλά πλέον ως σημείο αναφοράς προς εξέταση είναι το ίδιο το υποκείμενο και η διαδικασία που αυτό ακολουθεί ώστε να πετύχει τον στόχο του) δηλαδή το ποιος και ειδικότερα το πώς ορίζεται μια έννοια ως αντικείμενο ασφαλείας.

οργανωμένο έγκλημα σε συνάρτηση με όπλα μαζικής καταστροφής, τα οποία πλέον αντιμετωπίζονται ως παγκόσμιες απειλές για την ασφάλεια.

Αντίστοιχα στο άρθρο 51 ο ΟΗΕ περιγράφει την έννοια για την Εθνική Ασφάλεια, η οποία νοείται ως οντότητα μέσω της φυσικής προστασίας και των υπηκόων κατά βάση από εκείνες τις επιθέσεις που έχουν αμιγή παραδοσιακό στρατιωτικό χαρακτήρα, είτε από ένα κράτος ή αντιστοίχως από μια ομάδα –αριθμό κρατών. Το εν λόγω άρθρο περιγράφει ξεκάθαρα τις επανομαζόμενες διαδικασίες ατομικής ή συλλογικής (αυτό)άμυνας.

Οι Paul Jackson και Danielle Beswick επιπλέον, στο έργο τους «Conflict Security and Development» το 2018, (P.Jackson-D.Beswick, 2018), διασυνδέουν το άτομο με την έννοια της ασφάλειας όπου όχι μόνο ικανοποιείται η προσέγγιση του αντίστοιχου επιπέδου για την ασφάλεια ως Μονάδα (Human Security), αλλά αυτή αποτελεί αναπόδραστο τμήμα και μέρος της δομής της εθνικής ασφάλειας.

Σε επίπεδο πέρα από το άτομο και αυτό του κράτους ο Jackson με το έργο του «Regime Security», το 2010, (Jackson, 2010), περιγράφει ότι στη διακρατική συνεργασία, καθώς διαμορφώνει διεθνείς κανόνες και θεσμούς στην υφιστάμενη εποχή η οποία είναι πλήρως παγκοσμιοποιημένη ακόμα και στον εσωτερικό χώρο των κρατών, η θέσπιση αποτελεσματικών νομικών συστημάτων για ενίσχυση των κρατικών θεσμών και αποτροπή των εκάστοτε βίαιων προκλήσεων αποτελεί και πρέπει να αποτελεί άμεση προτεραιότητα, στο οποίο πλέον ως παράγοντας εντάσσεται και η έννοια της Ασφάλειας της Οικονομίας.

Εν συνεχεία, σύμφωνα με τον Bourbeau και την αναφορά του στο «Securitization, International Encyclopedia of Social and Behavioral Sciences», το 2015, (BourbeauP, 2015), αναλύονται η έννοια της Ασφάλειας και αυτή της Ασφαλειοποίησης, ως συνεχών διαδικασιών δυναμικής εξέλιξης, οι οποίες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες μεταξύ τους και παρά τη δυσκολία σύμπτωσης ορισμού των εν λόγω εννοιών, η ασφαλειοποίηση στις μέρες μας, εγγράφεται ως ένας εξέχων τομέας έρευνας, τόσο στις σπουδές Ασφαλείας όσο και στις Διεθνείς Σχέσεις.

Αντίστοιχα, στις Σπουδές Κινητικότητας και στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, σύμφωνα με τις αναλύσεις της Judith Buttler, στο βιβλίο της «Σημειώσεις για μια επιτελεστική θεωρία της συνάθροισης» το 2017, (JudithButtler, 2017), υφίσταται αναφορά πλέον στους όρους Επισφάλεια - Επισφαλειοποίηση / Precarity - Precariousness, όπου αποτιμάται πλέον αλληλοσυμπληρωματικά η μεταξύ σχέση των προαναφερομένων 2 όρων, με αυτόν της Ασφάλειας.

Σε συνάφεια με τα προηγούμενα και σύμφωνα με τους Browning και Mc Donald το 2011, υφίσταται διασυνδεδετικά προσληκτική σχέση του όρου της Ασφάλειας με αυτόν του φαινομένου της Μετανάστευσης.

Μεταβαίνοντας ως εκ τούτου, στον 2^ο άξονα βιβλιογραφικής αναφοράς αυτός καλύπτει την έννοια της μετανάστευσης τόσο από τη σκοπιά των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών όσο και ως ένα γενικότερο φαινόμενο. Διασυνδεδετικά με το προηγούμενο η περαιτέρω στόχευση της βιβλιογραφικής αναφοράς σε σχέση με τη μετανάστευση εξετάζει τη σκοπιά και τη σχέση της εν λόγω έννοιας με αυτή της πολιτικής και της αντίστοιχης άσκησης αυτών.

Ο Gérard - François Dumont, στο ομώνυμο βιβλίο / μελέτη «La paix à l'âge des nouvelles logiques migratoire / (Peace in an Age of Great Migrations)» το 2012, (Dumont, 2012), ξεκινάει την αναφορά του σχετικά με τη μετανάστευση σε δυο άξονες. Ο ένας, ιστορικά, πως η πρώτη μετανάστευση συνέβη όταν οι δυο πρωτόπλαστοι εκδιώχθηκαν από τον παράδεισο και ο δεύτερος ως ρητορικό ερώτημα «La migration, ennemie ou alliée de la paix?» εάν, τελικά, οι μεταναστεύσεις που πραγματοποιούνται, ανά την ανθρώπινη ιστορία, είναι σύμμαχος ή εχθρός της ειρήνης? Στο κλείσιμο της εν λόγω έρευνας ο Dumont, αφού έχει περιγράψει με πλήρη και αναλυτικά στατιστικά στοιχεία, τη μετανάστευση, ως παγκόσμιο ανθρώπινο φαινόμενο, απαντά στο ερώτημα ως εξής «...Η μετανάστευση είναι επομένως, ανάλογα με την περίπτωση, εχθρός ή σύμμαχος της ειρήνης...», με το ερώτημα ανάλογα η μετανάστευση να βασίζεται ως κακή, στη δυναμική σχέση μεταξύ περιορισμού και άσκησης κακών πολιτικών ή καλή, όταν βασίζεται στον σεβασμό και την αξιοπρέπεια.

Με αφορμή τον Dumont καθίσταται κατανοητό ότι το θέμα της μετανάστευσης είναι ιστορικά τόσο βαθύ όσο ταυτόχρονα πολιτικά πυκνό, που αποτελεί ως ζήτημα, τη βάση συζήτησης για το αντίστοιχο ερώτημα περί πολέμου ή ειρήνης.

Το θέμα της μετανάστευσης είναι τόσο ευρύ, όπου αντίστοιχα μεγάλη είναι και η βιβλιογραφία για αυτό. Για την οικονομία της παρούσας εργασίας και με πλαίσιο το υπό έρευνα θέμα θα ακολουθηθεί μια ταξινομητική κλιμάκωση της υφιστάμενης βιβλιογραφίας η οποία θα διασυνδέει τους όρους μετανάστευση, ασκούμενες πολιτικές και ασφάλεια.

Οι βιβλιογραφικοί τομείς που θα αναλυθούν, βασίζονται αντίστοιχα στις υφιστάμενες Μεταναστευτικές Σπουδές, όπου οφείλεται να σημειωθεί πως επί του παρόντος υφίσταται πλήθος από μεταπτυχιακά προγράμματα¹⁶ ανά τον κόσμο. Ωστόσο πριν μεταβούμε στην

¹⁶Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής:

- University of San Francisco, Μεταπτυχιακό στις Μεταναστευτικές Σπουδές,
- University of Sussex, Μεταπτυχιακό στις Μεταναστευτικές και Προσφυγικές Σπουδές,
- University of London, Μεταπτυχιακές σπουδές μετανάστευσης και διασποράς και εντατική γλώσσα,
- University of Milan, Μεταπτυχιακό στις Μεταναστευτικές Σπουδές και τις Νέες Κοινωνίες,
- University of London, Μεταπτυχιακές σπουδές μετανάστευσης και διασποράς,
- University of London, Μεταπτυχιακό στις Σπουδές Προστασίας Προσφύγων και Αναγκαστικής Μετανάστευσης,
- Linköping University, Μεταπτυχιακές σπουδές στις Εθνοτικές και Μετανάστευσης,
- European Master in Migration and Intercultural Relations, Μεταπτυχιακό στη Μετανάστευση και τις Διαπολιτισμικές Σχέσεις (Campus-Erasmus Mobility),
- Erasmus University Rotterdam - Erasmus School of Social and Behavioural Sciences, Master in Governance of Migration and Diversity,
- Maastricht University, School of Business and Economics, MSc στη Δημόσια Πολιτική και την Ανθρώπινη Ανάπτυξη,
- Instituto Universitario Ortega - Marañón, Master in Politics and Management of International Migration and Asylum,
- Eötvös Loránd University, MA στην πολιτική της εθνικής και μειονοτικής πολιτικής,
- SOAS University of London, MSc Μετανάστευση Κινητικότητα και Ανάπτυξη,

ειδικότερη βιβλιογραφική ταξινόμηση των σπουδών για τη μετανάστευση κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ως βιβλιογραφική βάση το θεωρητικό – φιλοσοφικό υπόβαθρο σχετικά με τη θέαση του μετανάστη ως «άλλου».

Ο Gary Freeman, στο έργο του με τίτλο « Modes of Immigration Politics in Liberal Democratic States», (GaryFreeman, 2016) περιγράφει το φαινόμενο της μετανάστευσης, κάτω από διαφορετικές μεταξύ τους τυπολογίες, αναφορικά με τις περιοχικές ενότητες ανά τον κόσμο. Συγκεκριμένα, περιγράφοντας δυο υφιστάμενα «μοντέλα ενσωμάτωσης», αντιπαραθέτει το μοντέλο «γαλλικού τύπου» με σημείο αναφοράς τη βούληση αφομοίωσης, σε αντιπαραβολή με αυτό του «άγγλο-σαξονικού τύπου (ή ολλανδικού)», όπου βάση συζήτησης είναι πολυπολιτισμικότητα.

Ειδικότερα ως προς τη γεωγραφική κατανομή περιγράφονται 3 είδη - ομάδες χωρών σχετικά με τη μετανάστευση. Σε αυτά εντάσσονται η Αμερική, ο Καναδάς, και η Νέα Ζηλανδία με την Αυστραλία, οι οποίες βάσισαν την ίδρυσή τους και την εν συνεχεία ανάπτυξή τους στους μετανάστες.

Η δεύτερη δέσμη χωρών είναι αυτές της δυτικής Ευρώπης (Γερμανία – Γαλλία - Βρετανία - Ελβετία - Ολλανδία - Σουηδία και Βέλγιο), ως χώρες αναδόμησής τους –μετά τον Β'ΠΠ, οι οποίες ήδη είχαν διαμορφώσει την ταυτότητά τους ως έθνη - κράτη.

Τέλος στην τρίτη κατηγορία υφίστανται οι χώρες, κατά βάση της νότιας Ευρώπης (Πορτογαλία - Ισπανία - Ιταλία και η Ελλάδα) χώρες οι οποίες κατά βάση, προσφάτως έχουν ταξινομηθεί ως προορισμός για τους μετανάστες.

Μια δεύτερη προσεγγιστική ταξινόμηση σε σχέση με τον τύπο συμβίωσης των μεταναστών σε σχέση με τους κατοίκους των χωρών υποδοχής, εκφράζεται από τους Taylor και Will Kymlicka, ως «κοινοτιστές» και των εκφραστών του «Ηθικού Φιλελευθερισμού» που ως βασική αρχή για τους μετανάστες οφείλεται να τους διέπει η ατομική ελευθερία. Τα έργα τους αντίστοιχα είναι, για τον μεν Charles Taylor, «The Explanation of Behaviour» (CharlesTaylor, 2021), & «The Pattern of Politics», (CharlesTaylor, The Pattern of Politics, 2019) για τον δε Will Kymlicka αυτό με τίτλο «Les politiques de multiculturalisme nuisent - elles a l' Etat-provide», (WillKymlicka, 2005).

-
- Instituto Séneca - Centro Internacional de Postgrado, Μεταπτυχιακό στη μετανάστευση και τη φροντίδα των προσφύγων,
 - Faculty of Social Sciences, Charles University (FSV UK), Master in Migration Studies and New Societies,
 - University of Sussex, Μεταπτυχιακό στη Μετανάστευση και την Παγκόσμια Ανάπτυξη,
 - StMary's UniversityTwickenham London, Μεταπτυχιακό στην Εμπορία Ανθρώπων, τη Μετανάστευση και το Οργανωμένο Έγκλημα,
 - Universidad Pontificia Comillas, Μεταπτυχιακό στη Διεθνή Μετανάστευση,
 - Georgetown University - SFS - School of Foreign Service, Master of Arts στη Διεθνή Μετανάστευση και Πρόσφυγες (MIMR),
 - Southern Cross University, Masters by Thesis,
<https://www.masterstudies.gr/master/%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%BC%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%84%CE%B5%CF%82?page=1>

Στη σύζευξη των δυο προαναφερομένων θεωρήσεων διατυπώνεται ως τρίτη θέση αυτή της «διαδικαστικής αντίληψης» περί δικαίου, από τον Habermas, όπου ως ειδικές θέσεις περί διαχείρισης του πολίτη σε ένα κράτος δικαίου βασικό ρόλο αναλαμβάνουν, υπό τον όρο «δημόσια αυτονομία», τόσο η πολιτική ένταξη όσο κατά βάση η επικοινωνιακή συνεννόηση στις διαφορετικά υφιστάμενες πολιτισμικές ομάδες.

Απώτερος σκοπός είναι η αντίληψη, διαμόρφωση και εν συνεχεία εγκαθίδρυση μιας κοινής πλέον πολιτικής κουλτούρας. Μερικά από τα αντιπροσωπευτικά βασικά έργα του είναι «The Structural Transformation of the Public Sphere», (HabermasJürgen, 1965), «Communication and the Evolution of Society», (HabermasJürgen, Communication and the Evolution of Society, 2019), «The Theory of Communicative Action», (HabermasJürgen, The Theory of Communicative Action, 1981), το «*The Inclusion of the Other*», (HabermasJürgen, The Inclusion of the Other, 1981) και το γνωστό, επίκαιρο όσο ποτέ ειδικά σήμερα για το μέλλον μιας κοινής και ενωμένης Ευρώπης «Old Europe, New Europe, Core Europe» το 2005, (HabermasJürgen, Old Europe, New Europe, Core Europe, 2005) μετά και την πρότερα θεωρητική του διαμάχη του με τον Ντερντά.

Μετά τη βιβλιογραφική αναφορά η οποία βασίστηκε στο τρίπτυχο, χωρικές θεωρήσεις, δομικές απόψεις και τη διαδικαστική αντίληψη υπό τον Habermas, θα συνεχίσουμε την ειδικότερη βιβλιογραφική αναφορά με σημείο αναφοράς, το περίγραμμα που ως syllabus θέτουν οι σύγχρονες «Σπουδές για τη Μετανάστευση». Η ειδική αναφορά στην περιγραφή ενός syllabus καταδεικνύει το πόσο σημαντικό ακόμα και στο πρώιμο επίπεδο ενός μηχανισμού ή /και πολιτικής εκπαίδευσης αναλαμβάνουν πλέον τα θέματα που αφορούν στη διεθνή μετανάστευση.

Ένας σημαντικός παράγοντας ως προς τη βιβλιογραφική αναφορά, σχετικά με τα ερμηνευτικά αίτια βάσει των οποίων προκαλείται το φαινόμενο της μετανάστευσης, είναι το επονομαζόμενο «push - pull» δίπολο, το οποίο περιγράφεται από τη Green Nancy, μεταφρασμένο το 2004 στα ελληνικά, με τίτλο «Οι δρόμοι της μετανάστευσης: Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις», (GreenNancy, 2010). Σύμφωνα με αυτό, παρότι ως όρος είναι δανεισμένος από την οικονομική επιστήμη, για τον μεν 19^ο αιώνα οι μεταναστεύσεις υφίσταντο ως αποτέλεσμα δημογραφικών πιέσεων (push), αντιστοίχως για τις ανάγκες της εκβιομηχάνισης του 20ου αιώνα οι μεταναστεύσεις οφείλονταν αντίστοιχα στο φαινόμενο δημογραφικών εκροών (pull).

Μια ακόμα ταξινόμηση στην εξέλιξη του φαινομένου της μετανάστευσης περιγράφεται στα έργα «Στοιχεία δημογραφίας: ανάλυση, κοινωνικο - οικονομικοί παράγοντες και ιστορία των πληθυσμών» και «Δημογραφία», από τον Γ.Φ Ταπεινό το 1993 και το 2002, (Γ.Φ.Ταπεινός, 1993) & (Γ.Φ.Ταπεινός, Δημογραφία, 2002) αντίστοιχα, όπου αποσαφηνίζονται όροι - δίπολα και διαφορές ως προς τη σημαντικότητα μεταξύ τους όπως «μεταναστευτικές ροές» και «μεταναστευτικό απόθεμα», «μεταναστευτική εισροή» - «καθαρή μετανάστευση», «μετανάστες» και «αλλοδαποί». Η εν λόγω αποσαφήνιση και η ανάγνωση του φαινομένου της μετανάστευσης ως «διαδικασίας» και όχι ως απλού γεγονότος, [στοιχεία που ενώ παλιότερα καταγράφουν τη μετανάστευση ως μια μορφή απλής «μετάβασης» ή ως «ελεύθερη μετανάστευση» ενώ πλέον στη σύγχρονη μορφή της γίνεται αναφορά στη μετανάστευση «μέσω συμβάσεων / σύναψη σύμβασης υποψήφιου μετανάστη και εργοδότη / διοικητικής

αρχής στη χώρα υποδοχής» ή ακόμα ακόμα και αυτή της οικογενειακής συνένωσης-επανένωσης (family reunification) ή αυτή της «παράνομης μετανάστευσης», καθιστά απολύτως σαφή όχι μόνο τη δυναμική φύση του φαινομένου αλλά και την εξελικτική υπόστασή του στη σύγχρονη αντίληψη.

Επιπλέον, όσον αφορά στην περιγραφή, ταξινόμηση και ανάλυση των εφαρμοζόμενων πολιτικών τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε ελληνικό επίπεδο, σημαντική είναι η βιβλιογραφία των Κασίμη και Παπαδόπουλου (Εισαγωγή: Η μεταναστευτική πολιτική), (Παπαδόπουλου, Εισαγωγή: Η μεταναστευτική πολιτική, 2012), του Καλοφωλιά (Το μεταναστευτικό ζήτημα στη Μεσόγειο (Ισπανία - Ιταλία - Ελλάδα), (ΚαλοφωλιάςΚ, 2011) , της Τριανταφυλλίδου (Ελληνική μεταναστευτική πολιτική), (ΤριανταφυλλίδουΑ., 2010), της Α. Μαυροδή (Θέμα εμπειρίας : Πηγές Φορείς και διαδικασίες διαμόρφωσης Κριτική επισκόπηση μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα), (ΜαυροδήςΓ, 2008) και των Μπάγκαβο & Καψάλη (Το πλαίσιο μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα), (Μπάγκαβο&Καψάλη, 2008).

Τέλος στον 3^ο άξονα και με βάση τόσο το προς έρευνα θέμα όσο και την προς διατύπωση πρόταση θα καλυφθεί βιβλιογραφικά το αντικείμενο των σπουδών κινητικότητας. Αντιστοικτικά καθόσον η πρόταση προς διατύπωση για την παρούσα εργασία βασίζεται, σε συνδυασμό των θεωριών διεθνών σχέσεων και των αντίστοιχων θεωριών περί σημειωτικής και κριτικής ανάλυσης λόγου / Semiotics - Critical Discourse Analysis / CDA, θα υπάρξει (όχι σε πλήρη έκταση αλλά στο επίπεδο που απαιτείται) βιβλιογραφική παρουσίαση μέσω της οπτικής των σπουδών κινητικότητας, για τα προαναφερθέντα δύο πεδία, αυτού των διεθνών σχέσεων και της σημειωτικής - κριτικής ανάλυσης λόγου / Semiotics - Critical Discourse Analysis / CDA. Το δεύτερο τμήμα της βιβλιογραφικής αυτής ανασκόπησης, πέρα από τον ευρύτερο χαρακτήρα των αντικειμένων που καλύπτει, ειδικότερα θα καλύψει το πεδίο της τη σκοπιά των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών (και της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας συμπεριλαμβανομένης) και συγκεκριμένα των εννοιών της κινητικότητας, της επιτελεστικότητας και της επισφάλειας, οι οποίες αξιοποιούνται στην ανάλυση των πολιτικών λόγων του ενδιαφέροντος της παρούσας εργασίας. Οι προαναφερθείσες έννοιες ως ειδικά πεδία ανάλυσης στην Κοινωνική Ανθρωπολογία ή / και στην Εθνογραφία συνδέονται άρρηκτα με βασικές θεωρίες των Σπουδών Κινητικότητας και υπό αυτό το πρίσμα θα εξεταστούν και θα αναλυθούν ακολούθως.

Το παράδειγμα της κινητικότητας θεμελιώθηκε θεωρητικά με τη μελέτη του George Simmel «The Problem of Sociology & How is Society Possible?» (SimmelGeorge, 1959 [1908]) και εδραιώθηκε από τον Tim Cresswell με το βιβλίο του «On the Move, Mobility in the Modern Western World», (CresswellTim, 2006) και τον John Urry με το βιβλίο του «Mobilities» (UrryJohn, 2007), καθώς η κινητικότητα εξετάστηκε συνολικά μέσα από ένα κοινωνικό πρίσμα, όπου, πέρα από τον άνθρωπο, άλλες υλικότητες, αλλά και ιδέες, εντάχθηκαν σε δίκτυα κινητικότητας ιδωμένα υπό τη φουκωική έννοια της κυβερνολογικής¹⁷, την οποία ανέπτυξε ο

¹⁷ « [...] Στο «Κυβερνολογική», ο Φουκώ αποσαφηνίζει ότι με τη λέξη «κυβερνολογική», της οποίας την ιστορία αναλαμβάνει να γράψει, εννοεί τρία πράγματα: Πρώτον, το σύνολο των θεσμών, διαδικασιών, αναλύσεων και αναστοχασμών, καθώς και των υπολογισμών και των τακτικών που «επιτρέπουν την άσκηση αυτής της πολύ συγκεκριμένης, αν και σύνθετης, μορφής εξουσίας, η οποία έχει ως στόχο της τον πληθυσμό». Κύρια μορφή

Michel Foucault μέσω της σειράς των «μαθημάτων» του¹⁸¹⁹²⁰ (FoucaultMichel, 2009). Περαιτέρω εξέλιξη όσον αφορά τη σχέση κινητικότητας και κυβερνητικής και ποιος εν τέλει καθορίζει ποιον, σημειώθηκε με τον Jørgen Ole Bærenholdt και το βιβλίο του «Governmobility: The Powers of Mobility» (JørgenOleBærenholdt, 2012).

Σε άμεση σχέση με την Κριτική Ανάλυση Λόγου είναι και το συλλογικό έργο των Marcel Endres, Katharina Manderscheid & Christophe Mincke με τίτλο «The Mobilities Paradigm / Discourses and Ideologies», (MarcelEndresKatharinaManderscheidChristopheMincke, 2016), οι οποίοι ασπαζόμενοι το μοντέλο της συν - εξέλιξης «Λόγου και των Αντικειμένων του» εξετάζουν την κινητικότητα πλέον όχι ως απλό παρατηρήσιμο γεγονός αλλά ως Παράδειγμα Γνώσης και ειδικότερα ως συμμετέχον και δρων υποκείμενο (αυτής) της Γνώσης («Object of Knowledge»), μέσω εξελισσόμενης δυναμικής και εφαρμογής Λόγων.

Θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε τόσο διασταλτικά όσο και σημειολογικά, υπό το προαναφερθέν πλαίσιο κινητικότητας Λόγων, ειδικά σε ένα χωρικό περιβάλλον με κοινό πλαίσιο - περίγραμμα (π.χ. κράτη, συμμαχίες κρατών με κοινή ή παρόμοια Στρατηγική) και σε διασύνδεση με τη θεωρία των Διαπολιτισμικών Σπουδών που το POLICO²¹, εισάγει, ότι η Διαπολιτισμικότητα, η Διαπολιτισμική Επίγνωση (Intercultural Awareness) και ειδικότερα η Ικανότητα Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας (ΙΔΕ), ως αναφαίρετο δεδομένο της πολιτισμικής

γνώσης της είναι η πολιτική οικονομία, ενώ βασικό τεχνικό μέσο της είναι οι μηχανισμοί ασφάλειας. Δεύτερον, ο όρος «κυβερνολογική» ονομάζει την «τάση που, για μια μεγάλη περίοδο και σε όλη τη Δύση, οδήγησε σταθερά προς την πρωτοκαθεδρία, σε σχέση με όλες τις άλλες μορφές (κυριαρχία, πειθαρχία κ.τ.λ.), ενός τύπου εξουσίας που μπορεί να ονομαστεί διακυβέρνηση». Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, από τη μια, «τη διαμόρφωση μιας ολόκληρης σειράς ειδικών κυβερνητικών μηχανισμών», και από την άλλη, την ανάπτυξη ενός ολόκληρου συμπλέγματος γνώσης. Και, τρίτον, η «κυβερνολογική» ονομάζει τη «διαδικασία, ή καλύτερα το αποτέλεσμα της διαδικασίας», μέσα από την οποία το κράτος δικαίου του φεουδαρχικού Μεσαίωνα, το οποίο αντιστοιχεί σε μια κοινωνία είτε εθιμικών είτε γραπτών νόμων, και το οποίο μεταμορφώθηκε κατά τη διάρκεια του 15^{ου} και του 16^{ου} αιώνα στο διοικητικό κράτος που αντιστοιχεί σε μια κοινωνία κανονισμών και επιτήρησης, σταδιακά «κυβερνολογικοποιήθηκε [...]», Γεράσιμος Κακολύρης, «Ο Φουκώ για την κυβερνολογική» (για το βιβλίο: Michel Foucault, Φυλακή // Κυβερνολογική. Δύο κείμενα, μτφρ.-επίμετρο Δημήτρης Κόρος, Ακυβέρνητες Πολιτείες, Θεσσαλονίκη 2017), Σύγχρονα Θέματα, τχ. 142, Ιούλιος – Σεπτέμβριος 2018, σ. 84, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα:

[Kakoliris-G.-O-Foucault-gia-tin-Kyvernologiki-Book-Review-2018.pdf](https://www.frenchphilosophy.gr/wp-content/uploads/2018/11/Kakoliris-G.-O-Foucault-gia-tin-Kyvernologiki-Book-Review-2018.pdf)
(frenchphilosophy.gr), https://www.frenchphilosophy.gr/wp-content/uploads/2018/11/Kakoliris-G.-O-Foucault-gia-tin-Kyvernologiki-Book-Review-2018.pdf?fbclid=IwAR1hj0MGh63UhYrNFRk_eeXqxRKQ_JwgX7_6L_pmFRF-LxvPa9G-yX-gW18

¹⁸Σύμφωνα με τον Φουκώ, το παρόν δεν θεωρείται δεδομένο, αλλά ανάλογα με την τροπή των εν τέλει επιλογών και δεδομένης της μη αναγκαιότητας της ιστορικής ακολουθίας που έχουμε διανύσει, η παρούσα μορφή του (παρόντος) είναι ενδεχομενική, Μισέλ Φουκώ, «Δύο δοκίμια για το υποκείμενο και την εξουσία», στου ιδίου, *Η μικροφυσική της εξουσίας*, μτφρ. Λίλα Τρουλινού, Ύψιλον, Αθήνα 199.

¹⁹Έχουμε γραμμικά-χρονικά διανύσει το πέρασμα απ' την κυριαρχία (αποκλεισμός) στην πειθαρχία (εγκλεισμός) και εν συνεχεία στις σημερινές κοινωνίες ελέγχου (έλεγχος - ασφάλεια), Gros, Frédéric, *Η αρχή της ασφάλειας*, μτφρ. Αλέξανδρος Κιουπκιολής, Πόλις, Αθήνα 2016.

²⁰Foucault, Michel, *Territory, Population: Lectures at the Collège de France (Security 1977-1978)*, Palgrave MacMillan, Νέα Υόρκη 2009.

²¹ Ionian University - Corfu - Greece, Master of Arts (MA) in Politics, Language, and Intercultural Communication (POLICO). .

επίγνωσης (Δ.Γκέφου-Μαδιανού, 1999, σσ. 43-47)²² επιτυγχάνει τόσο αναλυτικά όσο και σε επίπεδο επικοινωνίας μέσω εφαρμογής αντίστοιχων μοντέλων έρευνας και μέτρησης της διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης²³, όσο και εκείνων που έχουν προταθεί από τους Hofstede, Hall, Trompenaars, Lewis²⁴ (I.D.Karras, 2021), καθώς και τους, μεταξύ άλλων, Parsons – Kluckhohn και Strodbeck, δίχως να παραλείπουμε τον Shalom Schwartz], έναν συνεκτικό τρόπο αντίληψης, κατανόησης και εφαρμογής των προαναφερομένων.

Υπό το πρίσμα των θεωριών κινητικότητας μπορεί να αναγνωστεί και η θεωρία της Αμερικανίδας φιλοσόφου Judith Butler, με κύριο άξονα την αποδόμηση του βιολογικού φύλου και τον καθοριστικό ρόλο της επιτελεστικής κατασκευής της έμφυλης ταυτότητας και των διαδικασιών της κοινωνικής συνάθροισης με το έργο της, «Σημειώσεις για μια επιτελεστική θεωρία της συνάθροισης», το 2017, (JudithButtler, 2017).²⁵

Σημαντικό πόνημα, συμπληρωματικά στα παραπάνω, αποτελεί για τα ελληνικά δεδομένα το βιβλίο του καθηγητή Γεράσιμου Κακολύρη, «Το φύλο ως επιτέλεση» (2020), (ΓεράσιμοςΚακολύρης, 2020), όπως και η ανάλυση που ο ίδιος επιχειρεί στο βιβλίο της Judith Butler «Επισφάλεια, Επιτελεστικότητα και Πολιτική του Δρόμου» εστιάζοντας στην έννοια της επιτελεστικότητας ως δράσης ενεργοποίησης προς παραγωγή κοινωνικών υποκειμένων μέσω της συνάθροισης των ανθρωπίνων σωμάτων και κατ' επέκταση ως πρόσκτησης των τεχνολογικών επιτευγμάτων από το ανθρώπινο σώμα.

Με την επόμενη υποενοότητα του 3^{ου} άξονα και τη βιβλιογραφική αναφορά στις διεθνείς σχέσεις επιχειρείται η επιστημονική καταγραφή βιβλιογραφικά και η πρόσδωση αντίληψης στον αναγνώστη από την άλλη, της διασυνδετικής σχέσης που υφίσταται τόσο μεταξύ του όρου ασφάλεια με τις διεθνείς σχέσεις όσο και της ειδικότερης σχέσης που ενυπάρχει μεταξύ των διεθνών σχέσεων και της θεωρίας του κονστρουκτιβισμού βάσει του οποίου (ταυτόχρονα με την κριτική ανάλυση λόγου και υπό την προηγούμενη θεώρηση των δυο υποενοτήτων /

²² Δ. Γκέφου - Μαδιανού. (1999). *Πολιτισμός και Εθνογραφία (Από τον Εθνογραφικό Ρεαλισμό στην Πολιτισμική Κριτική)*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

²³ Για παράδειγμα, επί του μοντέλου του Bennett (Developmental Model of Intercultural Sensitivity / DMIS), οι Chen και Starostao «Τριγωνικό Μοντέλο της Διαπολιτισμικής Επικοινωνιακής Ικανότητας», όπου η διαπολιτισμική επίγνωση (intercultural awareness) αποτελεί το ένα από τα τρία βασικά μέρη (τα άλλα δύο είναι η διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση / intercultural sensitivity και η διαπολιτισμική αποτελεσματικότητα/ intercultural effectiveness / adroitness).

²⁴ I. D. Karras, P. (2021). «*The Culture and Communication Interface*». Αθήνα: Δίαυλος.

²⁵ Επιπλέον με τα βιβλία της «Αναταραχή φύλου» (Gender Trouble, 1990) και «Σώματα με σημασία» (Bodies that Matter, 1993) εισάγει έναν ειδικά καθοριστικό και ταυτόχρονα επιδραστικό τρόπο προσέγγισης στις προγενέστερες σπουδές περί του φεμινισμού και της πολιτικής φύλου. Εν συνεχεία με την «Ευάλωτη ζωή» (Precarious Life, 2004) και το εξόχως σημαντικό για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας «Πλαίσια Πολέμου» (Frames of War, 2009), η Judith Butler εξετάζει και καινοφανώς εισάγει την έννοια της επισφάλειας (Precarity) ως κατάστασης που υλοποιείται μέσω ενός πολιτικά επιβαλλόμενου και άνισου (διαφορικού) επιμερισμού της επικινδυνότητας του βίου, με ηθική βάση τη σχέση αλληλεξάρτησης μεταξύ των συμμετεχόντων. Με την ανάγνωση του Κακολύρη, η οντολογική επισφάλεια λαμβάνει πολιτικό χαρακτήρα μέσα από διαδικασίες επισφαλειοποίησης (Precariousness).

διεθνείς σχέσεις & κριτική ανάλυση λόγου με τις σπουδές κινητικότητας) στοιχειοθετείται και η πρόταση της παρούσας εργασίας.

Από τον Θουκυδίδη ή τον «Ηγεμόνα» του Νικολό Μακιαβέλι, έως τον «Λεβιάθαν» του Thomas Hobbes και το «Δοκίμιο Πολιτικής Διακυβέρνησης» του John Locke ή το «Κοινωνικό Συμβόλαιο» του Jean Jack Rousseau, το «Κεφάλαιο» του Karl Marx και το «Περί Ελευθερίας» του John Stuart Mill, παρότι ως πονήματα φέρουν για πρωταρχικό πρόσημό τους την εισαγωγή μας στην άσκηση της πολιτικής μεταξύ των κρατών ή την αυτούσια οργάνωση του κράτους, ταυτόχρονα ανά τους αιώνες σε δεύτερο επίπεδο μας προλειαίνουν για την εισαγωγή και στις διεθνείς σχέσεις ή κατά τον Martin Wight στη «Διεθνή Θεωρία».

Με σκοπό στην περαιτέρω αναφορά μας να καταστεί πλήρως αντιληπτή τόσο η έννοια των διεθνών σχέσεων όσο και η διασυνδεσιμότητά της με τις έννοιες της ασφάλειας και του κονστρουκτιβισμού, η βιβλιογραφική αναφορά πέρα από περιγραφική θα είναι και ερμηνευτική αναλύοντας και τις αντίστοιχες θεωρήσεις (συγγραφείς / εκφραστές) που αυτές εξελισσόμενες ως επιστήμη έχουν διαμορφώσει τη συνολική θεωρία στις διεθνείς σχέσεις.

Με βάση τον Θουκυδίδη και τη μελέτη του για τον πελοποννησιακό πόλεμο ουσιαστικά προσεγγίζονται σχετικά με τη θεωρία του δυο βασικές γραμμές ανάλυσης. Η μια εξ αυτών καταγράφει διεξοδικά τις ειδικότερες μορφές στρατιωτικής ισχύος που υπήρχαν στην εποχή του, αυτή της στρατιωτικής και την αντίστοιχη της ναυτικής δύναμης. Στον δεύτερο άξονα, ο οποίος σχετίζεται με την έρευνα στην εργασία μας, προσεγγίζεται ερμηνευτικά το ζήτημα της εξισορρόπησης στις σχέσεις μεταξύ κρατών, όπου αυτά έχουν ως πρώτιστο σκοπό σε ένα Διεθνές Σύστημα να κατοχυρώσουν τα συμφέροντά τους με τη διατήρηση της ειρήνης να αποτελεί το συνεχές και πιο δύσκολο εγχείρημα.

Σε αυτή τη βάση λοιπόν εδράζονται σήμερα, οι δύο αντιπροσωπευτικές σχολές του ρεαλισμού στις διεθνείς σχέσεις, οι οποίες είναι ο κλασσικός ή πολιτικός ρεαλισμός / classical - political realism και ο δομικός ρεαλισμός ή νεορεαλισμός / structural realism - neorealism. Ως βασικά χαρακτηριστικά αυτών των δυο σχολών είναι για τους μεν παραδοσιακούς ο άνθρωπος για τους δε νεορεαλιστές, το διεθνές σύστημα. Ο κλασσικός ή πολιτικός ρεαλισμός έχει ως γραμμή προσέγγισης - ανάλυσης και ως βασικό αξίωμα το εθνικό συμφέρον - κράτος, την ισχύ, την έννοια της ασφάλειας με το περίφημο «Δίλημμα Ασφαλείας» / «Security Dilemma»²⁶, όπου το

²⁶ «...In international relations, the security dilemma (also referred to as the spiral model) is when the increase in one state's security (such as increasing its military strength) leads other states to fear for their own security (because they do not know if the security-increasing state intends to use its growing military for offensive purposes). The term was first coined by the German scholar John H. Herz in a 1950 study...», https://en.wikipedia.org/wiki/Security_dilemma & «...Wherever such anarchic society has existed--and it has existed in most periods of known history on some level--there has arisen what may be called the "security dilemma" of men, or groups, or their leaders. Groups or individuals living in such a constellation must be, and usually are, concerned about their security from being attacked, subjected, dominated, or annihilated by other groups and individuals. Striving to attain security from such attack, they are driven to acquire more and more power in order to escape the impact of the power of others. This, in turn, renders the others more insecure and compels them to prepare for the worst. Since none can ever feel entirely secure in such a world of competing units, power competition ensues, and the vicious circle of security and power accumulation is on...»,

διεθνές δίκαιο δεν παίζει κανέναν ρόλο και «εξυπηρετεί τα συμφέροντα των ισχυρών» ενώ οι διεθνείς οργανισμοί και οι συμμαχίες είναι δημιουργήματα και εργαλεία στα χέρια τους²⁷.

Σημαντική συνεισφορά στα προηγούμενα έχει προσδώσει με την αναλυτική και ερμηνευτική παρουσίαση των αρχών του κλασσικού ρεαλισμού ο Robert Keohane, με το βιβλίο του «Theory of World Politics : Structural Realism and Beyond», 1986, (RobertKeohane, 1986). Για τα ελληνικά δεδομένα σημαντική είναι η συνεισφορά σχετικά με τον ρεαλισμό του Δ. Κώνστα με το βιβλίο του «Θεωρία και μεθοδολογία διεθνών σχέσεων» το 1983, (Δ.Κώνστας, 1983), του Αθανάσιου Πλατιά με το βιβλίο του «Το νέο διεθνές σύστημα, Ρεαλιστική προσέγγιση των διεθνών σχέσεων» το 1995, (ΑθανάσιοςΠλατιάς, 1995), και τέλος του Παναγιώτη Ήφαιστου με το βιβλίο του «Αμερικανική εξωτερική πολιτική: από την «Ιδεαλιστική αθωότητα στο «πεπρωμένο του Έθνους» το 1994\, (Π.Ήφαιστος, 1994).

Στην εξέλιξη του κλασσικού ρεαλισμού στις διεθνείς σχέσεις, θέση πήρε ο «Δομικός Ρεαλισμός» ή «Νεορεαλισμός» / «structural realism» - «neorealism» με κύριο εκφραστή τον Kenneth Waltz και τα βιβλία του «Man, the state and war» το 1959 και το «Theory of international politics» το 1979, (Waltz K. , 2011) & (Waltz K. , 2011) Με ίδια κατεύθυνση ως προς την προσέγγισή του στις διεθνείς σχέσεις είναι ο John Mearsheimer (Επιθετικός Ρεαλισμός) με το βιβλίο του «Η Τραγωδία της Πολιτικής των Μεγάλων Δυνάμεων», το 2006, (J.Mearsheimer, 2006) και ο Robert Gilpin νμε το έργο του «Παγκόσμια Πολιτική και Οικονομία» το 2009, (Gilpin, 2009)

Παρότι στον Νεορεαλισμό βασικό ρόλο αναλαμβάνει το Διεθνές Σύστημα δεν περιγράφονται (ως στατική αδυναμία / περιορισμοί) οι λόγοι οι οποίοι μπορούν να επιφέρουν αλλαγή σε αυτό, κάτι το οποίο διατυπώθηκε από τον Joseph Nye με το βιβλίο του «Nuclear learning and the US - Soviet security regimes» το 1987, (JosephNye, 1987) , στον οποίο εν συνεχεία, άσκησε κριτική ο John Mearsheimer με το βιβλίο του «The false promise of international institutions» το 1995. (JohnMearsheimer, 1995)

Στις αδυναμίες που παρουσίασε ο ρεαλισμός διατυπώθηκε η θεώρηση του πλουραλισμού (pluralism) η οποία σήμερα εκφράζει αντίστοιχα τις διάφορες θεωρίες ολοκλήρωσης (integration)²⁸ η οποία ως βασική θεσμική έκφραση έχει την επίτευξη της ειρήνης μέσω του

<http://slantchev.ucsd.edu/courses/ps240/04%20Conflict%20with%20States%20as%20Unitary%20Actors/Herz%20-%20Idealist%20internationalism%20and%20the%20security%20dilemma.pdf>

²⁷Για τον κλασσικό ρεαλισμό κύριοι εκφραστές, με τα αντίστοιχα έργα τους, είναι, ο Edward Carr με το βιβλίο του «The twenty years' crisis 1919 - 1939» το 1964, ο Nicholas Spykman με το βιβλίο του « America's strategy in world politics» το 1942, ο Hans,Morgenthau με το βιβλίο του «Politics among Nations» 5η έκδοση το 1978, ο Aron Raymond με τα βιβλία του «Paix et guerre entre les Nations» το 1962 και το «Peace and war, Doubleday» το 1966, ο Henry Kissinger με το βιβλίο του « A world restored» το 1957 , οι Zbigniew Berzezinski & Samuel Huntington με το βιβλίο τους «Political power: USA/USSR» το 1957. Επιπλέον με χροιά οικονομικής προσέγγισης ως προς τις διεθνείς σχέσεις και ειδικότερα σε αυτή του κλασσικού ρεαλισμού δίχως ωστόσο να εκφράζουν μόνιμα μόνο αυτή την προσέγγιση, είναι ο Robert Gilpin με τα βιβλία του «IS power and the multinational corporation: The political economy of foreign direct investment» το 1975 και το «War an change in world politics» το 1981, ο Stanley Hoffmann με το βιβλίο του «Contemporary theory in international relations» το 1967, και τέλος ο Stephen Krasner με το βιβλίο του «International Regimes» το 1983.

²⁸Επίσης γνωστή και ως διεθνική (transnational), διακυβερνητική (transgovernmental), φιλελεύθερη (liberal) ή / και ως ιδεαλισμός (idealism).

δικαίου, την ύπαρξη των διεθνών οργανισμών ή ακόμα ακόμα τη δημιουργία υπερεθνικών δομών και την απόρριψη άσκησης πολιτικής με όρους ισχύος²⁹..

Και εδώ η έννοια της ασφάλειας υφίσταται, μεταξύ άλλων, ως σκοπός επιδίωξης, ωστόσο όχι στο επίπεδο του εθνικού συμφέροντος αλλά μέσω των συνεργασιών και των επιμέρους μορφών ισχύος που το κάθε κράτος επιδιώκει. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην εν λόγω προσέγγιση συγκαταλέγονται οι θεωρίες περί ελέγχου των εξοπλισμών - αφοπλισμού, περί διαχείρισης κρίσεων - συγκρούσεων και τέλος περί σχέσης των ελίτ, φυλής (εννοείς σπουδές περί φυλής; ρατσισμός) και φύλου (σπουδές του φύλου).

Στον Κλασσικό ή Πολιτικό Ρεαλισμό / classical - political realism, στον Δομικό Ρεαλισμό ή Νεορεαλισμό / structural realism - neorealism και τέλος στον Πλουραλισμό (pluralism) ήρθε θεραπευτικά, με στοιχεία συνδυαστικά από τις τρεις προηγούμενες θεωρήσεις, να τοποθετηθεί η θεώρηση του Τροποποιημένου Δομικού Ρεαλισμού / modified structural realism την οποία εισήγαγε ο Robert Keohane όπου ναι μεν κέντρο της θεώρησης αποτελεί η ύπαρξη του κράτους (στην εν λόγω θεώρηση για την παρούσα βιβλιογραφική αναφορά μας συμπεριλαμβάνεται και η αντίστοιχη των Διεθνών Καθεστώτων / International Regimes καθώς και η παραλλαγή του τροποποιημένου δομικού ρεαλισμού - αυτή - του Θεσμικού Διακυβερνητισμού / intergovernmental institutionalism την οποία εισήγαγε ο Andrew Moravcsik με τη γνωστή του μελέτη περί ευρωπαϊκής ενοποίησης - Συνθήκης το 1986, με την ονομασία «Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη», ωστόσο η ειρήνη και η ασφάλεια μπορεί να επιτυγχάνεται τόσο μέσω διάφορων μορφών διεθνών συνεργασιών όσο και του ότι οι πηγές ισχύος δεν είναι αυτές καθαυτές που καθορίζουν την τελική σχέση των συμμετεχόντων, σε συνδυασμό με τον λόγο για τον οποίο οι εκάστοτε πηγές ισχύος είναι να χρησιμοποιηθούν πάντα σε συνάρτηση με τους εκάστοτε υφιστάμενους εσωτερικούς παράγοντες (πχ κοινή γνώμη, κρατούσα πολιτική κατάσταση, ιστορικά δεδομένα).

Στην έρευνά μας στο παρόν κεφάλαιο με σημείο εκκίνησης τη βιβλιογραφική πλαισίωση, εν προκειμένω για την παρούσα επιμέρους αναφορά στις Διεθνείς Σχέσεις, και με σκοπό την έρευνα διασύνδεσης της Ασφάλειας με τις υπόλοιπες επιστήμες και τη θέση που αυτή αντίστοιχα καταλαμβάνει, κρίνεται σημαντικό να ολοκληρώσουμε την εν λόγω αναφορά σε δυο

²⁹Βασικοί εκφραστές, στις θεωρίες ολοκλήρωσης είναι ο Etzioni Amitai με το βιβλίο του «Political unification» το 1965, ο Ernst Haas με το βιβλίο του «Beyond the Nation-State» με το βιβλίο του το 1964 και ο David Mitrany με το βιβλίο του «A working peace system» το 1966 και το «The functional approach to World organization» το 1948. Αντίστοιχα ως προς τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων είναι ο Allison Graham με το βιβλίο του «The Essence of Decision: Explaining the Cuban Missile Crisis» το 1999, ο Thomas Schelling με το βιβλίο του «Arms and influence» το 1966 και ο George Alexander με το βιβλίο του «The operational code: A neglected approach to the study of political leaders and decision making» το 1969. Αναφορικά με την έννοια της συνεργασίας (cooperation) και της αλληλεξάρτησης (interdependence) αντιστοίχως εκφραστές είναι ο Robert Axelrod με το βιβλίο του «Evolution of Cooperation, Basic Books» το 1984 και οι Robert Keohane – Joseph Nye με το βιβλίο τους «Power and interdependence» το 1975. Βασική θέση σήμερα, είναι με βάση τον ρόλο των εσωτερικών πολιτικών παραγόντων (domestic politics), τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων (decision making) και τις γραφειοκρατικές μονάδες (bureaucratic politics) δεν εξετάζει ως αξιωματικά δεδομένο το «εθνικό συμφέρον» μέσω θεώρησης ύπαρξης της διεθνούς συνεργασίας (cooperation) κατά βάση σε οικονομικό καθώς και σε πολιτικό επίπεδο και της αλληλεξάρτησης (interdependence) ως αποτέλεσμα συστημικών δεσμών μεταξύ των κρατών και διεθνών καθεστώτων (international regimes) με όρους δηλαδή συνεργασίας και όχι με όρους κατανομής ισχύος.

ακόμα θεωρήσεις οι οποίες ανιχνεύουν βιβλιογραφικά τόσο το προς διερεύνηση θέμα της παρούσας εργασίας, όσο και την προς διατύπωση πρόταση η οποία θα αναλυθεί στα τελευταία κεφάλαια.

Η πρώτη από τις δυο τελευταίες έννοιες που αξίζει να αναφερθεί και με σκοπό να καλυφθεί βιβλιογραφικά η έρευνά μας, είναι η οικονομική επιστήμη και η ανάγνωση των διεθνών σχέσεων εντός άσκησης αυτής ενός πολιτικού πλαισίου, του πλαισίου δηλαδή που η πολιτική οικονομία (εσωτερικά ενός κράτους) και η διεθνής πολιτική οικονομία (σε επίπεδο διεθνών σχέσεων, ήτοι διεθνούς πολιτικής) καθορίζει.

Για την πολιτική οικονομία οι κυριότερες βιβλιογραφικές αναφορές περιλαμβάνονται κατά βάση από τον Robert Gilpin και το βιβλίο του «Παγκόσμια Πολιτική Οικονομία: Η διεθνής οικονομική τάξη» το 2002, (Gilpin, 2009), καθώς και από τους John Caporaso και David Levine με το βιβλίο τους «Theories of Political Economy», το 1992, (JohnCaporaso&DavidLevine, 1992) ενώ αντίστοιχα για τα ελληνικά δεδομένα είναι του Παντελή Σκλιά, το αντίστοιχο έργο με τίτλο «Διεθνής Πολιτική Οικονομία» το 2002, (ΠαντελήςΣκλιάς, 2002).³⁰.

Κλείνοντας την αναφορά μας στις διεθνείς σχέσεις και με σημείο αναφοράς την προς διατύπωση πρόταση όπου μέσω των θεωριών κινητικότητας θα γίνει προσπάθεια να διασυνδεθούν ως καινοτόμα πρόταση το προς επίλυση διατυπωθέν πρόβλημα ως προς τη σχέση των όρων Ασφάλεια - Μετανάστευση και ασκούμενες Πολιτικές, θα υποτυπώσουμε βιβλιογραφικά την έννοια του κονστρουκτιβισμού.

Με κύριο εκφραστή τον Alexander Wendt και το βιβλίο του «Social theory of International Politics», το 1999, (AlexanderWendt, 1999), και με βάση τη διυποκειμενική θεώρηση περί αντίληψης των πραγμάτων, πάντα σύμφωνα με τον Alexander Wendt υπάρχουν δυο βασικά αξιώματα στον κονστρουκτιβισμό, αυτό του ότι οι ανθρώπινες δομές καθορίζονται κυρίως από κοινές ιδέες και όχι τόσο από τις εκάστοτε υλικές δυνάμεις, ενώ επιπλέον όσον αφορά στις ταυτότητες και στα ανθρώπινα συμφέροντα, αυτά οικοδομούνται ή υφίστανται ως απόρροια περισσότερο των προαναφερομένων ιδεών παρά ως αμιγή προϊόντα της ίδιας της φύσης³¹.

³⁰ Από τον Adam Smith με το έργο του «An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations» το 1776, όπου εξετάζεται ο τρόπος διασύνδεσης αύξησης του πλούτου του κράτους μέσω της οικονομίας, τον David Ricardo και το διεθνές εμπόριο ή το συγκριτικό πλεονέκτημα, με το έργο του «Principles of Political Economy» το 1817, έως τον John Maynard Keynes, τον παρεμβατικό ρόλο του κράτους με το έργο του «The general theory of employment, interest, and money» το 1964, ή το αντίπαλο δέος του περί φιλελεύθερης και μονεταριστικής άσκησης της εκάστοτε οικονομικής πολιτικής, τον Milton Friedman με το μεταξύ άλλων έργο του «Καπιταλισμός και Ελευθερία» / «Capitalism and Freedom», το 1982 & 2012 (στα ελληνικά), η άμεση σχέση κράτους - άσκησης πολιτικών - ασφάλειας - οικονομίας καταδεικνύεται πως αποτελεί άρρηκτο και άμεσο διασυνδετικό κρίκο.

³¹ Στην ειδικότερη έρευνά μας για την έννοια της ασφάλειας και τη σχέση της με τον κονστρουκτιβισμό, στο έργο του Peter J. Katzenstein με τίτλο «The Culture of National Security: Norms and Identity in World Politics», το 1996, περιέχονται τα δυο κεφάλαια των Jepperson, Wendt, και Katzenstein με τίτλο «Norms, Identity and Security», όπως επίσης και τα αντίστοιχα κεφάλαια με τίτλο «Norms, Identity and their Limits: A Theoretical Reprise» Kowert και Legro, όπου γίνεται καταφανής η άμεση σχέση της εν λόγω θεώρησης, του

Σε συνέχεια της προηγούμενης αναφοράς περί κονστρουκτιβισμού, ιδεών και λόγου πάντα με πλαίσιο το προς έκταση θέμα και την προς διατύπωση πρόταση, στην παρούσα ενότητα θα επιχειρήσουμε βιβλιογραφική αναφορά σχετικά με τις σπουδές περί σημειωτικής ανάλυσης και κριτικής ανάλυσης λόγου οι οποίες θα αποτελέσουν και τη βάση σύζευξης (ως μεθοδολογία) του προς επίλυσης προβλήματος, μέσω της πρότασης, στη σχέση ασφάλειας - μετανάστευσης και των εκάστοτε ασκουμένων πολιτικών.

Στο βιβλίο του «Language and Power», ο Norman Fairclough, (Fairclough Norman, 1989), μεταξύ των κυρίων θεμελιωτών της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου (CDA), υποστηρίζει ότι η κοινωνική πρακτική και η γλωσσική πρακτική επικεντρώνονται στη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο δημιουργούνται και ενισχύονται μέσω της χρήσης της γλώσσας, κατά βάση, οι δομές εξουσίας σε μια κοινωνία³².

Επιπρόσθετα με το βιβλίο του «Discourse and Knowledge: A sociocognitive approach», ο Teun Van Dijk, (Teun Van Dijk, 2014) ένας από τους βασικούς εκφραστές της κριτικής ανάλυσης λόγου, υποστηρίζει ότι το κοινωνιογνωστικό παράδειγμα είναι βασισμένο στη θέση ότι οι σχέσεις μεταξύ λόγου και κοινωνίας διαμεσολαβούνται γνωστικά.

Πέρα από τη συμβολή των προαναφερθέντων θεωρητικών, σημαντική είναι και η επιστημονική συνεισφορά των περισσότερο πρόσφατων μελετητών, όπως του (T. Van Leeuwen, 2008), όπου επιχειρείται μια γενική και σύνοψη της θεωρίας της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου με βάση τον κοινωνικό παράγοντα (Social Actor) ο οποίος πέρα από την αγγλική γλώσσα δίνει τη δυνατότητα εφαρμογής ανάλυσης και σε άλλες γλώσσες, ενώ σημαντική θέση κατέχει, κυρίως με επικαιροποιημένες οδηγίες πρακτικού χαρακτήρα, και η μελέτη της Ruth Wodak με τίτλο «Methods of Critical Discourse Analysis» το 2001, (Ruth Wodak, 2001).

κονστρουκτιβισμού, σε επίπεδο ιδεών και εκφοράς λόγου πλέον και όχι σε επίπεδο υλικής κτήσης ή υπεροχής ως προς την άσκηση της εκάστοτε πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων και των πολιτικών για την ασφάλεια.

³²Με τη μελέτη «Mémoire sur le système primitif des voyelles dans les langues indoeuropéennes», το 1878-1879, ο Αυστριακός Ferdinand De Saussure (1857-1913) θέτει το θεωρητικό πλαίσιο της ανάλυσης του λόγου (Γλωσσολογία) και ειδικότερα της σημειωτικής ανάλυσης (Semiotics), με την εισαγωγή της έννοιας του συστήματος (αντίληψη της γλώσσας ως οργανωμένου συνόλου σχέσεων στοιχείων οριζόμενων από διαφορές και αντιθέσεις με άλλα στοιχεία). Πιο συγκεκριμένα, η μελέτη ορίζει το σημείο (sign) με έναν δυαδικό τρόπο αντίληψης ως αποτέλεσμα του λόγου (κλάσμα) με αριθμητή τον Signifier και παρονομαστή τον Signified, ενώ εν συνεχεία το 1916 με τα «Μαθήματα» του Σωσσύρ αντιστοίχως υπό των μαθητές του C. Bally και A. Sechehayé εκδίδεται το εν λόγω εγχειρίδιο ως βάση της σύγχρονης Γλωσσολογίας. Η δεύτερη σχολή σκέψης ως προς τη γλωσσολογική ανάλυση και ειδικότερα ως προς τη σημειωτική ανάλυση αναπτύσσεται από τον αμερικανό Charles Sanders Peirce (1839-1914), εκφραστή του ρεύματος του πραγματισμού (pragmatism), όπου πλέον σε ένα τριαδικό επίπεδο αντίληψης [το σημείο (Sign - Representamen) ορίζεται από την τριγωνική σχέση μεταξύ αυτού του αντικειμένου (Object) και του Interpretant]. Τη θεωρία αυτή εν συνεχεία μετεξελίσσει το 1938 ο αμερικανός Charles W. Morris (1901-1979), ο οποίος βασίζει πάνω στην ίδια λογική τριάδα του Charles Sanders Peirce την τριγωνική σχέση ενός συστήματος συστημάτων οριζόμενης από τις έννοιες πραγματιστικά - σημασιολογικά - συντακτικά (pragmatics, semantics και syntactics). Σε αυτό το σχήμα στηρίζει την αντίστοιχη μέθοδο κοινωνιολογικής ανάλυσης –εξάironτας τον ρόλο της τεχνολογίας - ο Άγγλος Ronald K. (Ron) Stamper (1934), με το βιβλίο του «Information in business and administrative systems» (1973) και την περίφημη μέθοδο ανάλυσης της σκάλας του Stamper («Stamper's Ladder»), που ο ίδιος εισάγει.

Ολοκληρώνοντας τη βιβλιογραφική ανασκόπηση που αφορά τη Σημειωτική και την Κριτική Ανάλυση Λόγου, θα αναφερθούμε στον Paul Chilton και στο εξόχως σημαντικό βιβλίο του περί ανάλυσης με τίτλο «Analysing political discourse. Theory and Practice» (2004), (PaulChilton, AnalysingPoliticalDiscourse.Theoryandpractice, 2004, p. 58), το οποίο μας παρέχει το διάγραμμα ανάλυσης «Chilton», που αποτελεί μαζί με την εφαρμογή AntConc το βασικό εργαλείο ως προς την Κριτική Ανάλυση Λόγου.

Κεφάλαιο 3

Το φαινόμενο της Μετανάστευσης

Μετά το εισαγωγικό 1^ο κεφάλαιο όπου διατυπώθηκε το προς διερεύνηση πρόβλημα που η παρούσα εργασία καλείται να εξετάσει, και το εν συνεχεία 2^ο κεφάλαιο όπου αναλύθηκε η απαιτούμενη και υπάρχουσα υποστηρικτική βιβλιογραφία θα συνεχίσουμε με το παρόν 3^ο κεφάλαιο. Στο τρέχον κεφάλαιο, όπως και ο τίτλος εκφράζει, θα επιχειρήσουμε μια εξέταση του θέματος της μετανάστευσης τόσο από ιστορική σκοπιά όσο και εξέτασή του υπό την προϋπόθεση ότι το εν λόγω θέμα θα εξεταστεί ως ένα γενικότερο ανθρώπινο φαινόμενο και όχι ως απλή αριθμητική - ποσοτική καταγραφή μετακινήσεων ανθρώπων. Ειδικότερα από την ενότητα 3.2 υπό ένα είδος εξέτασης μελετών περιπτώσεων, θα εξεταστεί αντίστοιχα και η περίπτωση της Ελλάδας.

3.1 Ιστορική Αναδρομή & Πολιτικές

Υπό αυτό το πλαίσιο και σε διασύνδεση με την ήδη περιγραφείσα βιβλιογραφία, αφήνοντας κατά μέρος την αναφορά του Dumont³³ πως η μετανάστευση αποτελεί, ακόμα και από την «έκπτωση των πρωτόπλαστων στον παράδεισο», ένα πανανθρώπινο και πανάρχαιο φαινόμενο. (Dumont, 2012)

Σε συνάφεια με τα προηγούμενα και σύμφωνα με τους Browning και McDonald το 2011, υφίσταται διασυνδεδετικά προσληκτική σχέση του όρου της Ασφάλειας με αυτόν του φαινομένου της Μετανάστευσης.

Ωστόσο ακολουθώντας τον Ταπεινό³⁴, και το επιστημονικά ερευνητικό πλαίσιο που η παρούσα εργασία θέτει, τόσο ως προς την προσεγγιστική διασύνδεση δυο όρων πραγματιστικά αντίθετων μεταξύ τους, αυτόν της ασφάλειας και αυτού της μετανάστευσης, όσο και ως προς το επιχείρημα προς διατύπωση καινοτόμου πρότασης ώστε να διαχειριστεί με «έξυπνο τρόπο»³⁵, η ασφαλειοποιημένη μετανάστευση, θα ακολουθηθεί μια ταξινομητική μέσω όρων - εννοιών περί μετανάστευσης και όχι χρονικά - γραμμικά ιστορική αναφορά, ώστε αυτή να αποτελεί βάση αντίληψης της συνολικής προσέγγισης και για τα επόμενα κεφάλαια.

Ως χρονικό σημείο αναφοράς για τις περιοδολογημένες ανάγκες που η παρούσα εργασία εξυπηρετεί, τίθεται ο 19^{ος} αιώνα και μετέπειτα και ως χωρικό σημείο αναφοράς η Ευρώπη (όπου απαιτείται θα γίνει και αναφορά σε Αμερική ή Ασία), αρχικά η μετανάστευση καταγράφεται ως τέτοια

Ειδικότερα μετά τον 19^ο αιώνα έως και λίγο πριν τον Β'ΠΠ, η κατάσταση που λαμβάνει χώρα σχετικά με τη μετανάστευση, είναι αυτή που αποκαλείται «ελεύθερη» μετανάστευση. Βασικός προορισμός μέσω μετανάστευσης υπό την εν λόγω μορφή και για περιγραφόμενη χρονική

³³ Ο. π.

³⁴ Ο. π.

³⁵ Ο. π., υποσημείωση 14.

περίοδο ήταν η Αμερική, όπου πρωτοστατούντα ρόλο έπαιξε η δυνατότητα υπερπόντιων ταξιδιών του ατλαντικού μέσω ατμόπλοιου αρχής γενομένης από το 1827.

Ως χώρες εκκίνησης στη μορφή της ελεύθερης μετανάστευσης ήταν αρχικά το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Σκανδιναβικές χώρες, ενώ εν συνεχεία τη σκυτάλη ανέλαβαν οι χώρες της Νότιας Ευρώπης όπου στην εκπνοή της χρονικής περιόδου για την εν λόγω μορφή, οι ΗΠΑ ως πολιτική υιοθέτησαν αυτή των ποσοστώσεων (quotas) με την οποία σταμάτησε να υπάρχει και η εν λόγω μορφή. Σημειώνεται ότι με την εν λόγω μορφή μετανάστευσης μετακινήθηκαν από την Ευρώπη προς την Αμερική περίπου 60 εκατομμύρια ατόμων

Στη συνέχεια, η προαναφερόμενη μορφή μετατρέπεται αντίστοιχα σε εκείνη, η οποία ονομάζεται μετανάστευση «μέσω συμβάσεων», όπου πλέον αρχίζει να ασκείται νέα ανάλογη πολιτική για τη μετανάστευση.

Συγκεκριμένα με την εν λόγω, «μέσω συμβάσεων» μορφή, το βασικό χαρακτηριστικό πλέον στην πολιτική μετανάστευσης είναι ότι υπογράφεται μια σύμβαση μεταξύ του μετανάστη και της χώρας υποδοχής ή ενός συγκεκριμένου εργοδότη στη χώρα υποδοχής με τον μετανάστη, όπου τον διαμεσολαβητικό ρόλο εξεύρεσης και επαφών τον αναλάμβαναν τα προξενεία. Με την εν λόγω μορφή και τη γενόμενη μεταξύ των εμπλεκομένων σύμβαση, αποσαφηνιζόταν το καθεστώς και οι όροι των προϋποθέσεων της υλοποιούμενης συμφωνίας (διαμονή, διάρκεια, κ.λπ). Ιδιαίτερη εφαρμογή με την εν λόγω μορφή συναντήθηκε (παρότι και σήμερα εφαρμόζεται ένα τέτοιο παρόμοιο πλαίσιο) στις μεταναστευτικές ροές που πραγματοποιήθηκαν από την Κίνα και την Ινδία στη νοτιοανατολική Ασία και τη νότια Αφρική. Για την Ευρώπη η εν λόγω μορφή πολιτικής ως προς τη μετανάστευση, με έμφαση στις διαδικασίες ανασυγκρότησης και το ζήτημα της δυτικής Γερμανίας, έλαβε χώρα μετά τον Β' ΠΠ με πέρασ τη δεκαετία του 1970.

Στη δεκαετία του 1970 πραγματοποιείται μια παγκόσμια αλλαγή, κατά βάση με τρία σημαντικά γεγονότα. Το πρώτο και επείγον εξ αυτών ήταν οι σημειωθείσες πετρελαϊκές κρίσεις (1973 1979)³⁶ και η εν συνεχεία αλλαγή του κανόνα ισοτιμίας του χρυσού σύμφωνα με το «Bretton

³⁶ «...Η πετρελαϊκή κρίση του 1973 ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 1973, όταν τα μέλη του Οργανισμού Αραβικών Πετρελαιοπαραγωγών Χωρών ή ΟΑΠΕΚ (αποτελούμενο από τα αραβικά μέλη του ΟΠΕΚ, καθώς και την Αίγυπτο, τη Συρία και την Τунησία) διακήρυξαν εμπάργκο πετρελαίου. Μέχρι το τέλος του εμπάργκο τον Μάρτιο του 1974, η τιμή του πετρελαίου είχε αυξηθεί από 3 δολάρια ΗΠΑ το βαρέλι σε σχεδόν 12. Στον πόλεμο του Γιομ Κιπούρ το ίδιο έτος, η Αίγυπτος και η Συρία, με την υποστήριξη των άλλων αραβικών χωρών, εξαπέλυσαν μια στρατιωτική επίθεση εναντίον του Ισραήλ, κατά την ιερότερη μέρα του εβραϊκού ημερολογίου, προκειμένου να ανακτήσουν αραβικά εδάφη που απέσπασε το Ισραήλ στον πόλεμο των Έξι Ημερών, το 1967. Οι Ηνωμένες Πολιτείες επέλεξαν να επανεφοδιάσουν το Ισραήλ με όπλα και, σε απάντηση, ο ΟΑΠΕΚ αποφάσισε να προβεί σε αντίποινα, ανακοινώνοντας εμπάργκο πετρελαίου κατά του Καναδά, της Ιαπωνίας, της Ολλανδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και των Ηνωμένων Πολιτειών...», https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B5%CF%84%CF%81%CE%B5%CE%BB%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CF%84%CE%BF%CF%85_1973 και «...Η πετρελαϊκή κρίση του 1979, γνωστή και ως πετρελαϊκό σοκ του 1979 ή δεύτερη πετρελαϊκή κρίση, ήταν μια ενεργειακή κρίση που προκλήθηκε από πτώση της παραγωγής πετρελαίου στον απόηχο της Ιρανικής Επανάστασης. Αν και η παγκόσμια προσφορά πετρελαίου μειώθηκε μόνο κατά περίπου 4%, η αντίδραση των αγορών πετρελαίου αύξησε δραστικά την τιμή του αργού πετρελαίου τους επόμενους 12 μήνες,

Woods»³⁷, ενώ για τα ευρωπαϊκά, όπως και η λήξη της επονομαζόμενης «πρώτης φάσης του ψυχρού πολέμου και αφύπνισης προς οικονομική χειραφέτηση των περισσότερων υπό την ΕΣΣΔ χωρών, με, τέλος, την ένταση τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία παγκοσμίως, συνιστώσα η οποία απομείωνε αργά αλλά σταδιακά την ανάγκη εξεύρεσης εργατικού δυναμικού.

Υπό αυτό το νέο 3πλό πλαίσιο πραγματικότητας και με το ύφος της προηγούμενης «μέσω συμβάσεων» άσκησης πολιτικής εισερχόμαστε στη νέα φάση άσκησης μεταναστευτικών πολιτικών, η οποία υλοποιείται, τρόπον τινά μέχρι και σήμερα, αυτή της σχεδίασης - χάραξης και εφαρμογής τέτοιων πολιτικών, με σκοπό τον περιορισμό και τον έλεγχο εισόδου για τους μετανάστες κατά βάση από τις χώρες υποδοχής.

Ειδικότερα δε, σε μια προσπάθεια μηδενικής μετανάστευσης, στην αρχή εφαρμογής της εν λόγω φάσης, ως διαδικασία απαγόρευσης και ελέγχου αναπήδησαν ως απόρροια της εν λόγω πολιτικής (ως νέες μορφές μετανάστευσης) η παράνομη μετανάστευση, η μετανάστευση με μορφή ασύλου και τέλος η οικογενειακή επανένωση, καταστάσεις μετανάστευσης (δεν εξετάζεται η προσφυγική κίνηση) που ως κίνητρα άσκησης νέων περιοριστικών πολιτικών ως προς αυτές, σχετίζονται άμεσα (και οι τρεις) τόσο με την άρση του δικαιώματος των μεταναστών για νόμιμη μετανάστευση, όσο κυρίως με την έλλειψη που υφίσταται ακόμα και μέχρι τώρα που μιλάμε σε παγκόσμιο επίπεδο, αντίληψης, καταγραφής και ανάλογης διαχείρισης της διαφοράς και του τεράστιου χάσματος μεταξύ ανεπτυγμένων, αναπτυσσόμενων και υποανάπτυκτων κρατών, το οποίο ως γενικότερο ζήτημα δεν έχει τύχει ανάλογης επιστημονικής ανάλυσης και εξέτασης.

Επιπλέον δε ως αλυσίδα αποτελέσματος της νέας αυτής πολιτικής και διαχείρισης των προσφύγων, ως προς το θέμα και ζήτημα, τι γίνεται με τις οικογένειές τους που παραμένουν στη χώρα εκκίνησης, ανάδειξε τη μορφή εκείνη της μετανάστευσης με άσκηση πολιτικών περί οικογενειακής συνένωσης, όπου η εν συνεχεία μετακίνηση των μελών των οικογενειών στις χώρες υποδοχής, ενέτεινε και ανάδειξε το ζήτημα καθώς η εργασιακή ένταξή τους στην αγορά, πάντα σύμφωνα με τον Ταπεινό³⁸, δημιουργώντας μια αντιπαράθεση (συμπεριλαμβανομένου του ζητήματος, διαχείριση του μεταναστευτικού αποθέματος, ως επιπλέον εξέταση άσκησης

υπερδιπλασιάζοντας την στα \$39,50 per barrel (\$248/m3). Η ξαφνική αύξηση της τιμής συνδέθηκε με ελλείψεις καυσίμων και μεγάλες ουρές στα βενζινάδικα...», https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B5%CF%84%CF%81%CE%B5%CE%BB%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CF%84%CE%BF%CF%85_1979.

³⁷ «...The Bretton Woods system of monetary management established the rules for commercial relations among 44 countries, including the United States, Canada, Western European countries, and Australia, after the 1944 Bretton Woods Agreement until the Jamaica Accords in 1976. The Bretton Woods system was the first example of a fully negotiated monetary order intended to govern monetary relations among independent states. The Bretton Woods system required countries to guarantee convertibility of their currencies into U.S. dollars to within 1% of fixed parity rates, with the dollar convertible to gold bullion for foreign governments and central banks at US\$35 per troy ounce of fine gold (or 0.88867 gram fine gold per dollar)...» https://en.wikipedia.org/wiki/Bretton_Woods_system.

³⁸ Ο. Π.

πολιτικής διαχείρισης) και τριβή με τα ίδια τα μέτρα και τις πολιτικές περιορισμού που εφαρμόζονταν.

Με βάση τα προηγούμενα και κυρίως με δεδομένη την τρέχουσα φάση πολιτικών άσκησης μετανάστευσης σε αντιπαράβολή με το χάσμα (όχι μόνο παγκόσμια) ανάπτυξης μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσομένων χωρών, καθίσταται ικανή και η ανίχνευση των πολιτικών τόσο που η Ελλάδα έχει εφαρμόσει όσο και στο άλλο άκρο (μεταξύ άλλων και εργαλειοποιημένη) τουλάχιστον μετά το 2012 - με καμπή το 2015 – πολιτική που η Τουρκία έχει εφαρμόσει.

Υπό αυτό το πλαίσιο, μεταξύ άλλων, είναι και μια εκ των επιδιώξεων της παρούσης εργασίας, τόσο να φωτίσει το εν λόγω χάσμα με όρους ανάπτυξης και ειδικότερα με όρους οικονομικής (κατά βάση πολιτικής οικονομίας) όσο και με την επείγουσα, ειδικά σήμερα, ανάγκη προσέγγισης προς θέσπιση και εφαρμογή νέων (κατά βάση ευρωπαϊκών) πολιτικών (και όχι μόνο) για τη μετανάστευση.

3.2 Μετανάστευση, Εννοιολογικές Ταξινομήσεις και Δημογραφία

Με σκοπό την εμβάθυνση και την πρόσκτηση περαιτέρω ικανότητας πολυεπίπεδης αντίληψης του σύνθετου φαινομένου - διαδικασίας της μετανάστευσης, πάντα υπό το πλαίσιο που η παρούσα εργασία θέτει, σε συνδυασμό με την τελική πρόταση που αυτή επιχειρεί, κρίνεται σκόπιμο υπό την προσέγγιση που ως πρόταση η εργασία καλείται να λάβει, να αποσαφηνιστούν όροι και έννοιες συναφείς με τη μετανάστευση και τις πολιτικές, όσο και με τη μετανάστευση, με κέντρο τον παράγοντα άνθρωπο.

Υπό το προαναφερθέν πλαίσιο και προς διασύνδεση των όρων Human Security, που όπως είδαμε και στο 2^ο βιβλιογραφικό κεφάλαιο αποτελεί την περισσότερο πρόσφατη περιοχή έρευνας στο θέμα της ασφάλειας, στην παρούσα υποενότητα θα επιχειρήσουμε τη ζεύξη των όρων άνθρωπος & δημογραφία - γηγενείς & μετανάστες, με σκοπό να εξαχθούν αξιολογικά αποτελέσματα τόσο για τη θέση που ο όρος μετανάστης κατέχει στη δημογραφική εξέταση των δεδομένων όσο και για τον ρόλο που αυτός μπορεί να αναλάβει με όρους οικονομικής ασφάλειας από τη μία και γενικότερης άσκησης πολιτικών - στρατηγικών ανάπτυξης απ' την άλλη.

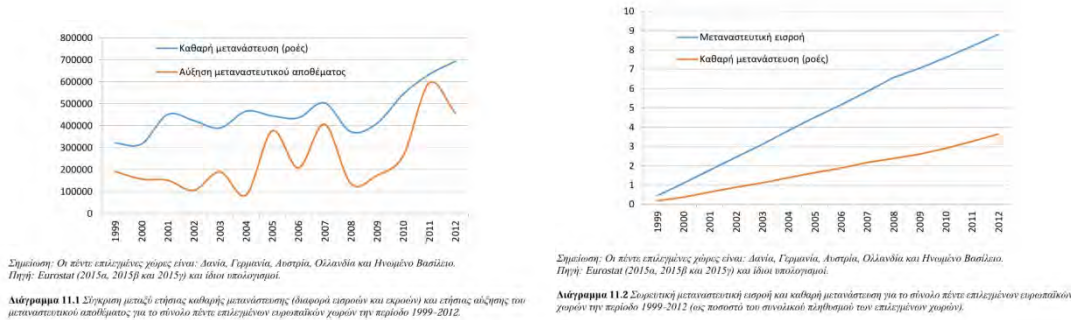
Κρίνεται απαραίτητο λοιπόν με σκοπό να γίνεται αντιληπτή επακριβώς η ποιοτική και να είναι επικαιροποιημένη η ματιά μας, ως προς τη σχέση των όρων μετανάστευσης - ασκούμενες πολιτικές - γηγενή πληθυσμό και δημογραφικό να εξετάσουμε ακροθιγώς τις παρακάτω έννοιες:

- Μεταναστευτικό απόθεμα (migration stock)

Σημαντικός στη μονάδα του χρόνου (πχ ανά έτος) και σε έναν υπό εξέταση γεωγραφικό χώρο (πχ Ελλάδα, Ευρώπη κ.λπ), είναι ο ρόλος που διαδραματίζει και αναλαμβάνει η έννοια του μεταναστευτικού αποθέματος (migration stock). Συγκεκριμένα, μεταναστευτικό απόθεμα, είναι το καθαρό αριθμητικό σύνολο των μεταναστών που καταγράφεται σε έναν τόπο σε μια χρονική περίοδο, ως αριθμητική διαφορά ανάμεσα στις μεταναστευτικές εισροές (immigration /

migration inflows / inward migration) με τις αντίστοιχες εκροές (emigration / migration outflows / outward migration) στοιχείο που αποκτά ποιοτική αξία σε σχέση με την αύξηση ή μείωση τόσο του συνολικού πληθυσμού όσο και του ίδιου αμιγώς του μεταναστευτικού πληθυσμού (γεννήσεις και θάνατοι των μεταναστών σε έναν τόπο στη διάρκεια του χρόνου). Συνολικά λοιπόν καταγράφεται ότι η καθαρή μετανάστευση, σε έναν τόπο στη μονάδα του χρόνου σε σχέση με τις τάσεις καθαρού μεταναστευτικού αποθέματος είναι σαφώς μεγαλύτερη, όσο αντίστοιχα μεγαλύτερη είναι η μεταναστευτική εισροή από την καθαρή μετανάστευση.

Πηγή: Eurostat & ΕΛΣΤΑΤ - <https://jmce.gr/portal/wp-content/uploads/2020/07/Eleni-Lyroni.pdf>

Εικόνα 3: Επίπτωση Μετανάστευσης

- Μετανάστες, αλλοδαποί και εθνικότητα

Με σημείο αναφοράς τις χώρες υποδοχής κατά βάση, και τη συσσωρευμένη εμπειρία που οι εν λόγω χώρες κατέχουν, εν προκειμένω και η Ελλάδα, και για τους σκοπούς που παρούσα εργασία εξυπηρετεί, κρίνεται σκόπιμο να αποσαφηνιστεί η σχέση που επικρατεί στο τετράπτυχο της σχέσης μετανάστες, αλλοδαποί, εθνικότητα και χώρα γέννησης.

Συγκεκριμένα και ως λεκτικής ακολουθίας παράδειγμα προς χάρη συντομίας, όταν ένας αλλοδαπός μετανάστης μπαίνει σε μια χώρα υποδοχής (παράδειγμα Ελλάδα), υφίσταται ως ενδεχόμενο, εάν κατά τη διάρκεια παραμονής αποκτήσει την εθνικότητα της χώρας, όχι μόνο πλέον να μη λογίζεται ως αλλοδαπός παρότι μετανάστης, αλλά και τα παιδιά αυτού αντίθετα, να είναι αλλοδαποί αλλά να μην είναι μετανάστες.

Διασταλτικά και σε άμεση συνάφεια με το προηγούμενο, έρχεται να αναλάβει κρίσιμο ρόλο η έννοια της εθνικότητας των μεταναστών, ανάλογα με το εάν αυτοί είναι είτε πολίτες κράτους μέλος της Ε.Ε ή πολίτες από τρίτη χώρα (third countries nationals), όπου όπως στην προηγούμενη περίπτωση για τις χώρες υποδοχής (εάν κατά τη διάρκεια παραμονής τους σε αυτές αποκτήσουν την εθνικότητα) τότε παρουσιάζεται το οξύμωρο στατιστικά αυτοί να λογίζονται αλλοδαποί (λόγω χώρας γέννησης / και ποια δήλωσαν ως χώρα γέννησης), ενώ στην καθημερινότητα να υπολογίζονται ως γηγενείς εάν έχουν αποκτήσει την εθνικότητα της χώρας υποδοχής, το οποίο εάν διαφορετικό ως κριτήριο πχ μεταξύ δυο ευρωπαϊκών χωρών δημιουργεί και στη μεταξύ τους επικοινωνιακή & πρακτική σχέση διαφορετικές δέσμες δεδομένων.

Ένα τελευταίο σημείο ως προς την εννοιολογική ανάλυση και αξία σε πρακτικό επίπεδο των όρων σχετικά με τη μετανάστευση, είναι αυτή μεταξύ του όρων «χώρα αποστολής» και «χώρα υποδοχής», όπου ως σημειακά εξεταζόμενοι όροι μπορεί πχ εκτός του ότι οι παράγοντες που προσδιορίζουν τη μετανάστευση στη χώρα προέλευσης³⁹ να είναι από διαφορετικούς έως συμπληρωματικούς μεταξύ τους, επιπλέον μέσω της εν λόγω διασαφήνισης να γίνονται αντιληπτές επιπλέον κατηγορίες μεταναστεύσεων (να σχετίζεται με πολίτες άλλων χωρών (δηλαδή αλλοδαποί) ή πολίτες της ίδιας της χώρας (γηγενείς).

Τα παραπάνω στοιχεία και η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε (εξ αφορμής και της σειράς αποφάσεων, που χαρακτηρίζουν, μεταξύ άλλων, την Τουρκία ως «μη ασφαλή & μη (?) χώρα»⁴⁰ ως χώρα εισαγωγής των μεταναστών στην Ελλάδα από Τρίτη χώρα), προς τις εννοιολογικές επισημάνσεις θα δούμε σε επόμενο κεφάλαιο, με βάση την επικοινωνιακή κατά βάση Habermas υπόθεση που έχουμε κάνει για το προφίλ προσέγγισης ανάλυσης της παρούσας εργασίας, τι αξιακού χαρακτήρα δεδομένα, σχετικά με την ανάγκη διαπολιτισμικής επικοινωνίας και την Κριτική Ανάλυση Λόγου όσο και τη μεταξύ σύγκριση θεσμικού και ατομικού / μετανάστη λόγου δημιουργούν, ως προς την ανάγκη αντίληψης - σε πρακτικό επίπεδο - της ασφαλειοποιημένης μετανάστευσης και καινοτόμα επιλυτικής προσέγγισης αυτής.

Συνεχίζοντας την ανάλυσή μας, στο επόμενο μέρος αυτής της υποενότητας θα εστιάσουμε στην αμιγή σχέση μεταξύ δημογραφικού ζητήματος και μετανάστευσης (δημογραφική επίπτωση δηλαδή της μετανάστευσης), ειδικά για την Ελλάδα, ώστε, ει δυνατόν, να εξαχθούν και ανάλογα γενικότερα συμπεράσματα. Στο πλαίσιο αυτό θα αναφερθούμε μόνο σε στοιχεία που αφορούν στις μεταναστευτικές εισροές και όχι στις ροές των μεταναστευτικών ρευμάτων προς το εξωτερικό⁴¹ (δηλαδή εκροές από την Ελλάδα).

Για τη χρονική περίοδο μετά το 1991 έως σήμερα, καταγράφεται με παράλληλη ύπαρξη στοιχείων για την Ελλάδα, σημαντικός αριθμός μεταναστευτικών εισροών (συνυπολογιζομένου, ως προς την εξαγωγή των συμπερασμάτων, του γεγονότος ότι από το 2010 έως το 2013, υπήρχε έντονη μεταναστευτική εκροή από Ελλάδα, περίπου 130.000 άτομα εκ των οποίων μισοί ήταν γηγενείς και οι υπόλοιποι αλλοδαποί).

Με μια πρώτη ματιά καταγράφεται ότι η μετανάστευση (ως καθαρό ποσοστό) διαδραμάτιζε τον βασικότερο ρόλο της πληθυσμιακής αύξησης στην Ελλάδα, με τάσεις διαχρονικού χαρακτήρα,

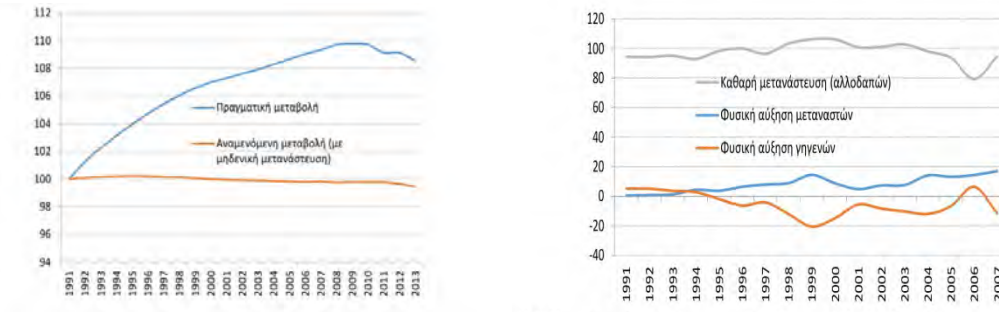
³⁹ Ως προς τον παράγοντα χρόνο, ορίζεται συνήθως ως μετανάστης στη χώρα υποδοχής, αυτός με διαμονή για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους.

⁴⁰ <https://rsaegean.org/el/o-neos-charaktirismos-tis-tourkias-os-asfalous-tritis-choras-proklitiki-arnisi-symmorfosis-me-tin-apofasi-tou-ste/>.

⁴¹ Αν και υπάρχουν ρεύματα εκροής ήδη από το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, η ένταση του φαινομένου αφορά κυρίως το πρώτο τέταρτο του 20ου αιώνα, καθώς και την περίοδο μετά το τέλος του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου. Η μεταπολεμική περίοδος χαρακτηρίζεται από περαιτέρω ένταση των μεταναστευτικών ρευμάτων εκροής. Στη μεταπολεμική περίοδο στην Ελλάδα συνολικά πάνω από 1,2 εκατομμύρια άτομα μετανάστευσαν προς το εξωτερικό.

όπου κάπου στο 2007, σε ένα ποσοστό 20% η συνολική μεταβολή να οφείλεται σε αυτόν τον λόγο.

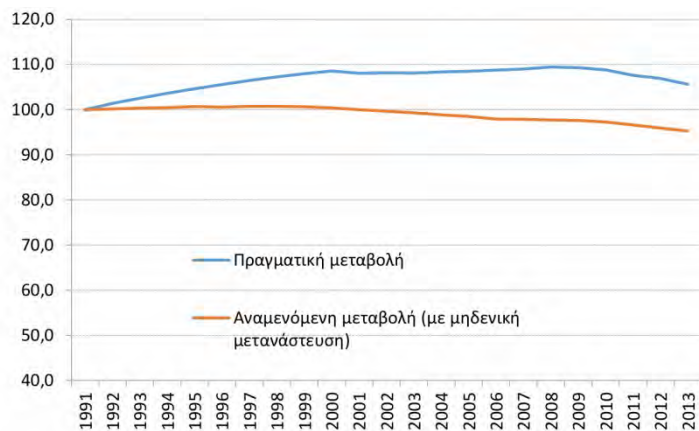
Πηγή: Eurostat & ΕΛΣΤΑΤ - <https://jmce.gr/portal/wp-content/uploads/2020/07/Eleni-Lyroni.pdf>

Εικόνα 4: Σχέση Μετανάστευσης - Γηγενών

Συνεχίζοντας σε μια ποιοτικότερη ανάλυση ως προς τα επιμέρους ηλικιακά χαρακτηριστικά του προαναφερομένου αποθέματος, καταγράφεται ότι στο φάσμα των ηλικιών 15 έως 64 ετών (παραγωγικές ηλικίες δηλαδή), η επίπτωση είναι εξόχως σημαντική.

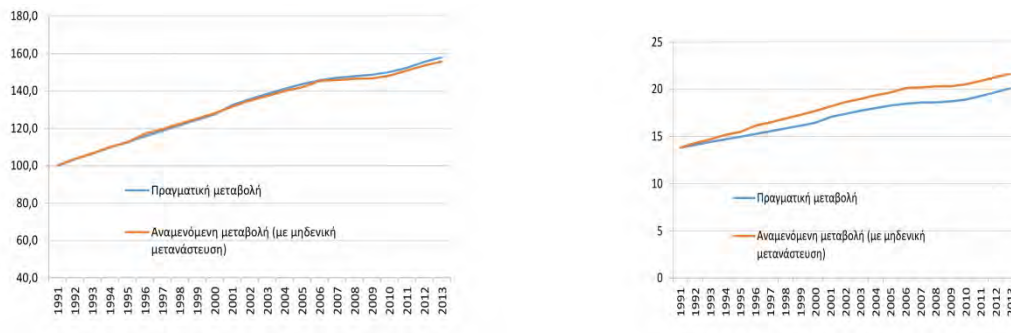
Πηγή: Eurostat & ΕΛΣΤΑΤ - <https://jmce.gr/portal/wp-content/uploads/2020/07/Eleni-Lyroni.pdf>

Εικόνα 5: Μετανάστευση και Ηλικίες 14 - 65

Αντίθετα για τις 65 ετών και άνω η επίπτωση είναι ελάχιστα μικρή, γεγονός που ως συνδυασμός των δυο προηγούμενων καταδεικνύει την αξία ως προς τη συμμετοχική παραγωγική ικανότητα του μεταναστευτικού αποθέματος.

Πηγή: Eurostat & ΕΛΣΤΑΤ - <https://jmce.gr/portal/wp-content/uploads/2020/07/Eleni-Lyroni.pdf>

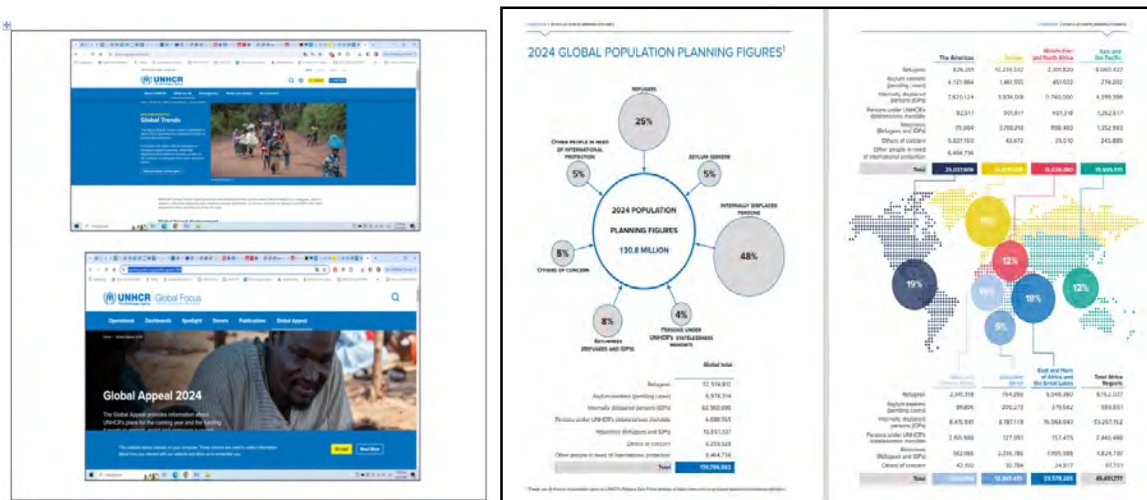

Εικόνα 6: Μετανάστευση και Ηλικίες άνω των 65

3.3 Περιγραφή κατάστασης για τους Μετανάστες

Με σημείο αναφοράς τον εμφύλιο στη Συρία το 2011, εν συνεχεία την Ουκρανία το 2022, όπως και το Σουδάν, το Σαχέλ, το Κονγκό και τη Γάζα το 2023, μεταξύ άλλων, σύμφωνα με τις περισσότερο πρόσφατες και έγκυρες εκθέσεις της UNHCR(global-trends-report-2022/)&(Global_Appeal_2024-9/),

Πηγή:<https://www.unhcr.org/global-trends> & <https://reporting.unhcr.org/global-appeal-2024>

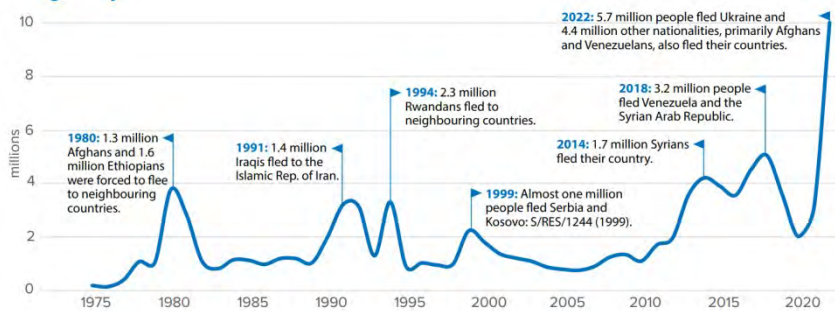

Εικόνα 7: UNHCR Αναφορές & Παγκόσμια Στατιστικά Στοιχεία

καταγράφεται ένα σύνολο 130.788.582 ατόμων παγκοσμίως, τα οποία έχουν εκτοπιστεί (displaced), για διαφορετικούς, ανά κατηγορία το καθένα, λόγους [REFUGEES- 32.6 MILLION, ASYLUM-SEEKERS 7.0 MILLION, RETURNNEES (Refugees and IDPs) 10.9 MILLION, STATELESS PERSONS 2.47 MILLION, IDPs 63.0 MILLION, OTHERS OF CONCERN 6.3 MILLION, OTHER PEOPLE IN NEED OF INTERNATIONAL PROTECTION 4.7 MILLION], από τον τόπο, αρχικής, διαμονής τους.

Ειδικότερα, από το 2011 και τον εμφύλιο στη Συρία μέχρι σήμερα, καταγράφεται μια δραματικά αυξητική τάση μετακινήσεων, από όπου με συνολικό αριθμό περίπου

Πηγή: <https://globalcompactrefugees.org/pledges-contributions/multistakeholder-pledges-2023/multistakeholder-pledge-un-common-pledge-20>

Εικόνα 8: Αριθμητική Κατανομή Προσφύγων 1975 - 2022

τα 2 εκατομμύρια το 2012, το 2022 ο αντίστοιχος αριθμός ατόμων ανέρχεται περίπου στα 10 εκατομμύρια, με τη Συρία (5 εκ. μετακινήσεων σε 4 χρόνια) και ειδικώς την Ουκρανία (5 εκ. μετακινήσεων σε 1 χρόνο) να κατέχουν την 2^η και 1^η, ποσοστιαίας και ταχύτερης θέσης αντίστοιχα.

Πηγή: <https://globalcompactrefugees.org/pledges-contributions/multistakeholder-pledges-2023/multistakeholder-pledge-un-common-pledge-20>

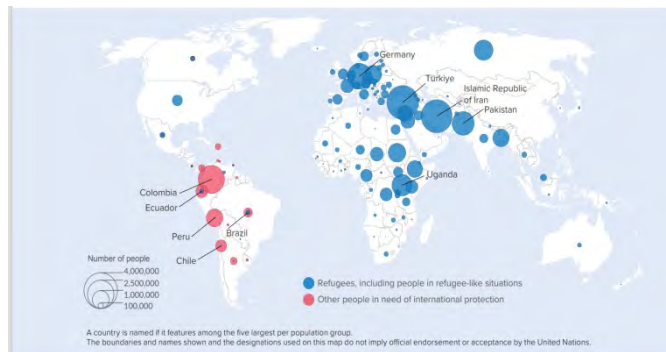
Figure 2 | Refugees, people in refugee-like situations and other people protection fleeing the Syrian Arab Republic and Ukraine since the onset of conflict

Εικόνα 9: Ρυθμός Κατανομής Προσφύγων Ουκρανία - Συρία

Παγκοσμίως, η Τουρκία, η Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν, η Κολομβία, η Γερμανία και το Πακιστάν φιλοξένησαν τους μεγαλύτερους πληθυσμούς προσφύγων (βλ. εικόνα 9). Σχεδόν όλοι από τα 3,6 εκατομμύρια πρόσφυγες που φιλοξενούνται στην Τουρκία είναι Σύριοι. Κατά τη διάρκεια του 2022, ο αριθμός των Σύρων προσφύγων στην Τουρκία μειώθηκε κατά 5 ανά 57 ενώ ο αριθμός για τη Ρωσική Ομοσπονδία περιλαμβάνει 65.400 Ουκρανούς στους οποίους χορηγήθηκε καθεστώς πρόσφυγα ή προσωρινού ασύλου, καθώς και αυτούς που καταγράφηκαν στη χώρα το 2022 με άλλες μορφές διαμονής. Στην Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν, ο αριθμός των προσφύγων αυξήθηκε από 798.300 σε 3,4 εκατομμύρια καθώς καταγράφηκαν επιπλέον 2,6 εκατομμύρια Αφγανοί. Τέλος στην Κολομβία, μια αναθεώρηση πληθυσμού οδήγησε σε αναθεώρηση προς τα πάνω 611.500 άλλων ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας.

Πηγή: <https://globalcompactrefugees.org/pledges-contributions/multistakeholder-pledges-2023/multistakeholder-pledge-un-common-pledge-20>

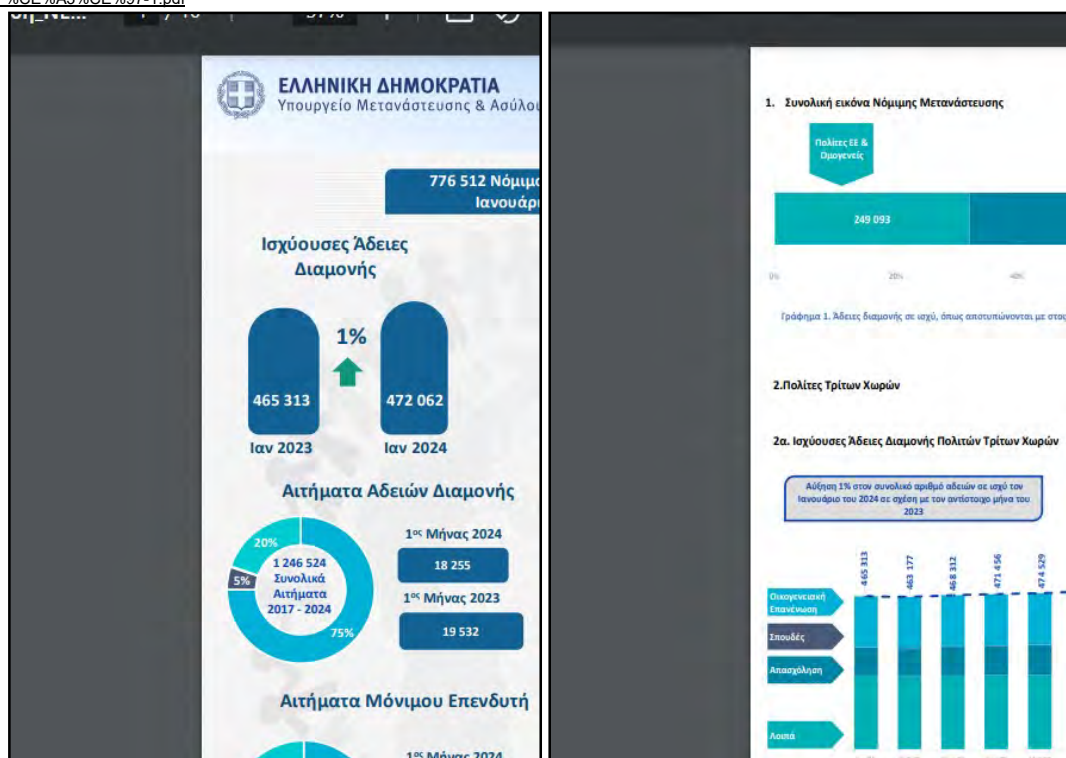

Εικόνα 10: Παγκόσμια Κατανομή - Συγκέντρωση Προσφύγων ανά περιοχή

Για την Ευρώπη (24,875,604)], η Γερμανία να κατέχει την πρώτη θέση.

Στην Ελλάδα (Σύμφωνα με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου) τον Ιανουάριο του 2024, κατοικούν 776.516 (νόμιμοι) μετανάστες, όπου σε σχέση με τις εκδοθείσες άδειες παραμονής για το 2023 αντίστοιχα, παρουσιάζεται μια αύξηση

Πηγή: <https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2024/02/%CE%99%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%85%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%82-%CE%A5%CE%9C%CE%91-GR-%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%99%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%85%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%82-%CE%92-%CE%9D%CF%8C%CE%BC%CE%B9%CE%BC%CE%B7-%CE%9C%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7-%CE%9D%CE%95%CE%91-%CE%95%CE%9A%CE%94%CE%9F%CE%A3%CE%97-1.pdf>

Εικόνα 11: Οι Μετανάστες στην Ελλάδα

με ποσοστό 33%.

Προχωρώντας στην καταγραφή των συμπερασμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τα αναφερόμενα στην πλήρη έκταση της παρούσης εργασίας, μπορούμε ανά υποενότητα και συνολικά να διατυπώσουμε τα κάτωθι:

- Η Μετανάστευση αποτελεί ένα όχι τόσο νέο φαινόμενο καθόσον, όπου όταν αυτό εξετάζεται μέσα από τις αντίστοιχες εφαρμοσθείσες πολιτικές που έχουν υιοθετηθεί αναδεικνύει τη σημαντικότητα που εμπεριέχει ως θέμα τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, το οποίο παράλληλα τεκμαίρει αντίστοιχη συζήτηση με καθαρούς όρους οικονομικής και πολιτικής οικονομίας (συμπεριλαμβανομένων βέβαια αυτών των διεθνών σχέσεων και κοινωνικής πολιτικής εν γένει).

- Η μετανάστευση λεκτικά και επικοινωνιακά υπό το δίπολο σχέσης χώρας καταγωγής - χώρα υποδοχής για τον κάθε μετανάστη, αναπτύσσει ένα πλαίσιο (λεκτικής, πολιτισμικής αντιληπτικότητας) και εν συνεχεία άσκησης πολιτικών βασισμένων σε αυτό, το οποίο πέρα από την κατά βάση μονομερή θεσμική υπόστασή του (δεν συμπεριλαμβάνει τον Λόγο του μετανάστη ως υποκειμένου), ενώ αναδεικνύει και μια επιπλέον προβληματική σε σχέση με την έλλειψη αμφιδρομότητας και κοινής αντίληψης των ίδιων όρων στη σύγκριση μεταξύ χώρας υποδοχής με χώρα εκκίνησης.

- Η Μετανάστευση αναλαμβάνει σημαντικό ρόλο στη σχέση της τόσο με τη δημογραφική πραγματικότητα όσο και κατ' επέκταση, με την παραγωγική δυναμική που η κάθε χώρα εμπεριέχει, υπό ένα πλαίσιο εργασιακής ασφάλειας και παραγωγικής βιωσιμότητας.

Κεφάλαιο 4

Θεωρίες Ασφάλειας - Ασφαλειοποίησης (Securitization)

Από την εποχή του Θουκυδίδη και την επανομαζόμενη «Παγίδα του Θουκυδίδη / Thucydides Trap» ή (με σύγχρονους όρους «Δίλημμα Ασφαλείας» / «Security Dilemma»)⁴², τη διαμεσολάβηση της Βεσπφαιανής - μετά Βεσπφαιανής του 1648 εποχή και την ανάδειξη των εννοιών της κυριαρχίας / Sovereignty, του κράτους / State και του έθνους - κράτους/ Nation State, μέχρι και τη μετά τον Β' ΠΠ περίοδο και την επικράτηση στις Διεθνείς Σχέσεις της σχολής του Ρεαλισμού, ο βασικός δρών, το κράτος και η παραδοσιακή έννοια του όρου της Ασφαλείας / Security ήταν αναπόσπαστα και αμιγώς - αλληλοτροφοδοτούμενα συνδεδεμένες, μέσω της επιβολής ισχύος για σκοπούς επιβίωσης, κατά βάση με στρατιωτικά μέσα - μεθόδους.

4.1 Ασφάλεια & Ασφαλειοποίηση

Σύμφωνα με τον Bourbeau με την αναφορά του στο «Securitization, International Encyclopedia of Social and Behavioral Sciences, 2015», (Burbeau, 2015), η έννοια της Ασφάλειας και αυτή της Ασφαλειοποίησης, ως συνεχών διαδικασιών δυναμικής εξέλιξης, είναι άρρηκτα συνδεδεμένες μεταξύ τους και παρά τη δυσκολία σύμπτωσης ορισμού των εν λόγω εννοιών, η ασφαλειοποίηση στις μέρες μας, εγγράφεται ως ένας εξέχων τομέας έρευνας, τόσο στις σπουδές Ασφαλείας όσο και στις Διεθνείς Σχέσεις και όπως η παρούσα εργασία έχει, μεταξύ άλλων, ως σκοπό, αφορά άμεσα και τις ιστορικές - ανθρωπολογικές σπουδές.

Σύμφωνα με τους [(BuzanWæverWildeSecurity: A New Framework for Analysis, 1998)]_η επανομαζόμενη «Σχολή της Κοπεγχάγης»⁴³ ερμηνεύει τα δρώμενα ανά τον κόσμο ως προϊόντα κοινωνικής κατασκευής, όπου η περαιτέρω κριτική στάση επί των διαδραματιζομένων γεγονότων (στο κατά πόσο και εάν αυτά είναι πραγματικά ή όχι, συμπεριλαμβανομένων και των θεμάτων ασφαλείας), καταγράφει και τον αντίστοιχο βαθμό δυσκολίας ως προς την ικανότητα αντίληψης μιας κατάστασης ως πρόβλημα ή όχι.

Ειδικότερα, πάντα με τους Waever, Buzan & DeWilde⁴⁴, ως προς εννοιολόγηση του όρου της Ασφάλειας και συγκεκριμένα με την προσέγγιση που το Copenhagen Peace Research Institute καταγράφει, η ασφάλεια αποτελεί «πράξη λόγου» (speech act), η οποία υφίσταται ως αμιγώς επιτελεστικό (performative) πολιτικό αποτέλεσμα της προσληκτικής ισχύος / illocutionary force μιας αντίστοιχα γενεσιουργού - προηγούμενης προσληκτικής πράξης/ illocutionary act, των εκάστοτε δρώντων ασφαλείας.

Αντίστοιχα και όσον αφορά στην έννοια της Ασφαλειοποίησης, πάντα με τους Waever, Buzan & DeWilde, αυτή αποτελεί και γίνεται αντιληπτή ως μια διαδικασία, όπου τα εκάστοτε προς εξέταση/ανάγκη διαχείρισης & αντιμετώπισης θεμάτων, υπό την οπτική των θεσμικών – κρατικών φορέων, οφείλονται να ειπωθούν - θεαθούν ως ζητήματα Ασφαλείας.

⁴²Ο.π.

⁴³Αναλύεται λεπτομερώς στην παρακάτω ενότητα 4.2.

⁴⁴Ο.π., υποσημείωση 26.

4.2 Οι τρεις + 1 + 1 Σχολές Σκέψης⁴⁵

Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη υποενότητα, το πλαίσιο που κάθε φορά τίθεται (πολιτικό ή άλλο, πχ ανθρωπιστικό, οικονομικό, κοινωνικό) για την εξέταση ενός ζητήματος καθορίζει και τη χροιά νοηματικής υπόστασης της προς εξέταση κατάστασης, όπως εν προκειμένω για την εργασία μας οι όροι Ασφάλεια / Ασφαλειοποίηση και Μετανάστευση.

Η άμεση διασύνδεση της παραδοσιακής έννοιας της Ασφάλειας με την κρατική ισχύ, κατά βάση στρατιωτική που είχε ως σκοπό την επίλυση μιας κατάστασης ως διαδικασίας, τόσο λόγω αναπαραγωγικού αυτοπεριορισμού της διαδικασίας, όσο και την ανάδυση νέων μορφών διευρυμένων κοινωνικών καταστάσεων, κατά βάση με το πέρας του Ψυχρού Πολέμου και συνεπακόλουθα ως αποτέλεσμα των μεταναστευτικών ροών προς την Ευρώπη - κυρίως μετά τον εμφύλιο στη Συρία το (έναρξη) 2011-, αδυνατούσε να συμπεριλάβει τόσο νέους ορισμούς όσο και κατά βάση γενικότερους - διαφορετικές στρατιωτικού χαρακτήρα- κινδύνους και απειλές που ενέπλεκαν -ταυτόχρονα- τόσο εξωτερικά όσο και εσωτερικά σύνορα και (πολιτικές) διαβαθμίσεις(πέρα από αυτά / αποεθνικοποίηση) [(FierkeKM, 2007), (CoxRW, 1981), (SassenS, 2006),et. al].

Ο συνδυασμός πλαισίωσης μέσω πολιτικής ρητορικής και της ανάλυσης – περιγραφής- προσδιορισμού του αμιγούς αντικειμένου της Ασφάλειας με κύριο εκφραστή των κριτικών σπουδών ασφαλείας τον Wæver,τροφοδότησε με την **πρώτη σχολή**, την επονομαζόμενη, «**Σχολή της Κοπεγχάγης**», τη μετάβαση από τον παραδοσιακό τρόπο σκέψης επί θεμάτων ασφαλείας σύμφωνα με τον όρο που πρωτοπεριγράφηκε από τον McSweeney το 1996, (McSweeney, 1996) και την επονομαζόμενη διαδικασία της ασφαλειοποίησης(Securitization)⁴⁶.

Σύμφωνα με τον Buzan η «Σχολή της Κοπεγχάγης» δεν θεωρεί τίποτα δεδομένο και βασίζεται σε έναν κονστρουκτιβικό τρόπο σκέψης, όπου πλέον περιλαμβάνονται ως απειλές, πολιτικές, κοινωνικο-οικονομικές, καθώς και περιβαλλοντικές όσο και θρησκευτικές απειλές, ενώ η βασική επιδίωξη της εν λόγω θεώρησης είναι η εξασφάλιση της ελευθερίας κάθε εμπλεκόμενης οντότητας. Μια βασική επίσης διαφορά της εν λόγω θεώρησης, πάντα σύμφωνα με τον Buzan, είναι η διαφορά μεταξύ των όρων της κοινωνιακής ασφάλειας (societal security) και της κοινωνικής ασφάλειας (social security), όπου η μεν πρώτη αναφέρεται στα κοινωνικά σύνολα/την ταυτότητα αυτών, ενώ η δεύτερη εμπλέκει κατά βάση μεμονωμένα άτομα ή οικονομικές συνιστώσες.

Σε αντίστιξη με τη Σχολή της Κοπεγχάγης και με κύριο εκφραστή τον Booth, (BoothK, 1991), (BoothK, CriticalSecurityStudiesandWorldPolitics, 2005), και τη θεωρία της ανθρωπίνης χειραφέτησης, εμφανίζεται η δεύτερη σχολή, η αποκαλούμενη «Σχολή της Ουαλίας (ή σχολή του Αμπερίσγουιθ),» με επιδράσεις που η εν λόγω σχολή δέχεται κατά βάση από τη

⁴⁵ Ο τίτλος της παρούσας υποενότητας, αποτελεί σημείωση του γράφοντος ως συνδυασμός όρων και εννοιών και ως αποτέλεσμα της ερευνητικής διαδικασίας για την παρούσα εργασία.Οι Σχολές Σκέψης που περιγράφονται είναι, οι τρεις Σχολές, η «Σχολή της Κοπεγχάγης»,η«Σχολή της Ουαλίας (ή σχολή του Αμπερίσγουιθ)» και η Σχολή του Παρισιού». Οι +1+1 είναι αντίστοιχα, η «Σχολή της Φρανκφούρτης» και η «Σχολή του Εδιμβούργου».

⁴⁶ Με έναρξη από την ομάδα επιστημόνων C.A.S.E, Παρίσι / 2005.

μαρξιστική θεωρία και τη «Σχολή της Φρανκφούρτης», όπου σύμφωνα με τον Jones 2001, (JonesR, 2001), στην απαίτηση για κοινωνική μεταμόρφωση, η έννοια της ασφάλειας τίθεται σε πραγματιστικό επαναπροσδιορισμό μέσα από καταγεγραμμένα και αποδεδεγμένα παραδείγματα συμπεριφοράς, ως επιχειρήματα και αποδεκτές πρακτικές, ενώ ταυτόχρονα θέτει σε κριτική βάση όχι τι θεωρείται ως θέμα ασφαλείας αλλά για ποιον τα θέματα ασφαλείας οφείλουν να υφίστανται.

Η τρίτη σχολή, η αποκαλούμενη «Σχολή του Παρισιού», εμφανίζεται κυρίως ως κριτική σχολή απέναντι στη Σχολή της Κοπεγχάγης και τις πράξεις λόγου που αυτή εκπροσωπεί, η οποία έχει ως κύριο εκφραστή έχει τον Bigo, (BigoD, 2001), (BigoD, Securityandimmigration: towardacritiqueofthegovernmentalityofunease, 2002).

Κύριος άξονας ερμηνείας των θεμάτων ασφαλείας θεωρούνται οι πρακτικές, οι «λογικές της ρουτίνας» και όχι ο επιτελεστικός λόγος, ενώ ουσιαστικά μέσω της διαδικασίας της ασφαλειοποίησης, εν τέλει απαλείφονται οι ενυπάρχουσες ανασφάλειες - αδυναμίες της γραφειοκρατίας και των πολιτικών ελίτ, μέσω υιοθέτησης πατερναλιστικών συμπεριφορών.

Συνοπτικά μετά την περιγραφή των τριών Σχολών, η κατάσταση όσον αφορά στις Σπουδές Ασφάλειας, διαμορφώνεται έτσι όπου πλέον επικρατούν δύο + δύο προσεγγίσεις όσον αφορά στην κρατούσα, επικαιροποιημένη και σύγχρονη έννοια της Ασφάλειας, (Κοτσινονός, Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία και Τεχνολογική Διάχυση: επισκόπηση της βιβλιογραφίας και των εμπειρικών ευρημάτων, 2021) & (Κοτσινονός, Η εξέλιξη των ελληνοϊσραηλινών σχέσεων από την 21/5/1990 μέχρι σήμερα: Η στρατηγική τους σημασία για την ανατολική Μεσόγειο, 2019)⁴⁷.

[...Με την 1^η Προσέγγιση, η παρελθοντική έννοια στην ασφάλεια – που είναι ίδια με την ασφάλεια του κράτους- καλύπτει κυρίως τις απαιτήσεις όπου ενεργοποιούνται τα στρατιωτικά όπου αντικείμενο και επιθυμητή τελική κατάσταση είναι η αντιμετώπιση επιθέσεων κατά του χώρου και των απειλών στην εδαφική ακεραιότητα όσο και στην εθνική κυριαρχία

Με την 2^η Προσέγγιση, τη Διευρυμένη Προσέγγιση όπως ονομάζεται δηλαδή, η έννοια της ασφάλειας – καλύπτει κυρίως τις απαιτήσεις όπου ενεργοποιούνται όχι στρατιωτικά μέσα- όπου αντικείμενο και επιθυμητή τελική κατάσταση είναι η αντιμετώπιση επιθέσεων κατά του χώρου και των απειλών στην εδαφική επικράτεια , αλλά η αρμονική συνύπαρξη στρατιωτικών και μη στρατιωτικών διαστάσεων ασφάλειας, στοιχεία τα οποία οδηγούν σε μια σύγχρονη αντίληψη της στρατιωτικής ασφάλειας.

⁴⁷Το απόσπασμα κειμένου αποτελεί παραπομπή από τη Διπλωματική, [(Κοτσινονός, Θ. (2021). Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία και Τεχνολογική Διάχυση: επισκόπηση της βιβλιογραφίας και των εμπειρικών ευρημάτων. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας(Πτυχιακή Εργασία, Κοτσινονός Αθ. Θεοχάρης, με θέμα, «Εγχώρια αμυντική βιομηχανία και τεχνολογική διάχυση: επισκόπηση Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Κόλλιας Χρήστος) & και την αντίστοιχη Διπλωματική Κοτσινονός, Θ. (2019). Η εξέλιξη των ελληνοϊσραηλινών σχέσεων από την 21/5/1990 μέχρι σήμερα: Η στρατηγική τους σημασία για την ανατολική Μεσόγειο. Βόλος: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Σπυρίδων Ν. Λίτσας)], το οποίο καλύπτει πλήρως την επικαιροποιημένη και σύγχρονη έννοια περί ασφάλειας.

Με την 3^η Προσέγγιση, την επονομαζόμενη «Σχολή της Κοπεγχάγης» ή άλλως επονομαζόμενη «Σχολή της Ασφαλειοποίησης» / (Securitization) – εξετάζεται πλέον η ασκούμενη επιρροή μέσω εξελίξεων από τις κοινωνικές επιστήμες και επιπλέον δε από τη φιλοσοφία της επιστήμης – το ειδικότερο ερευνητικό ενδιαφέρον δεν είναι πλέον το αντικείμενο της ασφάλειας (δηλαδή τι επιδιώκουμε και τι προσπαθούμε να επιτύχουμε) αλλά πλέον ως σημείο αναφοράς προς εξέταση είναι το ίδιο το υποκείμενο και η διαδικασία που αυτό ακολουθεί ώστε να πετύχει τον στόχο του) δηλαδή το ποιος και ειδικότερα το πώς ορίζεται μια έννοια ως αντικείμενο ασφάλειας/ BuzanWæverWilde, *Security: A New Framework for Analysis* 1998).

Με την 4^η Προσέγγιση, τις επονομαζόμενες «Κριτικές Σπουδές Ασφάλειας» / (Critical Security Studies) – πλέον η Ασφάλεια εξετάζεται ως διαδικασία Χειραφέτησης / security as emancipation) – εκεί λοιπόν στην εν λόγω έννοια είναι έντονη η επιρροή από μαρξιστικές όσο και μετα-μαρξιστικές θεωρήσεις/αντιλήψεις (η επονομαζόμενη Σχολή της Φρανκφούρτης) – το αποκτητέο αποτέλεσμα με την εν λόγω θεώρηση είναι ότι πλέον επιτυγχάνεται η αντιστροφή της σειράς του αντικειμένου της ασφάλειας – όπου ειδικότερα αρχή δεν αποτελεί ο ισχυρός, δηλαδή το κράτος, αλλά ο αδύναμος , δηλαδή οι περιθωριοποιημένες κοινωνικές ομάδες κλπ.

Η 1^η Προσέγγιση : Απαρχαιωμένη, δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τις σύγχρονες απειλές, συχνά αντιπαραγωγική.

Η 4^η Προσέγγιση : Ριζοσπαστική πολιτικά και κοινωνικά, μη-ρεαλιστική

Νέα συναινετική θέση: Προσέγγιση 2 + κάποια χρήσιμα εργαλεία της προσέγγισης 3.

Η «Νέα Συναινετική θέση», είναι η σύγχρονη τάση η οποία βασίζεται σε συνδυασμό στοιχείων της Διευρυμένης έννοιας, με τη συνύπαρξη επιπλέον εργαλείων απ τη Σχολή της Κοπεγχάγης (Ως συνδυασμού των θεωριών των Πολιτικών Επιστημών και των Διεθνών Σχεσεων) όπου πλέον έννοιες όπως, η στρατιωτική ασφάλεια, η αντίστοιχη κοινωνική ασφάλεια (σχετικά με την ταυτότητα, ή την κοινωνική ομάδα), η αντίστοιχη περιβαλλοντική ασφάλεια, και τέλος η σύγχρονη έννοια της οικονομικής ασφάλειας κτλ., (BuzanWæverWilde *Security: A New Framework for Analysis* 1998)

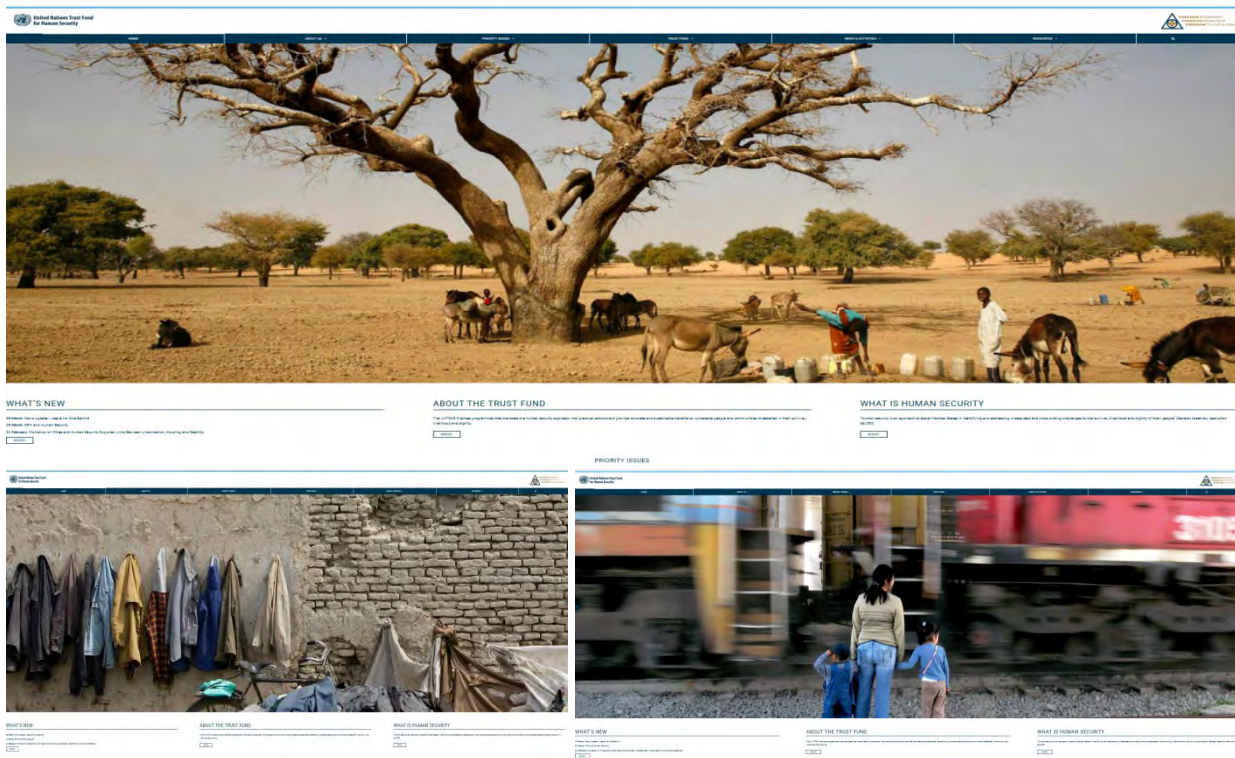
Συνοπτικά μετά την περιγραφή των τριών Σχολών σχετικά με τις σπουδές Ασφαλείας, και μέσω της έρευνας που παρούσα εργασία διεξάγει καταγράφεται ως η πιο πρόσφατη προσέγγιση, η επονομαζόμενη «Ανθρώπινη Ασφάλεια» / «Human Security», όπου πλέον σε συνδυασμό των προηγούμενων τριών σχολών σκέψης και με βάση τα δεδομένα των νέων απειλών, η έννοια της ασφάλειας, κλιμακώνεται με κέντρο τον ίδιο τον άνθρωπο σε άμεση συνάρτηση με τον καθημερινό περιβάλλοντα χώρο αυτού.

Αρχής γενομένης τον Ιανουάριο του 2001, σε απάντηση στο αντίστοιχο κάλεσμα του ΓΓ του ΟΗΕ Κόφι Ανάν, για έναν «κόσμο χωρίς φόβο / « free of want and free of fear», για τη νέα χιλιετία την 1^η Μαΐου 2004, παρουσιάστηκε η έκθεση με τίτλο «A More Secure World: Our Shared Responsibility», όπου διασυνδέθηκαν άμεσα οι έννοιες άνθρωπος, φτώχεια και

ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων και των εσωτερικών συγκρούσεων ως νέων μορφών απειλών, υπό το νέο πλαίσιο της «Ανθρώπινης Ασφάλειας» / «Human Security».

Με αντίστοιχα προγράμματα και εκθέσεις εν συνεχεία, ως διαγράμματα εφαρμογής των νέων πολιτικών άσκησης του «Human Security» [[ReportoftheSecretary-General: "InLargerFreedom: TowardsDevelopment, SecurityandHumanRightsforAll\(A/59/2005\)", 2005, ReportoftheSecretary-General, HumanSecurity \(A/64/701\), 8 March 2010, ReportoftheSecretary-General, Follow-uptoGeneralAssemblyresolution 64/291 onhumansecurity \(A/66/763\), 5 April 2012, ReportoftheSecretary-General, Follow-uptoGeneralAssemblyresolution 66/290 onhumansecurity \(A/68/685\), 23 December 2013 \], φτάνουμε στην τελευταία έκθεση στις 2 Ιανουαρίου του 2024, με τίτλο \[ReportoftheSecretary-General, HumanSecurity \\(A/78/665\\)\]\(#\), 2 January 2024, όπου εκτός της παροχής συμπληρωματικών οδηγιών για τις παρελθούσες αποφάσεις, καθορίζεται επιπλέον το πλαίσιο ασφαλείας με χρονικό ορίζοντα το 2030 μεβάσητηναντίληψητηςασφάλειαςωςβιώσιμηανάπτυξημεαντίστοιχουςΣτόχους \(Goals\), όπου μεταξύ άλλων ως βασικοί παράγοντες περαιτέρω δράσης οι οποίοι οφείλονται να λαμβάνονται υπόψη είναι, η κλιματική αλλαγή, η διαχείριση της ψηφιακής οικονομίας, ο περιορισμός των πανδημιών της φτώχειας και της πείνας, καθώς και η μείωση των ανισοτήτων και της προστασίας από το ξέσπασμα κρίσεων βίας και βίαιων εκτοπισμών.⁴⁸](#)

Πηγή: <https://www.un.org/humansecurity/>

Εικόνα 14: UN Human Security

Το 2004, και τη διακήρυξη «A More Secure World: Our Shared Responsibility», αναγνωρίστηκε ότι πλέον ότι αποτελούν απειλές και οι οικονομικές - κοινωνικές απειλές, η

⁴⁸ <https://www.un.org/humansecurity/reports-resolutions/>

οργάνωση του διεθνούς εγκλήματος, οι επιμέρους διακρατικές και εσωτερικές συγκρούσεις όπως τέλος η τρομοκρατία και το διεθνές οργανωμένο έγκλημα σε συνάρτηση με όπλα μαζικής καταστροφής, τα οποία πλέον αντιμετωπίζονται ως παγκόσμιες απειλές για την ασφάλεια.⁴⁹

Εν συνεχεία στις 10 Σεπτεμβρίου 2012, ψηφίστηκε η απόφαση 66/290 «General Assembly resolution 66/290»⁵⁰ του ΟΗΕ, πλήρες κείμενο στο Παράρτημα «Γ», όπου πλέον η έννοια του «HumanSecurity» τόσο ως κείμενο πολιτικής απόφασης όσο και ως οδηγία περαιτέρω άσκησης αντίστοιχης πολιτικής, τίθεται σε εφαρμογή.

Στην εν λόγω απόφαση ορίζεται ως human security «..an approach to assist Member States in identifying and addressing widespread and cross-cutting challenges to the survival, livelihood and dignity of their people...», καλώντας το σύνολο του ανθρωπίνου πληθυσμού για μια ανθρωποκεντρική, συνδυαστική, συγκεκριμένου σκοπού και προσανατολισμό στην εξασφάλιση της κάλυψης, τα οποία θα ενισχύουν την προστασία του συνόλου του ανθρωπίνου πληθυσμού.⁵¹

Αντίστοιχα οι Paul Jackson και Danielle Beswick, στο έργο τους «Conflict Security and Development» το 2018, διασυνδέουν το άτομο με την έννοια της ασφάλειας όπου το άτομο πλέον όχι μόνο ικανοποιεί την προσέγγιση του αντίστοιχου επιπέδου για την ασφάλεια ως Μονάδα (Human Security), αλλά αποτελεί αναπόδραστο τμήμα και μέρος της δομής της εθνικής ασφάλειας.

Πηγή: Paul Jackson, Danielle Beswick, «Conflict Security and Development», 2018, Routledge

Sec

Table 1.1 The widening and deepening of security

Security concept	Widening
Traditional security agenda	Formal security services (military, police, intelligence)

Εικόνα 15: Security Concept

Οφείλεται με βάση τα ανωτέρω να καταστεί κατανοητό ότι το άτομο πλέον όχι μόνο ικανοποιεί την προσέγγιση του αντίστοιχου επιπέδου για την ασφάλεια ως Μονάδα (Human Security), αλλά επιπλέον σε αντίστιξη και παρότι για αρκετούς αυτό αποτελεί μόνο διευρυμένη έννοια στην παραδοσιακή στρατιωτική - αντίστοιχη - έννοια της ασφάλειας, ότι αποτελεί αναπόδραστο τμήμα και μέρος της δομής της εθνικής ασφάλειας.

⁴⁹ Αντίστοιχα στο άρθρο 51 ο ΟΗΕ περιγράφει την έννοια για την Εθνική Ασφάλεια, η οποία νοείται ως οντότητα μέσω της φυσικής προστασίας και των υπηκόων κατά βάση από εκείνες τις επιθέσεις που έχουν αμιγή παραδοσιακό στρατιωτικό χαρακτήρα, είτε από ένα κράτος ή αντιστοίχως από μια ομάδα –αριθμό κρατών. Το εν λόγω άρθρο περιγράφει ξεκάθαρα τις επονομαζόμενες διαδικασίες ατομικής ή συλλογικής (αυτό)άμυνας.

⁵⁰ <https://www.un.org/humansecurity/wp-content/uploads/2022/06/N1147622.pdf>.

⁵¹ <https://www.un.org/humansecurity/what-is-human-security/>.

Πλέον καθοριστικό ρόλο αναλαμβάνουν και τα περιβαλλοντικά ζητήματα τα οποία αναμορφώνουν την έννοια της ασφάλειας σε ένα ευρύτερα και εξόχως διάστικτα σε συναφές πλαίσιο με τα θέματα είτε σε τοπικό είτε σε περιφερειακό επίπεδο.

Η προηγούμενη αναφορά με τη επέκταση της έννοιας της Ασφάλειας από το επί παρόντος υφιστάμενο κέντρο, τα έθνη-κράτη δηλαδή μετατοπίζεται πλέον δραματικά στους διεθνείς οργανισμούς και τα καθεστώτα., όπου ειδικότερως τα Διεθνή αποτελούν πλέον ένα μέσο προώθησης μιας ευρύτερα κοινής ατζέντας.

Κατά τον Chimni, καταγράφεται πλέον ότι η διακρατική συνεργασία, καθώς διαμορφώνει διεθνείς κανόνες και θεσμούς στην υφιστάμενη εποχή η οποία είναι πλήρως παγκοσμιοποιημένη ακόμα και στον εσωτερικό χώρο των κρατών η θέσπιση αποτελεσματικών νομικών συστημάτων για ενίσχυση των κρατικών θεσμών και αποτροπή των εκάστοτε βίαιων προκλήσεων, αποτελεί και πρέπει να αποτελεί άμεση προτεραιότητα. (Jackson, Regime Security, 2010)

Σε επίπεδο πέρα από το άτομο και αυτό του κράτους ο Jackson με το έργο του «Regime Security», το 2010, περιγράφει ότι η διακρατική συνεργασία καθώς διαμορφώνει διεθνείς κανόνες και θεσμούς στην υφιστάμενη εποχή, η οποία είναι πλήρως παγκοσμιοποιημένη ακόμα και στον εσωτερικό χώρο των κρατών, η θέσπιση αποτελεσματικών νομικών συστημάτων για ενίσχυση των κρατικών θεσμών και αποτροπή των εκάστοτε βίαιων προκλήσεων, αποτελεί και πρέπει να αποτελεί άμεση προτεραιότητα, στο οποίο πλέον ως παράγοντας εντάσσεται και η έννοια της Ασφάλειας της Οικονομίας.

4.4 Συμπεράσματα 4^{ου} Κεφαλαίου

Προχωρώντας στην καταγραφή των συμπερασμάτων, για το 4ο κεφάλαιο όπου αναλύθηκε η πορεία που έχει ακολουθήσει η έννοια της ασφαλείας και αντίστοιχα της ασφαλειοποίησης μέχρι σήμερα μπορούμε συνολικά να διατυπώσουμε τα κάτωθι:

- Η έννοια της Ασφάλειας έχει μεταβεί μια εξελικτική πορεία όπου αρχικά ως ο κλασσικός όρος της στρατιωτικής άμυνας για ένα κράτος, πλέον μέσω των ανανοηματοδοτήσεων που έχει υποστεί από τις Αντίστοιχες Σχολές σκέψης, με κέντρο τον άνθρωπο σήμερα, περιλαμβάνει συνιστώσες και δεδομένα τα οποία σχετίζονται με τη γενικότερη ευημερία και ανάπτυξη του ανθρώπου.

- Η αναδεικνυόμενη σημασία του όρου Ασφάλεια, καθορίζεται, ανά τις εποχές, κυρίως με βάση τα κρατούντα πολιτικά κριτήρια της εκάστοτε κοινωνίας, μέσα στα οποία ο εν λόγω όρος γίνεται τόσο αντιληπτός όσο και πρακτικά χρηστικός (Ήτοι πλαίσιο πολιτικής νοηματοδότησης και επίπεδο - βαθμός χρήσης, στην καθημερινότητα.

Δίχως να εμπλακούμε σε διαδικασίες ορισμού (τι ορίζεται ως ασφάλεια και εάν πρέπει να ορίζεται), είναι σημαντικό να φέρουμε συνεχώς υπόψη για την αντίληψη του εν λόγω όρου, τόσο ποιοι είναι κάθε φορά οι παράγοντες που καθορίζουν την εν λόγω έννοια αλλά κυρίως,

σημαινόμενο - λογικά ποιοι είναι οι αποδέκτες [ποιοί απολαμβάνουν (άτομο, συλλογικότητες, κράτος, ιδιώτες) και πόσο ή όχι τα οφέλη της ασφάλειας].

Υπό το προαναφερθέν πλαίσιο ανανοηματοδότησης και εξέλιξης της αντιληπτικότητας για την έννοια της Ασφάλειας, βασιζόμενοι στις Σπουδές Κινητικότητας και υπό τις αντίστοιχες διατυπωθείσες θεωρίες, μπορούμε να αναφερόμαστε ως υφιστάμενη κατάσταση (και νεοπαγή όρο και αποτέλεσμα της έρευνας της παρούσης εργασίας), σε «Κινητικότητα Ασφαλείας» / «Security Mobility».

Κεφάλαιο 5

Ασφαλειοποίηση Μετανάστευσης, Πολιτικές Μετανάστευσης στο Σύγχρονο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο - Ελλάδα

Στα προηγούμενα δύο κεφάλαια (3^ο και 4^ο) αναφερθήκαμε περιγραφικά τόσο στην έννοια της μετανάστευσης ως φαινόμενο με τις αντίστοιχες πολιτικές που έχουν συνοδεύσει αυτό στην ιστορική του πορεία, όσο και στην αντίστοιχη έννοια της Ασφάλειας με τις σχολές σκέψης που η εν λόγω έννοια έχει διανύσει εξελικτικά.

Ερχόμενοι στο παρόν κεφάλαιο θα επιχειρήσουμε να καταγράψουμε τόσο περιγραφικά όσο και ερευνητικά, αρχικώς τη σχέση και το ειδικό βάρος που υφίσταται μεταξύ των δυο προαναφερθεισών εννοιών ως σχέση, η οποία είναι αυτή της ασφαλειοποίησης μεταξύ της ασφάλειας και της μετανάστευσης. Εν συνεχεία αφού διατυπωθεί το υφιστάμενο πλαίσιο θα ακολουθήσει τόσο καταγραφή των ασκούμενων πολιτικών σε ΕΕ και Ελλάδα ώστε πέρα από την επικαιροποιημένη ανάγνωση της τρέχουσας κατάστασης, συγκριμενικά με το προηγούμενο, αυτές να αναγιγνώσκονται και μέσω μιας ασφαλειοποιημένης λογικής.

Η λογική ακολουθία της ανάλυσης σχετικά με τη διασύνδεση ασφάλειας και μετανάστευσης, μέσω της ασφαλειοποίησης, για το παρόν κεφάλαιο, θα πραγματοποιηθεί αρχικά υπό το πρίσμα της οπτικής της μετανάστευσης στη διασυνδεσιμότητά της με τις Διεθνείς Σχέσεις. Η προσέγγιση αυτή εξυπηρετεί τόσο την κατανόηση, μέσω εμβάθυνσης της εν λόγω σχέσης ως βασικό ζεύγος εννοιών του θέματος της παρούσης εργασίας, όσο και τη μετέπειτα προσπάθεια στα επόμενα κεφάλαια, διατύπωσης αντίστοιχης καινοτόμου προτάσεως με ικανότητα εφαρμογής αυτής ως επίλυση του διατυπωθέντος στο ερευνητικό μας ερώτημα πρόβλημα.

Η επί του παρόντος ενασχόληση του τομέα των διεθνών σπουδών με αντικείμενο τη μετανάστευση και ειδικότερα τη διεθνή μετανάστευση, καταγράφεται από ανύπαρκτη έως ισχνή. Κυρίως μετά το πέρας του Ψυχρού Πολέμου, ξεκινά να ιχνηλατείται πλέον ως αντικείμενο των διεθνών σχέσεων και των πολιτικών επιστημών, το αντικείμενο της μετανάστευσης.

Η τροπή σκέψης που ξεκινά στις διεθνείς σχέσεις για ενασχόλησή της με τη μετανάστευση και ως απότοκο της εισαγωγής ως έννοια από τον Joseph Nye, της ήπιας ισχύος στο γενικότερο θεθέν πλαίσιο του φιλελευθερισμού και εν συνεχεία νέο φιλελευθερισμού, καταγράφεται ως ολοκληρωμένο ακαδημαϊκό αντικείμενο μόλις το 2004 και το 2008, από τον Hollifield⁵², στις αντίστοιχες μελέτες του «The Emerging Migration State. International Migration Review» (F.Hollifield, 2004) και «The Politics of International Migration: How can we bring the state back in?», (F.Hollifield, The Politics of International Migration, 2014) οι οποίες το 2012 συμπληρώθηκαν, με τη μελέτη του «Governing Migration», ως ειδικότερη αποκρυσταλλωμένη έννοια της άσκησης των εκάστοτε πολιτικών επί της μετανάστευσης.

⁵² Δίκαια ο Hollifield στο έργο του «The Emerging Migration State. International Migration Review» χαρακτηρίζει τον 20^ο αιώνα μετά το μισό του, ως αιώνα «ανόδου του κράτους μετανάστευσης».

Κρίνεται σημαντικό για να κατανοήσουμε την πορεία εξέλιξης της σκέψης στην ενασχόληση των Διεθνών Σπουδών με τη μετανάστευση, να έχουμε υπόψη τις αντίστοιχες (κατά βάση πολιτικού ρεαλισμού και νεορεαλισμού) θεωρήσεις και θέσεις που αρχικώς διατυπώθηκαν, κατά βάση στις ΗΠΑ, σχετικά με τη διαχείριση του μεταναστευτικού τόσο ως όκοθεν πρόβλημα όσο και εν συνεχεία εξωτερικής πολιτικής αντίστοιχα με κέντρο το κράτος όπου η μετανάστευση θεωρείτο απειλή για την κρατική ασφάλεια.

Συγκεκριμένα σύμφωνα με τον Elspeth Guild στο έργο του «Security and Migration in the 21st century» (Guild, 2009) το 2009, με κυριότερο θεωρητικό εκφραστή τον Weiner διατυπώνεται τόσο ο κρατικοκεντρικός ρόλος της διαχείρισης του μεταναστευτικού όσο και η βάση αντίληψης περί κρατικής ασφάλειας όπου η μετανάστευση αποτελεί εν δυνάμει απειλή.

Αντίστοιχα στο οικονομικό πλαίσιο και σύμφωνα με τον Paul Collier, στο αντίστοιχο έργο του «Exodus: How Migration is Changing our World» το 2013, αποτυπώνεται, παρά την φιλελεύθερη ωστόσο αριστερή ιδεολογική καταβολή του, ότι με δεδομένο ένα παγκόσμιο οικονομικό ανισοβαρές μεταξύ αναπτυγμένων και μη αναπτυγμένων χωρών, είναι τουλάχιστον ηθική δέσμευση των αναπτυγμένων χωρών να ασκούν μεταναστευτικούς ελέγχους προς όφελος των φτωχών χωρών.

Έχοντας ήδη αναλύσει το κονστρουκτιβιστικού πλαισίου που ο Baezezeισάγει και υιοθετεί όσον αφορά στη διαχείριση της μετανάστευσης στη σχέση της με την έννοια της ασφάλειας, είναι σημαντικό να καταγραφεί και η αντίστοιχη θέση της SaskiaSassen στο έργο της «Territory, Authority, Rights: From Medieval to Global Assemblages», (Sassen, 2006) το 2006, η οποία αποτυπώνεται ως δίπολο σχέσης μεταξύ δομής και δρώντων η με δεδομένη πλέον την ύπαρξη των υφιστάμενων δικτύων δικτύων επικοινωνιών παγκοσμίως και με σημείο αναφοράς την πόλη (Global City) και αναγιγνώσκουν με νέα προοπτική τη σχέση μεταξύ μετανάστευσης και ασφάλειας.

5.1 Ασφαλειοποίηση της Μετανάστευσης

Με σκοπό την πρόσκτηση αντίληψης, μέσω της παρούσας εργασίας, για τη σχέση που διασυνδέει την έννοια της ασφαλειοποίησης με αυτή της μετανάστευσης είναι σημαντικό η όδευση της αντιληπτικής ανάγνωσής μας, μεταξύ άλλων, να ακολουθεί και την οδό των θεωριών του κονστρουκτιβισμού (ή άλλως εποικοδομητισμού), των οποίων η ασφαλειοποίηση, σύμφωνα με τον Thierry Balzacq στο έργο του «Constructivism and Securitization Studies» (Balzacq, 2009) το 2010, διατυπώνει emphaticά ότι αποτελεί πνευματική τους συνέχεια και αναπόσπαστο τμήμα αυτών όπως και ότι ο κοινωνικός κονστρουκτιβισμός μέσω των ασκουμένων πρακτικών και του επιτελεστικού ρόλου της (προφορικής ή/και γραπτής) γλώσσας ακόμα ακόμα και ως προς τη δι - κατευθυντική σχέση κατασκευής ταυτοτήτων στη σχέση του «εμείς» και οι «άλλοι για θέματα όπως αυτά της μετανάστευσης όπως και της πολυπολιτισμικότητας ή των μειονοτήτων.

Αποκωδικοποιώντας τη θέση του Rusciano, στο έργο του «The Construction of National Identity» το 2003, λαμβάνοντας υπόψη ότι ακόμα για την ελληνική κοινωνία η σχέση της με τη μετανάστευση λειτουργεί αμιγώς τόσο αυτοπροσδιοριστικά όσο και ως αυτοεικόνα, σε

ευρωπαϊκό πλαίσιο αντι - διασταλτικά η αντίληψη περί ταυτότητας λειτουργεί συμπληρωματικά όπου η κοινωνία (και οι επιμέρους συνιστώσες της) θεάται δυναμικά (ως διάρθρωση τόσο οικονομικών συνιστωσών / συμφερόντων όσο και ως παραγόντων δια ομαδικών όπως για παράδειγμα τα Lobby) πέρα από τη συμπαγή - παραδοσιακή - ανάγνωση της εθνικής ταυτότητας του ζεύγους έθνος - κράτος.

Στη συνδυαστική αυτή προσέγγιση, πριν προχωρήσουμε περαιτέρω στην ανάλυση της ουσίας για τη σχέση Ασφάλειας με τη Μετανάστευση ως Ασφαλειοποιημένη οπτική, είναι σημαντικό αυτό που η Sassen, στο έργο της «Territory, Authority, Rights: From Medieval to Global Assemblages» υπογραμμίζει, πως εν τέλει το παγκόσμιο οικοδομείται κατά πολύ μέσα στο εθνικό, ζεύγος διαδικασίας το οποίο δυνητικά επιφέρει όχι μόνο μια προσεγγιστική ματιά «αποεθνικοποίησης»του επί του παρόντος δομηθέντος ως εθνικό αλλά ταυτόχρονα μας δίνει επιπρόσθετα με την παρούσα ερευνητική εργασία, τη δυνατότητα εξέτασης μιας δημιουργική συλλειτουργίας του ζεύγους ασφάλεια και μετανάστευση μέσα σε ένα κανονιστικό και διακριτό εθνικό πλαίσιο.

Για την προσέγγιση αυτή, μεταξύ άλλων, καθίσταται εξέχον σημαντικό να αποσαφηνιστεί και καθοριστεί η καταγραφόμενη αντίληψη της έννοιας της ασφαλειοποίησης *perse*.

5.1.1 Τι είναι η Ασφαλειοποίηση?

Από τον George Simmel μετοέργο του «The Problem of Sociology & How is Society Possible?» (SimmelGeorge, 1959 [1908]) και εν συνεχεία τους Tim Cresswell με το «On the Move, Mobility in the Modern Western World», (CresswellTim, On the Move: Mobility in the Modern Western World, 2006), τον John Urry με το «Mobilities» (UrryJohn, 2007), τους Marcel Endres, Katharina Manderscheid & Christophe Mincke με το έργο τους «The Mobilities Paradigm / Discourses and Ideologies», (MarcelEndresKatharinaManderscheidChristopheMincke, 2016), ή τον Γεράσιμο Κακολύρη, με το «Το φύλο ως επιτέλεση»⁵³, η έννοια της κινητικότητας μας θωρακίζει με την ικανότητα πέρα από τον άνθρωπο, άλλες υλικότητες ή ιδέες ή ακόμα ακόμα με πράξεις «Λόγου και των Αντικειμένων του» που μπορούν να εξετάζονται ως συν-εξέλιξη για τις οιοσδήποτε δράσεις και πρακτικές όχι μόνο ως απλά παρατηρήσιμα γεγονότα αλλά ταυτόχρονα ως «παραγωγή κοινωνικών υποκειμένων» με το δημιουργικό Παράδειγμα Γνώσης, σε μια εξελισσόμενη δυναμική σχέσεων και εφαρμογής Λόγων.

Υπό μια τριγωνοποιητική προσέγγιση, και το ύφος που η παρούσα εργασία εισάγει, ως συνδυασμού, των παραδοσιακών θεωρήσεων για την έννοια της ασφαλειοποίησης των θεωριών που εν συνεχεία από τις διάφορες σχολές σκέψης έχουν διατυπωθεί και την προαναφερθείσα προσέγγιση που η κινητικότητα εισάγει, θα αναλυθεί η έννοια της ασφαλειοποίησης και το παραγόμενο αποτέλεσμα που πρακτικά αυτή επιφέρει.

Η παραδοσιακή με την εν εξελίξει διαδικασία από τις διάφορες σχολές σκέψης και προεξάρχουσα της «Σχολής της Κοπεγχάγης», εξετάζουν η μια συμπληρωματικά στην άλλη

⁵³Ο.π.

την έννοια της ασφαλειοποίησης, τόσο ως προς τον ορισμό της όσο και ως προς το σημαινόμενο αυτής κάθε φορά που μπαίνει σε διαδικασία, είτε εξέτασης είτε και εφαρμογής.

Οι Buzan, Wæver & De Wilde στο έργο τους «Security: A New Framework for Analysis», ακολουθώντας την κονστρουκτιβιστική λογική θέτουν ως βάση εκκίνησης του κάθε αποτελέσματος σχετικά με την ασφαλειοποίηση μέσω αυτοαναφορικότητας και αυτοπαθούς σύγκλισης, τον λόγο και τα αποτελέσματα που αυτός δύναται να επιφέρει εντός ενός κανονιστικού πλαισίου εξουσίας και ασκουμένων πρακτικών. Ειδικότερα μέσω της εν λόγω θεώρησης μια κατάσταση αντιμετωπίζεται και γίνεται αντιληπτή ως πρόβλημα ή κίνδυνος χωρίς ωστόσο για αυτή την κατάσταση να εξετάζεται αν όντως αποτελεί κατ' ουσία απειλή ή κίνδυνο αλλά γίνεται κατανοητή, αντιληπτή και ακόμα ακόμα αποδεκτή ως κίνδυνος διότι έτσι φέρεται, παρουσιάζεται ή υλοποιείται κατά βάση από τον θεσμικό λόγο ή από μια συνιστώσα εξουσίας. (Buzan Wæver Wilde Security: A New Framework for Analysis, 1998, σ. 36)

Η ασφαλειοποίηση ακολουθεί διαδρομή παρόμοια μιας διαδικασίας, όπου υφίσταται ένα κρίσιμο σημείο το οποίο είναι η αποδοχή (είτε ως εξαναγκασμός ή συγκατάθεση δημιουργώντας έτσι μια νέα κοινωνικά διυποκειμενική κατάσταση) του εξεταζομένου θέματος ως κινδύνου ή απειλής από τον αποδέκτη που είναι το εκάστοτε κοινό το οποίο είναι αποδέκτης της οποιασδήποτε πληροφόρησης. Ενώ ταυτόχρονα ο θεσμικός φορέας εξουσίας έχει ως σκοπό το θέμα πλέον να ενταχθεί σε μια ειδική ατζέντα κάτω από μια καινούρια κοινωνική συλλογιστική, μέσω άσκησης πολιτικής από μια φυσιολογική σε μια ασφαλειοποιημένη / ασφαλιακή πολιτική «normal to security politics».

Με την κριτική που ασκήθηκε από τον Balzacq το 2005, και το έργο του «The Three Faces of Securitization: Political Agency, Audience and Context» (Balzacq, The Three Faces of Securitization: Political Agency, Audience and Context, 2005), καθίσταται εκτενώς και σημειολογικά σαφέστερη προς εμάς η έννοια της ασφαλειοποίησης. Συγκεκριμένα ο Balzacq σε αντίθεση (συμπληρωματικά θα λέγαμε) με τους εκφραστές της Σχολής της Κοπεγχάγης, η οποία δίνει βαρύτητα στην επιτελεστική διαδικασία του θεσμικού και δει του πολιτικού λόγου, θεωρεί δίνοντας έμφαση στη φύση των εκάστοτε καταγραφόμενων πρακτικών δράσης, ότι η ασφαλειοποίηση γίνεται αντιληπτή στην αντικειμενική της βάση όχι τόσο στην ελλεκτική (ως Discourse) αλλά στην περιλεκτική προσέγγιση των καταστάσεων με έμφαση στις συνέπειες και με βάση τις εκάστοτε διαπιστούμενες - ασκούμενες πρακτικές ή την έμφαση στον ρόλο που ασκεί κάθε φορά το ίδιο το εμπλεκόμενο κοινό.

Με την προηγούμενη αναφορά και ανάλυση της έννοιας της ασφαλειοποίησης θα συνεχίσουμε στην ουσία του τίτλου της παρούσας υποενότητας που είναι η υφιστάμενη σχέση της ασφαλειοποίησης με τη μετανάστευση και εάν εν τέλει σε ευρωπαϊκό, καθώς και εντός Ελλάδας πλαίσιο, η μετανάστευση είναι ασφαλειοποιημένη και σε ποιο βαθμό.

Όπως κατέστη διακριτό, σύμφωνα με τη Σχολή της Κοπεγχάγης η ασφαλειοποιητική κατάσταση υλοποιείται κυρίως μέσω της ελλεκτικής διαδικασίας κυρίως ως αποτέλεσμα των παραγομένων αποτελεσμάτων του εκάστοτε εφαρμοζόμενου θεσμικού, κυρίως, πολιτικού λόγου. Ωστόσο με αυτό το δεδομένο, της πολιτικής πράξης δηλαδή και την αντίληψη για τη μετανάστευση ως ζήτημα, φαινόμενο ή καταγεγραμμένη πρακτική, καθίσταται περισσότερο

ολοκληρωμένη η προσεγγιστική μας αντίληψη όταν η μετανάστευση, η διαχείρισή της και οι ανάλογες ασκούμενες πολιτικές εξετάζονται αντίστοιχα λαμβάνουν υπόψη τη συνιστώσα, ότι η μετανάστευση είναι και ζήτημα πολιτικό με τον ανάλογο, κάθε φορά, βαθμό πολιτικοποίησης αυτού.

Σχετικά με την ασφαλειοποίηση της μετανάστευσης η περισσότερο ολοκληρωμένη μελέτη προέρχεται από τον Thomas Faist με το έργο του «The Migration- Security Nexus. International Migration and Security before and after 9/11» (Thomas, 2005), το 2004. Παρότι όπως καταγράφει, η μετανάστευση αποτελεί θέμα των τελευταίων 150 ετών για τη σύγχρονη ιστορία, με τη λήξη του ψυχρού πολέμου και το κενό της ύπαρξης ενός εξωτερικού φόβου / απειλής, σε συνδυασμό με την 9/11, το σύγχρονο πολιτικοποιημένο Ισλάμ και την ένταση παρακολούθησης (ορατικοποίηση) - καταγραφής περιστατικών, η σχέση διεθνούς μετανάστευσης και εθνικής ασφάλειας στράφηκε σε θέματα κατά βάση εσωτερικών κινδύνων και αστυνόμευσης των συνόρων έναντι των παραδοσιακών, εκτός συνόρων απειλών.

Την εν λόγω σχέση την αποκαλεί σύμπλεγμα μετανάστευσης με την ασφάλεια (migration & security nexus), η οποία στην ορθολογιστική απαίτηση διασύνδεσης της διαχείρισης των πόρων με τα εκάστοτε παρουσιαζόμενα αποτελέσματα ελέγχων ως πολιτική απαίτησης στη διαχείριση της μετανάστευσης, αναδύει τη μεταπολιτική φύση του εν λόγω θέματος που αυτόματα διασυνδέει τα ασφαλιστικά με τα υπόλοιπα κοινωνικά ζητήματα ως ατζέντα φόβου και απειλής (και των οικονομικών, εργασιακών, νομικών, κ.λπ συμπεριλαμβανομένων) με σημείο αναφοράς τη διεθνή μετανάστευση και παρά την αδυναμία κατάθεσης αποδεικτικού λόγου και διακρίβωσης του αρνητικού ισοζυγίου σχέσης.

Ενισχυτικά και διασταλτικά με το προηγούμενο λαμβάνοντας υπόψη τη θεώρηση της Σχολής της Κοπεγχάγης περί ελλεκτικού λόγου , αναδύεται επικοινωνιακά, ως Λόγος discourse μια ρατσιστική έλλογη νόρμα μίσους απέναντι στους μετανάστες, η οποία ανατροφοδοτεί τον χωρίς αποδεικτική ικανότητα φόβο της σχέσης ασφάλειας και μεταναστών. Εύστοχα τόσο η Maggie Ibrahim στο έργο της «The Securitization of Migration: A Racial Discourse» (Ibrahim, 2005) το 2005 χρησιμοποιεί τον όρο «Fortress Europe» αποδεικτικά ως προς την αντίρροπα ασφαλειοποιημένη σχέση στο «εμείς» και οι «άλλοι» όπου «άλλοι» είναι οι μετανάστες, όσο και ο Munster στο έργο του «Securitizing Immigration: The Politics of Risk in the EU» (Munster, 2009) το 2009, όπου ερμηνεύει την ανάγκη, μέσω αυτοαναφορικότητας, για ανατροφοδότηση ύπαρξης και συνέχισης των οίκοθεν γραφειοκρατικών πρακτικών.

5.2 Πολιτικές και Πρακτικές Μετανάστευσης

Στην επί του παρόντος ανάλυση με την παρούσα εργασία έχουν περιγραφτεί οι όροι της ασφάλειας, της μετανάστευσης όπως και της ασφαλειοποίησης της μετανάστευσης, πάντα σε σχέση με τον τίτλο που η εργασία καλείται να διαπραγματευτεί.

Η παρούσα υποενότητα έχει σκοπό, μετά την περιγραφή των θέσεων που η Σχολή της Κοπεγχάγης και αυτή του Παρισιού εισάγουν με τον ελλεκτικό λόγο η μία και την αναδεικνυόμενη σημασία των πρακτικών δράσης η άλλη, να καταστεί αντίστοιχα αντιληπτή η θεωρητική βάση εκκίνησης της κάθε σχολής αντίστοιχα, ώστε πέρα από την επικαιροποιημένη περιγραφή των εκάστοτε ασκούμενων πολιτικών σε αμερικανικό, ευρωπαϊκό, ελληνικό και της

τουρκικό επίπεδο, να καταστεί κατανοητή η ανάγκη υπό ένα πραγματιστικό επίπεδο εφαρμογής, η ταυτόχρονη αντίληψη και ανάγκη συλλειτουργίας λόγου και πρακτικών ως σύμπλοκο διαχείρισης των θεμάτων της μετανάστευσης και ζητημάτων ασφάλειας, με «έξυπνο τρόπο» σε ατομικό, θεσμικό (κράτη / οργανισμοί κρατών, διμερείς συνεργασίες) ή και συλλογικοτήτων επίπεδο (ομάδες ανθρώπων / δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις), τέτοιο που οι πολιτικές να διηθούνται και ανατροφοδοτούνται πραγματιστικά από τα εκάστοτε αποτελέσματα ως διδάγματα - διαπιστώσεις, των έλλογων τάσεων και των πρακτικών δράσεων αντίστοιχα, μέσω ανάλογων αξιολογητικών διαδικασιών - μηχανισμών.

Ως υποσημείωση αναφέρεται η μεν Σχολή της Κοπεγχάγης σύμφωνα με τον Jef Huysmans στο έργο του «The politics of insecurity: Fear, migration and asylum in the EU» το 2006 (Huysmans, 2006), είναι ο κοινωνιακός περί ταυτότητας ρόλος της ασφάλειας - και τη συνεργασία με την παραδοσιακή ασφάλεια του κράτους που είναι η προάσπιση της έννοιας της κυριαρχίας / της εδαφικής ακεραιότητας / της κρατικής νομιμότητας - ως άμυνα έναντι στον μετανάστη «άλλο», ενώ για τη δε του Παρισιού, ως απότοκο της πολιτικής κοινωνιολογίας - σύμφωνα με την Deborah Reed - Danahay στο έργο «Locating Bourdieu» (Reed-Danahay, 2004) το 2005, περί «dispositif» και «κοινωνικών πεδίων / habitus» των Michel Foucault και Pierre Bourdieu αντίστοιχα - είναι οι πολιτικές πρακτικές με τις αντίστοιχες συνέπειες αυτών και όχι μόνο οι λεκτικές (ελλεκτικές) δράσεις που θα καθορίζουν το εκάστοτε πλαίσιο επιτυχούς κυβερνησιμότητας ακόμα ακόμα και ως εθνική στρατηγική ασφαλείας.

5.2.1 Οι πολιτικές μετανάστευσης στις ΗΠΑ

Με αφορμή και δεδομένη τη νέα οικονομικό πολιτική κατάσταση με άμεσες παγκόσμιες προεκτάσεις που έχει δημιουργηθεί στις ΗΠΑ από τη διακυβέρνηση Trump, συμπεριλαμβανομένης και της εφαρμοζόμενης πολιτικής για τη μετανάστευση εντός ΗΠΑ, κρίνεται σημαντική η περιληπτική αναφορά των κατά καιρούς πολιτικών που έχουν εκεί εφαρμοσθεί ώστε επιπλέον να καθίστανται αντιληπτές οι άμεσες και δυνητικές συνέπειες, μέσω κριτικής ανάγνωσης και σκέψης, αυτών τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και εθνικό για την Ελλάδα επίπεδο.

Από τη δημογραφική επανάσταση του 18^{ου} και του 19^{ου} αιώνα, τη Γαλλική επανάσταση το 1789 και την ιδέα του εθνικού κράτους όπως και τη βιομηχανική επανάσταση, υπήρξαν μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών απότοκο της φτώχειας και των κοινωνικών εκρήξεων, όπου το «πέρασμα» των ευρωπαϊκών λαών στην Αμερική ήταν η μοναδική λύση επιβίωσης με συνακόλουθο τη διαμόρφωση και εδραίωση μεταναστευτικών πολιτικών σε άμεση συνάρτηση με το ευρύτερο πνεύμα του οικονομικού φιλελευθερισμού του 19^{ου} αιώνα.

Εν συνεχεία κατά βάση μετά τον Α' ΠΠ με κίνητρο την αναζήτηση προστασίας ζυμώθηκαν αντίστοιχες μεταναστευτικές πολιτικές οι οποίες στο συνδυασμό τους με τον κίνδυνο μαζικών εισροών προσώπων εκδιωγθέντων από τα κομμουνιστικά/ή και τα εθνικιστικά κράτη, διαμόρφωσαν αυστηρές πολιτικές ελέγχου για είσοδο των μεταναστών τόσο στην ευρωπαϊκή επικράτεια όσο κυρίως στις ΗΠΑ ενώ ταυτόχρονα σύμφωνα με τον Parnwell, η κυκλική

μετανάστευση ως διαδικασία - μοτίβο υλοποίησης των μορφών μετανάστευσης, άρχισε να αντικαθίσταται από αυτό της αλυσιδωτής μετανάστευσης.

Με βάση τις αναλύσεις που έχουν υλοποιηθεί όσον αφορά τη μελέτη του φαινομένου της μετανάστευσης για τις ΗΠΑ, αρχικά θα μπορούσαμε, σύμφωνα με τη Λίνα Βεντούρα, και το έργο της «Μετανάστευση και Κοινωνικά Σύνορα», το 2009 (Βεντούρα, 2009), να πούμε πως βασίζονται σε αυτές των Thomas και Znaniecki (1918 - 1920) και της σχολής του Chicago, βασισμένες στην ιδέα για συναινετικά μοντέλα κοινωνιολογικής ανάλυσης και ενσωμάτωσης (και αφομοίωσης ωστόσο) των μεταναστών και ανέλιξης - βελτίωσης της ατομικής θέσης (και ταύτισης της αμερικανικής ιστορίας με τους μετανάστες της) στις πρακτικές της κοινωνίας υποδοχής καθώς και στην αντίστοιχη θεωρία του δομολειτουργισμού.

Εν συνεχεία, πάντα σύμφωνα με τη Βεντούρα⁵⁴, κατά τη δεκαετία του 1970 υπήρξε μεταστροφή στον τρόπο αντίληψης περί των εφαρμοζομένων πολιτικών για τους μετανάστες στις ΗΠΑ, δόθηκε έμφαση στη μη ομογενοποίηση των μεταναστών αλλά στον ειδικό ρόλο των εθνοτικών ομάδων ως προς τη διαδικασία ενσωμάτωσής τους καθώς και στην αξία των υφιστάμενων μεταναστευτικών δικτύων - συγκριτική μελέτη αυτών, μέσα στις ΗΠΑ αντίστοιχα κάτι που ως θεώρηση πολιτικών μετέπειτα τροποποιείται και πλέον λαμβάνονται υπόψη τόσο τα ιστορικά όσο και οικονομικό τεχνολογικά χαρακτηριστικά των κοινωνιών υποδοχής ως προς την αφομοίωση ή μη των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων των μεταναστών.

Συνοψίζοντας τη σύντομη αναφορά μας σχετικά με τις πολιτικές των ΗΠΑ για το μεταναστευτικό ακολουθώντας την αναφορά της Μουσούρου Μ. Λουκίας και το έργο της, «Μετανάστευση και Μεταναστευτική Πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη» το 1991, (Λουκία, 1991) στοιχειοθετούνται 3 βασικά χαρακτηριστικά ως πεπιοθήσεις πάνω στις οποίες έχουν βασιστεί οι εκάστοτε πολιτικές μετανάστευσης για τις ΗΠΑ, που είναι, η αντίληψη περί «χωνευτηρίου / (melting pot)» του ότι δηλαδή οι μετανάστες με τον γηγενή πληθυσμό γρήγορα δημιουργούν έναν Αμερικανό ως κοινό κράμα, η αντίληψη του ότι ο μετανάστης πρέπει γρήγορα να αποβάλλει κάθε εθνικό στοιχείο και τέλος στην ευρύτερη αντίληψη ότι η Αμερική είναι ένα «έθνος εθνών», βασισμένο στην πολιτική ιδέα μιας συνομοσπονδίας εθνών με κινητήριο στοιχείο τον πολιτισμικό πλουραλισμό.

5.2.2 Οι πολιτικές μετανάστευσης στην Ευρώπη

Απ το 1648 στη Βεστφαλία, το 1789 στη Γαλλία και το 1815 στο Βερολίνο μέχρι τους δυο πολέμους τον Α΄ και Β΄ ΠΠ έως τη διακήρυξη Σούμαν στις 9 Μαΐου 1950, τα ευρωπαϊκά έθνη κράτη και εν συνεχεία η Ευρώπη στην αδιάλειπτή τους πορεία για Ειρήνη, Δημοκρατία και Ανάπτυξη διανύουν έναν απaráμιλλο αγώνα με βάση είτε τους πολέμους και τους αγώνες διεκδίκησεων, είτε τις ασταμάτητες προσπάθειες για έρευνα , ανάπτυξη - ευημερία και κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

⁵⁴Ο.π.

Στο προαναφερόμενο κάδρο εξελίξεων και ανθρωπίνων δράσεων, καταστατικός παράγοντας υπήρξε και εξακολουθεί μέχρι και σήμερα, μετά το πέρας του Β'ΠΠ, τη διάλυση του Συμφώνου της Βαρσοβίας, την 9/11 και τώρα τους πολέμους σε Ουκρανία και Μέση Ανατολή, να λαμβάνει χώρα δραματικά μεταξύ άλλων, η μετακίνηση των πληθυσμών είτε ως ανάγκη επιβίωσης λόγω των πολεμικών συγκρούσεων και διωγμών, είτε ως ανάγκη επιβίωσης προς αναζήτηση εργασίας.

Ωστόσο παρά τον διατλαντικό άρρηκτο δεσμό της Ευρώπης με τις ΗΠΑ, σε συνέχεια των περιγραφόμενων στην προηγούμενη υποενότητα για τις πολιτικές μετανάστευσης σε αυτή με αφορμή τη νέα διοίκηση Τραμπ και τον οικονομικό πόλεμο με την Κίνα, η Ευρώπη αναστοχάζεται τόσο το ευρωπαϊκό ιδεώδες προς ολοκλήρωση της επανομαζόμενης ΚΕΠΠΑ όσο και τον ανακαθορισμό των στρατηγικών της επιδιώξεων και πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων - με βήμα τη Στρατηγική Πυξίδα Ασφαλείας για το 2030 και την επανομαζόμενη ευρωπαϊκή αυτονομία - των αντίστοιχων πολιτικών για τη μετανάστευση.

Υπό το προαναφερθέν πλαίσιο χάραξης μεταναστευτικής πολιτικής και μετά από μια μακροχρόνια προσπάθεια υπήρξε συμφωνία και υπογραφή τον Απρίλιο του 2024 από τις χώρες της ευρωπαϊκής ένωσης του «Το Νέο Σύμφωνο της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο».

Στον απόηχο και τα διδάγματα της προσφυγικής κρίσης του 2016, η εν λόγω συμφωνία μετά από με βάση, ως θετικό στοιχείο, την εκτεταμένη (και χρονικά 4 έτη διαβουλεύσεων) πολιτική διαβούλευση, όσο αντίστοιχα η περιεκτικότητα και ταυτόχρονα η ολιστικότητα των ρυθμίσεων. Ειδικότερα υιοθετήθηκε ένα σύνολο κανονισμών ως *corpus* όπως και μια επιπλέον οδηγία, όπου καλύπτονται τρεις βασικοί άξονες, αυτός της μεταναστευτικής, ο αντίστοιχος της προσφυγικής πολιτικής και αυτός της πολιτικής των εξωτερικών συνόρων.

Συγκεκριμένα και πιο αναλυτικά καλύπτονται 4 βασικοί πυλώνες δράσης υπό το προαναφερθέν πλαίσιο των 3 αξόνων. Αυτοί είναι η ασφάλεια των εξωτερικών συνόρων, η εφαρμογή γρήγορων και αποτελεσματικών διαδικασιών και η εντονότερη θεσμοθέτηση της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών για τη μετανάστευση και το άσυλο, και τέλος η ένταξη της μετανάστευσης στην εξωτερική πολιτική των κρατών μελών και στις διεθνείς συνεργασίες.⁵⁵ Ως θετικό όπως προειπώθηκε είναι η μακρά και αναλυτική πολιτική

⁵⁵ «Το Νέο Σύμφωνο της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο», Απρίλιος 2024. Ο πρώτος πυλώνας επικεντρώνεται στην ενίσχυση της ασφάλειας και της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ. Τα κύρια μέτρα περιλαμβάνουν:

- Μαζικές διαδικασίες Screening: Τα άτομα που φτάνουν στα σύνορα της ΕΕ και δεν πληρούν τις προϋποθέσεις εισόδου θα υποβάλλονται σε πλήρη ταυτοποίηση, έλεγχο ασφαλείας και υγείας. Αυτή η διαδικασία σχεδιάστηκε για να καθορίζει γρήγορα την επιλεξιμότητά τους για άσυλο ή την ανάγκη επιστροφής τους.
- Βάση δεδομένων Eurodac: Η υπάρχουσα βάση δεδομένων Eurodac θα αναβαθμιστεί σε μια πλήρως ανεπτυγμένη βάση δεδομένων ασύλου και μετανάστευσης, εξασφαλίζοντας σαφή ταυτοποίηση και παρακολούθηση όλων των ατόμων που εισέρχονται στην ΕΕ ως αιτούντες άσυλο ή παράτυποι μετανάστες.

- Διαδικασίες συνόρων και επιστροφές: Γενικεύεται ως υποχρεωτική η ταχύρρυθμη διαδικασία συνόρων, κατά την οποία ο αιτών άσυλο θα επιτρέπεται να περιοριστεί για ανώτατο διάστημα 12 εβδομάδων στα σύνορα ή πλησίον αυτών ή σε ζώνη διέλευσης. Εισάγεται επίσημα και διευρύνεται το πλάσμα δικαίου της «μη συντελεσμένης εισόδου» (Vermut der nicht-Einreise), ώστε να νομιμοποιείται η κράτηση αιτούντων άσυλο χωρίς πρόσθετες προϋποθέσεις. Επιπλέον, τίθεται ο στόχος της άμεσης επιστροφής μη δικαιούχων προστασία ή αφίξεων από ασφαλείς τρίτες χώρες.
- Πρωτόκολλα κρίσης και δράση κατά της εργαλειοποίησης: Εισάγονται ταχύτατα πρωτόκολλα αντίδρασης και παρέχει επιχειρησιακή υποστήριξη και χρηματοδότηση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Ο δεύτερος πυλώνας στοχεύει στην εξασφάλιση ταχείας επεξεργασίας των αιτήσεων. Τα βασικά στοιχεία περιλαμβάνουν:
- Σαφείς κανόνες ασύλου: Ο Κανονισμός για τη Διαχείριση της Μετανάστευσης και του Ασύλου ορίζει σαφή κριτήρια για τον καθορισμό του κράτους μέλους της ΕΕ που είναι υπεύθυνο για την επεξεργασία μιας αίτησης ασύλου.
- Εναρμονισμένες συνθήκες υποδοχής: Η Οδηγία για τις Συνθήκες Υποδοχής καθιερώνει κοινά πρότυπα σε όλη την ΕΕ για τις συνθήκες διαβίωσης των αιτούντων άσυλο, ενώ αναμένουν το αποτέλεσμα των αιτήσεών τους.
- Εναρμόνιση των προϋποθέσεων για την αναγνώριση ως δικαιούχου διεθνούς προστασίας: Η θέσπιση Κανονισμού αντί της ισχύουσας Οδηγίας 2011/95 ΕΕ αποσκοπεί στην σύγκλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας ασύλου και σε πιο ομοιογενή αποτελέσματα, απαλείφοντας μεταξύ άλλων περιθώρια διαφοροποίησης στην ενσωμάτωση και ρυθμίσεις που είχαν προαιρετικό χαρακτήρα.
- Αυστηροποίηση εννόμων συνεπειών για «καταχρηστικές» συμπεριφορές: Εισάγονται αυστηρότερες υποχρεώσεις συνεργασίας για τους αιτούντες άσυλο, με δραστικές συνέπειες για τη μη συμμόρφωση. Ο τρίτος πυλώνας επικεντρώνεται στο να προσδοθεί δεσμευτικότητα σ' ένα σύστημα αλληλεγγύης και κοινής ευθύνης για το μεταναστευτικό και προσφυγικό. Τα βασικά στοιχεία περιλαμβάνουν:
- Μόνιμο πλαίσιο αλληλεγγύης: Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν πώς θα συμμετάσχουν στην διανομή των βαρών από την υποδοχή μεταναστών και προσφύγων. Μετεγκατάσταση ενός αριθμού αιτούντων άσυλο, χρηματοδότηση, παροχή επιχειρησιακής υποστήριξης την αφαίρεση ευθυνών από άλλες αρμοδιότητες.
- Επιχειρησιακή και χρηματοδοτική Υποστήριξη: Το σύμφωνο παρέχει συνολική υποστήριξη από σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ και ειδικά ταμεία για να βοηθήσει τα κράτη μέλη στη διαχείριση των διαδικασιών μετανάστευσης και ασύλου.
- Πρόληψη Δευτερογενών Μετακινήσεων: Οι αιτούντες άσυλο πρέπει να υποβάλουν αίτηση προστασίας στη χώρα πρώτης εισόδου στην ΕΕ και να παραμείνουν εκεί μέχρι να επεξεργαστεί αυτό την αίτησή τους. Αίτηση σε άλλο κράτος θα θεωρείται μεταγενέστερη, με κίνδυνο να κριθεί απαράδεκτη. Ο τέταρτος πυλώνας συνδέει την διαχείριση της μετανάστευσης με την διεθνή συνεργασία και θέτει κανόνες για την δημιουργία νόμιμων διαδρομών για μετανάστευση, αλλά και την υποδοχή προσφύγων. Οι βασικές πρωτοβουλίες περιλαμβάνουν:
- Πρόληψη παράτυπων αναχωρήσεων: Ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των αρχών διαχείρισης συνόρων σε χώρες εταίρους και ενίσχυση της συνεργασίας με οργανισμούς όπως η Frontex.
- Διακίνηση μεταναστών: Δημιουργία Ειδικών Επιχειρησιακών Συνεργασιών κατά της Διακίνησης με χώρες εταίρους και οργανισμούς του ΟΗΕ για την καταπολέμηση της διακίνησης σε βασικές τοποθεσίες.
- Συνεργασία για την επανεισδοχή: Ενίσχυση της συνεργασίας για την επιστροφή και επανεισδοχή των μεταναστών, σύνδεση αυτών με τις προσπάθειες για την ανάπτυξη νόμιμων διαδρομών για μετανάστευση.
- Προώθηση νομίμων διόδων: Δημιουργία μιας «δεξαμενής ταλέντων» της ΕΕ για τη διευκόλυνση προσλήψεων και συμπράξεων που επιτρέπουν σε πολίτες εκτός ΕΕ να εργάζονται, να σπουδάζουν και να εκπαιδεύονται.
- Επανεγκατάσταση προσφύγων απευθείας σε ευρωπαϊκό έδαφος: Παρέχεται η δυνατότητα και το πλαίσιο για νόμιμες οδούς προς την προσφυγική προστασία, χωρίς παράτυπη διάβαση των συνόρων από τον/την διωκόμενο/η., https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_el, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_en?prefLang=el, <https://daily.nb.org/arthrografia/to-neo-symfono-tis-ee-gia-ti-metanastefsi-kai-to-asylo-mia-synoptiki-parousiasi/>

διαβούλευση που έλαβε χώρα η οποία δύναται να λειτουργεί ως εγγύηση της επιτυχίας της εν λόγω συμφωνία ενώ θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι ως αρνητική χροιά για την εν λόγω συμφωνία είναι οι υπερβολικά έντονες και απαιτητικές διαδικαστικές φάσεις γεγονός το οποίο συνδυαστικά μπορεί να αποθαρρύνει την εθνική συναίνεση η οποία απαιτείται για μια ολιστική λειτουργία της εν λόγω συμφωνίας.

Δεν θα αναφερθούμε στην παρούσα υποενότητα για την Ευρώπη στις επιμέρους πολιτικές ρυθμίσεις για τη μετανάστευση που έχουν λάβει χώρα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ενοποίησης, καθόσον αυτές θα περιγραφούν επιμέρους στην επόμενη υποενότητα όπου θα υπάρξει αναφορά για την Ελλάδα. Είναι σημαντικό ωστόσο, μετά την προηγούμενη αναφορά για τις ΗΠΑ, και για να αντιληφθούμε τόσο το εύρος των ευρωπαϊκών πολιτικών για τη μετανάστευση όσο και για την απόκτηση ικανότητας κριτικής και αντιληπτικής σκέψης από εμάς να αναφερθεί η πορεία που η εν λόγω ευρωπαϊκή θέση ως πολιτική μετανάστευσης έχει διαχρονικά ακολουθήσει.

Όπως είδαμε ενώ στις ΗΠΑ η μετανάστευση συνδέθηκε και ταυτίστηκε με τη δημιουργία του αμερικανικού έθνους στην Ευρώπη η αντιληπτότητα για τη μετανάστευση βασίστηκε στο γεγονός της ανάγκης μετακίνησης των πληθυσμών με προορισμό είτε τις ΗΠΑ είτε την Αυστραλία.

Κατά βάση όπως έχει ήδη αναφερθεί, τα δύο βασικά χαρακτηριστικά της μετανάστευσης στην Ευρώπη είναι από τη μια το απόλυτα ελεγχόμενο και νομιμοποιημένο περιβάλλον μέσω διακρατικών συμφωνιών η οποία εξελισσόταν ενώ μετά την κρίση του 1973 και την αύξηση των διαδικασιών ελέγχου (κυρίως λόγω ανεργίας) είναι πλέον η παράνομη μετανάστευση (και κατ επέκταση της οικογενειακής επανένωσης) Ένα επιπλέον χαρακτηριστικό είναι η μεταστροφή των χωρών του νότου της Ευρώπης από χώρες αποστολής μεταναστών σε χώρες υποδοχής πλέον, κάτι που αφορά ειδικά και την Ελλάδα.

Κρίνεται σημαντικό να αντιληφθούμε πίσω από τις προαναφερόμενες μετακινήσεις πληθυσμών, σύμφωνα με τον Μιχάλη Χλέτσο στον συλλογικό τόμο, «Μετανάστες και Μετανάστευση», το 2002, (Χλέτσος, 2002) με όρους πολιτικής οικονομίας, τα κατ αρχάς κίνητρα με τις αντίστοιχες επιπτώσεις της υλοποίησης κάθε μορφής μετακίνησης τόσο για τις χώρες υποδοχής όσο και για τις χώρες αποστολής αντίστοιχα, όπου ειδικότερα τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα υφίστανται οφέλη οικονομικής φύσεως και χαρακτήρα τόσο για τις χώρες υποδοχής όσο και για τις χώρες αποστολής καθώς εν τέλει και για τους ίδιους τους μετανάστες είτε ως άτομα είτε ως οικογένεια.

Η προαναφερόμενη, σύμφωνα με τη Μουσούρου νεοκλασική προσέγγιση, προσιδιάζει ως προς τα χαρακτηριστικά της πολιτικής οικονομίας, με τα αντίστοιχα υπεραξιακά και οικονομικά χαρακτηριστικά που η μαρξιστική θεώρηση περιγράφει αναφορικά με το ζήτημα της μετανάστευσης.

Στη μετάβαση για τη χρονική περίοδο μετά το 1980, και με αφορμή πλέον τα διδάγματα στην Αγγλία ως προς τον ορθότερο τρόπο διαχείρισης και άσκησης πολιτικών μετανάστευσης με σκοπό το όφελος του συνόλου των συμμετεχόντων, καθορίστηκαν και υιοθετήθηκαν πλέον οι θεωρίες και τα χαρακτηριστικά περί πολυπολιτισμικών κοινωνιών με σκοπό πλέον όχι την αφομοίωση αλλά κατά βάση την ένταξη και την ενσωμάτωση σε ένα αμοιβαίο πλαίσιο συλλειτουργίας και αποτελεσματικότητας των εκάστοτε γηγενών και των μη πληθυσμιακών ομάδων.

Πριν την ολοκλήρωση της αναφοράς μας για τις πολιτικές που ακολουθούνται στο ευρωπαϊκό πλαίσιο για τη μετανάστευση, είναι σημαντικό κυρίως μετά τις εξελίξεις στον πόλεμο στην Ουκρανία και στη μέση ανατολή, σε συγκριτική διασυνδεδετική συνάρτηση με το δημογραφικό ως πρόβλημα κυρίως και με σημείο αναφοράς τη Γερμανία ως προς αυτό, να έχουμε υπόψη το ρόλο που αναλαμβάνουν στη διαμόρφωση των εκάστοτε πολιτικών με σημείο εκφοράς αυτών την Ευρώπη, η παγκοσμιοποίηση, οι αποφάσεις και τα ψηφίσματα των διεθνών οργανισμών[(ΟΗΕ / UNHCR, ΔΟΜ / International Organization for Migration (IOM), Παγκόσμια Τράπεζα, Διεθνής Οργανισμός Εργασίας, Κέντρο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΟΗΕ / UNDP, UNESCO, Population Fund, Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), Οργανισμός Παγκόσμιου Εμπορίου, Συμβούλιο της Ευρώπης, Διεθνής Ερυθρός Σταυρός], οι ΜΚΟ, τα ΜΜΕ και οι εκάστοτε Ομάδες Συμφερόντων ανά την επικράτεια.

5.2.3 Οι πολιτικές μετανάστευσης στην Ελλάδα

Στην παρούσα υποενότητα θα συνεχίσουμε αρχικά, με σκοπό τη διασυνδεδετικότητα των πολιτικών μετανάστευσης που έχουν λάβει χώρα σε ευρωπαϊκό πλαίσιο με αυτές στην Ελλάδα, την περιγραφή των βασικών βημάτων επί των θεσμικών αποφάσεων που η Ευρώπη έχει ακολουθήσει στη συνολική της πορεία αναφορικά με τη μετανάστευση.

Στόχος είναι μετά την περιγραφή των ευρωπαϊκών δεδομένων ως προς τις πολιτικές μετανάστευσης να υπάρξει άμεση αναφορά στις αντίστοιχες πρακτικές που έχουν ακολουθηθεί στο πλαίσιο εφαρμογής αυτών, ώστε ταυτόχρονα να καταστεί κριτικά αναλυτική τόσο η αναγνωστική μας ματιά όσο και συγκριτικά αξιολογική η περαιτέρω θέση, όπου θα περιγραφούν αντίστοιχα οι πολιτικές και οι πρακτικές στο ελληνικό πλαίσιο τόσο σε εθνικό όσο κυρίως ως χώρα μέλος της ευρωπαϊκής ένωσης.

5.2.3.1 Οι πολιτικές μετανάστευσης στην Ευρώπη

- **Η διακρατική ομάδα TREVI**

Με αφορμή το τρομοκρατικό χτύπημα κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων του Μονάχου το 1972 και την επανομαζόμενη «Σφαγή του Μονάχου», όπου η τρομοκρατική οργάνωση «Μαύρος Σεπτέμβρης» απήγαγε μέλη της ισραηλινής αποστολής στους εν λόγω αγώνες, δημιουργήθηκε το 1975 η διακρατική ομάδα TREVI (Terrorisme radicalis meet

violence' ή στο terrorism, radicalism, extremism and international violence) με σκοπό τόσο τον συντονισμό των ενεργειών ενάντια στην τρομοκρατία, όσο μετά το 1980 και υπό ένα ασφαλιστικό πλαίσιο, την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης.

- **Η Ad Hoc ομάδα Ασύλου και Μετανάστευσης (Ad Hoc Group on Asylum and Immigration)**

Η εν λόγω ομάδα δημιουργήθηκε στις 20 Οκτωβρίου 1986, η οποία είχε ως μέλη τους υπουργούς εξωτερικών αντίστοιχα της ομάδας TREVI στην οποία συζητώνται άτυπα θέματα σχετικά με την εναρμόνιση πολιτικών μετανάστευσης και ασύλου. Η θεώρηση σύστασης της εν λόγω ομάδας βασιζόταν στο σκεπτικό ότι οι «αιτούντες άσυλο», οι μετανάστες, και οι διεθνικές εγκληματικές ενέργειες αποτελούσαν ήταν απειλή όπου ειδικότερα θεωρείτο ως σχέση αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των πράξεων τρομοκρατίας και των ελέγχων – πολιτικών μετανάστευσης. Απότοκο της εν λόγω ομάδας υπήρξε το «Σύστημα του Δουβλίνου». Με τις πράξεις της εν λόγω ομάδας και τα 3 έγγραφα πρακτικά της [(το έγγραφο Πάλμα / `Palma Document, Μαδρίτη, Ιούνιος 1989, η διακήρυξη των υπουργών της ομάδας Trevi / Declaration of Trevi Group Ministers, Παρίσι, 15 Δεκεμβρίου 1989, και το Πρόγραμμα Δράσης / Programme of Action, Δουβλίνο, Ιούνιος 1990)] παγιώνεται από τη μια η ασφαλειοποιημένη σχέση μετανάστευσης και μεταναστών ενώ επιπλέον πέρα από την ασφαλειοποίηση και των εξωτερικών πλέον συνόρων της Ευρώπης με το έγγραφο Πάλμα/ Coordinators Group report on the Palma document, Εδιμβούργο, Δεκέμβριος 1992, καταγράφεται ξεκάθαρα πλέον η μετανάστευσης ως ζήτημα υψηλής πολιτικής αλλά εδραιώνεται και ως πρακτική σε επιχειρησιακό επίπεδο η τακτική συνεργασία μεταξύ της αστυνομίας, των τελωνείων, της μετανάστευσης και τέλος των εκάστοτε υπηρεσιών ασφάλειας.

- **Η Συνθήκη του Σένγκεν**

Με την υπογραφή στις 14 Ιουνίου 1985 μεταξύ Γερμανίας, Βελγίου, Γαλλίας, Λουξεμβούργου και Κάτω Χωρών, της Συνθήκης του Σένγκεν (και της σύμβασης Σένγκεν, που υπογράφηκε στις 19 Ιουνίου 1990 με ισχύ από το 1995), στόχος ήταν η θέσπιση καθεστώτος ελεύθερης κυκλοφορίας όλων των υπηκόων των με υπογραφή κρατών και ταυτόχρονα η προοδευτική εφαρμογή προς την κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα ως κατάργηση των εσωτερικών συνόρων.

- **Η Συνθήκη του Μάαστριχτ**

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ ενσωμάτωσε το σύνολο των θεμάτων μετανάστευσης, ασύλου και θεωρήσεων βίζας σε κοινή ευρωπαϊκή πολιτική, με διακυβερνητικό ωστόσο χαρακτήρα, ενώ επιπλέον θεσπίστηκαν η «ευρωπαϊκή ιθαγένεια» σε συμπλήρωση της εθνικής ιθαγένειας, προωθήθηκαν αλλαγές στο καθεστώς ασύλου με τα «ψηφίσματα του Λονδίνου», δημιουργήθηκε η Europol, άρχισε η εφαρμογή του Eurodac / Ηλεκτρονικό Σύστημα Αναγνώρισης Δακτυλικών Αποτυπωμάτων – AFIS, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί δείκτη του βαθμού ασφαλειοποίησης το γεγονός ότι οι αιτούντες άσυλο πρόσφυγες, εξισώνονται ως προς το καθεστώς διαχείρισής τους με τους παράνομους μετανάστες.

- **Η Συνθήκη του Άμστερνταμ (Υπογραφή 1997, ισχύς 1999), Συμβούλια του Τάμπερε (1999-2004), της Χάγης (2004-2009) και Στοκχόλμης (2009-2014).**

Με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ η σημαντικότερη αλλαγή που υλοποιήθηκε ήταν ότι πλέον η διαχείριση των θεμάτων μετανάστευσης ως θέματα που άπτονται λήψης αποφάσεων μεταφέρθηκε πλέον από τα κυρίαρχα ευρωπαϊκά κράτη στο επίπεδο της Κομισιόν. Συγκεκριμένα θέματα ασύλου, δικαιωμάτων ατόμων από τρίτες χώρες, παροχής θεωρήσεων βίζα, ελέγχων εξωτερικών συνόρων, διοικητικής συνεργασίας και δικαστικής συνεργασίας επί αυτών των θεμάτων μεταφέρθηκαν στον κύριο κορμό της κοινοτικής νομοθεσίας, δηλαδή στον πρώτο πυλώνα, σηματοδοτώντας έτσι τη λήψη αποφάσεων για τα εν λόγω θέματα αποκλειστικά από την Κομισιόν.

Εν συνεχεία οι ειδικότεροι στόχοι της συνθήκης του Άμστερνταμ αναφορικά με θέματα μετανάστευσης και ασύλου υλοποιήθηκαν αντιστοίχως από τα Συμβούλια του Τάμπερε (1999-2004), της Χάγης (2004-2009) και της Στοκχόλμης (2009-2014).

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ παρότι τα θέματα ασύλου και μετανάστευσης διαχωρίστηκαν από αυτά του οργανωμένου εγκλήματος, καθόσον η μετανάστευση και το άσυλο εντάχθηκαν στον πρώτο πυλώνα, ουσιαστικά τα εν λόγω θέματα ξεκάθαρα πλέον αντιμετωπίζονταν ξεκάθαρα ως ασφαλειοποιημένα μετά τη σύνδεσή τους με τα θέματα ασφάλειας.

- **Το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο το 2008**

Το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο του 2008, ήταν ένα αμιγώς πολιτικό κείμενο, τέτοιο που δεν λειτουργούσε ως νομικά δεσμευτικό, παρά μόνο έθετε γενικές κατευθυντήριες γραμμές – αρχές ώστε πάνω σε αυτές να χαράσσονται οι μελλοντικές πολιτικές της ΕΕ αναφορικά με τη μετανάστευση, το άσυλο και τη διαχείριση των συνόρων. Βασική γραμμή του εν λόγω συμφώνου προς τα κράτη ήταν η παρότρυνσή τους σύμφωνα με τον Θεόδωρο Παπαθεοδώρου μεταξύ άλλων, στο πρόσφατο έργο του, « Δίκαιο της Μετανάστευσης» το 2024, (Παπαθεοδώρου, 2024), την Ευδοκία Σταυρουλάκη στο «Μεταναστευτικό Δίκαιο» το 2016, (Σταυρουλάκη, 2016) και τον (Χατζηνικολάου, 2009) ώστε οι μετανάστες να ενσωματώνονται ενώ ταυτόχρονα θα έπρεπε να τηρείται ο σεβασμός τόσο των εθνικών ταυτοτήτων των κρατών μελών όσο και οι θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ. Παρά ταύτα και εδώ η διαχείριση και πραγματική υφιστάμενη σχέση με την κατάσταση της παράνομης μετανάστευσης ως βασικό θέμα αντιμετώπισης, καταδεικνύει την ασφαλειοποιητική χροιά του εν λόγω συμφώνου.

5.2.3.2 Οι ασφαλειοποιημένες πρακτικές μετανάστευσης στην Ευρώπη

Πέρα από την αναφορά επί των πρακτικών, που έχει υλοποιηθεί στο προηγούμενο κείμενο, για τις επιμέρους πολιτικές σε ευρωπαϊκό πλαίσιο είναι σημαντικό να καταγραφεί ότι η ασφαλειοποίηση καταλαμβάνει σημαντικό μερίδιο πέρα από την ауτούσια έννοια των αμιγώς πολιτικών διακηρύξεων για την ασφάλεια, και στις ίδιες τις πρακτικές ανακοινώσεις στο

αντίστοιχο πλαίσιο εφαρμογής τους. Αυτά είναι οι εφαρμοσμένες πρακτικές σε επαγγελματικές δεξιότητες, στην ανταλλαγή πληροφοριών, στην αλληλεπίδραση των γραφειοκρατικών - πολιτικών διεργασιών, όπως ειδικότερα σε επιμέρους επιχειρησιακές δραστηριότητες πχ η FRONTEX. Σημειώνεται δε ότι το εν λόγω ύφος ασφαλειοποίησης πηγάζει από τη σύμμεξη αντίστοιχων διαδικασιών της μεταναστευτικής πολιτικής, σε επίπεδο χρήσης – εκμετάλλευσης (βάσεις δεδομένων ξένων υπηκόων / πληροφορίες επιβατών αεροπορικών εταιρειών κ.λπ), με αντίστοιχες της αντιπρομοκρατικής ατζέντας και επιμέρους διαδικασιών. Επιπλέον αντίστοιχες μορφές ασφαλειοποίησης εμφανίζονται στο πλαίσιο υλοποίησης των διαδικασιών διαχείρισης των συνόρων όπου υλοποιούνται επιπλέον διαδικασίες όπως η εξωτερίκευση της μεταναστευτικής πολιτικής, η στρατιωτικού ύφους διαχείριση - υλοποίηση διαδικασιών των ευρωπαϊκών συνόρων, και τέλος η τεχνολογικοποιημένη βιομετρικοποίηση ως βασική συνιστώσα των εκάστοτε ελέγχων.

5.2.3.3 Οι πολιτικές και οι πρακτικές μετανάστευσης στην Ελλάδα

Στην παρούσα υποενότητα θα συνεχίσουμε την παρουσίαση των αντίστοιχων πολιτικών και πρακτικών μετανάστευσης που η Ελλάδα έχει ακολουθήσει οι οποίες πέρα από το εθνικό ίχνος που κάθε φορά ακολουθούν ως προς τη διατύπωση και εφαρμογή τους, υλοποιούνται και εξελίσσονται κατά βάση κάτω από τις αντίστοιχες δράσεις και διαδικασίες του ευρωπαϊκού πλαισίου που ήδη προαναφέραμε.

Η Ελλάδα αναφορικά με τη μετανάστευση έχει αναλάβει διπλό ρόλο στο πρόσφατο ιστορικό της αποτύπωμα. Αυτόν, αρχικά της χώρας αποστολής μεταναστών σε Ευρώπη, ΗΠΑ και Αυστραλία και εν συνεχεία από τη δεκαετία του 1990 και ένθεν ως αντίστοιχα ως χώρα υποδοχής. Μετά δε την κρίση του 2015-16 η Ελλάδα επιπλέον έχει εκτός από χώρα υποδοχής καταστεί και σημείο πρώτης εισόδου μεταναστών για την ΕΕ με τις ανάλογες επιπτώσεις.

Για να φτάσουμε στο σήμερα για την Ελλάδα οι αποφάσεις και το αντίστοιχο νομοθετικό πλαίσιο που έχει ακολουθηθεί, έχει ως κάτωθι:

- Ο Νόμος 3275 / 1925, ΦΕΚ Α 24/1925, “περί εγκαταστάσεως και κινήσεως αλλοδαπών εν Ελλάδι”, με ψήφισμα το 1925 και ισχύ μόνο για δυο χρόνια, 1927 έως 1929, έπειτα από την επικύρωσή του το 1927.
- Ο Νόμος 4310/1929, ΦΕΚ Α 75/1963 “περί εγκαταστάσεως και κινήσεως αλλοδαπών εν Ελλάδι, αστυνομικού ελέγχου, διαβατηρίων, απελάσεων και εκτοπίσεων”, όπου αντικατέστησε τον 3275 του 1925 και ίσχυσε πάνω από 60 χρόνια, έως τη δεκαετία του 1990. Η αλλαγή αυτού του νόμου ήταν πλέον επιτακτική ο οποίος καθώς είχε ψηφιστεί για τη ρύθμιση των προσφύγων της Σμύρνης δεν μπορούσε πλέον να ρυθμίζει τα νέα δεδομένα των μεταναστών στη δεκαετία του 1990.
- Εν συνεχεία με τον Νόμο 1975/1991, ΦΕΚ 184, τ. Α, «Είσοδος – έξοδος, παραμονή, εργασία, απέλαση αλλοδαπών, διαδικασία αναγνώρισης αλλοδαπών προσφύγων και άλλες διατάξεις», υφίσταται μια αρχική προσπάθεια διαχείρισης της μετανάστευσης με έμφαση στην παράτυπη και εναρμονισμό με τα ευρωπαϊκά πρότυπα σχετικά με Δουβλίνο και

Σένγκεν. Χαρακτηριστικό ως προς το ύψος ασφαλειοποίησης είναι ότι το θέμα το παρακολουθούσε το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης.

- Χορηγώντας για πρώτη φορά δυνατότητα νομιμοποίησης για τους μετανάστες, υπήρξαν δυο Προεδρικά Διατάγματα, πρώτο το Π.Δ (358/1997) και δεύτερο το Π.Δ. (359/1997) το οποίο ως πρώτο πρόγραμμα μεταρρύθμισης, παρά τις τεράστιες οργανωτικές δυσκολίες για διαχείριση των αιτήσεων από την Ελλάδα έθεσε το θέμα και για την Ελλάδα, στην ατζέντα για τη Διεθνή Μετανάστευση.

- Το δεύτερο πρόγραμμα νομιμοποίησης με σκοπό την ευθυγράμμιση, μέσω ενσωμάτωσης, με το Τάμπερε, υλοποιείται με τον Νόμο 2910/2001, ΦΕΚ 91/Α` 2.5.2001, «Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια – κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις», το οποίο με τις 5 τροποποιήσεις του έως το 2003 θεσμοθέτησε ως θέμα άμεσης πολιτικής το μεταναστευτικό.

- Το επόμενο, ως τρίτο πρόγραμμα για τη νομιμοποίηση υφίσταται με τον Νόμο 3386/2005, ΦΕΚ Α 212/23.8.2005 και τίτλο «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια», γίνεται μια επιπλέον προσπάθεια με το πρόγραμμα «ΕΣΤΙΑ» για ενσωμάτωση και κοινωνική ένταξη των μεταναστών σε συμμόρφωση εν συνεχεία το 2008, με την τότε ευρωπαϊκή οδηγία 2008/115/EK69 και τις αλλαγές που προστέθηκαν περί της διάρκειας και τις συνθήκες κράτησης για τους παράνομα διαμένοντες από τρίτες χώρες.

- Με τον Νόμο 3536/2007, ΦΕΚ Α 42/23.2.2007 με τίτλο «Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης» έγινε μια επιπλέον προσπάθεια επίρρωσης των γραφειοκρατικών ζητημάτων αναφορικά με τα τις άδειες παραμονής.

- Στη συνέχεια με τον Νόμο 3838/2010 ΦΕΚ Α 49/24.03.2010, παρά την αντισυνταγματικότητα - διατάξεις άρθρων 14-21 - για την οποία κρίθηκε το 2013 (απόφαση 460/2013 του Συμβουλίου της Επικρατείας Φεβρουάριος του 2013, νόμος «Ραγκούση», και αντικαταστάθηκε με τον Νόμο 4332/2015, ΦΕΚ Α 76/9-7-2015), με 5, με τίτλο «Σύγχρονες διατάξεις για την Ελληνική Ιθαγένεια και την πολιτική συμμετοχή ομογενών και νομίμως διαμενόντων μεταναστών και άλλες ρυθμίσεις» υφίσταται μια μεγάλη προσπάθεια για διεύρυνση της πολιτικής, όπου με τον εν λόγω νόμο παρέχεται η δυνατότητα απόδοσης ελληνικής ιθαγένειας στα παιδιά των μεταναστών (δεύτερη γενιά μεταναστών – προϋπόθεση οι γονείς να μένουν μόνιμα & νόμιμα 5 έτη). Με τον Νόμο 4332/2015 υφίσταται πλέον ένας συνδυασμός ως προς την ελληνική ιθαγένεια στο «δίκαιο του αίματος» (ius sanguinis) και στοιχείων από το «δίκαιο του εδάφους» (ius soli), όπου επ αυτού αναφέρεται πλέον μια ιθαγένεια ρευστή - εύπλαστη - εύκολα τροποποιήσιμη περιγράφοντας ένα προσωρινό «status» νομιμοποίησης των μεταναστών που δεν έχουν τα απαραίτητα νόμιμα έγγραφα.

- Ακολουθώντας το 2014, ψηφίζεται ο νέος μεταναστευτικός κώδικας (4251/2014) με τίτλο «Μετανάστευση και κοινωνική ένταξη και λοιπές διατάξεις» ο οποίος απλοποίησε σημαντικά και εναρμόνισε τα ελληνικά με τα ευρωπαϊκά δεδομένα με έμφαση στις άδειες παραμονής παρά την σε κάποιο βαθμό ασφαλειοποιημένη οπτική του.

- Νομοσχέδιο με τίτλο «Αναμόρφωση πλαισίου και αναμόρφωση διαδικασιών επιστροφών πολιτών τρίτων χωρών», κατατέθηκε προς Διαβούλευση 28 - 05 -25, , «...Σύμφωνα με διατάξεις του νομοσχεδίου μπορεί να απαγορευθεί η είσοδος αλλοδαπού στη χώρα για λόγους εθνικής ασφαλείας αλλά και για λόγους δημόσιας υγείας. Με το νέο σχέδιο

νόμου αυξάνεται ο χρόνος απαγόρευσης εισόδου στη χώρα για όποιον κριθεί επικίνδυνος από πέντε σε δέκα έτη, με δυνατότητα παράτασης για ακόμη πέντε έτη...», <https://www.kathimerini.gr/politics/563637220/sti-fylaki-oi-paranomoι-metanastes-ti-fernei-to-neo-nomoschedio/>

Στη δεκαετία του 1990, και ειδικά στην τριετία από το 1991 μέχρι το 1993 όπου καταγράφηκαν οι εντονότερες μεταναστευτικές εισοδοι στην Ελλάδα έως το 2014, υλοποιείται η μεταναστευτική χειραφέτησης της χώρας τόσο με σύγχρονα δεδομένα όσο και υπό τη χροιά του μεταναστευτικού ως Διεθνούς Φαινομένου από τη μία όσο και η αντίληψη περί παράνομης / παράτυπης μετανάστευσης που ασφαλειοποιούσε εφελκυστικά το θέμα από την άλλη.

Κατά βάση σύμφωνα με τον Τσιτσελίκη η γεωγραφική θέση της Ελλάδας, η έλλειψη «νόμιμων διόδων εισόδου» σε συνδυασμό με τους ελλείψεις συνοριακούς - εσωτερικούς ελέγχους, τουλάχιστον έως το 1997, σε συνδυασμό με την αδήλωτη εργασία και τα υψηλά ποσοστά παραοικονομίας, έδωσαν μια περαιτέρω ασφαλειοποιητική αίσθηση και χροιά με βάση την παράνομη μετανάστευση.

Ακολουθητικά η εν λόγω εδραιωμένη αίσθηση παρανομίας, ανασφάλειας και εν γένει δυνητικά παρανομίας, τροφοδότησε τόσο τον θεσμικό πολιτικό λόγο όσο και τα ΜΜΕ, με τις αντίστοιχα οικονομικά θιγόμενες από την παραοικονομία ομάδες πίεσης όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά στο εύρος του συνόλου της ΕΕ.

Στηριζόμενοι στη ρήση του Wæver, ότι ένα ζήτημα καθίστατο ασφαλειακό από τη στιγμή που εκφραστεί μέσω πολιτικού λόγου των ελίτ (σύμφωνα με Buzan, WæverandDeWilde 1998, Wæver 1995)⁵⁶, έτσι ασφαλειοποιημένη διαμορφώνεται η κατάσταση - μέσω πολιτικού λόγου - και από τα κυριότερα πολιτικά κόμματα μέχρι και τη δεκαετία του 1990, γεγονός που ενισχύεται και από την έλλειψη πολιτικού λόγου από τη μη ύπαρξη ακροδεξιού κόμματος για αντίστοιχη διατύπωση πολιτικού λόγου σε συνδυασμό με τη «ροπή αδράνειας» του Έλληνα που μέχρι πρότινος αντιλαμβανόταν την Ελλάδα όχι μόνο ως χώρα αποστολής αλλά και βίωνε τον προσδιορισμό του ελληνικού έθνους αμιγώς ως εθνικό και πολιτισμικό.

Η κατάσταση που περιγράφηκε πιο πριν περί πολιτικού λόγου των ελίτ έως το 2000, ξεκινά να διαφοροποιείται μετά το 2000, όπου πλέον τόσο στη συγκειμενική όσο και στη διακειμενική υπόσταση του εκάστοτε πολιτικού λόγου αρχίζει να υιοθετεί ψήγματα ακολουθώντας λεκτικών (σύμφωνα με Buzan, WæverandDeWilde 1998, Wæver 1995)⁵⁷, αποχρώσεων για θετική αντιμετώπιση του μεταναστευτικού ζητήματος, σε έλλειμα των καταγραφόμενων πρακτικών (σύμφωνα με τους Balzacq 2008⁵⁸, Bigo 2002⁵⁹, και Huysmans 2006⁶⁰), δημιουργώντας μια έκκεντρη αίσθηση, από πάνω προς τα κάτω ασφαλειοποίησης

⁵⁶ Ο.π.

⁵⁷ Ο.π.

⁵⁸ Ο.π.

⁵⁹ Ο.π.

⁶⁰ Ο.π.

Ο εμφύλιος στη Συρία το 2012 δημιουργεί πλέον μια πανευρωπαϊκή κοινή αντίληψη περί αντιμετώπισης του μεταναστευτικού ζητήματος; όπου από τη μια με την κρίση του 2015 -2016 και τον ειδικό «εργαλειακό» ρόλο από την άλλη, ως διατυπωμένη προσπάθεια, πολιτική και διαχρονικά συμπαγή Στρατηγική της Τουρκίας (θα αναλυθεί επακριβώς στην επόμενη υποενότητα) για το θέμα, φτάνουμε στο σήμερα με τα ειδικά δεδομένα την Ουκρανία, τη Μέση Ανατολή και δυνητικά τη νέα εστία έντασης μεταξύ Ινδίας και Πακιστάν, με το ευρύτερο ερώτημα να τίθεται ότι ίσως δεν είναι απλώς μόνο μεταναστευτικό το θέμα, αλλά γενικότερα ανθρωπιστικό ή ακόμα ακόμα και υποδοχής ως και ανακατανομής των πληθυσμών.

5.2.4 Η Τουρκία

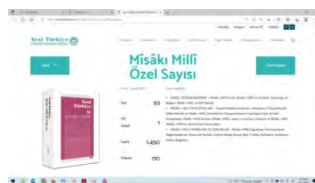
Στην παρούσα εργασία και συγκεκριμένα στο τρέχον κεφάλαιο με τίτλο «Ασφαλειοποίηση Μετανάστευσης, Πολιτικές Μετανάστευσης στο Σύγχρονο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο – Ελλάδα», όπου πέρα από την ανάλυση της έννοιας της ασφαλειοποίησης αναλύθηκαν οι επιμέρους ευρωπαϊκές και ελληνικές πολιτικές για τη μετανάστευση καθώς και ο βαθμός ασφαλειοποίησης αυτών, θα κρίθηκε σκόπιμο να αναλυθεί ως ειδική περίπτωση αυτή της Τουρκίας.

Ο λόγος είναι διττός καθόσον από τη μια η Τουρκία μετά τον εμφύλιο στη Συρία το 2012, καθόρισε στο μέγιστο βαθμός μια μάζα περίπου 4.500.000 Σύρων μεταναστών ενώ από την άλλη με τις επιμέρους πρακτικές, τις οποίες θα αναλύσουμε, διαμόρφωσε μια ειδική πλέον σχέση μετανάστευσης και πολιτικών διαχείρισης αυτών, η οποία ωστόσο έχει καταγραφεί ως τέτοια απόλυτα εργαλειακού χαρακτήρα όσο και λειτουργίας από ένα ευρύτερο στρατηγικό συνάμα εθνικό πλαίσιο της γενικότερης Υψηλής Στρατηγικής της Τουρκίας.

5.2.4.1 Η Υψηλή Στρατηγική της Τουρκίας

Τον Ιανουάριο του 2017, στον προλογισμό του βιβλίου του «New Turkey Strategic Research Center» με τίτλο «Mîsâk-ı Millî Özel Sayısı», ο Recep Tayyip Erdoğan ανέφερε «...*WWI is not over yet... The prime condition for our struggle is not to forget Misak-ı Milli...*». Ειδικότερα δε στην εισαγωγή του εν λόγω 1450 σέλιδου βιβλίου επακριβώς αναφέρεται «...*ο Mîsâk-ı Milli (Εθνικός Όρκος) είναι μια ζωή που δεν έχει κλείσει ποτέ στις καρδιές μας..., όταν αναφέρονται Μοσούλη, Κιρκούκ, Ερμπίλ, Χαλέπι, Μπατούμι, Δυτική Θράκη, Κομοτηνή, Ξάνθη, η καρδιά μας ραγίζει. ... Το Mîsâk-ı Milli είναι το κόκκινο μήλο της πρόσφατης τουρκικής ιστορίας)...*»

Πηγή: <https://yenicurkiye.com/misaki-milli-ozel-sayisi/#tumsayilar>

Εικόνα 16: Βιβλίο «Mîsâk-ı Millî Özel Sayısı»

Αντίστοιχα στις 28 Ιανουαρίου 1920, σχεδόν 100 χρόνια πριν, μετά τα αντίστοιχα συνέδρια σε Ερζερούμ και Σεβάστεια (Erzurum Kongresi· 22 Ιουλίου - 7 Αυγούστου 1919, Sivas Kongresi· 4 -11 Σεπτεμβρίου 1919), τη διακήρυξη εκλογών (όπου οι εθνικιστές επικράτησαν σε Ανατολία και καθόσον η Οθωμανική κυβέρνηση αποδέχτηκε το αίτημα του Συνεδρίου της Σεβάστειας) και τη θέσπιση αντίστοιχου ψηφίσματος το οποίο υιοθετήθηκε στην Κωνσταντινούπολη (Ιανουάριος 1920), καθίσταται εν τέλει αποδεκτή η «Ηθική διακήρυξη του έθνους» (Ahd-ı Millî Beyannamesi), έκτοτε κείμενο γνωστό του Mustafa Kemal, με την ονομασία Mîsâk-ı Millî (Όρκος του έθνους).

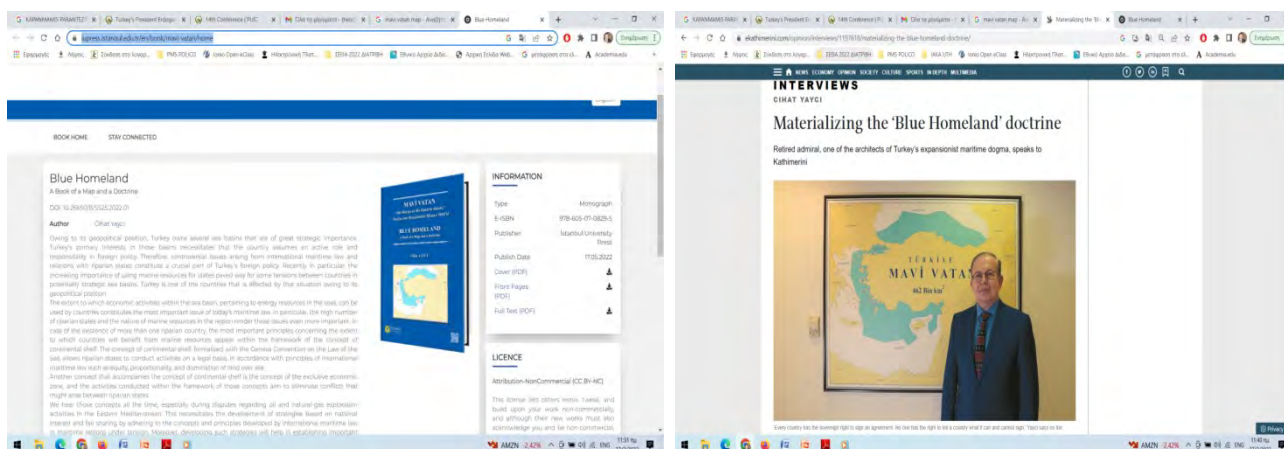
Πηγή: https://www.researchgate.net/figure/The-Misak-i-Milli-map-of-Tuerkiye-Kamu-Sen_fig6_248442221

Εικόνα 17: Χάρτης «Mîsâk-ı Millî»

Από το 1920, έως το 2017, και ακόμα περισσότερο μέχρι σήμερα, οι περιοχές των 6 σημείων του εθνικού όρκου, με τις αντίστοιχες διεκδικούμενες περιοχές της «Γαλάζιας Πατρίδας/Mavi Vatan», τρέφουν και ενισχύουν έτι περαιτέρω τον σύγχρονο τουρκικό αναθεωρητισμό, ο οποίος διατρέχει σαν βέλος και υπηρετεί σταθερά και αναλλοίωτα τη χαραχθείσα Στρατηγική της Τουρκίας.

Πηγή: <https://iupress.istanbul.edu.tr/en/book/mavi-vatan/home> & <https://www.ekathimerini.com/opinion/interviews/1197618/materializing-the-blue-homeland-doctrine/>

Εικόνα 18: Βιβλίο και Χάρτης «Γαλάζια Πατρίδα / Mavi Vatan»

Εύστοχα ο Σπυρίδων Λίτσας (Litsas, 2014)⁶¹ στο άρθρο του «Band wagoning for profit and Turkey: alliance formations and volatility in the Middle East Spyridon N. Litsas University of Macedonia, Greece Published online: 07 Jan 2014», εξ αφορμής της θέσης και αλλαγή στάσης της Τουρκίας έναντι του Ισραήλ το 2008, με το γνωστό επεισόδιο του «Mavi Marmara», αναφέρει ότι:

μτφ. «... Οι τρεις διαφορετικές περίοδοι που παρουσιάζονται παραπάνω καταδεικνύουν ξεκάθαρα ότι, από την εμφάνισή της, η Τουρκία έχει επιλέξει να εφαρμόσει μια στρατηγική κέρδους. Πέρα από κάθε αμφιβολία, αυτή η επιλογή, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, εξυπηρετεί τα συμφέροντα της Άγκυρας - και αρκεί να ρίξει κανείς μια ματιά στην πορεία της μέχρι σήμερα. Ωστόσο, αυτή η πορεία δεν έχει πραγματοποιηθεί χωρίς επιπτώσεις τόσο σε μακροχρόνιες συμμαχίες όσο και σε στρατηγικές συνθήκες...»⁶².

Γλαφυρά και εις το διηνεκές της σύγχρονης τουρκικής ιστορίας από τον Σπυρίδωνα Λίτσα, περιγράφεται ότι η τηρουμένη στάση, πάντα υπό πλαίσιο εξυπηρέτησης Στρατηγικής της εν λόγω χώρας, είναι αυτή του «Band wagoning for Profit», ήτοι της συνεχούς απόκτησης οφέλους και κερδών πέρα από οποιαδήποτε προσυμφωνηθείσα και καταγεγραμμένη συμφωνία.

Ειδικά δε μετά την τελευταία και πιο πρόσφατη περίοδο από το 2016, όπου ο πρόεδρος Ερντογάν, μόνος και με ξεκαθαρισμένο το εσωτερικό πεδίο απέναντί του πλέον [μετά τους Φετουλάχ Γκιουλέν & Νταβούτογλου, (συμπεριλαμβανομένου και του Ισμαήλ Τζεμ), του Τουργκούτ Οζάλ και του Νετσεμτίν Ερμπακάν], ασκεί τη δική του, αρκετές φορές παράδοση για τα εσωτερικά δεδομένα της Τουρκίας, αναθεωρητική στρατηγική.(Βύρωνος Θεοδωροπούλου, 1988)(Δημήτρη Κιτσίκη, 1988)(Σαρρή Νεοκλή, 1977) .et al.)⁶³

Χαρακτηριστικό και εξόχως αντιπροσωπευτικό παράδειγμα αυτής της προαναφερομένης πολιτικής και Στρατηγικής, αποτελεί η συμμετοχή της Τουρκίας στον Οργανισμό Ισλαμικής Διάσκεψης/ΟΙC, όπου ως δεύτερος κατά σειρά πρόεδρος θήτευσε ο Τούρκος Mahmut EroI Kilic (1^η Μαΐου 2008 - 31 Ιουλίου 2018), ενώ στο 16^ο Συνέδριο (9 & 10 Δεκεμβρίου 2021), που πραγματοποιήθηκε στην Κωνσταντινούπολη, την εκδήλωση άνοιξε με αντίστοιχο λόγο του ο Ερντογάν.

⁶¹(Litsas, 2014)

⁶² «...The three different periods presented above clearly demonstrate that, since its emergence, Turkey has chosen to implement a band wagoning for profit strategy. Beyond any doubt, this choice, in the best possible way, serves Ankara's interests - and one need only take a look at its route until today. However, this path has not taken place without repercussions both in long-established alliances and in strategic conditions...».

⁶³(Βύρωνος Θεοδωροπούλου, 1988)(Δημήτρη Κιτσίκη, 1988)(Σαρρή Νεοκλή, 1977) .etall.)

Πηγή: <http://en.puic.org/news/638&http://en.puic.org/news/645&http://en.puic.org/news/12897>

Parliamentary Union of the OIC Member States (PUIC)

Turkey's President Erdogan Inaugurates PUIC 16th Conference

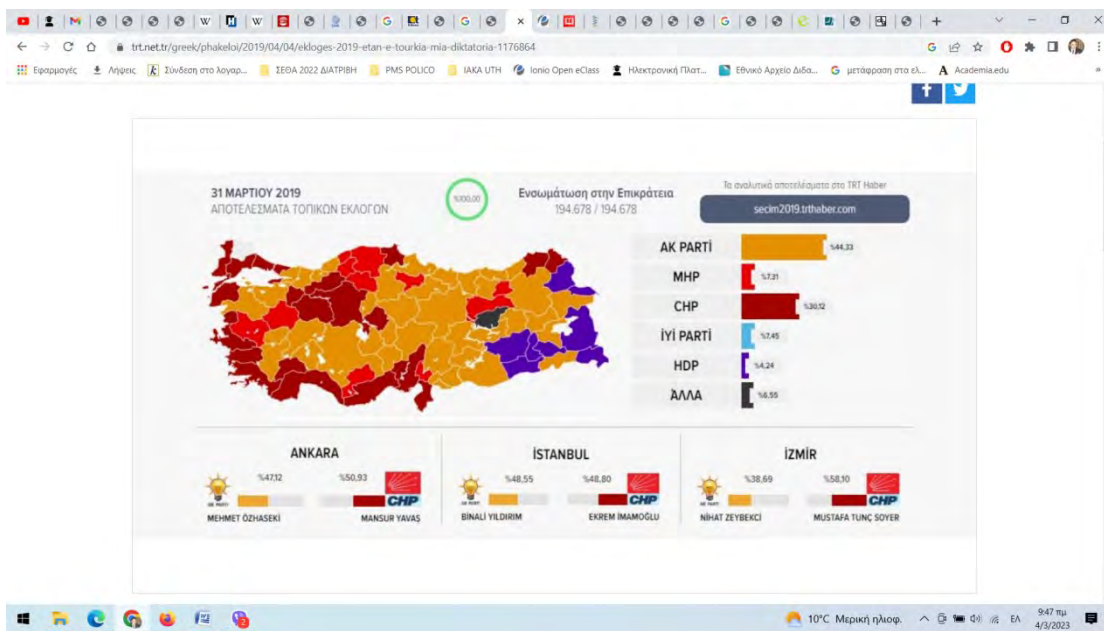
Εικόνα 19: Συμμετοχή Τουρκίας στον Οργανισμό Ισλαμικής Διάσκεψης

Με σκοπό, να καθίσταται αντιληπτό το Στρατηγικό πλαίσιο βάσει του οποίου, λειτουργεί αναλλοίωτα η εκάστοτε πολιτική της Τουρκίας αναφέρονται ακροθιγώς οι βασικές έννοιες της Υψηλής Στρατηγικής που ένα κράτος δύναται να ακολουθεί, ώστε αντιστοίχως να αποτυπώνεται και στον αναγνώστη της παρούσης εργασίας, το πλαίσιο, μεταξύ άλλων, μέσα στο οποίο κινείται κάθε φορά η Τουρκία.

5.2.4.2 Η Τουρκία μετά το 2019 έως σήμερα

Όπως αναφέρθηκε ήδη, η σημαντική ημερομηνία (κατά τη γνώμη μας) όσον αφορά στην μετάπτωση της ανάλυσής μας, σε σχέση με το 2021 και τα γεγονότα στο Altındağ, είναι το 2019 και τα εκλογικά αποτελέσματα στην Τουρκία τα οποία σε συνδυασμό με την όχι θετική πορεία της οικονομίας, καταγράφουν (δηλαδή ως τρίτοι μας δίνουν τη δυνατότητα να το διαπιστώσουμε) αλλαγή (κατά βάση των κομμάτων της αντιπολίτευσης και σε μικρότερο βαθμό και του τούρκικου πληθυσμού) στην έως τότε ευνοϊκή ή έστω ουδέτερη στάση των θεσμών της Τουρκίας έναντι των Σύρων προσφύγων. Ειδικότερα με τα αποτελέσματα καταγεγραμμένα, ο μεγάλος νικητής αναδεικνύεται το κόμμα της αντιπολίτευσης MHP, το οποίο με ποσοστά 50,93 - 48,80 - 58.10 % σε Άγκυρα - Κωνσταντινούπολη - Σμύρνη επικρατεί έναντι 47,12 - 48.55 - 38,69 του AKP αντίστοιχα.

Πηγή: <https://www.trt.net.tr/greek/phakeloi/2019/04/04/ekloges-2019-etan-e-tourkia-mia-diktatoria-1176864>

Εικόνα 20: Εκλογικά αποτελέσματα 2019 σε Τουρκία

Ωστόσο για να αντιληφθούμε τη χρονική έκταση που η προαναφερόμενη στάση έχει διαμορφωθεί, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ακόμα και την πολιτική αναταραχή της δεκαετίας του 2010 η οποία μετέτρεψε το ζήτημα των Σύρων μεταναστών - πέρα από αμιγώς κοινωνικό και οικονομικό ζήτημα - ταυτόχρονα και σε ζήτημα εθνικής ασφάλειας, με τελικό αποτέλεσμα την πόλωση της πολιτικής των κομμάτων, καθιστώντας τους Σύρους όλο και πιο ευάλωτους στην αυξανόμενη ξενοφοβία.

Οι πολιτικές που ακολουθήθηκαν από πλευράς τουρκικού κράτους, όχι μόνο ακολούθησαν μια σειριακή αλληλουχία, αλλά υπό το φως της εκάστοτε Στρατηγικής, αναπροσαρμόζονταν σε σχέση με τις εκάστοτε επιδιώξεις του κράτους τόσο σε εσωτερικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Ειδικότερα από το 2011 έως σήμερα, καταγράφονται 4 φάσεις διαχείρισης των Σύρων προσφύγων, οι οποίες έχουν ως κάτωθι:

1) Πολιτική Ανοικτών συνόρων (2011-2012)/«...open doors supported by assertive foreign policy...».

2) Πολιτική Ασφαλειοποίησης (2012-2015)/ «...internationalization with increasing securitization...».

3) Πολιτική Ευρωπαϊκού Προσανατολισμού και κλειστών συνόρων (2015-2020) / «...EU-orientation with a de-facto closed-door policy...».

4) Πολιτική Επιστροφής των προσφύγων στη χώρα τους (2020 - έως σήμερα) / «...new developments introduce a new phase that can be labelled "return turn"...», η οποία καλύπτει τόσο την εξεταζόμενη χρονική περίοδο αλλά κυρίως καλύπτει και το 2020, όπου

πραγματοποιήθηκαν τα γεγονότα στην Ελλάδα⁶⁴, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1587723>, με την εργαλειακή εκμετάλλευση και τις υβριδικές επιχειρήσεις εκμετάλλευσης των Σύρων προσφύγων, από πλευράς Τουρκίας, στον Έβρο στην Ελλάδα.

Η επιστροφή των Σύρων προσφύγων που εφαρμόζεται στην Τουρκία (από την Τουρκία στη Συρία) δεν ασκείται τυχαία, ακολουθείται συγκεκριμένη πολιτική η οποία εν παρόδω για τα ευρωπαϊκά δεδομένα δεν είναι κάτι νέο. Με κυρίαρχη την αποκομισθείσα παρακαταθήκη γνώσης, κατά βάση από τον Chimni, για εφαρμοζόμενες πρακτικές διαχείρισης προσφύγων (μεταξύ αυτών και αυτές της επιστροφής προσφύγων), κυρίως μετά τον Β' ΠΠ και περίοδος ψυχρού πολέμου.

Σε όλη τη διάρκεια και των τεσσάρων προαναφερομένων περιόδων, απαντώντας στο ερώτημα ποια μέτρα έλαβε η Τουρκία, αυτά καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα ενεργειών όπου ως βασικά χαρακτηριστικά θα μπορούσαμε ένα πούμε ότι αρχικά δεν εφαρμόστηκε η πολιτική συγκέντρωσης σε «camp», αλλά της ένταξης κυρίως στον αστικό ιστό, ενώ εν συνεχεία λόγω του νομικού καθεστώτος, το οποίο ειδικά για την Τουρκία σε αναφορά με τη σύμβαση της Γενεύης του 1951 - όπου η Τουρκία δεν συμπεριλαμβανόταν ως ευρωπαϊκό έδαφος-, ψηφίστηκαν ειδικές ρυθμίσεις όπου οι Σύροι πρόσφυγες αντιμετωπίζονταν εντός Τουρκίας με περιορισμένα, απολύτως ελεγχόμενα μέσα και διαδικασίες, επιπροσθέτως ωστόσο, ειδικά προνόμια. Ένα εξ αυτών ήταν και η περιβόητη γαλάζια κάρτα / «turquoise card», η κάρτα για δυνατότητα εργασίας, ορισμένης χρονικής διάρκειας με δυνατότητα επέκτασής της ωστόσο, που ψηφίστηκε με τον αντίστοιχο νόμο 6735/28 Ιουλίου 2016⁶⁵.

⁶⁴ « Turkish Work Permit New Law – Law on the work permit for foreigners (law no. 4817) has been changed. New Law on International Labour Force (law no. 6735) is introduced on 28 July 2016 ... (ARTICLE 3- i) Turquoise Card: The document which grants indefinite work permit to the foreigner in Turkey and residence permit to his/her spouse and dependent children in accordance with the provisions of the legislation...», μτφ. «Νέος Νόμος για την Άδεια Εργασίας στην Τουρκία – Ο νόμος για την άδεια εργασίας για αλλοδαπούς (νόμος αριθ. 4817) έχει τροποποιηθεί. Ο νέος Νόμος για το Διεθνές Εργατικό Δυναμικό (νόμος αριθ. 6735).

⁶⁵ «...is also understood that the government needs to use the instruments of foreign policy to ease the pressure from society. An interesting example is the events taking place on the Greek border in February-March 2020. The Government decision “Greek border not to be controlled /to be opened” made right after 36 Turkish soldiers on the observation spot in Idlib, Syria were killed by the Syrian state forces, showed the intensity of the discomfort among the society over Syrians, as well as the rage against Europe. It will not be a surprise that what happened in February-March 2020 in Pazarkule on the Greek border be brought up during the upcoming critical periods, considering the reciprocation within society irrespective of the figures of border crossing...», μτφ «...είναι επίσης κατανοητό ότι η κυβέρνηση πρέπει να χρησιμοποιήσει τα μέσα της εξωτερικής πολιτικής για να μειώσει την πίεση από την κοινωνία. Ένα ενδιαφέρον παράδειγμα είναι τα γεγονότα που έλαβαν χώρα στα ελληνικά σύνορα τον Φεβρουάριο-Μάρτιο του 2020. Η απόφαση της κυβέρνησης «Τα ελληνικά σύνορα δεν θα ελεγχθούν/θα ανοίξουν» που ελήφθη αμέσως μετά τον θάνατο 36 Τούρκων στρατιωτών στο σημείο παρατήρησης στο Ιντλίμπ της Συρίας από τις συριακές κρατικές δυνάμεις, έδειξε την ένταση της δυσφορίας στην κοινωνία για τους Σύρους, καθώς και την οργή κατά της Ευρώπης. Δεν θα αποτελέσει έκπληξη το γεγονός ότι αυτό που συνέβη τον Φεβρουάριο-Μάρτιο του 2020 στο Παζαρκούλε στα ελληνικά σύνορα θα αναφερθεί κατά τις επερχόμενες κρίσιμες περιόδους, λαμβάνοντας υπόψη την ανταπόδοση εντός της κοινωνίας ανεξάρτητα από τα στοιχεία της διέλευσης των συνόρων...», <https://www.trt.net.tr/greek/phakeloi/2019/04/04/ekloges-2019-etan-e-tourkia-mia-diktatoria-1176864>

Συνοπτικά θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ότι τα ληφθέντα μέτρα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων τόσο της καθημερινότητας όσο και της προοπτικής των Σύρων προσφύγων, με θέματα που αφορούσαν από την υγεία, υγειονομική κατάστασή τους, θέματα εκπαίδευσης (εκμάθησης τουρκικών κλπ), έως και τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές διαχείρισης και ενσωμάτωσής τους (σε κοινωνικό, πολιτιστικό, δομικό επίπεδο) στην τουρκική κοινωνία.

Πηγή: https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/15562948.2021.1955172?casa_token=CaqUQXhi1AQAAAAA:phB57heQ-V6PqO4BFOgP6Ooddr1HUmGFCkeUKezHTKfVdL1-Fx7_PeLF-jpKa66GIA3_nEakKw

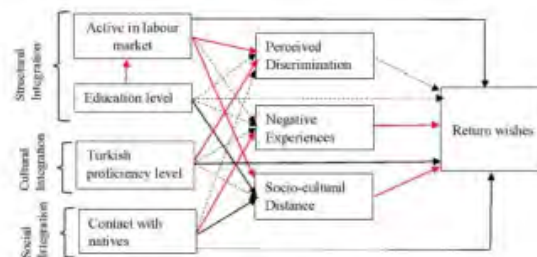

Figure 5. Path diagram of standardized direct and indirect effects of SEM model.
Notes. Red lines represent positive and significant relationships while the black lines represent the negative and significant relationships and the dashed lines represent the statistically insignificant relationships. Control variables are not shown in order to keep the figure simple.

Εικόνα 21: Πλαίσιο διάδρασης - ενέργειες /επιδιώξεις, Τουρκίας - Σύρων Προσφύγων, σε Τουρκία

Η εκάστοτε Στρατηγική λειτουργεί με το εκάστοτε προφίλ της επιδιωκόμενης πολιτικής και αναφορικά - υπό το πλαίσιο της θεωρίας των Διεθνών Σχέσεων όπου η Τουρκία ανήκει σε εκείνες τις χώρες - που τόσο ο κλασσικός αλλά πρωτίστως ο επιθετικός ρεαλισμός καθορίζει τις εκάστοτε (ακόμα και σε εσωτερικό επίπεδο) πολιτικές επιδιιώξεις.

Ο Ερντογάν για άλλη μια φορά δεν πρωτοτύπησε, όταν στην αναφορά του το 2015, στο πλαίσιο εφαρμογής της προαναφερομένης τρίτης φάσης για διεθνοποίηση και αντίστοιχη εκμετάλλευση του θέματος, ανέφερε ως πρόταση τη δημιουργία «NO FLY ZONE»⁶⁶ στη βόρεια Συρία, με σκοπό την επιστροφή εκεί των Σύρων προσφύγων από την Τουρκία και τη δημιουργία ασφαλούς ζώνης εγκατάστασης και διαβίωσής τους. Οι Ahmet İçduygu & Maissam Nimer, στο άρθρο τους «The politics of return: exploring the future of Syrian refugees in Jordan, Lebanon and Turkey», ειδικότερα αναφέρουν:

μτφ. «...Το 2015, καθώς η Τουρκία φιλοξενούσε σχεδόν 2,5 εκατομμύρια πρόσφυγες και οι ευρωπαϊκές χώρες που αντιμετώπιζαν «ροές» προσφύγων προσπαθούσαν να προστατεύσουν τα σύνορά τους, οι τουρκικές αρχές τόνισαν το ζήτημα της «κατανομής ευθυνών έναντι της μετατόπισης ευθυνών». Σε αυτό το πλαίσιο, ο Πρόεδρος της Τουρκίας Ερντογάν, κατά την επίσκεψή του στις αρχές της ΕΕ στις Βρυξέλλες το 2015, απαίτησε υποστήριξη για την επίλυση της μεταναστευτικής κρίσης: Παρά την τεράστια εισροή προσφύγων, η οποία μέχρι στιγμής είχε κοστίσει στην Τουρκία περίπου 8 δισεκατομμύρια ευρώ, η Τουρκία συνεχίζει να διατηρεί την

⁶⁶ *The politics of return: exploring the future of Syrian refugees in Jordan, Lebanon and Turkey*
Ahmet İçduygu & Maissam Nimer To cite this article: Ahmet İçduygu & Maissam Nimer (2020) The politics of return: exploring the future of Syrian refugees in Jordan, Lebanon and Turkey, Third World Quarterly, 41:3, 415-433, DOI: 10.1080/01436597.2019.1675503, To link to this article: <https://doi.org/10.1080/01436597.2019.1675503>

πολιτική ανοιχτών θυρών της. Υπάρχει όμως ανάγκη και οι ευρωπαϊκές χώρες να αναλάβουν την ευθύνη..., Η μεταναστευτική κρίση θα μπορούσε να λυθεί σε τρία εύκολα βήματα: εκπαίδευση και εξοπλισμό της συριακής αντιπολίτευσης, κήρυξη μιας ασφαλούς ζώνης κατά μήκος των συνόρων στη βόρεια Συρία, όπου θα εκδιώχνονταν οι μαχητές του ISIS, και οι πρόσφυγες θα μπορούσαν να επανεγκατασταθούν με τη δημιουργία μιας ζώνης απαγόρευσης πτήσεων...»⁶⁷.

Η συνέχεια όσον αφορά στη θέση της Τουρκίας μπορεί με μεγάλη προσέγγιση να εκτιμηθεί, όπου στην επιμονή περί δημιουργίας μιας Ζώνης Ασφαλείας/ «Safe Zone», στη Συρία με την επιστροφή των Σύρων προσφύγων της Τουρκίας εκεί, πάντα πίσω από κάθε κίνηση θα εξυπηρετείται ταυτόχρονα και μια αντίστοιχη τουρκική εθνική Στρατηγική. Θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι ακόμα και η πρόταση για τη δημιουργία αντίστοιχου «Comprehensive Plans of Action», περί της επιστροφής των προσφύγων δεν είναι η μόνη που δύναται να διατυπώνεται, κατά καθώς τον Chimni υφίσταται είτε η επιλογή ενσωμάτωσης των προσφύγων στο κράτος, είτε η αποστολή τους σε ένα τρίτο κράτος.

5.3 Συμπεράσματα 5^{ου} Κεφαλαίου

Με σκοπό την περαιτέρω ανάλυση στην παρούσα εργασία για τα δυο εναπομείναντα κεφάλαια, και τα συνολικά συμπεράσματα που θα διατυπωθούν, θα καταγράψουμε τα συνολικά συμπεράσματα για το παρόν 5^ο κεφάλαιο, ώστε μαζί με τα επιμέρους συμπεράσματα των προηγούμενων κεφαλαίων σε συνδυασμό με τη συνολική κριτική επί του corpusσε textκαι context του σώματος της παρούσας εργασίας να υπάρξει εργασία, να δοθεί η δυνατότητα για κατάθεση καινοτόμου προτάσεως προς επίλυση του διατυπωθέντος, στην εισαγωγή, του προς διερεύνηση προβλήματος για την ασφαλειοποιημένη μετανάστευση.

Συγκεκριμένα ως συμπεράσματα για το παρόν κεφάλαιο θα μπορούσαν να διατυπωθούν τα κάτωθι:

- Υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ της έννοιας της ασφάλειας με την αντίστοιχη της μετανάστευσης τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε ελληνικό πλαίσιο. Η διασύνδεσή τους πέρα από άμεση μορφοποιείται μέσω της αντίστοιχης έννοιας της ασφαλειοποίησης, τόσο υπό ένα ευρύτερο πλαίσιο ασφάλειας ως προβληματική, όσο και ως απότοκο της Σπουδής των Διεθνών σχέσεων επί της έννοιας της μετανάστευσης μέσω των θεωριών περί Κονστρουκτιβισμού καθώς και περί Ήπιας Ισχύος.

- Η ασφαλειοποίηση ακολουθεί διαδρομή παρόμοια μιας διαδικασίας, όπου υφίσταται ένα κρίσιμο σημείο το οποίο είναι η αποδοχή (είτε ως εξαναγκασμός ή συγκατάθεση

⁶⁷ «...In 2015, as Turkey was hosting nearly 2.5 million refugees and the European countries facing refugee 'flows' were trying to protect their borders, the Turkish authorities highlighted the question of 'responsibility sharing against responsibility shifting'. It is within this context that Turkey's President Erdoğan, visiting EU authorities in Brussels in 2015, demanded support to solve the migration crisis: Despite the huge refugee influx, which had so far costed Turkey around €8bn, Turkey continues to maintain its open-door policy; but there is a need for European countries to also take responsibility The migrant crisis could be solved in three easy steps: training and equipping the Syrian opposition, declaring a safe zone along the border in northern Syria where Isis fighters would be cleared, and refugees could be resettled by creating a no-fly zone...»,

δημιουργώντας έτσι μια νέα κοινωνικά διυποκειμενική κατάσταση) του εξεταζομένου θέματος ως κινδύνου ή απειλής από τον αποδέκτη που είναι το εκάστοτε κοινό.

- Η ασφαλειοποίηση όπως αντίστοιχα και η έννοια της ασφάλειας ακολουθεί και καλύπτει μέσω των μορφολογικών χαρακτηριστικών της τόσο βασικές όσο και ειδικότερες έννοιες περί θεωριών κινητικότητας. Ως εκ τούτου θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι μπορεί να υφίσταται συζήτηση πέρα από την ασφάλεια (όπως έχει ήδη αναλυθεί) κινητικότητα και για την έννοια της ασφαλειοποίησης.

- Η επί του παρόντος εξέταση αναζήτησης ενός *modus Vivendi* μεταξύ ασφάλειας με τη μετανάστευση, δια μέσω μιας ασφαλειοποιημένης δομής και πραγματικότητας, πέρα από την υποτύπωση της εν λόγω σχέσης στις εκάστοτε ανακοινούμενες πολιτικές και αντίστοιχα - όταν αυτές υφίστανται. - «περνάει» σε ένα μεγάλο βαθμό ως προς την τελική της διαμόρφωση και από τον ασκούμενο - υφιστάμενο βαθμό της ασκούμενης πολιτικοποίησης όσο και της «διάρρηξης» των υφιστάμενου και αντιληπτού από το κοινό, βαθμού εθνικοποίησης.

- Οι εκφραστές της Σχολής του Παρισίου, αναφορικά με την ασφαλειοποίηση, δίνουν βαρύτητα στην επιτελεστική διαδικασία του θεσμικού και δει του πολιτικού λόγου, με έμφαση στη φύση των εκάστοτε καταγραφόμενων πρακτικών δράσης υπό τη θεώρησής της περιλεκτικής προσέγγισης των καταστάσεων, ενώ αντίστοιχα οι εκφραστές της Σχολής του Κοπεγχάγης, θεωρούν ότι η ασφαλειοποίηση γίνεται αντιληπτή στην αντικειμενική της βάση αμιγώς ως ελλεκτική (ως *Discourse*) διαδικασία και ως έκφραση κατά βάση του θεσμικού - πολιτικού λόγου.

- Στη σύγχρονη θεώρησή της η Σπουδή για τη σχέση διεθνούς μετανάστευσης και εθνικής ασφάλειας στράφηκε σε θέματα κατά βάση εσωτερικών κινδύνων και αστυνόμευσης των συνόρων έναντι των παραδοσιακών, εκτός συνόρων απειλών. Η εν λόγω σχέση, μεταξύ άλλων, αποκαλείται και σύμπλεγμα μετανάστευσης με την ασφάλεια (*migration & security nexus*), η οποία στην ορθολογιστική απαίτηση διασύνδεσης της διαχείρισης των πόρων με τα εκάστοτε παρουσιαζόμενα αποτελέσματα ελέγχων ως πολιτική απαίτησης στη διαχείριση της μετανάστευσης, αναδύουν τη μεταπολιτική φύση του εν λόγω θέματος που αυτόματα διασυνδέει τα ασφαλεία με τα υπόλοιπα κοινωνικά ζητήματα ως ατζέντα φόβου και απειλής (και των οικονομικών, εργασιακών, νομικών, κ.λπ συμπεριλαμβανομένων), παρά την αδυναμία κατάθεσης αποδεικτικού λόγου και διακρίβωσης του αρνητικού ισοζυγίου σχέσης.

- Παρά το διαφορετικό σημείο εκκίνησής τους οι ασκούμενες πολιτικές για τη μετανάστευση σε αμερικανικό και ευρωπαϊκό επίπεδο αντίστοιχο, στην εφαρμοσιακή λογική και αντίστοιχα έκφραση των ασκούμενων πρακτικών, παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά, τόσο ως προς μια ασφαλειοποιημένη λογική όσο και αντίληψης αυτών υπό ένα ευρύτερο πλαίσιο χάραξης και λειτουργίας ύφους οικονομικών και κατά βάση στρατηγικών Πολιτικής Οικονομίας.

- Τόσο οι ασκούμενες πολιτικές όσο και οι αντίστοιχες πρακτικές σε αμερικανικό, ευρωπαϊκό, ελληνικό και της Τουρκίας επίπεδο, όταν κυρίως οι δεύτερες υφίστανται, διαμορφώνονται και χαρακτηρίζονται από έναν έντονο βαθμό ασφαλειοποίησης και ενίοτε εργαλειακής θεώρησης - εκμετάλλευσης αυτών.

- Για την Ελλάδα, κυρίως μετά τη δεκαετία του 1990 όπου το θέμα της διαχείρισης των μεταναστών τοποθετήθηκε τόσο σε βάση πολιτικών αποφάσεων όσο και εναρμονισμού με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά δεδομένα, ακόμα μέχρι και σήμερα παρά τη λήψη ανάλογων πολιτικών

αποφάσεων διαχείρισης χαρακτηρίζεται από ένα μεγάλο βαθμό ασφαλειοποίησης ενώ οι αντίστοιχες πρακτικές υλοποίησης υπολείπονται σε μεγάλο βαθμό.

- Η περίπτωση της Τουρκίας τόσο ως προς τις πολιτικές όσο και ως προς τις αντίστοιχα ασκούμενες πρακτικές περί των θεμάτων διαχείρισης της μετανάστευσης, έχουν κινηθεί υπό ένα *per - se* καταγεγραμμένο πλαίσιο ταυτόχρονου συνδυασμού χαρακτηριστικών ασφάλειας- πολιτικών- πρακτικών και ασφαλειοποίησης μέσα από μια αμιγώς εργαλειακή και αποκόμισης ιδίου οφέλους στρατηγική. Ειδικότερα για την Ελλάδα με την περίπτωση της πρωτόγνωρα υβριδικής εκμετάλλευσης του θέματος των μεταναστών τον Φεβρουάριο του 2020, στα σύνορα με τον Έβρο καταδεικνύεται και λόγω ύπαρξης ελκυστικής γεωγραφικής θέσης και αντίστοιχα φυσικών συνόρων, η ροπή διαχείρισης του εν λόγω θέματος από την Ελλάδα, ως απαίτηση, με ιδιαίτερη βαρύτητα στη βάση της φυσικής και κλασσικής έννοιας της ασφάλειας ακόμα και με μέσα άσκησης ενδεχομένως πολιτικών σκληρής ισχύος πάντα συνδυαστικά με τις υπόλοιπες μορφές ισχύος, του Διεθνούς Δικαίου και της Διπλωματίας.

Κεφάλαιο 6

Πολιτικές - Πρακτικές και Πεπιοθήσεις

Περιγράψαμε ήδη από το προηγούμενο κεφάλαιο, ότι το ζήτημα της μετανάστευσης, συνδυαζόμενο ως προς την ανάγκη διαχείρισής του με τα αντίστοιχα θέματα της τρομοκρατίας, τέθηκε τουλάχιστον εξ αρχής υπό την ομάδα **TREVI**, υπό μια ασφαλειοποιητική / ποιημένη θεώρηση αντιμετώπισης η οποία εξακολουθεί, ως θέμα, να το χαρακτηρίζει σε ένα μεγάλο βαθμό - ως κληρονομιά - μέχρι και σήμερα.

Αντίστοιχα, με την παρουσίαση των δυο Σχολών αντίληψης για την ασφαλειοποίηση, αυτή της «Κοπεγχάγης» και την αντίστοιχη του «Παρισίου», καταγράφεται, μεταξύ άλλων, είτε όταν υφίσταται ένα πραγματικό θέμα ασφαλείας ως κίνδυνος είτε όχι, ότι η συζυγία σχέσης μεταξύ της ελλεκτικής και αντίστοιχα της περιλεκτικής (των πρακτικών δηλαδή) συμπεριφοράς, είναι που φέρει τη δυνατότητα να προσδίδει την αντικειμενική αξία (ή όχι όταν είναι επινοητικού χαρακτήρα) στην πραγματική έννοια της ασφάλειας ως υπαρκτού κινδύνου (όταν αποδεικνυόμενα, αυτός υφίσταται).

Με αφορμή, μεταξύ άλλων, και του ζητήματος της Μετανάστευσης το οποίο όπως προειπώθηκε μπορεί εν τέλει να εκφεύγει του απλού επιπέδου της μετακίνησης πληθυσμών και να αγγίζει τα ευρύτερα όρια είτε της υποδοχής είτε μιας γενικότερης ανακατανομής πληθυσμών, περιοριζόμενοι σε άμεση συνάρτηση κατά βάση στο ευρωπαϊκό επίπεδο για λόγους υλοποίησης του ευρωπαϊκού ιδεώδους ή ειδικότερα στη διασφάλιση πολιτικών πρόνοιας εντός των κρατών όσο και ανθεκτικότητας σε συνδυασμό με τα εγγενή ζητήματα περί δημογραφικής βιωσιμότητας και θωράκισης των εθνικών οικονομιών, καθίσταται σημαντική, με δεδομένο το ιστορικό βάρος που γέρνει περισσότερο προς την πλευρά της ελλεκτικά ασφαλειοποιημένης λογικής, η αξία που μπορεί – και ίσως απαιτείται να προσδίδεται – ως προς την ικανότητα αντίληψη του «καθαρού βάρους» ως κινδύνου σε καταστάσεις ασφαλείας, των ασκούμενων πρακτικών και του παραγόμενου αποτελέσματος από αυτές.

Είναι επίσης κατανοητό ότι τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και ελληνικό πλαίσιο, ειδικά μετά την πρόσφατη θεώρηση περί αναθεώρησης της πολιτικής με τη νέα Διοίκηση Trump των ΗΠΑ και τη Στρατηγικού χαρακτήρα αντιπαράθεσης με την Κίνα (επί του παρόντος σε μια βάση και ύψος Πολιτικής Οικονομίας), το πλαίσιο των υφιστάμενων θεσμών και προγραμμάτων άσκησης σε ένα παγκόσμιο δε κατά τόπους δε (συμπεριλαμβανομένου και του ευρωπαϊκού), τελεί υπό αντίστοιχη - ανάλογου επιπέδου, αναθεώρηση.

Για την Ελλάδα ειδικότερα, αναφορικά με το θέμα της ασφαλειοποιημένης μετανάστευσης και σύμφωνα με το άρθρο των Swarts και Karakatsanis του 2012, με τίτλο «The Securitization of Migration: Greece in the 1990s» / «Η Ασφαλειοποίηση της μετανάστευσης στην Ελλάδα»⁶⁸, το θέμα ανά τα έτη έχει λειτουργήσει τόσο ως απειλή και φόβος μέσα από μια αποδομημένη διασύνδεση των εννοιών της μετανάστευσης, της εγκληματικότητας και τα ερωτήματα ως προς

⁶⁸<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/19448953.2012.656933>

την ουσία στην Ασφάλεια, όσο κυρίως με τη βλάβη (συμπεριλαμβανομένης και αυτής του οικονομικού χαρακτήρα) που σωρευτικά έχει επιφέρει τόσο για τους ίδιους τους διαμορφωτές της κοινής γνώμης (πολιτικά κόμματα, ΜΜΕ και Ομάδες Πίεσης) όσο και για τα ίδια τα άτομα, είτε ως πολίτες είτε ως μετανάστες, οι οποίοι αντιμετωπίζονταν ως δυνητικά κακοποιά στοιχεία και όχι ως άτομα που έχριζαν ειδικής μεταχείρισης και νομικής προστασίας.

Η 1^η υποενότητα του παρόντος κεφαλαίου, θα προσεγγιστεί κατά βάση μέσω της επιστημονικής διαδικασίας της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου / Critical Discourse Analysis επί αντίστοιχης ανάλυσης σε 3 αποσπάσματα λόγου που έχουν εκφραστεί στο **ευρωπαϊκό, στο ελληνικό και αντίστοιχα σε αυτό της Τουρκίας πολιτικό επίπεδο** Discourse για τα θέματα της μετανάστευσης, όπου θα εξεταστεί κατά πόσο κυριαρχούνται από μια ασφαλειοποιητική λογική και νοηματική συνοχή ή ακόμα ακόμα, εν τέλει και χρονική αλληλουχία. Η εξεταζόμενη χρονική περίοδος θα είναι από το 2010 μέχρι και σήμερα, όπου σε ευρωπαϊκό πλαίσιο όπως προαναφέρθηκε για την Ευρώπη ψηφίστηκε τον Απρίλιο του 2024 το νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο και για την Ελλάδα ακολουθείται ανάλογη προσαρμοζόμενη, με αυτό πολιτική.

Εν συνεχεία στη 2^η υποενότητα του παρόντος κεφαλαίου, μέσω της αντίληψης της κίνησης (εν προκειμένω του ιατρικού εγχειρικού τουρισμού ως ταξιδιού) και πέρα από οριοθετήσεις οιονδήποτε ασκουμένων πρακτικών, με τη βοήθεια, τον τρόπο αντίληψης και τις δυνατότητες που μας παρέχονται τόσο από τη σπουδή των θεωριών κινητικότητας όσο και την εθνογραφία με την αναανοηματοδοτική / ανασηματοδοτική αντίληψη που αυτές μας παρέχουν είτε ως δίδαγμα (Lesson Identified) είτε και ως βέλτιστη πρακτική (Best Practise) με την ανθρωπολογική - εθνογραφική αναανοηματοδοτική ματιά τους, θα εξεταστεί ταυτόχρονα η δυνατότητα παραγωγής Αξίας με ταυτόχρονα ωφέλιμο και «έξυπνο» πολυκατευθυντικό τρόπο που οι εκάστοτε πρακτικές μπορούν να συνεισφέρουν σε οποιαδήποτε προσπάθεια, ακόμα και στην πιο συμπαγή θεώρηση καταστάσεων που πλαισιώνουν τον άνθρωπο, όπως εν παραδείγματι το ανθρώπινο σώμα.

6.0 Κριτική Ανάλυση Λόγου / Critical Discourse Analysis (CDA) αποσπασμάτων λόγου για τη Μετανάστευση

Σύμφωνα με τον Λίβα, η Γλώσσα και ο Λόγος είναι κοινωνικά φαινόμενα και παράγουν Ισχύ (Λίβας, 2021)⁶⁹. Ειδικά μετά την εποχή που καθορίζει ο Γκράμσι και ο Φουκώ, έχει ιδιαίτερη σημασία να γνωρίζουμε ποιες λέξεις χρησιμοποιούμε. Πριν τη δεκαετία του 1980 και τη σημαντική προσφορά των Φουκώ, του Austin, του Wittgenstein, του Barthes, του Derrida, του Λακάν και του Αλτουσέρ καθίσταται πλέον σαφές, μέσω της σπουδαιότητας που αναδρά η ανάλυση του Λόγου, ότι η σημασία πλέον επικεντρώνεται στον τρόπο που δομούνται και ταυτοχρόνως αντιπαραβάλλονται οι ταυτολογικές κατηγορίες, οι οποίες μπορεί και στο τέλος τέλος να είναι απόλυτα αντίθετες και όχι να εξετάζονται στη δομή τους, μόνο ως συνεκτικό είναι.

⁶⁹ Λίβας, Σ. Σ. (2021). *Γλώσσα και Εξτρεμισμός*. Αθήνα: Παπαζήση.

Οφείλεται λοιπόν να παρουσιάζεται ιδιαίτερη προσοχή στους όρους που εμφανίζονται ξαφνικά και εμπεδώνονται σε άμεση συνάρτηση στην εν λόγω διαδικασία, καθόσον αρμόζει ιδιαίτερη ανάλυση τόσο σε σχέση με την ιστορικότητά τους (πχ μεταναστευτικές ροές, ευρωπαϊκός τρόπος ζωής, κοινωνική απόσταση, ριζοσπαστικοποίηση, ισλαμοφοβία, ομοφοβία, πολιτική ορθότητα, λόγος του μίσους), όσο και με τα αποτελέσματα που αυτές δύναται να επιφέρουν.

Η ανάλυση του πολιτικού λόγου μπορεί να βρει αναρίθμητες εφαρμογές, όπως, στο φαγητό, στις διαπροσωπικές σχέσεις, στον αθλητισμό, στο έγκλημα, στα παιδιά, κ.λπ

Οι κατηγορίες που μπορεί να εφαρμόζεται μια τέτοια ανάλυση είναι στα διάφορα κοινωνικά φαινόμενα όπως παρακάτω:

- Μετανάστευση, Μειονότητες, Γενοκτονία - λόγος του μίσους και της γενοκτονίας - σύμβολα και λέξεις.
- Η εξέλιξη του ισλαμιστικού λόγου - Ριζοσπαστικοποίηση και φονταμενταλισμός.
- Ισλαμοφοβία, ομοφοβία και αντισημιτισμός.

Τέλος εφαρμογή ανάλυσης, βρίσκουμε στο τουρκικό ηγεμονικό σύστημα και το hate speech ως δομικό στοιχείο του λόγου του Ερντογάν το οποίο ως παραλλαγή αποτελεί μέρος της παρούσας εργασίας.

Για να καταστεί αντιληπτό το όφελος, η διαδικασία την οποία με μεθοδολογικά βήματα ακολουθούμε κατά την ανάλυση του πολιτικού λόγου [σύμφωνα με τους TeunVanDijk⁷⁰(TeunVanDijk, 2014) και Fairclough⁷¹(FaircloughNorman, 1989) όπως επίσης και τους Krippendorff⁷²(K.Krippendorff, Contentanalysis. InE. Barnouw, G. Gerbner, W. Schramm, T. L. Worth, &L. Gross (Eds.), InternationalEncyclopediaofcommunication, 1989) και Holsti(O.R.Holsti, 1969)⁷³, δίχως να απαλείψουμε τις καθοριστικές οδηγίες και γραμμές που μας παρέχουν οι Μιχαλακόπουλος ⁷⁴(Γεώργιος.Μιχαλακόπουλος, 2012) και Καρλάφτη], συναθροίζεται ως κάτωθι:

- **Μετεγγραφή (Απομαγνητοφώνηση).**
- **Εντοπισμός - Συγκέντρωση αποσπασμάτων.**

•**Κωδικοποίηση Μακροανάλυση / Μικροανάλυση:** Διαδικασία σύμφωνα με την οποία ο αναλυτής κατηγοριοποιεί και ταξινομεί εννοιολογικούς προσδιορισμούς, είτε περιγραφικής είτε ερμηνευτικής μορφής.

• **Παράθεση Θεμάτων - Θεματολογίας, Σύσταση Κατηγοριών:** Είναι η διαδικασία όπου οι αποτελούν γενικές ή/και αυτόνομες έννοιες απαντούν σε τιθέμενα

⁷⁰TeunVanDijk. (2014). *Discourse and Knowledge: A sociocognitive approach*. London: Cambridge University Press.

⁷¹ FaircloughNorman. (1989). *Language and Power*. Longman.

⁷² K.Krippendorff. (1989). *Content analysis*. In E. Barnouw, G. Gerbner, W. Schramm, T. L. Worth, & L. Gross (Eds.), *International Encyclopedia of communication*. New York: Oxford University Press.

⁷³ O.R.Holsti. (1969). *Content analysis for the social sciences and humanities*. . Menlo Park: CA: Addison Wesley.

⁷⁴Γεώργιος.Μιχαλακόπουλος. (2012). *Κάτω από την Ίσα λογαριαμμή*. Αθήνα: Οσελότος.

ερωτήματα ως προϊόντα επεξεργασίας, σύγκρισης και συγχώνευσης των κωδικών με την αντίστοιχη εν συνεχεία σύσταση κατηγοριών ανά θέμα.

- **Έκθεση Ευρημάτων/Συμπεράσματα:** Η παρουσίαση κατά θέματα των ευρημάτων, τα οποία μπορούν να συμπεριλαμβάνουν και επιμέρους ειδικά στοιχεία

6.1 Ο πολιτικός Λόγος για τη μετανάστευση στην Ευρώπη

Με δεδομένη την περιγραφή και την ανάλυση περί ασφαλειοποιητικού λόγου η οποία έχει πραγματοποιηθεί στο 5^ο κεφάλαιο σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ, αναφορικά με το μεταναστευτικό, στην παρούσα υποενότητα θα συνεχίσουμε ανάλογα προς αντίστοιχες διαπιστώσεις με την όπως προαναφέρθηκε, ειδικότερη μέθοδο της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου / Critical Discourse Analysis (CDA), στο πιο πρόσφατο κείμενο (Νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο / New Pact on Migration and Asylum), https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/new-pact-migration-and-asylum_en, το οποίο υπογράφηκε στις 10 Απριλίου 2024, βάσει του οποίου καθορίζεται επικαιροποιημένα η απαίτηση για την ακολουθητέα πολιτικής περί μετανάστευσης για το σύνολο των κρατών της ΕΕ.

Θεωρώντας ότι έχουν καλυφθεί, τα βήματα της Μετεγγραφής/Απομαγνητοφώνησης και του Εντοπισμού – Συγκέντρωσης αποσπασμάτων καθόσον το προς ανάλυση κείμενο (CORPUS), βρίσκεται στο επίσημο site για την ΕΕ, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2020%3A609%3AFIN>, εν συνεχεία ως προς τις μεθόδους Μακροανάλυσης τίθεται ως παραδοχή ότι αυτή ουσιαστικά καλύπτεται από το σύνολο της παρούσης εργασίας και τα αναφερόμενα στο 5^ο κεφάλαιο, ενώ σχετικά με τη Μικροανάλυση ο στόχος παραμένει η διαπίστωση του κατά πόσο το εν λόγω κείμενο παρουσιάζει νοηματοδοτήσεις περί ασφαλειοποίησης ενώ αντίστοιχα για λόγους οικονομίας τα ενδιάμεσα βήματα ανάλυσης (ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ / ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΛΩΣΣΙΑ / ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ / ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ) θα παραλειφθούν και θα μεταβούμε κατευθείαν στην AntConc ανάλυση του κειμένου.

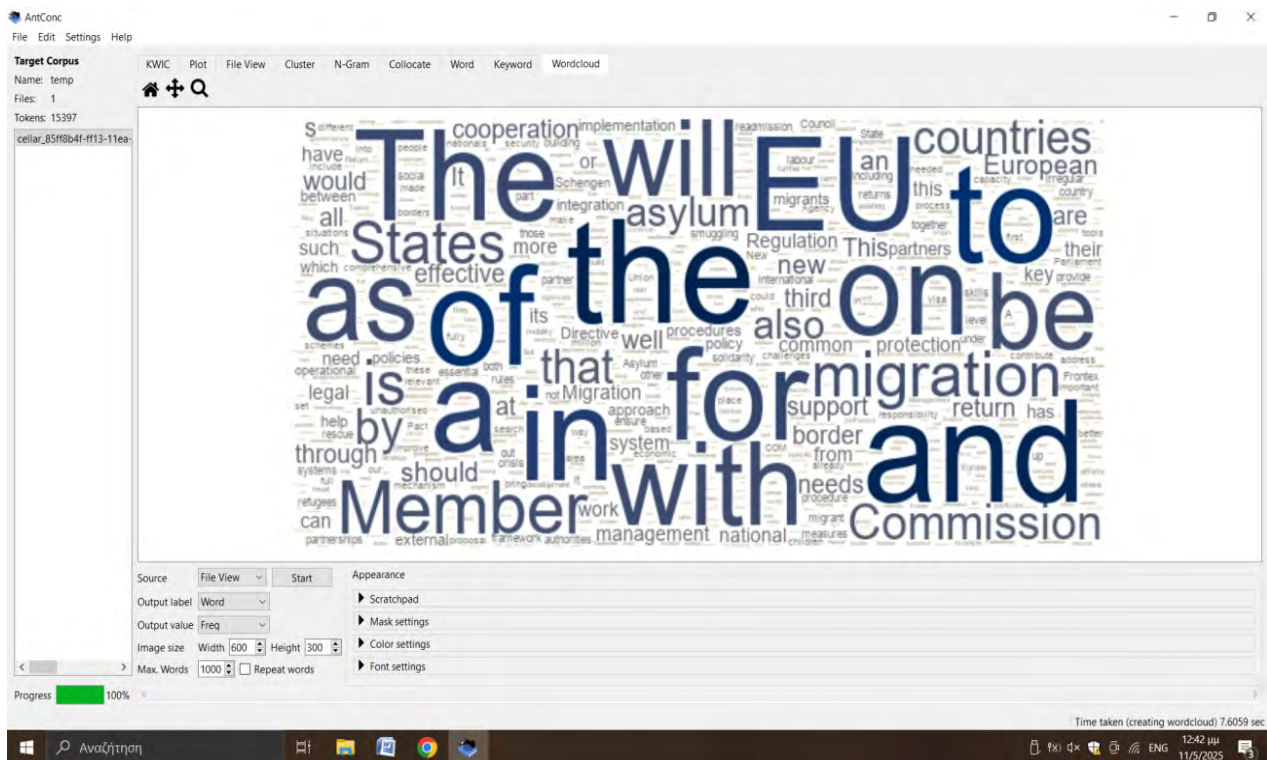
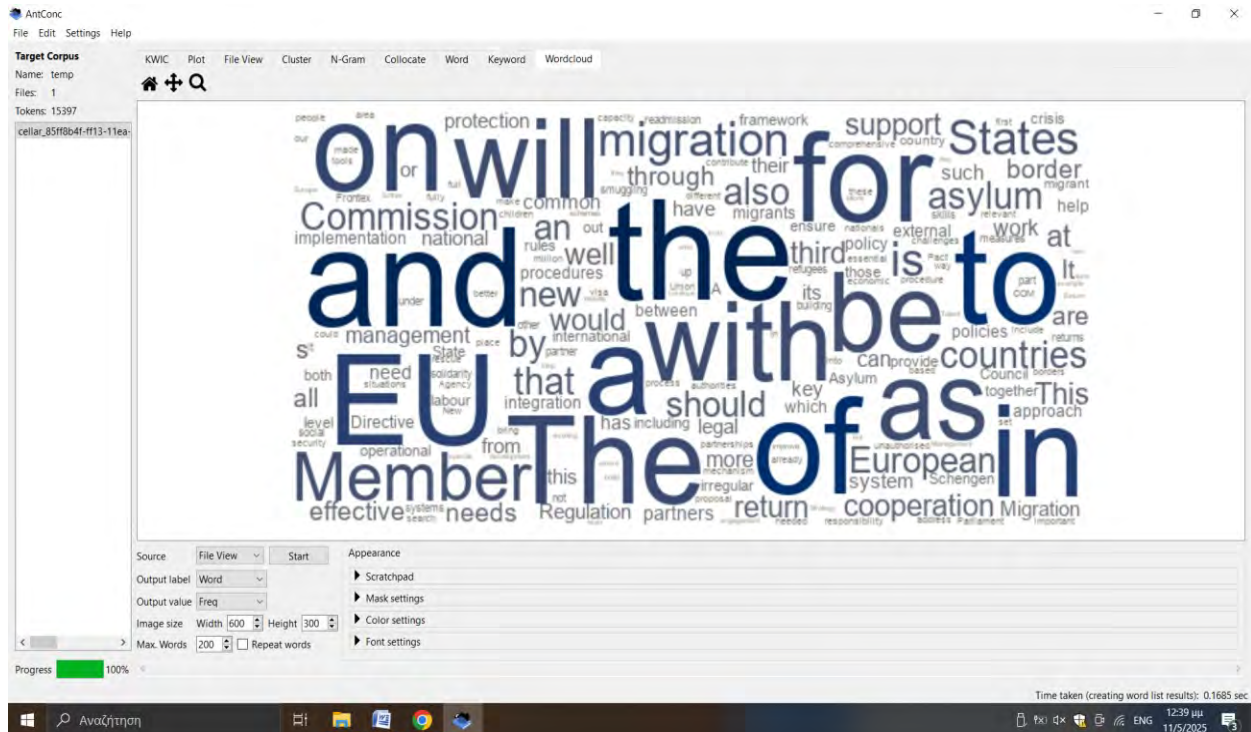
ANTCONC ANALYSIS⁷⁵

Σε αυτό το βήμα της ανάλυσης και την εισαγωγή του αρχείου στο πρόγραμμα **AntConc**, με την επιλογή «**word cloud**» αρχικά αντλήσαμε τις κυρίαρχες λέξεις. Όπως φαίνεται και στις εικόνες που ακολουθούν, σε μικρή ανάλυση (600 λέξεις) κυριαρχεί η λέξη «**EU**» και σε μεγαλύτερη ανάλυση (1000 λέξεις) κυριαρχούν οι λέξεις «**EU**», «**migration**» και «**Member**» και

⁷⁵ Ακολουθώντας τη μεθοδολογία της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου / Critical Discourse Analysis (CDA), συνυπολογιζομένης της χρησιμότητας με την οποία συμβάλλουν η ανάλυση με την εφαρμογή AntConc, όσο και η αντίστοιχη μέσω της «Σκάλας του Stamper/Ladder» ή/και του Διαγράμματος «Chilton», μπορούμε να διατυπώσουμε ότι, η Ανάλυση Πολιτικού Λόγου (Πολιτικές Ομιλίες, διάφορα είδη ομιλιών) παράγει Αξία όχι μόνο μέσω των επιδράσεων σε επίπεδο μακροστρατηγικής, αλλά επιπλέον μέσω της μικροανάλυσης, επιτυγχάνεται δυναμικά η ανάλυση - εκτίμηση καταστάσεων - εξελίξεων που αφορούν στον προς ανάλυση γεωγραφικό-γεωπολιτικό - οικονομικό και αρκετές φορές γεωστρατηγικό χώρο. Τα εργαλεία ανάλυσης πολιτικού λόγου όπως το Ant Conc (μεταξύ άλλων) αποδεικνύονται σημαντικά για την αντίληψη της πραγματικότητας και την εμβάθυνση σε ενότητες όπου η πρώτη εξωτερική ματιά είναι δύσκολο να ανιχνεύσει.

σε άμεσα δευτερεύουσα συχνότητα. η λέξη«**States**», ενώ σε σημείο (85^η κατάταξη) που σχεδόν γίνεται εμφανής, υπάρχει η λέξη «**migrant**».

Πηγή: AnctConc Εφαρμογή

The left screenshot shows the 'Target Corpus' window with a list of words and their frequencies. The right screenshot shows the 'Target Corpus' window with a list of words and their frequencies, sorted by frequency.

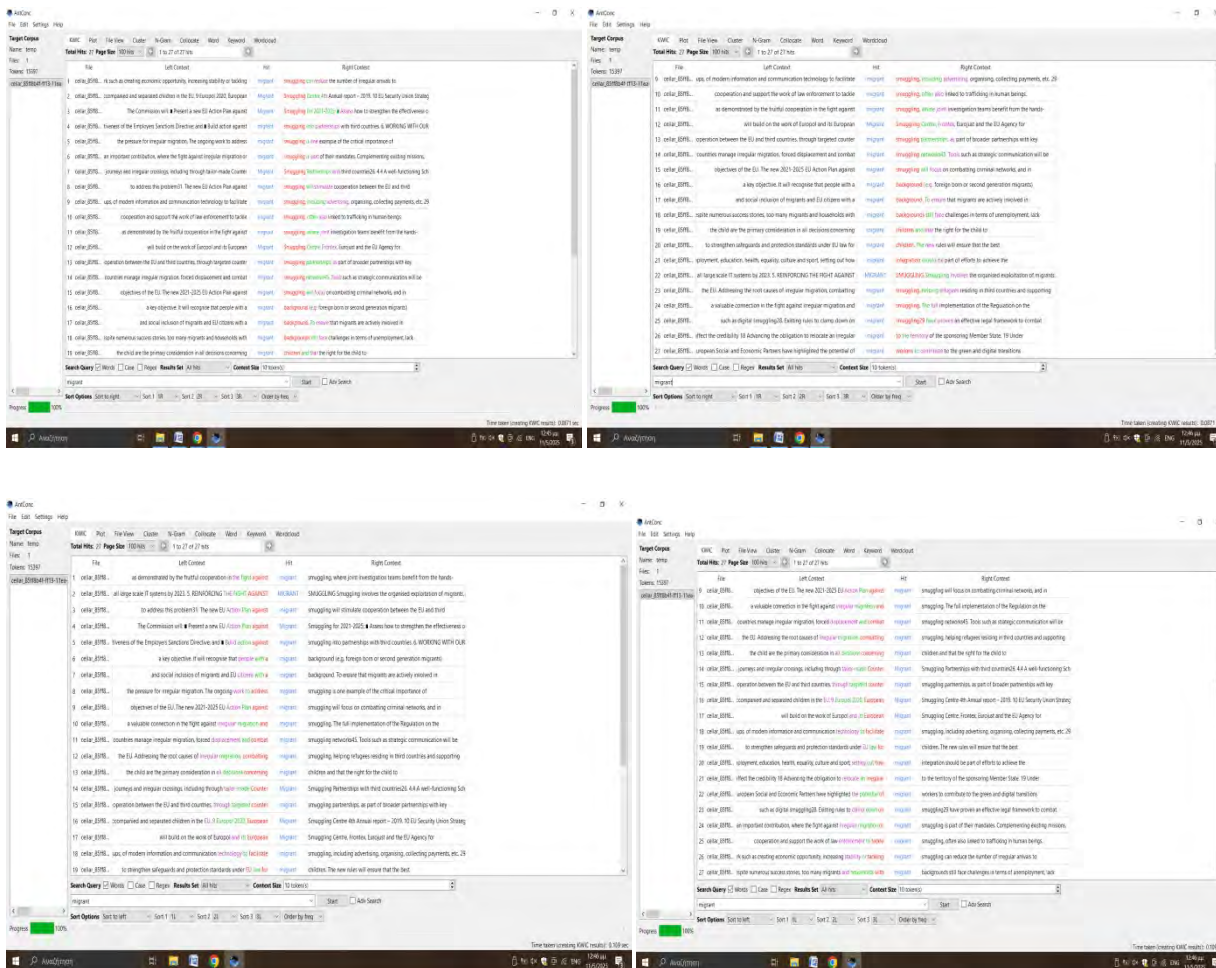
The left screenshot shows the 'Target Corpus' window with a list of words and their frequencies. The right screenshot shows the 'Target Corpus' window with a list of words and their frequencies, sorted by frequency.

Εικόνα 22: Ανάλυση κειμένου με τίτλο «Νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο στην ΕΕ / New Pact on Migration and Asylum», με AntConc / CLOUD & WORD(συνολικά 6 καρτέ)

Εν συνεχεία πάντα σύμφωνα με την AntConc ανάλυση, ιδιαίτερο ενδιαφέρον με την CLUSTER και την KWIC ταξινόμηση η επιλογή ως προς τον όρο migrant , παρουσιάζει σύμφωνα με τη συγκριτική του οπτικοποίηση και τις αντίστοιχες λέξεις - έννοιες στην έκταση του κειμένου τα (migrant smuggling, migrant background/s, migrant children, migrant integration, migrant to, migrant workers)

[Πηγή: AntConc Εφαρμογή](#)

The screenshot shows the 'Cluster Types' window with a list of clusters. The clusters are listed with their names and frequencies.

Εικόνα 23: Ανάλυση κειμένου με τίτλο «Νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο / New Pact on Migration and Asylum», με AntConc / CLUSTER & KWIC (συνολικά 5 καρτέ)

Σε απολογιστική αξιολόγηση του κειμένου σχετικά με τη συμφωνία στην ΕΕ σχετικά με τη μετανάστευση με τίτλο «Νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο / New Pact on Migration and Asylum», λαμβάνοντας υπόψη τα στάδια της ανάλυσης που προηγήθηκε όσο και τις κυρίαρχες λέξεις- έννοιες, όπως αυτές εμφανίζονται με την AntConc ανάλυση, εξάγουμε τα κάτωθι συμπεράσματα:

- Ως κυρίαρχες έννοιες στην έκταση του κειμένου εμφανίζονται εκείνες που περιγράφουν τις θεσμικές οντότητες (EU, member, states) ενώ αντίστροφα η λέξη migrant εμφανίζεται σε κατά πολύ μεταγενέστερη σειρά και συχνότητα.
- Η διακειμενική και περιλεκτική αποκωδικοποίηση του όρου migrant, καταγράφεται emphatically ασφαλειοποιητικά με τέτοια χροιά που καθίσταται αντιληπτή τόσο ως υποκείμενο του νόμου όσο και ως ποινική κατανόηση (migrantsmuggling) στο εύρος του κειμένου(19 φορές).
- Οι βασικές λεκτικές έννοιες, όπως αυτές αναλύθηκαν, τεκμαίρουν αντίστοιχες συγκεκριμένες και διακειμενικές (λεκτικές) ταξινομήσεις, οι οποίες με τα ανάλογα λεκτικά μοτίβα

που ενεργοποιούν καθίστανται (ειδικά στην εποχή της διαμεσολαβημένης από τα ΜΜΕ πληροφόρησης) φορείς πυκνών νοηματικών ομάδων που διφασικά ενεργοποιούν – ερμηνεύουν και (δυσνητικά καθίστανται ικανές να) ανιχνεύουν περαιτέρω ειδικότερες έννοιες σε αμιγώς ασφαλειοποιητικό πλαίσιο.

6.2 Ο πολιτικός Λόγος και η ασφαλειοποίηση για τη μετανάστευση στην Ελλάδα

Μετά την παρουσίαση για το επίπεδο της ΕΕ και τον βαθμό που το πιο πρόσφατο κείμενο αυτής σχετικά με τη μετανάστευση, καταγράφηκε το επίπεδο ασφαλειοποιημένης λογικής που αυτό παρουσιάζει, θα συνεχίσουμε με ανάλογο τρόπο και για την Ελλάδα όπου περιοδολογώντας για τις ανάγκες της παρούσας υποενότητας, από το 2010 μέχρι σήμερα θα αναλυθούν & θα επισημανθούν αντίστοιχα στοιχεία από αποσπάσματα λόγων και κυρίως πρακτικών (επεισόδια & γεγονότα, αποσπάσματα εφημερίδων και συνέντευξη στο you tube) ώστε να καταγραφεί τόσο το επίπεδο ασφαλειοποιημένης λογικής που εμπεριέχεται σε αυτά όσο και να εξαχθούν πιθανά ανάλογα συμπεράσματα σε ένα σύνολο εφαρμοσθεισών πρακτικών για την Ελλάδα.

Ενώ για την ΕΕ ως εργαλείο για την ανάλυση λόγου χρησιμοποιήθηκε η εφαρμογή AntConc, για την Ελλάδα στην παρούσα υποενότητα θα εξετάσουμε αποσπασματικά, (ως bullets) αντιπροσωπευτικά ωστόσο, επεισόδια που καλύπτουν το εύρος της εξεταζόμενης χρονικής διάρκειας, γεγονός που αντικατοπτρίζει την ασφαλειοποιημένη λογική ως προς τη μετανάστευση και για την Ελλάδα.

Συγκεκριμένα οι χρονικοί περίοδοι (από την πιο πρόσφατη στην παλαιότερη) με σημείο αναφοράς το 2012 και τον εμφύλιο στη Συρία που θα εξεταστούν είναι, 2010 - 2012, 2012 - 2014, 2014 - 2019, 2019 - 2025 (σήμερα), τα οποία θα απαριθμηθούν παρακάτω με την αντιτροφη σειρά, από το περισσότερο πρόσφατο (σήμερα δηλαδή μέχρι και το παλιότερο) όπου από θεσμικής πλευράς έχουν υπάρξει, μέσω των αντίστοιχων εκλογικών διαδικασιών, οι επιμέρους εθνικές κυβερνήσεις.

- **ΕΛΛΑΔΑ 2019 - 2025**

- 2^η Υπουργική Διάσκεψη της Διαδικασίας του Χαρτούμ, 9 Απριλίου 2025

Πηγή: <https://migration.gov.gr/m-voridis-apo-kairo-den-yparchei-sovari-metanasteytiki-politiki-choris-epistrofes/>

Εικόνα 24: Υπουργική Διάσκεψη της Διαδικασίας του Χαρτούμ, 9 Απριλίου 2025

Στην εν λόγω 2η Υπουργική Διάσκεψη, μεταξύ άλλων πέρα από την ασφαλειοποιητική λογική «...την αποτελεσματική φύλαξη των εξωτερικών συνόρων...»⁷⁶, επισημαίνεται ωστόσο η αναφορά σε κοινό πλαίσιο όσον αφορά τη διαχείριση του θέματος περί καταπολέμησης στις παράνομες πρακτικές των διακινητών. Το εν λόγω θέμα πέρα από την εγγενή συμπερίληψη αμιγώς θεμάτων ασφαλείας για τους κατά βάση για την ατομική ασφάλεια των ίδιων μεταναστών αναδεικνύει και την οικονομική υπόσταση ως παράνομης δραστηριότητας πέρα από οποιοδήποτε νομικό και εθνικά ή διεθνώς κατοχυρωμένο πλαίσιο.

⁷⁶ Παρατίθεται το πλήρες κείμενο,

[«...**M. Βορίδης από Κάιρο: «Δεν υπάρχει σοβαρή μεταναστευτική πολιτική χωρίς επιστροφές»**, «...Ισχυρό μήνυμα υπέρ της αυστηρής μεταναστευτικής πολιτικής, με αιχμή τις επιστροφές και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, έστειλε από το Κάιρο ο Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου, Μάκης Βορίδης, κατά την παρέμβασή του στη 2η Υπουργική Διάσκεψη της Διαδικασίας του Χαρτούμ, που πραγματοποιήθηκε στις 9 Απριλίου 2025. Ο κ. Βορίδης ξεκαθάρισε πως η διαχείριση της μετανάστευσης απαιτεί συνολική, ρεαλιστική και αποφασιστική προσέγγιση, υπογραμμίζοντας ότι δεν μπορεί να υπάρξει αξιόπιστο μεταναστευτικό σύστημα χωρίς λειτουργικούς μηχανισμούς επιστροφών. Όπως επισήμανε, οι επιστροφές αποτελούν βασικό πυλώνα όχι μόνο της αποτελεσματικότητας, αλλά και της αξιοπιστίας του ευρωπαϊκού πλαισίου μετανάστευσης και ασύλου. «Η Ελλάδα στηρίζει με συνέπεια τη στρατηγική των επιστροφών και χαιρετίζει το γεγονός ότι τόσο η Υπουργική Διακήρυξη του Καΐρου όσο και το Σχέδιο Δράσης θέτουν αυτό το ζήτημα στο επίκεντρο», δήλωσε, καλώντας τα κράτη να ενισχύσουν τη μεταξύ τους συνεργασία στον τομέα αυτό. Ειδική αναφορά έκανε στη σημασία της νόμιμης και οργανωμένης μετανάστευσης, υποστηρίζοντας ότι η συμφωνία Ελλάδας – Αιγύπτου θα πρέπει να καταστεί πρότυπο διμερούς συνεργασίας. Όπως ξεκαθάρισε, η θετική πλευρά της μετανάστευσης βασίζεται στη νομιμότητα, τον έλεγχο και το αμοιβαίο όφελος. **Δεν υπάρχει καμία ανοχή στις παράνομες πρακτικές των διακινητών.** Αναφερόμενος στο Νέο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, ο Υπουργός διαμήνυσε την ανάγκη για μια ισορροπημένη προσέγγιση, με δίκαιη κατανομή ευθυνών και την αποτελεσματική φύλαξη των εξωτερικών συνόρων. Παράλληλα, υπογράμμισε ότι η εξωτερική διάσταση του Συμφώνου οφείλει να αποκτήσει ουσιαστικό και πρακτικό περιεχόμενο, μέσω ενισχυμένης συνεργασίας με χώρες προέλευσης και διέλευσης. «Η Ευρώπη χρειάζεται λιγότερα λόγια και περισσότερη δράση. Οι συνεργασίες πρέπει να είναι δεσμευτικές και μετρήσιμες – όχι γενικές διακηρύξεις χωρίς αποτέλεσμα», ξεκαθάρισε. Στο περιθώριο της Διάσκεψης, ο κ. Βορίδης είχε σημαντικές διμερείς επαφές με τον Υπουργό Εξωτερικών της Αιγύπτου, Badr Abdelatty, τον Υφυπουργό Εξωτερικών και αρμόδιο για τη μετανάστευση, Πρέσβη Nabil Habashi, τον Υπουργό Εργασίας, Mohamed Gobran, καθώς και τον Επίτροπο Εσωτερικών Υποθέσεων και Μετανάστευσης της Ε.Ε., Magnus Brunner. Κεντρικό θέμα των συζητήσεων αποτέλεσε η ενίσχυση της εφαρμογής της ελληνοαιγυπτιακής συμφωνίας κινητικότητας, με έμφαση στην απασχόληση Αιγυπτίων εργαζομένων στην Ελλάδα – ιδίως στους τομείς της αγροτικής παραγωγής και αλιείας, ενώ συμφωνήθηκε να διευρυνθεί και στον χώρο των κατασκευών. Παράλληλα συμφωνήθηκε να ενισχυθεί ο συντονισμός για την αύξηση του ρυθμού επιστροφών παράνομων μεταναστών. Ο Υπουργός απηύθυνε επίσημη πρόσκληση στον Αιγύπτιο ομόλογό του να επισκεφθεί την Αθήνα. Τον κ. Βορίδη συνόδευσαν η Υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου, Σέβη Βολουδάκη, και ο Γενικός Γραμματέας Μεταναστευτικής Πολιτικής, Μάνος Λογοθέτης....»], <https://migration.gov.gr/m-voridis-apo-kairo-den-yparchei-sovari-metanasteytiki-politiki-choris-epistrofes/>.

- Τελετή παράδοσης-παραλαβής στο Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου, Σάββατο 15 Μαρτίου 2025

Πηγή: <https://migration.gov.gr/press/deltia-typoy/page/5/>

Εικόνα 25: Τελετή παράδοσης-παραλαβής στο Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου, Σάββατο 15 Μαρτίου 2025

Στην ανακοίνωσή του από την επίσημη ιστοσελίδα το ελληνικό Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου κατά την τελετή παράδοσης-παραλαβής στο Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου, το Σάββατο 15 Μαρτίου 2025, ανακοίνωνε: «*Η εντολή είναι σαφής: να πράξουμε τα δέοντα, να αντιμετωπίσουμε την παράνομη μετανάστευση και να οργανώσουμε τις επιστροφές...*»

Όπου λίγο αργότερα, απευθυνόμενος στον νέο Υπουργό, κ. Βορίδη, ο παραδίδων υπουργός, κ. Παναγιωτόπουλος σημείωνε, «...*Οδηγήσαμε τη συζήτηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε μια κρίσιμη καμπή, αναδεικνύοντας ότι το μεταναστευτικό είναι πρωτίστως ζήτημα ασφάλειας. Εκτιμώ ότι αυτή η πολιτική θα συνεχιστεί και θα ενισχυθεί με την παρουσία του Μάκη Βορίδη. Του έχω απόλυτη εμπιστοσύνη ότι θα το πράξει...*».⁷⁷

⁷⁷ Συγκεκριμένα στην εν λόγω ανακοίνωση αναφέρεται: «...*Σήμερα, Σάββατο 15 Μαρτίου 2025, πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου η τελετή παράδοσης-παραλαβής καθηκόντων. Ο κ. Νικόλαος Παναγιωτόπουλος παρέδωσε το χαρτοφυλάκιο του Υπουργού στον κ. Μάκη Βορίδη, ενώ η κ. Σοφία Βούλτεψη μεταβίβασε τα καθήκοντα της Υφυπουργού στην κ. Σέβη Βολουδάκη...*», Αναφερόμενος στον απερχόμενο Υπουργό, κ. Παναγιωτόπουλο, ο κ. Βορίδης δήλωσε: «*Ο Νίκος είναι συναγωνιστής και φίλος με την πλήρη έννοια των λέξεων. Είναι από τους ανθρώπους με τους οποίους έχουμε συνεργαστεί στενά όλα αυτά τα χρόνια, σε διάφορα κοινά μέτωπα. Πρόκειται για μια αλλαγή εντός της ίδιας Κυβέρνησης, στο πλαίσιο των συνηθισμένων αλλαγών προσώπων. Νίκο, δεν θα μας εγκαταλείψεις, θα μας δίνεις τις συμβουλές σου μέχρι να ολοκληρωθεί αυτή η περίοδος της μεταβάσεως, είμαι σίγουρος για αυτό.*» Αναφορικά με τις πολιτικές που προτίθεται να εφαρμόσει στο μεταναστευτικό, ο νέος Υπουργός δήλωσε: «*Έχω σαφείς και ισχυρές ιδεολογικές απόψεις για το μεταναστευτικό. Η εντολή είναι να πράξουμε τα δέοντα, να αντιμετωπίσουμε την παράνομη μετανάστευση και να οργανώσουμε τις επιστροφές. Το ζήτημα της διαχείρισης της παράνομης μετανάστευσης τίθεται πλέον εντατικά και πιεστικά, και έχουμε μπροστά μας πολλές δράσεις να υλοποιήσουμε.*» Όπως χαρακτηριστικά τόνισε, «*το ζήτημα αφορά τη στάση μας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Έχουμε μπροστά μας μεγάλους αγώνες. Είναι σαφές ότι η στάση των κοινωνιών απέναντι στην παράνομη μετανάστευση αλλάζει.*» Αναφερόμενος στη νόμιμη μετανάστευση, υπογράμμισε: «*Νόμιμη μετανάστευση σημαίνει ότι εμείς αποφασίζουμε ποιοι έρχονται, από πού, σε τι αριθμό, για πόσο διάστημα και υπό ποιες προϋποθέσεις. Όσοι εισέρχονται νόμιμα στη χώρα μας οφείλουν να ζουν σύμφωνα με τις παραδόσεις μας, να σέβονται τις αξίες μας, την ταυτότητά μας, την πολιτιστική*

Τόσο με την αναφορά του παραλαμβάνοντος υπουργού όσο και με την αντίστοιχη του παραδίδοντος καταφαίνεται η πεποίθηση ως προς την άμεση διασύνδεση του θέματος για τη μετανάστευση στην Ελλάδα (και διασταλτικά για την Ευρώπη) σχετικά με το ζήτημα της ασφάλειας. Συναφώς με τις επιπρόσθετες διασυνδετικές αναφορές περί μετανάστευσης με την «...παράνομη μετανάστευση...»⁷⁸, καθίσταται επιπλέον σαφής και με βάση τα όσα έχουν αναφερθεί στα προηγούμενα κεφάλαια η εξεταζόμενη θέση μετανάστευσης και ασφάλειας υπό μια ασφαλειοποιημένη λογική.

- Επεισόδια στον Έβρο (Καστανιές), 28η Φεβρουαρίου 2020

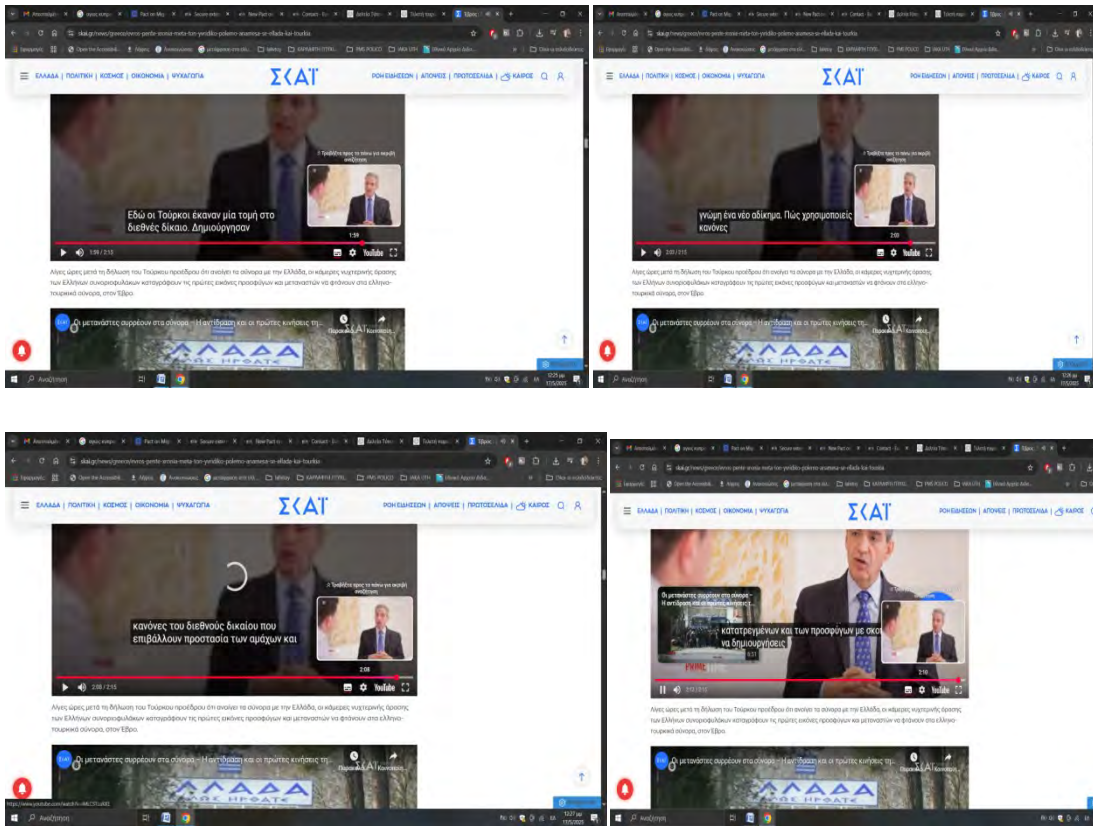
Στις 28 Φεβρουαρίου 2020 και για χρονικό διάστημα περίπου 40 ημερών έλαβαν χώρα στα σύνορα της Ελλάδας με την Τουρκία στον Έβρο και συγκεκριμένα στο χωριό καστανιές στο Επιχειρησιακό Φυλάκιο 1(ΕΦ1), επεισόδια όπου μεγάλος αριθμός μεταναστών και προσφύγων από την Τουρκία σε άμεση διασύνδεση με τα επεισόδια στο IDLIB στη Συρία όπου σκοτώθηκαν Τούρκοι στρατιωτικοί, υποκινήθηκε και τους παρασχέθηκαν ευκολίες από την Τουρκία ώστε μέσω πράξεων βίας (γκρέμισμα φραχτών) και άλλων μορφών άμεσων - έμμεσων ενεργειών από αυτή, να εισέλθουν στην Ελλάδα. Το γεγονός αυτό, παρά τον

μας κληρονομιά και τον τόπο που τους φιλοξενεί. Αυτοί είναι οι όροι για την οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης». Ο απερχόμενος Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου, Νίκος Παναγιωτόπουλος, ξεκίνησε την τοποθέτησή του κατά τη διάρκεια της τελετής παράδοσης-παραλαβής, δηλώνοντας: «Σε αυτήν την υπόθεση υπάρχει μια σταθερά: κανένα αξίωμα δεν κρατά για πάντα. Το ζητούμενο είναι, είτε η θητεία σου είναι μικρή είτε μεγάλη, ο χρόνος που σου έχει δοθεί να είναι χρήσιμος και παραγωγικός. Εκτιμώ ότι έπραξα το καθήκον μου, αποχωρώ με το κεφάλι ψηλά και η σημερινή ημέρα σηματοδοτεί το επόμενο κεφάλαιο της ζωής μου – μια νέα, ηλιόλουστη αρχή». Αναφερόμενος στους εννέα μήνες της θητείας του, τόνισε ότι παράχθηκε σημαντικό έργο. Χαρακτήρισε το υπουργείο σύνθετο και πολύπλοκο, απαιτώντας τη διαρκή διαχείριση μικρών και μεγάλων κρίσεων. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στη διαχείριση των ροών, «τόσο των μεταναστευτικών όσο και των οικονομικών», όπως σημείωσε χαρακτηριστικά, αναφερόμενος στα ευρωπαϊκά κονδύλια και στην «προϊκα» των 500 εκατ. ευρώ, που διατέθηκε για τη χρηματοδότηση των αναγκών του συστήματος. «Στο τέλος του 2024, χάρη σε μια υπερπροσπάθεια, πληρώθηκαν 98 εκατ. ευρώ για κατεπείγουσες ανάγκες, προκειμένου το σύστημα να παραμείνει όρθιο», ανέφερε. Απευθυνόμενος στον νέο Υπουργό, κ. Βορίδη, ο κ. Παναγιωτόπουλος σημείωσε: «Οδηγήσαμε τη συζήτηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε μια κρίσιμη καμπή, αναδεικνύοντας ότι το μεταναστευτικό είναι πρωτίστως ζήτημα ασφάλειας. Εκτιμώ ότι αυτή η πολιτική θα συνεχιστεί και θα ενισχυθεί με την παρουσία του Μάκη Βορίδη. Του έχω απόλυτη εμπιστοσύνη ότι θα το πράξει». Κλείνοντας, δήλωσε: «Αν σε κάποιο σημείο υπήρξα πρόβλημα, ή έστω μέρος του προβλήματος, με την αποχώρησή μου αυτό θα πάψει να υφίσταται και όλα θα εξελιχθούν με ομαλούς και αποτελεσματικούς ρυθμούς». Κατά την τελετή παράδοσης-παραλαβής των Υφυπουργών, η νέα Υφυπουργός, κ. Σέβη Βολουδάκη, εξέφρασε την αισιοδοξία της για τη συνεργασία της με τον κ. Βορίδη, υπογραμμίζοντας ότι με σκληρή δουλειά, επιμονή και ακολουθώντας τα βήματα των προκατόχων της, μπορούν να επιτευχθούν ακόμη περισσότερα. Η απερχόμενη Υφυπουργός, κ. Σοφία Βούλτεψη, έκανε έναν απολογισμό της θητείας της, που διήρκεσε περισσότερα από τέσσερα χρόνια, εστιάζοντας στην ενταξιακή πολιτική, τη μέριμνα για τα ασυνόδευτα ανήλικα και την καταπολέμηση του *trafficking*. Ευχήθηκε καλή επιτυχία στους διαδόχους της, διαβεβαιώνοντας ότι θα είναι στη διάθεσή τους για οποιαδήποτε βοήθεια χρειαστούν...», <https://migration.gov.gr/press/deltia-typoy/page/5/>

⁷⁸ «... Η εντολή είναι να πράξουμε τα δέοντα, να αντιμετωπίσουμε την παράνομη μετανάστευση και να οργανώσουμε τις επιστροφές. Το ζήτημα της διαχείρισης της **παράνομης μετανάστευσης** τίθεται πλέον εντατικά και πιεστικά, και έχουμε μπροστά μας πολλές δράσεις να υλοποιήσουμε». Όπως χαρακτηριστικά τόνισε, «το ζήτημα αφορά τη στάση μας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Έχουμε μπροστά μας μεγάλους αγώνες. Είναι σαφές ότι η στάση των κοινωνιών απέναντι στην **παράνομη μετανάστευση** αλλάζει...», <https://migration.gov.gr/press/deltia-typoy/page/5/>

Πηγή: <https://www.ekai.gr/news/greece/eyros-ponto-xronia-meta-ton-vyridiko-polemo-anamesa-se-ellada-kai>

Πηγή: <https://www.skai.gr/news/greece/evros-pente-xronia-meta-ton-yvridiko-polemo-anamesa-se-ellada-kai-tourkia>

Εικόνα 27: Συνέντευξη στον ΣΚΑΙ του καθηγητή κ. Συρίγου σχετικά με τα επεισόδια στον Έβρο

• ΕΛΛΑΔΑ 2014 - 2018

Παρότι η χρονική περίοδος 2019 μέχρι σήμερα αναφορικά με το μεταναστευτικό θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι αποτελεί εναρμονισμό των πολιτικών αναφορικά με τη μετανάστευση μεταξύ ευρωπαϊκών κρατών (και της Ελλάδας συμπεριλαμβανομένης), η εξεταζόμενη περίοδος 2014 – 2018 πρωτίτερα, αποτελεί μια μετάβαση τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο ως προς την από κοινού αντίληψη μεταξύ κρατών της ΕΕ και της ίδιας της ΕΕ ως προς τη χάραξη πολιτικών.

Με δεδομένα για αυτή τη χρονική περίοδο τη μεταναστευτική κρίση του 2015 -2016 ως απόρροια των αυξημένων ροών από το 2013 και τον εμφύλιο στη Συρία το 2012, την κοινή δήλωση ΕΕ και Τουρκίας ως προς τη διαχείριση των μεταναστών καθώς και τη νεοπαγή υιοθετηθείσα πολιτική & πρακτική των hotspot στην Ελλάδα, η πυκνότητα ως προς τα ζητήματα της μετανάστευσης καταγράφεται τόσο πρωτοφανής όσο και πρώιμη.

Στην ομιλία του στις 8 - 02 - 15 ο τότε πρωθυπουργός , μεταξύ άλλων, δήλωνε :

«...Το ζήτημα των μεταναστευτικών ροών βέβαια δεν αφορά μόνο την Ελλάδα. Είναι οικουμενικό και ευρωπαϊκό ζήτημα και για αυτόν το λόγο δεν επιδέχονται μόνο εθνικές λύσεις.

Επείγει άμεσα ευρωπαϊκός συντονισμός που δυστυχώς ακόμα αποτελεί ζητούμενο. Είναι επείγουσα η ανάγκη προώθησης μία ευρωπαϊκής πολιτικής μετανάστευσης και ασύλου που θα βασίζεται στον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου αλλά και στην ανάληψη και τον διαμερισμό της ευθύνης από όλα τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ενεργοποίηση άμεσων μέτρων αλληλεγγύης στις χώρες υποδοχής...», [Ομιλία του πρωθυπουργού Α. Τσίπρα, στις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησης | Ο Πρωθυπουργός της Ελληνικής Δημοκρατίας, https://primeminister.gr/2015/02/08/13322](https://primeminister.gr/2015/02/08/13322), σκιαγραφώντας πλέον την ανάγκη υιοθέτησης και εφαρμογής από κοινού πολιτικών της ΕΕ με τα κράτη έμμεσων μέτρων και πρακτικών.

Απότοκο και κύριο χαρακτηριστικό της εν λόγω περιόδου υπήρξε η λήψη και εφαρμογή μέτρων στην Ελλάδα της δημιουργίας των HotSpot, θέμα το οποίο πέρα των υπολοίπων, ανέδειξε ταυτόχρονα τη διασυνδετική φύση των θεμάτων της μετανάστευσης τόσο με τις αντίστοιχες διαδικασίες περί διαχείρισης του Ασύλου ταυτόχρονα σε εθνικό και ευρωπαϊκό πλαίσιο, όσο και θέματα τα οποία άγγιζαν ταυτόχρονα πτυχές θεμάτων ασφάλειας, διασυνεργασίας μεταξύ οργανισμών [(EURTF /Ομάδα συντονισμού), Frontex, (Eurodac / Δακτυλικά αποτυπώματα), (Europol / τρομοκρατία & λαθρεμπόριο), (Eurojust / Οργανισμός συντονισμού για έρευνες & διώξεις σε πάνω από ένα κράτη), (EASO / άσυλο), ατομικών δικαιωμάτων (Διαδικασία «Απαγόρευσης, «επιβολή μορφών κράτησης (sic)», https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3178892) & ΜΚΟ, και Υπουργείου Εθνικής Άμυνας - Μυστικές Υπηρεσίες - Αστυνομικές Αρχές <https://www.statewatch.org/news/2015/jul/eu-com-hotspots.pdf>

Ένα επιπλέον εξέχον χαρακτηριστικό της εξεταζομένης χρονικής περιόδου το οποίο συντέλεσε σε μεγάλο βαθμό τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο στην εντατικοποίηση όσο και στην πρόσκτηση χαρακτηριστικών επείγοντος και υψηλού βαθμού ασφαλειοποίησης για την Ελλάδα στο θέμα της μετανάστευσης, είναι με αφορμή τα hot spot, η κοινή δήλωση της ΕΕ και της Τουρκίας στις 20 -03 – 2016 (μεταφορά μεταναστών από Ελλάδα και Ιταλία ξανά σε Τουρκία σε ανταλλαγή χρηματοδότησης στην Τουρκία από την ΕΕ), στον απόηχο του υπέρογκου αριθμού μεταναστών που προσέρρεαν από τα σημεία εισόδου στην Ευρώπη και την επιτακτική ανάγκη διαχείρισης αυτού.

Πέρα από τις λεκτικές και τις πρακτικές ενέργειες ασφαλειοποίησης για την εν λόγω περίοδο, ένα ζήτημα που καταγράφηκε να αναδεικνύεται ήταν αυτό της πολιτικοποίησης του θέματος της μετανάστευσης για την Ελλάδα.

Παρότι η ανάλυση στο εύρος της παρούσας εργασίας δεν επιτρέπει τη σε βάθος εξέταση του ζητήματος τόσο της πολιτικοποίησης όσο κυρίως της σχέσης αυτής με τα αντίστοιχα θέματα της ασφάλειας και της ασφαλειοποίησης, εκτιμάται με δεδομένη την καταγραφή και ύπαρξη της εν λόγω έννοιας ως συνιστώσα διαμόρφωσης, ότι απαιτείται περαιτέρω ανάλυση και έρευνα ώστε να ταυτοποιηθεί η σχέση και ο βαθμός επήρειας (θετικός ή αρνητικός) του εν λόγω θέματος με τις άλλες δυο σχετικές συνιστώσες που εν τέλει συνδέονται με τις πολιτικές για τη μετανάστευση, αυτή της αμμιγούς ασφάλειας όσο και την αντίστοιχη της ασφαλειοποίησης.

• ΕΛΛΑΔΑ 2011 - 2013

Με χρονικό σημείο εκκίνησης το 2012 και τον εμφύλιο στη Συρία, το οποίο ως γεγονός «σύρθηκε» και μορφοποιήθηκε ως απότοκο της αντίστοιχης δυναμικής της «Αραβικής Άνοιξης» το 2011, οι μεταναστευτικές ροές απέκτησαν ενισχυτικά σημαντική δυναμική σε αριθμητικό και ποιοτικό επίπεδο τόσο για την Ελλάδα και για την ΕΕ (συμπεριλαμβανομένης της απαλλαγής απαίτησης θεώρησης εισόδου των αλβανών υπηκόων στην ΕΕ για χρονικό διάστημα 90 ημερών - γεγονός που αύξησε τον αριθμό), όσο και για την Τουρκία, με καινοφανή χαρακτηριστικά για τα σύγχρονα ιστορικά δεδομένα, σε σημείο που οι διαδικασίες, οι πολιτικές και οι αντίστοιχες υποδομές διαχείρισης ενός τέτοιου θέματος φάνταζαν από αδύνατες έως δύσκολες.

Τόσο η σε πρώιμο στάδιο αντίληψη του θέματος περί διαχείρισης όσο και η έλλειψη εμπειρίας για λήψη, υιοθέτηση και εφαρμογή πολιτικών και αντίστοιχων πρακτικών οδήγησαν, ειδικά την Ελλάδα λήψη μέτρων κατευθείαν ως εφαρμογή πρακτικών που διασυνδέονταν άμεσα με ζητήματα ασφάλειας γεγονός που οδήγησε στην κατευθείαν ασφαλειοποιητική διαχείριση του εν λόγω θέματος τόσο σε επίπεδο δημιουργίας συνθηκών «ασφάλειας» σε επίπεδο συνόρων όσο αντίστοιχα και στο εσωτερικό της χώρας.

Οι προαναφερόμενες πρακτικές, ως έργα υλοποίησης υποδομών και θέσπισης - τήρησης ανάλογων διαδικασιών διαμορφώθηκαν ως υλοποίηση πρακτικών με την παρακάτω αλληλουχία, «Ο ΦΡΑΧΤΗΣ ΣΤΟΝ ΕΒΡΟ, 2010 - 2012»⁷⁹, «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΣΠΙΔΑ, 2012 - 2013», Αποτροπή των παράτυπων αφίξεων μέσω περιπολιών (συνοριοφυλάκων) στα σύνορα⁸⁰, «ΞΕΝΙΟΣ ΖΕΥΣ, 2012», «...inland apprehension of illegally staying persons...».⁸¹

Πηγή: Ποια σημεία θα κλείσει ο φράχτης του Εβρου - ΤΟ ΒΗΜΑ

Εικόνα 28: Άρθρο εφημερίδας για τον «ΦΡΑΧΤΗ ΤΟΥ ΕΒΡΟΥ»

⁷⁹ <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=376007>, Η κοινή γνώμη απέναντι στο «τείχος» του Έβρου - PublicIssue, 7814095.pdf,

⁸⁰ <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/67715b2c-ec81-4f0c-ad6a-476a34d732bd/7696899.pdf>, https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Fran_Q3_2012.pdf

⁸¹ https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Fran_Q3_2012.pdf

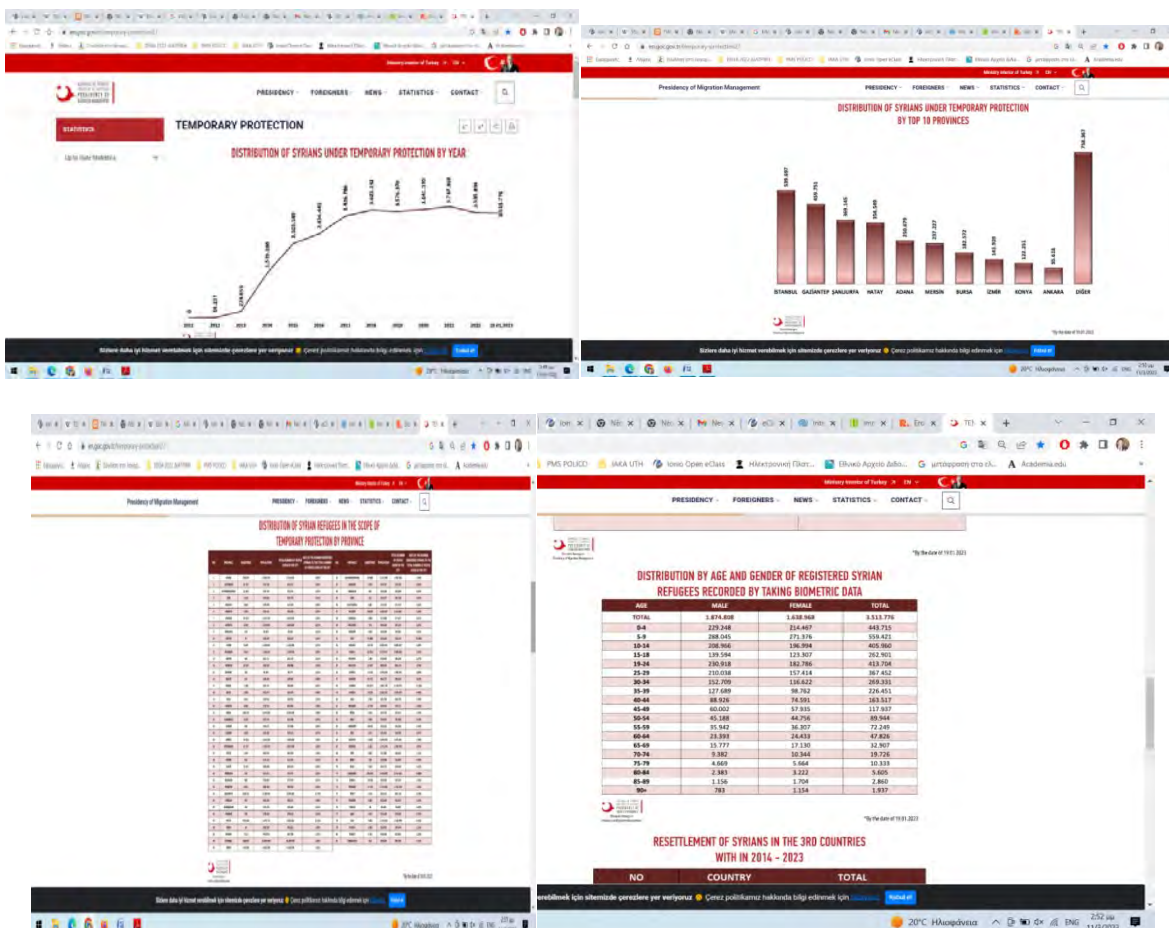
6.3 Ο πολιτικός Λόγος και οι πρακτικές για τη μετανάστευση στην Τουρκία

Συνεχίζοντας για την Τουρκία μετά την αναφορά μας στα προελεχθέντα στοιχεία για την Ελλάδα και την Ευρώπη όσο και στη χρηστικότητα που παράγει η διαδικασία της Ανάλυσης του πολιτικού λόγου, θα εμβαθύνουμε, στην κατάσταση που περιγράφει την Τουρκία σε σχέση με το πλαίσιο (Διαμονή, Νόμοι, εφαρμοζόμενες Πολιτικές) όσον αφορά τους Σύρους (λόγω του εμφυλίου στη Συρία) πρόσφυγες που από το 2011 εισρέουν στην Τουρκία.

Οι Σύροι πρόσφυγες στην Τουρκία

Ο ερχομός των Σύρων προσφύγων στην Τουρκία ξεκινά από το 2011, από όπου και έχουμε την έναρξη του εμφυλίου πολέμου στη Συρία. Σύμφωνα με το υπουργείο εσωτερικών της Τουρκίας και την ενημέρωση που μας παρέχεται,

Πηγή: <https://en.goc.gov.tr/temporary-protection27>

Εικόνα 29: Διαγραμματική απεικόνιση Σύρων προσφύγων στην Τουρκία

επί του συνόλου της χρονικής διάρκειας από το 2011, έως σήμερα (τελευταία ενημέρωση πινάκων 19-01-23), μελετώντας τα παραπάνω διαγράμματα, όσον αφορά στην προσέλευση των Σύρων προσφύγων στην Τουρκία, εν πρώτοις εξάγονται τα παρακάτω συμπεράσματα.

• Από το 2011, η ροή έχει ακολουθήσει αυξητική πορεία μέχρι το 2021 [3.737.369 πρόσφυγες], (εν συνεχεία απεικονίζεται σταθερά και ελαφρώς μειούμενη), όπου συνολικά μέχρι σήμερα βρίσκονται στην Τουρκία 3.513.776 Σύροι πρόσφυγες.

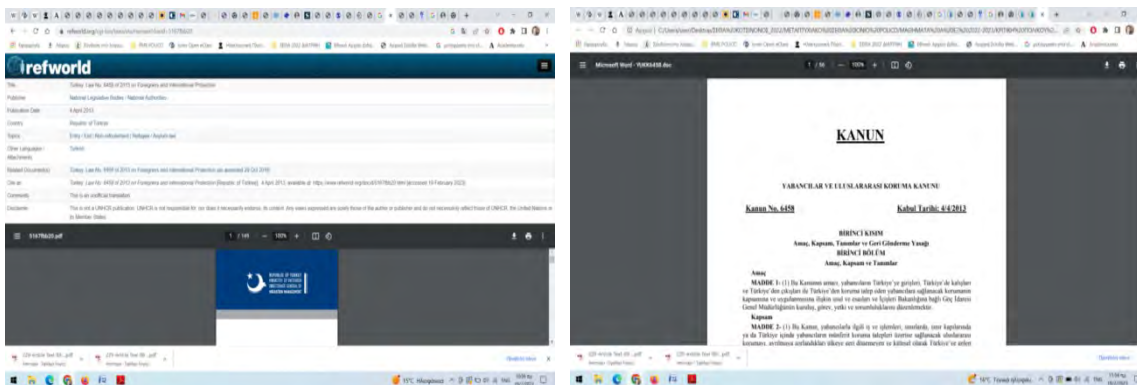
(1^ο ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ)

- Η κατανομή έχει υλοποιηθεί στο σύνολο των περιφερειών. (2^ο ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ)
- Η κατανομή έχει υλοποιηθεί κατά βάση σε πόλεις(αστικά κέντρα) με χαρακτηριστικό παράδειγμα των μεγαλύτερων ποσοστών σε ADANA, ISTANBUL, KAHRAMANMARAS, BURSA, IZMIR και KILIS. (3^ο ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ)
- Το μεγαλύτερο ποσό, αριθμητικά, των προσφύγων ως προς τις ηλικίες τους, είναι περίπου στα 30 έτη. (4^ο ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ)Το νομικό πλαίσιο στην Τουρκία περί προσφύγων.

Συνεχίζοντας, κρίνεται σημαντικό να αναφερθούμε στο Νομικό πλαίσιο που η Τουρκία έχει θεσπίσει, ώστε να διαχειριστεί το σύνολο του αριθμού των Σύρων προσφύγων, μεταξύ άλλων, που έχουν μετακινηθεί αντίστοιχα στην Τουρκία. Σημειώνεται ότι η Τουρκία παρότι είναι μέλος της Σύμβασης της Γενεύης, στην εν λόγω σύμβαση συμμετέχει με γεωγραφικό περιορισμό, όπου ως πρόσφυγες για την εν λόγω σύμβαση στην Τουρκία θεωρούνται μόνο όσοι προέρχονται από Ευρωπαϊκό έδαφος, ως εκ τούτου στην κείμενη τουρκική νομοθεσία, όρισε ότι οι Σύροι πρόσφυγες διαχειρίζονται με καθεστώς σε «προσωρινή προστασία/temporaryprotection»⁸².

Ειδικότερα. Ο 1^{ος} Νόμος (Kanun) που ψηφίζεται είναι ο 6453 /4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2013

Πηγή: <https://www.refworld.org/cgi-bin/txis/vtx/rwmain?docid=5167fbb20>

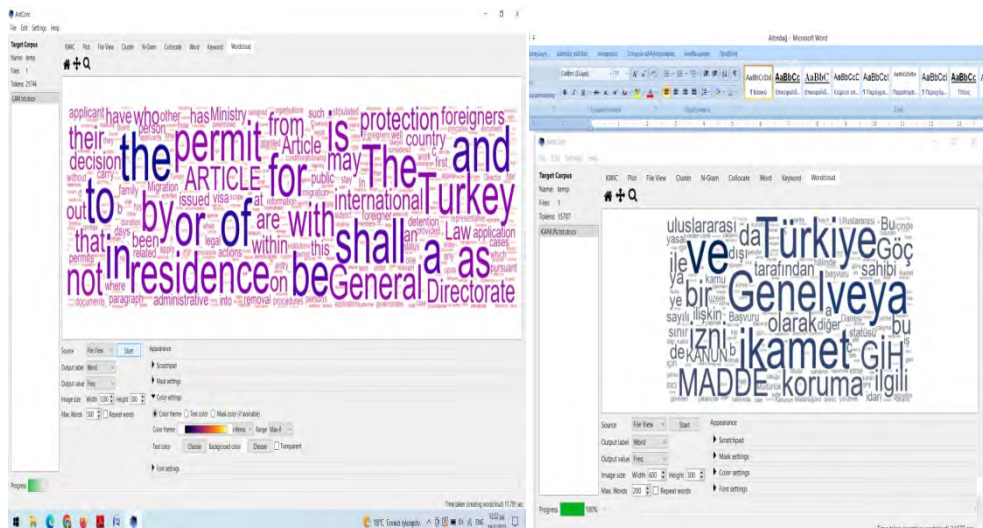
Εικόνα 30: Νόμος (Kanun) 6458/04 - 04 - 2013

⁸² «... Despite being a party to the 1951 Geneva Convention, Turkey imposes "geographical restriction" and only accepts those incoming from Europe as "refugees", and issues "temporary protection" for Syrians, and provides "conditional refugee" or "secondary protection" statuses, which are different types of international protection for the other asylum-seekers....», Prof. Dr. M. Murat ERDOĞAN TAGU – Turkish-German University Director of the Migration and Integration Research Center, www.kas.de/tuerkei.

Εν συνεχεία ο νόμος Νόμος (Kanun) 6458/04 - 04 - 2013, συμπληρώθηκε από τον αντίστοιχο νόμο 6735/28 Ιουλίου 2016, όπου ειδικότερα στο πλαίσιο υλοποίησης πολιτικών ένταξης (παραχώρησης ειδικών προνομίων υπό ειδικό καθεστώς) των Σύρων προσφύγων στα αστικά κέντρα [και καθόσον η Σύμβαση της Γενεύης του 1951 - όπου η Τουρκία δεν συμπεριλαμβανόταν ως ευρωπαϊκό έδαφος και ως πρόσφυγες χαρακτηρίζονταν μόνο όσοι προσέρχονταν από ευρωπαϊκό έδαφος], ψηφίστηκαν ειδικές ρυθμίσεις όπου οι Σύροι πρόσφυγες αντιμετωπίζονταν εντός Τουρκίας με περιορισμένα, απολύτως ελεγχόμενα μέσα και διαδικασίες, όπου για παράδειγμα δόθηκε η δυνατότητα χορήγησης προς αυτούς, η περιβόητη μπλε κάρτα «*Turquoise Card*»⁸³.

- Μια σημειολογική ανάλυση της αντιμετώπισης του ανθρωπίνου υποκειμένου, φανερώνει την εξαρχής προδιάθεση για «εργαλειακή» στάση και ηγεμονική διαχείριση πάνω στο άτομο, από πλευράς κράτους (εν προκειμένω του τουρκικού).

Πηγή: Ανάλυση AntConc

Εικόνα 31: Ανάλυση AntConc (WorldCloud), Νόμος (Kanun) 6458 / 04 - 04 – 2013 (Αγγλικό -Τουρκικό κείμενο)

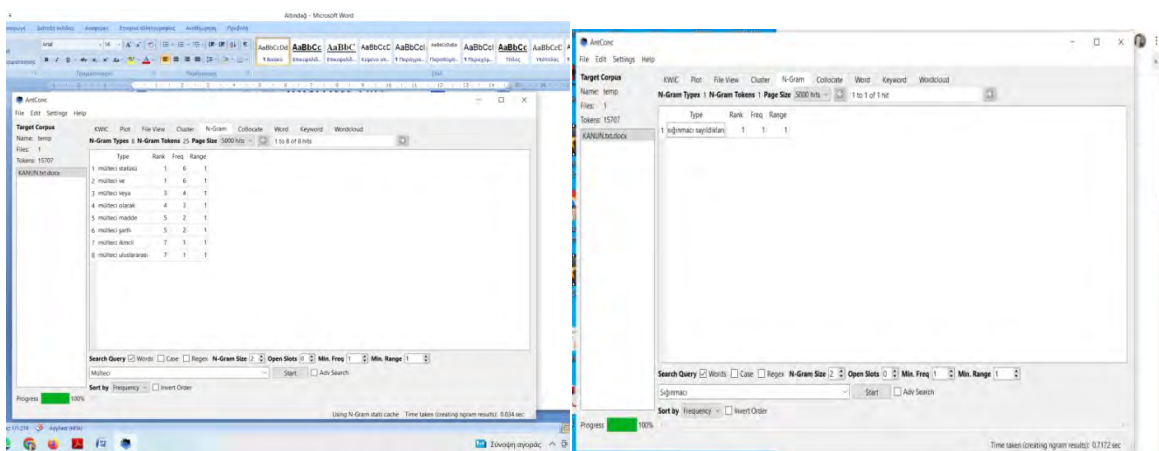
Τα προηγούμενα στηρίζονται μέσω της AntConc ανάλυσης του κειμένου (στα Αγγλικά και στα Τουρκικά) του Νόμου όπου η αντίστιξη ως συχνότητα (worldcloud) αναφοράς στο εύρος του κειμένου (Αγγλικό κείμενο) στις λέξεις «Residence» & «Turkey», και των αντίστοιχων «Türkiye» & «koruma/προστασία» υποδηλώνει συγκριτικά την ηγεμονική θέση του όρου Τουρκία, η οποία ως έννοια παρέχει προστασία και καταφύγιο.

⁸³ « Turkish Work Permit New Law – Law on the work permit for foreigners (law no. 4817) has been changed. New Law on International Labour Force (law no. 6735) is introduced on 28 July 2016 ...(ARTICLE 3- i) Turquoise Card: The document which grants indefinite work permit to the foreigner in Turkey and residence permit to his/her spouse and dependent children in accordance with the provisions of the legislation...». <https://www.sozercizmec.com.tr/international-labor-force-law-key-points/>

Πέραν των ανωτέρω αναφερόμενοι στη μεθοδολογική ανάλυση των κειμένων, διαπιστώνεται ότι,

- Ο μεν όρος πρόσφυγας [ο όρος Mülteci/πρόσφυγας εμφανίζεται συνολικά 6 φορές, ο αντίστοιχος του Siğirmaci/«αιτούντος άσυλο» εμφανίζεται μόνο μια φορά], καθώς και υποδηλώνει - αιτιατά - τα δικαιώματα του κράτους, ο δε όρος «αιτών άσυλο» φανερώνει, αιτιακά, τα αντίστοιχα δικαιώματα του ανθρωπίνου υποκειμένου, η αυξημένη συχνότητα εμφάνισης του πρώτου όρου έναντι της μοναδικής φοράς εμφάνισης του δεύτερου καταδεικνύει, την εγγενή τάση ηγεμονικότητας ως προς τη γενικότερη αντιμετώπιση και διαχείριση του θέματος των προσφύγων.

Πηγή: Ανάλυση AntConc

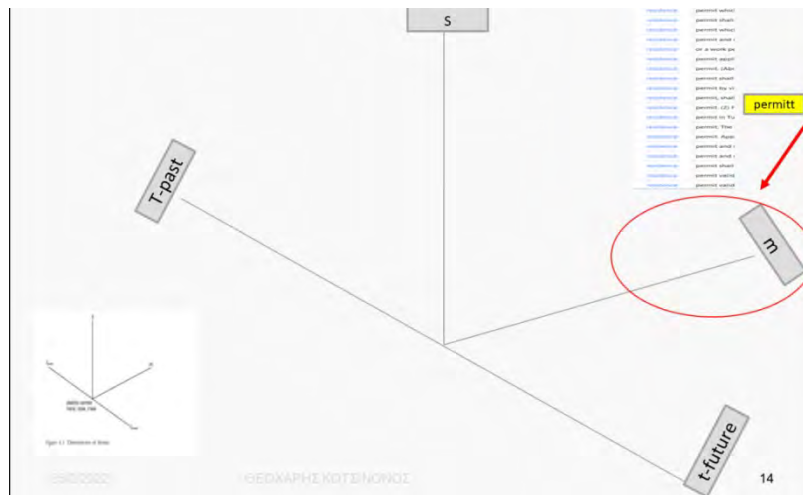

Εικόνα 32: Ανάλυση AntConc (N - Gram), Νόμος (Kanun) 6458/04 - 04 - 2013 (Αγγλικό κείμενο)

Τέλος ακολουθώντας πάντα την ανάλυσή μας συνδυάζοντας την κατά Chilton⁸⁴ (FaircloughNorman, 1989) ανάλυση και τη συγκεκριμένη απεικόνιση των συχνότερα εμφανιζομένων λέξεων (ήτοι residence), αποδεικνύεται ότι ο εν λόγω Νόμος τοποθετείται κυρίως ως προς τον άξονα του χρόνου, ήτοι της τροπικότητας (modality), άσκηση του ελέγχου, όσο κυρίως ως προς την ασύνειδη θέση περί ετοιμότητας υιοθέτησης και θέσπισης αλλαγών (ανάλογα με τη γενικότερη εφαρμοζόμενη Στρατηγική) στο γενικότερο ζήτημα της διαχείρισης των Σύρων προσφύγων.

⁸⁴ Ο.π.

Πηγή: Ανάλυση Chilton & AntConc

Εικόνα 33: Ανάλυση Chilton - Αγγλικά & Τουρκικά & Chilton - Νόμος (Kanun) 6458 / 04 - 04 - 2013

Η ρητορική του μίσους αποτελεί μια τακτική η οποία, κεκαλυμμένη πίσω από το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης δεν είναι εύκολο τόσο να ταξινομηθεί ως αρνητική όσο δε περισσότερο να ποινικοποιηθεί με σκοπό την αντιμετώπισή της.

Στην Τουρκία τα τελευταία χρόνια η ρητορική του μίσους ειδικά υπό τον προεδρία Ερντογάν έχει εξεταστεί με αναφορές σε εκθέσεις⁸⁵, ως ένα εξέχον ζήτημα.

Αυτή μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνει, ρητορική μίσους Ερντογάν κατά χωρών (Αρμενία, Ελλάδα, Ισραήλ, Γερμανία, Νέα Ζηλανδία), κατά προσώπων για Νετανιάχου & για

⁸⁵ «...---Syrian refugees continued to suffer from hate speech, discrimination and attacks Xenophobia, hate speech and hate crimes against Syrian refugees increased in Turkey as the country prepared for upcoming elections, the Istanbul-based Asylum Seekers Platform said at a press conference in September. More..

---39 A group of unidentified assailants wearing police uniforms raided an Istanbul apartment where several young Syrian refugee men were living and killed Naif Elnaif, a 19-year-old refugee, in January. More.

---Faris Muhammed Al-Ali, a 17-year-old Syrian refugee, was stabbed to death in September in an apparent hate crime in the southern Turkish province of Hatay. He was attacked by five people while walking with a friend after his shift at work. The two were taken to a secluded spot where Al-Ali was stabbed and his friend hit on the head. More..

---A landlord and his son attacked their own rental unit in Istanbul, breaking down the front door with an ax while their Syrian tenants were sleeping, after the family rejected a 230 percent rent increase and refused to move out. More..

---Billboards telling Syrian refugees in Arabic to return to their homeland since they're no longer wanted in Turkey were put up in the northwestern city of Bolu upon the order of Mayor Tanju Özcan from the main opposition CHP. More..

---Philippe Leclerc, the United Nations High Commissioner for Refugees (UNCHR) representative in Turkey, said approximately 800 Syrians leave Turkey for Syria every way...», <https://usercontent.one/wp/stockholmcf.org/wp-content/uploads/2023/02/Human-Rights-in-Turkey-Year-in-Review-2022.pdf?media=1677853045https://usercontent.one/wp/stockholmcf.org/wp-content/uploads/2023/02/Human-Rights-in-Turkey-Year-in-Review-2022.pdf?media=1677853045>

Φετουλάχ Γκιουλέν, Κατά Δικτύου Γκιουλέν (Hizmet Movement), κατά των Εβραίων Εναντίον των Χριστιανών, κατά Ελλήνων και Αρμενίων, κατά ομοφυλοφίλων και κατά γιατρών – δικηγόρων. Αντίστοιχα η εν λόγω ρητορική έχει εκφραστεί και κατά των Σύρων προσφύγων, ειδικά μετά το 2019, όπου πλέον οι μέθοδοι απομάκρυνσης των εν λόγω προσφύγων από την Τουρκία, έχουν ανέλθει σε μεγάλα ποσοστά, τα οποία ως γεγονότα όχι μόνο αποδεικνύουν αλλά επιβεβαιώνουν τις συνεχιζόμενες πρακτικές διαχωρισμού και άσκησης λόγου μίσους, έναντι των Σύρων προσφύγων από την Τουρκία.

Με την ειδικότερη ανάλυση που προηγήθηκε για την Τουρκία αταγράφηκε όχι μόνο ότι η έκφραση μίσους από πλευράς Τουρκίας διατρέχει το σύνολο των θεσμών που εκπροσωπούνται από τα εκάστοτε κόμματα, Κυβέρνησης και Αντιπολίτευσης, αλλά επιπλέον ακόμα και οι απλοί πολίτες έχουν εμπλακεί με την εν λόγω ρητορική και μέσω των ΜΜΕ, όπου εκφράζονται αντίστοιχα σε κλιμακούμενο βαθμό.⁸⁶

6.4 Άσκηση πρακτικών ωφέλιμου / «έξυπνου» - πολυκατευθυντικού- χαρακτήρα, μέσω δημιουργίας νέων εθνογραφικών «υποκειμένων»

Στην παρούσα υποενότητα σε (ως αναφορά στο άρθρο «Because life itself is but motion: Toward an anthropology of mobility» των Michelle A Lelievre και Maureen E Marshall, του 2015) μια απόπειρα απάντησης του ερωτήματος για τη σχέση θεωριών κινητικότητας και μεθόδων ή θεωρήσεων έρευνας και πρακτικών στην ανθρωπολογία με αφορμή τη διεθνή μετανάστευση με την επιλογή αντίστοιχα δυο κειμένων, καθίσταται σημαντικό να σημειωθεί η αξία της εθνογραφικής⁸⁷ και ταυτόχρονα ανθρωπολογικής ματιάς, σύμφωνα με την εκάστοτε ασκούμενη πολιτική και πρακτική, και του ρόλου που αυτή κάθε φορά αναλαμβάνει ως «follow the thing» διαδικασία, στις εκάστοτε γενικότερες υφιστάμενες πολιτικές, νόρμες και σύγχρονες πρακτικές τόσο για φαινομενικά ασύνδετες μορφές μετακινήσεων - ταξιδιών («resident volunteers», «working holiday makers» & «retiree migrants and tourists»), όσο και τελικά μέσω ανθρωπολογικής θέασης, τέτοιων μορφών μετακινήσεων που δύνανται να χαράσσουν νέες πολιτικές ως ταξινομημένη ομαδική δράση με κοινά χαρακτηριστικά⁸⁸.

⁸⁶ Η προαναφερόμενη κατάσταση επιβεβαιώνεται από τα αισθήματα που διατρέχουν τους ίδιους του Σύρους πρόσφυγες, τα οποία κατά βάση είναι ο φόβος και η αβεβαιότητα για το μέλλον τα οποία αυξάνονται πολλαπλασιαστικά καθόσον η εν λόγω αίσθηση πηγάζει κυρίως από την αντίστοιχη αβεβαιότητα που εκφράζεται από τους Σύρους πρόσφυγες για τα προστατευόμενα από αυτούς μέλη των οικογενειών, κυρίως δε για τα παιδιά τους.

⁸⁷ Από τις εθνογραφικά πρωτοπόρες για την εποχή τους, πρακτικές του Malinowski στις αρχές του 20^{ου} αιώνα έως τη μετά τον θάνατό του έκδοση του κοινότητά, από την άλλη ωστόσο έθεσε αυτοκριτικώς και ταυτόχρονα ρηξικέλευθα ημερολογίου του από τη σύζυγό του το 1967 με τίτλο «A Diary in The Strict Sense of the Term», με τη συνειδητοποιημένη δημόσια θέαση του «υποκειμενικού εαυτού της ανθρωπολογίας» που από τη μια αναστάτωσε κατ' ελάχιστο διττά την - τότε- ανθρωπολογική αναανοηματοδοτικά, ως ένα νέο «Κουτί της Πανδώρας», σε νέα βάση τη γενικότερη συζήτηση περί μεθόδων, φύσης και πλαισίου έρευνας για την εθνογραφία, με παρόμοιο τρόπο

⁸⁸ Σημειώνεται ότι οι εν λόγω μετακινήσεις δύνανται να είναι ακόμα και ατομικές - ιδιωτικές κινήσεις με την «άνωθεν προς τα κάτω» πλαισίωση πολιτικών (και των οικονομικών / εμπορικών όρων συμπεριλαμβανομένων) που μπορεί, σε έναν τόπο / πεδίο, να γεννούν νέα εθνογραφικά υποκείμενα.

Τόσο η κίνηση όσο και η κινητικότητα πέρα από την ανανοηματοδοτημένη αξία που αποκτούν ως αντικείμενα - υποκείμενα, ταυτοχρόνως εξετάζουν - αξιακά - σε ισότιμο επίπεδο η μια την άλλη μέσω [της τριάδας μέσω - της τριάδας- των βιωμένων πρακτικών (lived practices), της πεπτοίησης της κίνησης (Perceptions of movement) και των σημασιοδοτημένων/αναπαριστούμενων θεωρήσεων (represented and imagined conceptions) των βιωμένων πρακτικών (lived practices), της πεπτοίησης της κίνησης (Perceptions of movement) και των σημασιοδοτημένων/αναπαριστούμενων θεωρήσεων (represented and imagined conceptions)], επιτυγχάνεται εν τέλει η επονομαζόμενη «επανα-τοποποίηση / emplacement».

6.5 Συμπεράσματα 6^{ου} Κεφαλαίου

Συνοψίζοντας για το 6^ο κεφάλαιο, τα συμπεράσματα συνοψίζονται ως κάτωθι:

- Σε απόλυτα ευρωπαϊκό επίπεδο και με βάση την περισσότερη πρόσφατη συμφωνία (10 Απριλίου 2024) επί χάραξης πολιτικών για τη μετανάστευση και τίτλο «Νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο / New Pact on Migration and Asylum», ακολουθώντας την Κριτική Ανάλυση Λόγου / Critical Discourse Analysis (CDA) με την AntConc εφαρμογή διαπιστώνεται ότι ως κυρίαρχες έννοιες στην έκταση του κειμένου εμφανίζονται εκείνες που περιγράφουν τις θεσμικές οντότητες (EU, member, states) ενώ αντίστροφα η λέξη migrant εμφανίζεται σε κατά πολύ μεταγενέστερη σειρά και συχνότητα και επιπλέον τόσο η διακειμενική - περιλεκτική αποκωδικοποίηση του όρου migrant όσο και του συνόλου του κειμένου καταγράφονται emphaticώς μέσω ενός ασφαλειοποιητικού πλαισίου.
- Για την Ελλάδα στο σύνολο της εξεταζομένης χρονικής περιόδου για το παρόν κεφάλαιο, από το 2010 έως το 2025, πέρα από τον ασφαλειοποιητικό χαρακτήρα που παρουσιάζει κατά βάση ο θεσμικός λόγος περί μετανάστευσης καταγράφονται και αντίστοιχες πρακτικές εκπνερασμένες τόσο από τα εκάστοτε κόμματα της αντιπολίτευσης όσο και τα ελληνικά ΜΜΕ. Επιπλέον η ασφαλειοποίηση της μετανάστευσης στην Ελλάδα και στην ΕΕ, καταγράφεται ως μια αμιγώς εξελικτική διαδικασία ενισχυόμενη και ετεροκαθοριζόμενη σε αρκετές φάσεις της προαναφερόμενης εξέλιξής της, τόσο από ανάλογες λεκτικές δράσεις όσο και από αυτοτελείς ανάλογες / ή,και, ανά περίπτωση πρακτικές.
- Στα επεισόδια στον φράχτη στο Έβρο τον Φεβρουάριο του 2020, μεταξύ άλλων πέρα από τις στρατιωτικού και αμυντικού τύπου ενέργειες που έλαβαν χώρα από την Τουρκία εναντίον της Ελλάδας και κατ' επέκταση της ΕΕ, καταγράφηκαν τόσο πρωτόλειες – καινοφανούς μορφής υβριδικού χαρακτήρα ενέργειες τακτικού - επιχειρησιακού επιπέδου, όσο και πράξεις από πλευράς νομικής φύσεως ως προς το Διεθνές Δίκαιο με την έκθεση των ατόμων μεταναστών σε κίνδυνο και την παράλειψη υποχρέωσης προστασίας των προσφύγων από την Τουρκία, οι οποίες τίθενται εκτός του φυσιολογικού νομικού πλαισίου που θεωρείται ισχύον και τηρητέο.
- Επιπλέον για την Ελλάδα με αφορμή τη δημιουργία των hotspot, αναδείχθηκε ως εξέχον και άμεσα σχετιζόμενο με την αποτελεσματική άσκηση της αποφασισθείσας άσκησης της μεταναστευτικής πολιτικής θέμα, με αφορμή την υφιστάμενη ασάφεια αυτών και

τη σχέση της με θέματα νομικής φύσεως και αμιγώς θεμάτων ασφαλείας, η πολιτικοποίηση των διαδικασιών σε έντονο βαθμό και ικανό να επηρεάζει (κατά βάση αρνητικά) το εκάστοτε επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της κάθεπολιτικής ισχυρά διασυνδεδεμένο τόσο με την έννοια της αμιγούς ασφάλειας όσο και αυτή της κεφαλαιοποίησης.

- Για την Ελλάδα όσο και για το σύνολο των συμμετεχουσών χωρών, αναδείχθηκε ως εξέχων παράγοντας στην επίσημη και νόμιμη επιδίωξη της εκάστοτε χαραχθείσας πολιτικής, το ζήτημα περί καταπολέμησης στις παράνομες πρακτικές των διακινητών μεταναστών τόσο ως αμιγές θέμα ασφαλείας για τους ίδιους τους μετανάστες όσο και ως ζήτημα που εμφανίζει την οικονομική υπόσταση του γενικότερου θέματος.

- Με χρονικό σημείο εκκίνησης το 2012 και τον εμφύλιο στη Συρία, το οποίο ως γεγονός «σύρθηκε» και μορφοποιήθηκε ως απότοκο της αντίστοιχης δυναμικής της «Αραβικής Άνοιξης» το 2011, οι μεταναστευτικές ροές απόκτησαν ενισχυτικά σημαντική δυναμική πρακτικές άμεσης εφαρμογής σε αριθμητικό και ποιοτικό επίπεδο για την Ελλάδα όπου αντίθετα για την ΕΕ τα καινοφανή εν λόγω χαρακτηριστικά για τα σύγχρονα ιστορικά δεδομένα, να καταγράφονται ως τέτοια που απαιτούν διαδικασίες, πολιτικές και αντίστοιχες υποδομές διαχείρισης του θέματος πέρα από κάθε πλαίσιο έγκαιρης και αποτελεσματικής αντιληπτότητας της κατάστασης.

- Η Τουρκία τηρώντας μια συμπαγή ξεκάθαρη και μακράιωνη στρατηγική, ως προς το θέμα της διαχείρισης των Σύρων (κατά βάση) μεταναστών ακολούθησε τόσο μια εξαρχής «εργαλειακή» στάση και ηγεμονική διαχείριση πάνω στο άτομο, από πλευράς κράτους (εν προκειμένω του τουρκικού), τόσο ως προς το εξωτερικό με τη μεθόδευση των ενεργειών προς Ελλάδα και ΕΕ στον Έβρο το 2020, όσο εσωτερικά - ταυτόχρονα με την έκφραση μιας ρητορικής μίσους αποτελεί μια τακτική η οποία, κεκαλυμμένη πίσω από το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης δεν είναι εύκολο τόσο να ταξινομηθεί ως αρνητική όσο δε περισσότερο να ποινικοποιηθεί με σκοπό την αντιμετώπισή της.

Σε συνάφεια με την υποενότητα 5.2.4 του προηγούμενου κεφαλαίου, όσον αφορά την Τουρκία, καταγράφεται ότι η όδευση του προγράμματος, έχει υλοποιηθεί επί του παρόντος σε τέσσερις φάσεις, όπου από την τρίτη φάση και έπειτα, παρουσιάζεται η υιοθέτηση Πολιτικών διεθνοποίησης και απαλοιφής των εσωτερικών πιέσεων (οικονομικά, κοινωνικά, θέματα ασφαλείας), τα οποία καταδεικνύουν όχι μόνο την ηγεμονική στάση της πολιτικής εξουσίας έναντι του παράγοντα «άνθρωπος», αλλά επιπλέον καταγράφουν την εργαλειακή εκμετάλλευση του εν λόγω θέματος, πάντα υπό το πλαίσιο υλοποίησης της εκάστοτε χαραχθείσας εθνικής (τουρκικής) Στρατηγικής. Τα προηγούμενα συμπεράσματα απεικονιστικά και με τη δυναμική του συνδυαστικού τρόπου αντίληψης προς μια περαιτέρω αξιολόγηση τόσο αθροιστικά όσο και πολλαπλασιαστικά στον ευρύτερο χώρο της ΕΕ, της Ελλάδας, της Τουρκίας και του τόπου αναχώρησης, παράδειγμα η Συρία για τους Σύρους μετανάστες, καταγράφονται στον παρακάτω πίνακα.

Πηγή: Σημείωση του Γράφοντος (ΣΤΓ)

ΑΣΦΑΛΕΙΑ- ΑΣΦΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗ - ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ SECURITY - SECURITIZATION - MIGRATION MATRIX				
ΑΤΟΜΟ - ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ - ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΕΣ				
ΚΡΑΤΗ - ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΣΧΟΛΗ ΑΣΦΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΑΣΦΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΕΥΡΩΠΗ	2010 - 2025	ΑΣΦΑΛΕΙΑ		ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ,ΜΜΕ, ΟΜΑΔΕΣ ΠΙΕΣΗΣ
		ΑΣΦΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗ	ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ - ΕΛΛΕΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ	
			ΠΑΡΙΣΙ - ΠΕΡΙΛΕΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ / ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	
		ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ	ΝΑΙ	
ΕΛΛΑΔΑ	2010-2012	ΑΣΦΑΛΕΙΑ		ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ, ΜΜΕ, ΟΜΑΔΕΣ ΠΙΕΣΗΣ
		ΑΣΦΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗ	ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ - ΕΛΛΕΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ	
			ΠΑΡΙΣΙ - ΠΕΡΙΛΕΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ / ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	
		ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ	--	
	2012 -2014	ΑΣΦΑΛΕΙΑ	--	ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ, ΜΜΕ, ΟΜΑΔΕΣ ΠΙΕΣΗΣ
		ΑΣΦΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗ	ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ - ΕΛΛΕΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ	
			ΠΑΡΙΣΙ - ΠΕΡΙΛΕΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ / ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	
		ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ	ΝΑΙ	
	2014-2019	ΑΣΦΑΛΕΙΑ	ΝΑΙ	ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ, ΜΜΕ, ΟΜΑΔΕΣ ΠΙΕΣΗΣ
		ΑΣΦΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗ	ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ - ΕΛΛΕΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ	
			ΠΑΡΙΣΙ - ΠΕΡΙΛΕΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ / ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	
		ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ	ΝΑΙ	
	2019-2025	ΑΣΦΑΛΕΙΑ	ΝΑΙ	ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ, ΜΜΕ, ΟΜΑΔΕΣ ΠΙΕΣΗΣ
		ΑΣΦΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗ	ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ - ΕΛΛΕΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ	
			ΠΑΡΙΣΙ - ΠΕΡΙΛΕΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ / ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	
		ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ	--	
ΤΟΥΡΚΙΑ		ΑΣΦΑΛΕΙΑ	--	ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ, ΠΟΛΙΤΕΣ, ΜΜΕ, ΟΜΑΔΕΣ ΠΙΕΣΗΣ
		ΑΣΦΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗ	ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ - ΕΛΛΕΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ	
			ΠΑΡΙΣΙ - ΠΕΡΙΛΕΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ / ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	
		ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ	ΝΑΙ	
		ΕΡΓΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗ	ΝΑΙ	
ΣΥΡΙΑ (ΧΩΡΑ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ)	ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ			

Πίνακας 1: Ασφάλεια - Ασφαλειοποίηση - Μετανάστευση / Security - Securitization - Migration Matrix

- Ένα γενικότερο συμπέρασμα που καταγράφεται, θεωρώντας ως «corpus» τις πολιτικές και αντίστοιχα πρακτικές σε ΕΕ, Ελλάδα και Τουρκία είναι ότι η άποψη, η φωνή, η θέση και η γενικότερη πεποίθηση καταγεγραμμένη από την πλευρά του μετανάστη τόσο ως άτομο όσο και ως οντότητα το οποίο διανύει μέσω της μετακίνησής του ως «ταξιδιώτης» διαφορετικούς χώρους και διαδοχικά πλαίσιο θεσμών, δεν καταγράφεται ούτε εξετάζεται. Το προηγούμενο κρίνεται σημαντικό ειδικά υπό τη θεώρηση των δεδομένων περί ασφάλειας και συγκεκριμένα ως «ασφάλεια ατόμου» / «Human Security» ώστε να εξάγονται αναλογικά συμπεράσματα.

Ως προς την υποενότητα 6.4 δύναται ως γενικό συμπέρασμα να διατυπωθεί ότι, η μετανάστευση μέσω εθνογραφικής και ανθρωπολογικής ματιάς, συνυπολογιζομένης της εκάστοτε ασκούμενης πολιτικής και πρακτικής και του ρόλου που αυτή κάθε φορά αναλαμβάνει, δύναται ως «follow the thing» διαδικασία στις εκάστοτε γενικότερες πολιτικές, νόρμες και σύγχρονες πρακτικές [ακόμα και για φαινομενικά ασύνδετες μορφές μετακινήσεων - ταξιδιών («resident volunteers», «working holiday makers» & «retiree migrants and tourists» όσο και μέσω ανθρωπολογικής θέασης], να την καθιστά ικανή να χαράσσει νέες αντίστοιχες πολιτικές ως ταξινομημένη ομαδική δράση με κοινά χαρακτηριστικά ή ως ατομικές - ιδιωτικές κινήσεις με την «άνωθεν προς τα κάτω» πλαισίωση πολιτικών (και των οικονομικών / εμπορικών όρων συμπεριλαμβανομένων) που μπορεί, σε έναν τόπο / πεδίο, να γεννούν νέα εθνογραφικά υποκείμενα. Ειδικότερα είναι η διαμεσολάβηση των ιδιαιτεροτήτων των τόπων μπορεί να γεννά εμπειρίες, είτε μέσω των αναπαραστάσεων των επιτόπιων πρακτικών είτε μέσω της θέασης στις ιδιαιτερότητες του τόπου, και τελικά αυτές οι ιδιαιτερότητες να καθίσταται ικανές να μεσολαβούν στον τρόπο με τον οποίο επιθυμούν οι ταξιδιώτες να διασυνδέονται ή να αναθεωρούν ακόμα και τις αφετηριακές τους πρακτικές και πεποιθήσεις.

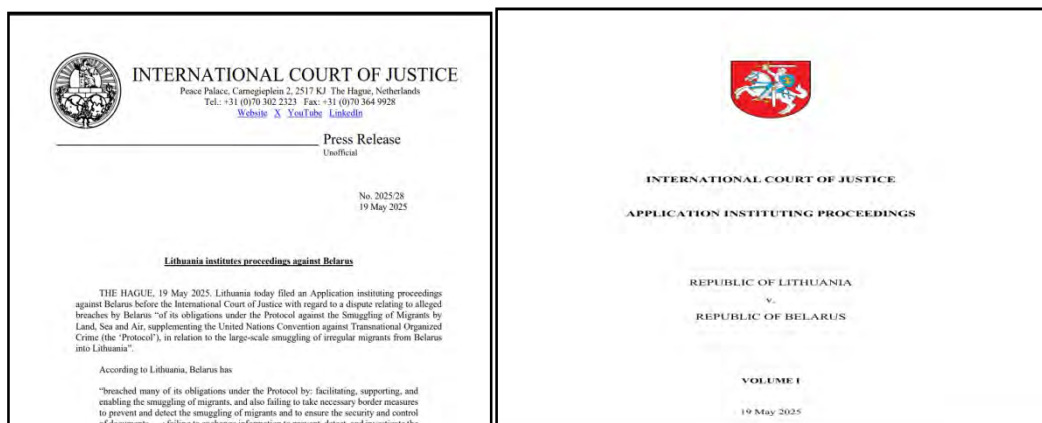
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

Γενικά Συμπεράσματα - Πρόταση

7.1 Επικαιροποιημένο πλαίσιο τριπλής Σχέσης Κράτους - Ασφάλειας - Μετανάστευσης / Μετανάστη

Από την αρχική σύλληψη, στη σύγχρονη εποχή, περί συγκροτημένης ιδέας, μεταξύ άλλων, για την άμυνα και την ασφάλεια από μια ανώτερη πολιτική αρχή, το έργο του Thomas Hobbes «Leviathan»⁸⁹ το οποίο εκδόθηκε το 1651, τη βάση των συμφωνιών της Βεστφαλίας το 1648 και του συνεδρίου του Βερολίνου το 1815 και τον απόηχο του Β'ΠΠ, κυρίαρχη ιδέα είναι το κράτος μέσω της ισχύος του, όπου μέσω της απο - αποικιοποίησης και λίγο πριν το πέρας του Ψυχρού πολέμου μεταβαίνουμε στη δημιουργία νέων αντιλήψεων στην παραδοσιακή έννοια του κράτους, με έννοιες όπως αυτές των «Μικρών Κρατών / Small States»⁹⁰, ως «Μικρών Δυνάμεων / Small Powers», ή εν συνεχεία αυτή, της του «Έξυπνου Κράτους» / «Smart State», όλα απότοκα της γενικότερης θεωρίας των Διεθνών Σχέσεων.

Πηγή: <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/200/200-20250519-pre-01-00-en.pdf> & <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/200/200-20250519-app-01-00-en.pdf>

Εικόνα 34: International court of justice application instituting proceedings republic of lithuania v. republic of Belarus, 19 May 2025

⁸⁹ «...Leviathan rigorously argues that civil peace and social unity are best achieved by the establishment of a commonwealth through social contract. Hobbes's ideal commonwealth is ruled by a sovereign power responsible for protecting the security of the commonwealth and granted absolute authority to ensure the common defense. In his introduction, Hobbes describes this commonwealth as an "artificial person" and as a body politic that mimics the human body. The frontispiece to the first edition of Leviathan, which Hobbes helped design, portrays the commonwealth as a gigantic human form built out of the bodies of its citizens, the sovereign as its head. Hobbes calls this figure the "Leviathan," a word derived from the Hebrew for "sea monster" and the name of a monstrous sea creature appearing in the Bible; the image constitutes the definitive metaphor for Hobbes's perfect government. His text attempts to prove the necessity of the Leviathan for preserving peace and preventing civil war....», <https://www.sparknotes.com/philosophy/leviathan/summary/>

⁹⁰ Capps, «Die Idee des Kleinstaates im Deutschland», Jahrhunderts, Basel, 1923, «The Perennial Problem of Small States: A Survey of Research Efforts», 1976, «Small States in the League of Nations», Political Science Quarterly, 1934.

Ωστόσο ακόμα και σήμερα, παρά τις νέες θεωρίες οι οποίες περιγράφουν τις σχέσεις μεταξύ των κρατών, με αφορμή την πρόσφατη προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (ICJ) της Λιθουανίας εναντίον της Λευκορωσίας ως υπόθεση, για πρώτη φορά στα χρονικά κράτους εναντίον κράτους για θέματα αφορώντα στη μετανάστευση (και ειδικότερα στην υποβοήθηση αυτής από τους παράνομους διακινητές) και με ερώτημα μεταξύ άλλων να τίθεται εάν το κράτος στο οποίο λαμβάνουν χώρα τέτοιες ενέργειες φέρει διεθνή ευθύνη ή εάν υφίσταται μόνο ατομική ευθύνη, αποδεικνύεται ολοσχερώς ο βασικός ρόλος που το κράτος συνεχίζει να διαδραματίζει,⁹¹ «...Lithuania said it wanted to send a "clear message" that "no state can use vulnerable people as political pawns without facing consequences under international law....», <https://www.infomigrants.net/en/post/64659/lithuania-takes-belarus-to-international-court-over-migrant-smuggling>⁹², ενώ ταυτόχρονα, υπό το προαναφερθέν πλαίσιο που το κράτος εξακολουθεί να διδραματίζει, αμέσως 3 ημέρες αργότερα στις 22 Μαΐου 2025, (σύμφωνα με τη δημοσίευση της Μαρία Ντανιέλα Μαρούδα), <https://www.infomigrants.net/en/post/64659/lithuania-takes-belarus-to-international-court-over-migrant-smuggling>, ομάδα 9 κρατών στην ΕΕ υπό την καθοδηγητική έναρξη της εν λόγω κίνησης από τη Δανία και την Ιταλία, με κοινή επιστολή τους εκφράζουν έντονα τη θέση τους με σκοπό τον γενικότερο επανακαθορισμό του «European Convention on Human Rights», ώστε να υφίσταται μεγαλύτερη ευκολία στα κράτη, ως προς τον αποκλεισμό ατόμων τελούντων «παράνομες ενέργειες».

Πηγή: https://www.linkedin.com/posts/maria-daniella-marouda-185a012b_9-eu-states-under-italy-and-denmark-urge-activity-7333497625930797056-NX_G/?utm_source=share&utm_medium=member_android&rcm=ACoAABdKMTwBi2a3WWAAtteX8-Crrk8s3VgRn5s

Εικόνα 35: European President and Prime Ministers Letter, 22 May 2025

⁹¹ «...Lithuania sends a 'clear message', Lithuania said it wanted to send a "clear message" that "no state can use vulnerable people as political pawns without facing consequences under international law." The Ministry of Justice told *Lithuanian National Radio and Television (LRT)* that they believed Belarusian state enterprises had increased flights from the Middle East and other regions, issued visas, and arranged accommodation for incoming migrants. Lithuania says it wants to send a 'clear message' by taking its case against Belarus to the ICJ, based in the Netherlands | Photo: Jeroen Bouman - Courtesy of the ICJ. All rights reserved. They further alleged that the Belarusian regime then escorted migrants to the Lithuanian border and forced them to cross "illegally, often in dangerous and life-threatening conditions," reported *LRT*...», <https://www.infomigrants.net/en/post/64659/lithuania-takes-belarus-to-international-court-over-migrant-smuggling>

7.1.1 Τα Μικρά Κράτη / SmallStates

Στον απόηχο ωστόσο και στη γενικότερη διατύπωση θεωριών στις Διεθνείς Σχέσεις και την Πολιτική Οικονομία, και όπως αυτές έχουν περιγραφεί στο 2^ο κεφάλαιο, που αφορούν κατά βάση στην κλασσική μορφή τις «Μεγάλες Δυνάμεις / Great Powers», όπως προαναφέρθηκε, διατυπώθηκε αντίστοιχα και αυτή των «Μικρών Κρατών / Small States». ⁹³,

Με δεδομένα τα εγγενή χαρακτηριστικά των μικρών κρατών, όπως πχ έκταση, οικονομία, στρατός κ.λπ, διαμορφώνονται διαφορετικοί κανόνες και υφίστανται συγκεκριμένα εμπόδια στην αρένα των διεθνών διαπραγματεύσεων, τα οποία διέπουν τα μικρά κράτη από τα αντίστοιχα των μεγάλων δυνάμεων, όπου ωστόσο πέρα από τα στερεοτυπικά δεδομένα τα μικρά κράτη (είναι διαφορετικό ως έννοια από τα αδύναμα / weak κράτη) να συμμετέχουν ενεργά και να επηρεάζουν ακόμα και την τελική λήψη των συνολικών αποφάσεων.

Εύστοχα οι Κουσκουβέλης και Παιδή το 2019, (Kouskouvelis, 2019) ως προς τη συνεχή διαδικασία των μικρών κρατών να προσαρμόζουν και να κατοχυρώνουν ανάλογη με τις δυνατότητές τους θέση, με τον νεολογισμό «small state status seeking», όπου συνοπτικά διευκρινίζεται πως τα μικρά κράτη ακολουθούν επιλογές οι οποίες καθοδηγούνται από τη γεωγραφία, το μέγεθος του πληθυσμού, τους οικονομικούς πόρους - οικονομική ισχύ, την ιστορία και τη φήμη, το κύρος, το πολιτικό σύστημα, και τέλος τις διοικητικές ικανότητες, δρουν κάτω από ένα πλέγμα επιλογών. Με βάση αυτές τις επιλογές και τη θέση (status) που αντιλαμβάνεται το ίδιο το μικρό κράτος για τον εαυτό του, προβαίνει σε αντίστοιχες στρατηγικές επιλογές και πολιτικές ασφάλειας [Στρατηγικές εταιρικές σχέσεις (Strategic partnerships), Συμμαχία (Alliance), Συνασπισμός (Coalition), Καταφύγιο (Shelter), Bandwagoning, Εξισορρόπηση (Balancing) και τέλος την Αντιστάθμιση κινδύνου (Hedging)], με σκοπό τη διαμόρφωση και την κατοχύρωση της διεθνούς θέσης του.

7.1.2 Τα «Έξυπνα» Κράτη / Smart States

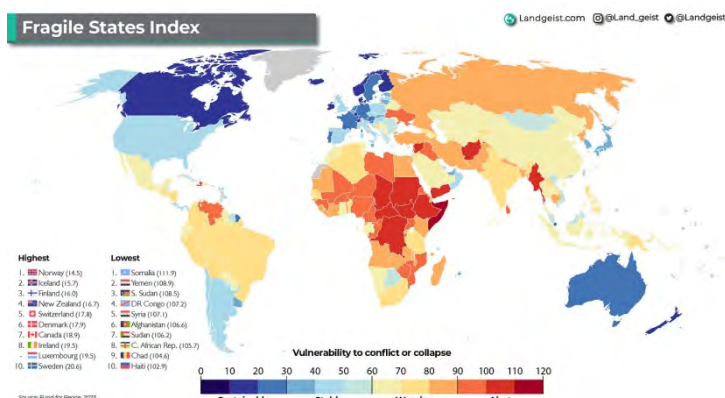
Ενώ λοιπόν ως προς τα μικρά κράτη οι όροι αντίληψης προς αυτά προσιδιάζει κατά βάση με τις αντίστοιχες θεωρίες περί πολιτικού ρεαλισμού όπου τα εκάστοτε δεδομένα αποτελούν απόρροια - αποτέλεσμα κατά βάση ποσοτικών επιλογών, στην αντίστοιχη θεωρία περί «έξυπνων» κρατών είναι κατά βάση η ποιοτική ανάλυση που καθορίζει το εκάστοτε εξαγόμενο συμπέρασμα ή τον γενικό κανόνα ως προς αυτά

Σύμφωνα με τον Σπυρίδωνα Λίτσα στο άρθρο του, «Smart States» στις 28 Ιουνίου 2024, (Λίτσας, 2024) η θεωρία για τα έξυπνα κράτη βασίζεται στη λογική ότι στη διεθνή πολιτική το

⁹³ Στο ερώτημα ποια είναι τα ιδιάζοντα χαρακτηριστικά ενός κράτους, τα οποία πέρα από τα βασικά τα διαφοροποιούν ως «μικρά», πέρα από το γεωγραφικό μέγεθος και τον πληθυσμό με ιδιάζουσα ταυτότητά τους την επιβίωση ή την αντοχή στον χρόνο ή σε περιβάλλοντα συγκρούσεων, μαζί με αυτά των ποιοτικών κριτηρίων, τα οποία αθροιστικά τα τοποθετούν στην αδύναμη πλευρά σε σχέση με ένα ισχυρό κράτος, τα κάνει ωστόσο όχι μόνο να ξεχωρίζουν αλλά και με τη γνώμη τους να επηρεάζουν ή ακόμα ακόμα και να καθορίζουν τις κοινές και διεθνείς αποφάσεις.

κάθε τι (η κάθε οντότητα) αποτελεί φορέα / πηγή άμεσης και έμμεσης σύγκρισης. Η μοναδική θέση λοιπόν του κάθε κράτους στο διεθνές σύστημα, καθορίζεται από την καθημερινή επαφή και ανταλλαγή σχέσεων του ενός κράτους με τα υπόλοιπα η οποία εν τέλει εξασφαλίζει και την επιβίωση του κράτους. Η σχετική αλλαγή, εν προκειμένω η «άνοδος» της θέσης τους κράτους στο Διεθνές Σύστημα μπορεί να επιτυγχάνεται τόσο με τον «έξυπνο» τρόπο συμπεριφοράς από πλευράς του κράτους, κατάσταση η οποία είναι αντίστοιχα ανάλογη της ιστορικής προσπάθειας του ανθρώπου για συνεχή πρόοδο και ανάπτυξη προς αποφυγή της στατικότητας, όσο και με τη σταθερή γνώση - αντίληψη ότι υφίσταται ένας διαρκής ανταγωνισμός(και διαχείρισης της δύναμης ταυτόχρονα) μεταξύ των κρατών. Η προαναφερόμενη κατάσταση καθίσταται ακόμα πιο επιτακτική και έντονη στη σημερινή φάση όπου πλέον το μονοπολικό σύστημα αντικαθίσταται από ένα μόνο - πολυπολικό ή πολύ - πολικό όπου οι εντάσεις και η δημιουργία έκρυθμων καταστάσεων μεταξύ των κρατών είναι εύκολο να επισυμβαίνει, καθόσον αποστερείται λείπει η δυνατότητα τους ενός και μόνο παίκτη να ρυθμίζει αυτός τα τεκταινόμενα δίχως να δίνει λογαριασμό σε κάποιον. Το αποτέλεσμα της μη γνώσης και αντίληψης από πλευράς του κράτους της σχετικής αναγωνιστικότητας μεταξύ των κρατών όσο και η υποβόσκουσα αντίληψη ότι η βοήθεια θα έλθει κάποια στιγμή από τις υφιστάμενες συμμαχίες, όχι μόνο αποστερεί τη μέριμνα για ενίσχυση των δυνατοτήτων του ίδιου του φέροντος οργανισμού του κράτους αλλά το τοποθετεί σε μια συνεχή θέση αδυναμίας και έλλειψης δυναμικού - ταυτόχρονα καθοριστικά καινοτόμου ως προς τα διεθνή δρώμενα - λόγου.

Πηγή: (Λίτσας, 2024)

Εικόνα 36: Fragile State Index 2023

Η συνεχής και συστηματική αποφυγή λοιπόν αυτής της παθητικής θέσης του κράτους ως προς το διεθνές σύστημα και η αποδοχή εκείνης της θέσης όπου υιοθετούνται τέτοιες πολιτικές οι οποίες παρέχουν στο ίδιο το κράτος, με τις δικές του δυνάμεις (δίχως να απομονώνεται), να εξασφαλίζει και να κατοχυρώνει τη διαρκή ασφάλεια και επιβίωσή του. Ως βασικές συνιστώσες ακόλουθα για να συμπεριφέρεται ένα κράτος έξυπνα είναι κατ' ελάχιστο οι κάτωθι:

- Η εξασφάλιση στους πολίτες του ότι έχουν τη δυνατότητα να διεκδικούν την Ευτυχία τους, μέσω άσκησης των ικανοτήτων τους και ανταμοιβής των προσπαθειών , με ποιοτική

αναγωγή και αντίληψη της έννοιας της ευτυχίας μέχρι και το ατομικό επίπεδο (να είναι δημιουργικοί και πρωτοπόροι) με σκοπό την ανάδειξη & κατοχύρωση ενός σταθερού οικονομικού και πολιτικού πλαισίου.

- Η αντίληψη γνώση και ανάλογη διαχείριση της επένδυσης πόρων και προσπάθειών στην Τεχνολογία, ώστε όχι μόνο να διαχειρίζεται με άμεσο, αποτελεσματικό και χρηστό τρόπο τις εσωτερικές πολιτικές, και τις κοινωνικές - οικονομικές αδυναμίες, αλλά ταυτόχρονα ως μέλος ενός ευρύτερου παγκοσμίου τεχνολογικού δικτύου να επιτηρεί και έγκαιρα να λαμβάνει μέτρα προσαρμογής ή διαφοροποίησης των πολιτικών με σκοπό την αποφυγή μη ωφέλιμου κόστους ακόμα και με ικανές ή καινοτόμες πρωτοβουλίες τόσο σε επίπεδο (ακόμα και σκληρής) ισχύος όσο και στο αντίστοιχο της διεθνούς φήμης.

- Πρωτοπόρα και με αυτοπεποίθηση Ηγεσία τόσο ως προς την αποδοχή των αλλαγών που υφίστανται στο διεθνές σύστημα όσο και να είναι ικανές για πρόταση – υιοθέτηση αλλαγών & πολιτικών στο εσωτερικό της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη το πολιτισμικό, οικονομικό και τεχνολογικό πλαίσιο της κάθε περιόδου μέσα από μια οπτική της παράδοσης των πιστεύω και των ηθικών δεδομένων για το μέλλον.

- Ενότητα με το σκεπτικό της θέλησης των πολιτών τόσο για επιθυμία συνεχούς ανέλιξης, δημιουργίας και θυσίας κάτω από ένα κοινό πλαίσιο τόσο ιστορικής συνέχειας - συλλογικής συνείδησης για περαιτέρω δράση (συμπεριλαμβανομένης της έννοιας της κοινωνικής δικαιοσύνης, της άμβλυνσης των κοινωνικών ανισοτήτων και της κοινωνικής ασφάλειας των πολιτών ιδιαίτερα των πιο ευάλωτων ομάδων) όσο και της καθημερινής διασυνδετικής στόχευσης μεταξύ ηγεσίας και πολιτών.

- Μη συμβατικής Διπλωματίας, η οποία συνδυάζει τα γεωπολιτικά, οικονομικά και «έξυπνης ισχύος» χαρακτηριστικά με αυτά της «έξυπνης άμυνας» ως προς τη σκληρή ισχύ ώστε να εξυπηρετούνται τα συμφέροντα και οι επιδιώξεις με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο.

Υπό το προαναφερθέν πλαίσιο περί «έξυπνου» κράτους, δύναται να υφίσταται αντίστοιχα ένα ομογενές πλαίσιο για μια «έξυπνη Ευρώπη», όπου η αίσθηση του δεσμού μέσω πολιτικού και οικονομικού συγκερασμού, η διασύνδεση κοινωνικά και οικονομικά με την ευρύτερη περιφέρεια, η λειτουργία μέσω ευρωπαϊστικού τρόπου σκέψης και αθροιστικής «έξυπνης» ηγεσίας των επιμέρους «έξυπνων» ηγεσιών των κρατών.

Με δεδομένο το συνολικό τρίπτυχο που έχει περιγραφεί με την παρούσα εργασία, ήτοι Ασφάλεια / Ασφαλειοποίηση - Μετανάστευση - Κράτος / Μικρό & Έξυπνο Κράτος με δεδομένες τις ασκούμενες πολιτικές και αντίστοιχα καταγραφόμενες πρακτικές θα προχωρήσουμε στην καταγραφή, για το σύνολο της εργασίας, γενικών συμπερασμάτων, με βάση τα επιμέρους συμπεράσματα που ήδη έχουν διατυπωθεί. αθροιστική καταγραφή των επί του παρόντος συμπερασμάτων ώστε να εξαχθούν αντίστοιχα γενικά συμπεράσματα.

7.2 Γενικά Συμπεράσματα - Διαπιστώσεις

Αθροιστικά μέσω ποιοτικής τόσο κάθετης όσο και παράλληλης ανάλυσης των επιμέρους συμπερασμάτων όπως αυτά έχουν παραπάνω καταγραφεί, μπορούμε να απαριθμήσουμε τα γενικά συμπεράσματα και διαπιστώσεις επί του συνόλου της παρούσης εργασίας πάντα επί του πλαισίου ανάλυσης που το προς εξέταση θέμα μας έχει ορίσει. Συγκεκριμένα μέσω ταξινομητικής διαδικασίας, καταγράφονται 9 συμπεράσματα ως κάτωθι:

- 7 Συμπεράσματα διαπιστωτικού - επικαιροποιημένα περιγραφικού χαρακτήρα αντίστοιχα για τις έννοιες Μετανάστευση, Ασφάλεια, Σχέση Μετανάστευσης & Ασφάλειας, Ασφαλειοποίηση, χαρακτήρας σχέσης διεθνούς μετανάστευσης - εθνικής ασφάλειας, Ελλάδα, Τουρκία,

- 1 Συμπέρασμα για τη θέση του Μετανάστη ως «Άλλου»,
- 1 Συμπέρασμα ως προς τη δυνατότητα Παραγωγής Αξίας από τη διασυνδετική μελέτη και εξέταση, μέσω των δυνατοτήτων που οι Σπουδές Κινητικότητας (Ανθρωπολογία & Εθνογραφία & Ιστορία) μας παρέχουν, των όρων Ασφάλεια, των εννοιών Μετανάστευση, Ασφάλεια, Σχέση Μετανάστευσης & Ασφάλειας, Ασφαλειοποίηση, Θεσμοί (Κράτος / Ομάδες Κρατών), Συλλογικότητες, Ιδιωτικός Φορέας από τη μια και άτομο / ομάδα ατόμων μετανάστης ως / (συμπεριλαμβανομένου και του τόπου / χώρου αποστολής - εκκίνησης του μετανάστη) ως προς τη γενικότερη κριτική τοποθέτηση επί ασκούμενων πολιτικών.

Αναλυτικότερα,

- Η Μετανάστευση αποτελεί ένα ιστορικά ανθρώπινο και ταυτόχρονα σημαντικό φαινόμενο, το οποίο πέρα από τα κοινωνικά χαρακτηριστικά που εμπεριέχει σχετίζεται άμεσα και με στοιχεία οικονομικών & πολιτικής οικονομίας όσο και δημογραφικού χαρακτήρα.

- Η έννοια της Ασφάλειας έχει διανύσει μια εξελικτική διαδικασία σε συνάρτηση με τις εκάστοτε υφιστάμενες και ασκούμενες πολιτικές από πλευράς θεσμών και ανθρώπου, για την οποία θα μπορούσαμε να διατυπώσουμε με όρους «Σπουδών Κινητικότητας», ότι υφίσταται κινητικότητα Ασφάλειας.

- Η σχέση μεταξύ Ασφάλειας και Μετανάστευσης καταγράφεται ως άμεση και εξόχως καθοριστική, όπου μεταξύ άλλων ως στοιχείο διασυνδεσιμότητας και αλληλοκατανόησης των εν λόγω όρων είναι η αντίστοιχη έννοια της Ασφαλειοποίησης.

- Η έννοια της ασφαλειοποίησης της μετανάστευσης τόσο ως φαινόμενο (συμπεριλαμβανομένων των Σχολών Σκέψης, του παράγοντα της πολιτικοποίησης και των δυναμικών στοιχείων χαρακτήρα «κρίσης») όσο και ως μεταβαλλόμενη – εξελισσόμενη διαδικασία (συμπεριλαμβανομένης της έννοιας περί «κινητικότητα ασφαλειοποίησης») με ιδιάζοντα χαρακτηριστικά (κρίσιμο σημείο - αποδοχή / συγκατάθεση) πέραν του κοινωνικά διυποκειμενικού χαρακτήρα που φέρει, δύναται να αντιμετωπίζεται λόγω της εγγενούς δυναμικής της μορφής και ανάλογη διαχείριση, όταν φυσικά υφίσταται αντίστοιχο πλαίσιο ασκουμένων πολιτικών ή στρατηγικής γενικότερα.

- Η σχέση διεθνούς μετανάστευσης και εθνικής ασφάλειας στην επί του παρόντος πορεία της καταγεγραμμένης σχέσης τους, θίγει θέματα, κατά βάση μόνο εσωτερικών κινδύνων και αστυνόμευσης των συνόρων έναντι των παραδοσιακών, εκτός συνόρων απειλών, όπου η εν λόγω σχέση στην εκάστοτε ορθολογιστική απαίτηση διασύνδεσης της διαχείρισης των πόρων με τα εκάστοτε παρουσιαζόμενα αποτελέσματα ελέγχων ως πολιτική απαίτησης στη διαχείριση της μετανάστευσης, καταγράφουν και έναν ταυτόχρονα μεταπολιτικό χαρακτήρα του εν λόγω θέματος που αυτόματα διασυνδέει τα ασφαλεία με ένα μεγάλο εύρος ως προς τα υπόλοιπα κοινωνικά ζητήματα.

- Για την Ελλάδα,

- Το θέμα της διαχείρισης της μετανάστευσης έχει πέρα από τον ασφαλειοποιητικό χαρακτήρα έχει καταγραφεί και με αμιγή στοιχεία ασφάλειας κατά βάση ως αποτέλεσμα της εργαλειακής θεώρησης του εν λόγω θέματος από την Τουρκία.

- Μετά τη δεκαετία του 1990 όπου το θέμα της διαχείρισης των μεταναστών τοποθετήθηκε τόσο σε βάση πολιτικών αποφάσεων όσο και εναρμονισμού με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά δεδομένα, ακόμα μέχρι και σήμερα παρά τη λήψη ανάλογων πολιτικών αποφάσεων διαχείρισης χαρακτηρίζεται από ένα μεγάλο βαθμό ασφαλειοποίησης ενώ οι αντίστοιχες πρακτικές υλοποίησης υπολείπονται σε μεγάλο βαθμό.

- Η περίπτωση της Τουρκίας τόσο ως προς τις πολιτικές όσο και ως προς τις αντίστοιχα ασκούμενες πρακτικές περί των θεμάτων διαχείρισης της μετανάστευσης, έχει κινηθεί υπό ένα *per se* καταγεγραμμένο πλαίσιο ταυτόχρονου συνδυασμού χαρακτηριστικών ως προς το εξωτερικό ασφάλειας (άμυνας και νομικών θεμάτων) και ως προς το εσωτερικό της χώρας, πολιτικών- πρακτικών και ασφαλειοποίησης μέσα από μια αμιγώς εργαλειακή και αποκόμισης ιδίου οφέλους στρατηγική.

- Από την επί του παρόντος έρευνα καταδεικνύεται και εγγράφεται ως δεδομένο αναμφισβήτητο χαρακτήρα ως περαιτέρω στοιχείο που οφείλει να λαμβάνεται υπόψη, η έλλειψη του «Λόγου» [ως άποψη, φωνή, θέση, γενικότερη ατομική ή /και ομαδική πεποίθηση καταγεγραμμένη από την πλευρά του μετανάστη τόσο ως άτομο όσο και ως οντότητα η οποία διανύει μέσω της μετακίνησής του ως «ταξιδιώτης» διαφορετικούς χώρους και διαδοχικά διαφορετικό πλαίσιο θεσμών και ασκουμένων πολιτικών ή πολιτισμών] του μετανάστη σε όλες τις φάσεις (Χρονικά - Χωρικά και ως ικανότητα αμφίδρομης επικοινωνίας) του «ταξιδιού» που διανύει όσο και η αντίστοιχη έλλειψη συνολικής - ολιστικής εικόνας με τα Το προηγούμενο

κρίνεται σημαντικό ειδικά υπό τη θεώρηση των δεδομένων περί ασφάλειας και συγκεκριμένα ως ασφαλείας ατόμου / human security ώστε να εξάγονται αναλογικά συμπεράσματα. Θεσμικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά της εκάστοτε χώρας αποστολής.

- Ως προς την υποενότητα 6.4 δύναται ως γενικό συμπέρασμα να διατυπωθεί ότι, η μετανάστευση μέσω εθνογραφικής και ανθρωπολογικής ματιάς, συνυπολογιζομένης της εκάστοτε ασκούμενης πολιτικής και πρακτικής και του ρόλου που αυτή κάθε φορά αναλαμβάνει, δύναται ως «follow the thing» διαδικασία στις εκάστοτε γενικότερες πολιτικές, νόρμες και σύγχρονες πρακτικές [ακόμα και για φαινομενικά ασύνδετες μορφές μετακινήσεων - ταξιδιών («resident volunteers», «working holiday makers» & «retiree migrants and tourists» όσο και μέσω ανθρωπολογικής θέασης], να την καθιστά ικανή να χαράσσει νέες αντίστοιχες πολιτικές ως ταξινομημένη ομαδική δράση με κοινά χαρακτηριστικά ή ως ατομικές - ιδιωτικές κινήσεις με την «άνωθεν προς τα κάτω» πλαισίωση πολιτικών (και των οικονομικών / εμπορικών όρων συμπεριλαμβανομένων) που μπορεί, σε έναν τόπο / πεδίο, να γεννούν νέα εθνογραφικά υποκείμενα. Ειδικότερα είναι η διαμεσολάβηση των ιδιαιτεροτήτων των τόπων μπορεί να γεννά εμπειρίες, είτε μέσω των αναπαραστάσεων των επιτόπιων πρακτικών είτε μέσω της θέασης στις ιδιαιτερότητες του τόπου, και τελικά αυτές οι ιδιαιτερότητες να καθίσταται ικανές να μεσολαβούν στον τρόπο με τον οποίο επιθυμούν οι ταξιδιώτες να διασυνδέονται ή να αναθεωρούν ακόμα και τις αφηγηματικές τους πρακτικές και πεπιοθήσεις.

7. 3 Πρόταση

Με βάση τα προαναφερθέντα γενικά συμπεράσματα σε άμεση διασύνδεση με την εισαγωγή όπου διατυπώθηκε το ερευνητικό ερώτημα ώστε με καινοτόμο τρόπο να επιλυθεί το πρόβλημα όπως αυτό υφίσταται και έχει διατυπωθεί, συνοψίζοντας, επαναλαμβάνεται ότι η προβληματική στη σχέση μεταξύ των εννοιών Μετανάστευση - Ασφάλεια - Πολιτικές, εντοπίζεται στην έλλειψη επικοινωνίας και γενικότερης αμφίδρομης γνώσης μεταξύ του διπλού εννοιών Ασφάλεια - Μετανάστευσης, η οποία κατά βάση ως έλλειψη - κενό υφίσταται λόγω της αντίστοιχης κατάστασης της Ασφαλειοποίησης.

Σημειώνεται και με βάση τα ευρήματα ότι η Ασφαλειοποίηση ως διαχειριζόμενη διαδικασία στη συγκρινόμενη σχέση της με αυτή της Ασφάλειας ούτε τη μειώνει ούτε την αυξάνει επί της αρχής και το αποτέλεσμα ως πρόσημο στη μεταξύ σχέση Ασφάλειας και Ασφαλειοποίησης καθορίζεται από την ανάλογη διαχείριση. Σημαντικός παράγοντας επιπλέον είναι η έγκαιρη ανίχνευση αρνητικών ασφαλειοποιητικών τάσεων ή συμπεριφορών ο οποίος σε συνδυασμό με την πρόσκτηση της ικανότητας αποφυγής αιφνιδιασμού μπορούν να μην θίγουν αμιγώς και επί της ουσίας θέματα ασφάλειας.

Προς επίρρωση του προηγούμενου σημειώνεται ότι συμπεριλαμβανομένου και του ρόλου που η πολιτικοποίηση αναλαμβάνει στον καθορισμό του αποτελέσματος στη σχέση μεταξύ Ασφάλειας και Ασφαλειοποίησης, ότι τα εκάστοτε κάθε φορά αποτελέσματα, ευεργετικά ή βλαβερά αφορούν και δύνανται να επηρεάζουν ταυτόχρονα και τους δυο εμπλεκόμενους δηλαδή τους θεσμούς από τη μια και τον μετανάστη από την άλλη, συμπεριλαμβανόμενης και της χώρας αποστολής από την οποία εκκινεί η διαδικασία της μετακίνησης για τον μετανάστη.

Κρίνεται σημαντικό στα προηγούμενα να προστεθεί και να λαμβάνεται ως θετικό σημείο υπόψη παρά τον ευρύ και συνολικό βαθμό ασφαλειοποίησης στις ασκούμενες πολιτικές από ΕΕ, Ελλάδα και τα υπόλοιπα κράτη της ΕΕ, ότι η εν λόγω κοινή γραμμή ως αντίστοιχα κοινό μέτωπο, μας παρέχει τη δυνατότητα να διατυπώσουμε ότι σύμφωνα με τις διατυπωμένες θεωρίες και αντίστοιχες σχολές σκέψης δεν είναι ούτε η από - ασφαλειοποίηση ούτε η αντι - ασφαλειοποίηση που μπορούν ως πολιτικές επιδίωξης να περιφρουρήσουν την ουσία επί θεμάτων ασφάλειας, αλλά συνδυαστικά με την ασφάλεια (όταν αυτή είναι αναγνωσμένη και αντιληπτή στην πλήρη έκτασή της), η διαχείριση του επιπέδου της ασφαλειοποίησης που δύναται να επιφέρει κάθε φορά το μέγιστο δυνατό όφελος για το σύνολο των εμπλεκομένων σε ένα δυνητικά και πραγματικά, υφιστάμενο πλαίσιο ασφαλείας.

Με δεδομένα λοιπόν για την ΕΕ, τη «Λευκή Βίβλο», το σύμφωνο για την Ασφάλεια και το άσυλο από τη μια και τη διαδικασία μετά την παγίωση της Νέας αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής υπό τη Διοίκηση Trump, των διαδικασιών για την ευρωπαϊκή άμυνα RearmEuro και πρόγραμμα SAFE και αντίστοιχα για την Ελλάδα το υπό διαβούλευση νομοσχέδιο «Αναμόρφωση πλαισίου και αναμόρφωση διαδικασιών επιστροφών πολιτών τρίτων χωρών» που κατατέθηκε στις 28 - 05 - 25.

Ως γενική πρόταση για περαιτέρω εξέταση διατυπώνεται η θέση ότι χρειάζεται διεπιστημονική προσέγγιση για τα προαναφερθέντα θέματα και είναι γόνιμη η συνάντηση πεδίων που μέχρι τώρα δεν αλληλοτροφοδοτούνται. Επίσης χρειαζόμαστε νέες μελέτες περί αυτού με σκοπό την αλλαγή και διεύρυνση της έννοιας της ασφάλειας προς όφελος των σύγχρονων ανθρώπων και των ανθρώπων σε συνθήκες κινητικότητας σε πολλά επίπεδα.

Η προαναφερθείσα Διαχείριση της Ασφαλειοποίησης ως γενική θέση και πρόταση προς εξέταση (αναλυτικά , ενδεικτικά ωστόσο, περιγράφονται στο Παράρτημα «Β»), δύναται να επιτυγχάνεται μέσω πρόσκτησης της Ικανότητας Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας (ΙΔΕ) και πρωτίτερα εγκαθίδρυση ενός πλαισίου αντίληψης προς άσκηση διαπολιτισμικής επίγνωσης (Intercultural Awareness) στη συζευκτική (όπως προτείνεται να υφίσταται) μεταξύ του τριπόλου Κράτος/ ΕΕ - Μετανάστης - Χώρα Αποστολής, εντός ενός πλαισίου που το κράτος δύναται να ασκεί με έξυπνο τρόπο και μέσω συνδυασμού ειδικά για την Ελλάδα των θεωριών μικρού και έξυπνου κράτους (Small Smart State) μέσα από τη συνδυαστικά αναλυτική σκοπιά που η Ανθρωπολογία - Εθνογραφία με τη θεωρία της επανατοποποίησης (re- emplacement) δύναται να μας παρέχει.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η δυναμική της ειδικότερης έννοια του συνόρου και της αναδυόμενη σχέσης αυτού, μέσω του πρίσματος της εθνικής επικράτειας, με τις υπάρχουσες παγκόσμιες - κατά βάση οικονομικές - δράσεις και ανακατατάξεις, σύμφωνα με τη Saskia Sassen στο πόνημά της με τίτλο «When National Territory is Home to the Global: Old Borders to Novel Borderings» το 2005, καθιστά όχι μόνο κατανοητό ότι οι εκάστοτε διαδικασίες δεν κλιμακώνονται απαραίτητα σε παγκόσμιο επίπεδο αλλά επιπλέον ότι λαμβάνουν χώρα βαθιά μέσα σε εδάφη και ταυτόχρονα περιλαμβάνουν διασυνοριακά δίκτυα και σχηματισμούς που συνδέονται ή αρθρώνονται με πολλαπλές τοπικές ή «εθνικές» διαδικασίες και φορείς, είτε σε γεωμετρικές κλίμακας, είτε ως συγκεκριμένα αντικείμενα μελέτης ή είτε εν τέλει ως «παγκόσμιο στο εσωτερικό».

Ανάλογα ο Balibar Étienne στο βιβλίο του με τίτλο «Whatisaborder? In: Politics and the Other Scene», το 2002, καθώς επισημαίνει τον κίνδυνο της φαυλότητας στην οποία ο θεωρητικός δύναται να περιέλθει καθόσον η ίδια η πράξη του καθορισμού της έννοιας του συνόρου ως «...η ίδια η αναπαράσταση των συνόρων...», «...αποτελεί προϋπόθεση για οποιονδήποτε ορισμό...»⁹⁴, διασυνδέει την εν λόγω αναφορά του άμεσα και ζωτικά με την αντίστοιχη της της κ. Λαλιώτου Ιωάννας σχετικά με το ότι η κινητικότητα είναι «...μια ιστορική κανονικότητα...» οδηγώντας μας να αντιλαμβανόμαστε όχι μόνο emphaticά αλλά ταυτόχρονα τροπικά, ότι η ανάγκη αντίληψης της πολιτικής υπόστασης στην ολότητά της και της δυνητικής ανάγκης αναθεώρησής της, ειδικά τη στιγμή που φαινόμενα «spindictatorship», εμφανίζονται παγκοσμίως και σωρηδόν, είναι όχι μόνο επιβεβλημένη αλλά και μονόδρομα προδιαγεγραμμένη.

⁹⁴ «... The theorist who attempts to define what a border is in danger of going round in circles, as the very representation of the border is the precondition for any definition...», Balibar, Étienne 2002. *What is a border? In: Politics and the Other Scene*. London; NewYork: Verso.

Πηγές- Βιβλιογραφία

Πηγές

Ιστοσελίδες

https://securityconference.org/assets/02_Dokumente/01_Publikationen/2025/MSR_2025/Kapitel/MSR_2025_Munich_Security_Index.pdf

<https://securityconference.org/en/about-us/about-the-msc/>, <https://securityconference.org/en/msc-2025/>

https://securityconference.org/assets/02_Dokumente/01_Publikationen/2025/MSR_2025/Kapitel/MSR_2025_Munich_Security_Index.pdf

www.linkedin.com/in/theocharis-kotsinonos-7b8a35aa

<https://www.masterstudies.gr/master/%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%BC%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%84%CE%B5%CF%82?page=1>

[Kakoliris-G.-O-Foucault-gia-tin-Kyvernologiki-Book-Review-2018.pdf](https://www.frenchphilosophy.gr/wp-content/uploads/2018/11/Kakoliris-G.-O-Foucault-gia-tin-Kyvernologiki-Book-Review-2018.pdf) (frenchphilosophy.gr), https://www.frenchphilosophy.gr/wp-content/uploads/2018/11/Kakoliris-G.-O-Foucault-gia-tin-Kyvernologiki-Book-Review-2018.pdf?fbclid=IwAR1hj0MGh63UhYrNFRk_eeXqxRKQ_JwgX7_6L_pmFRF-LxvPa9G-yX-qW18

https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/19446/1/PediRebekka_PhD2016.pdf, <https://greekanalyst.substack.com/p/smart-states>

<https://www.masterstudies.gr/master/%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%BC%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%84%CE%B5%CF%82?page=1>

[Kakoliris-G.-O-Foucault-gia-tin-Kyvernologiki-Book-Review-2018.pdf](https://www.frenchphilosophy.gr/wp-content/uploads/2018/11/Kakoliris-G.-O-Foucault-gia-tin-Kyvernologiki-Book-Review-2018.pdf) (frenchphilosophy.gr), https://www.frenchphilosophy.gr/wp-content/uploads/2018/11/Kakoliris-G.-O-Foucault-gia-tin-Kyvernologiki-Book-Review-2018.pdf?fbclid=IwAR1hj0MGh63UhYrNFRk_eeXqxRKQ_JwgX7_6L_pmFRF-LxvPa9G-yX-qW18

https://en.wikipedia.org/wiki/Security_dilemma

<http://slantchev.ucsd.edu/courses/ps240/04%20Conflict%20with%20States%20as%20Unitary%20Actors/Herz%20-%20Idealist%20internationalism%20and%20the%20security%20dilemma.pdf>

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B5%CF%84%CF%81%CE%B5%CE%BB%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CF%84%CE%BF%CF%85_1973

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B5%CF%84%CF%81%CE%B5%CE%BB%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CF%84%CE%BF%CF%85_1979

https://en.wikipedia.org/wiki/Bretton_Woods_system.

<https://rsaegean.org/el/o-neos-charaktirismos-tis-tourkias-os-asfalous-tritis-choras-proklitiki-arnisi-symmorfosis-me-tin-apofasi-tou-ste/>

<https://jmce.gr/portal/wp-content/uploads/2020/07/Eleni-Lyroni.pdf>

<https://www.unhcr.org/global-trends>

<https://reporting.unhcr.org/global-appeal-2024>

<https://globalcompactrefugees.org/pledges-contributions/multistakeholder-pledges-2023/multistakeholder-pledge-un-common-pledge-20>

https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2024/02/%CE%99%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%85%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%82-2024_%CE%A5%CE%9C%CE%91-GR-%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%99%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%85%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%82-%CE%92-%CE%9D%CF%8C%CE%BC%CE%B9%CE%BC%CE%B7-%CE%9C%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7_%CE%9D%CE%95%CE%91-

<https://www.astynomia.gr/statistikes-epetirides/statistika-stoicheia-2/statistika-stoicheia-paranomis-metanastefsis/>

[Report of the Secretary-General: "In Larger Freedom: Towards Development, Security and Human Rights for All" \(A/59/2005\)](#)
[Report of the Secretary-General, Human Security \(A/64/701\)](#),
[Report of the Secretary-General, Follow-up to General Assembly resolution 64/291 on human security \(A/66/763\)](#)
[Report of the Secretary-General, Follow-up to General Assembly resolution 66/290 on human security \(A/68/685\)](#)
[Report of the Secretary-General, Human Security \(A/78/665\)](#),
<https://www.un.org/humansecurity/>
<https://www.un.org/humansecurity/reports-resolutions/>
<https://www.un.org/humansecurity/wp-content/uploads/2022/06/N1147622.pdf>.
<https://www.un.org/humansecurity/what-is-human-security/>
https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_el,
https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_en?prefLang=el,
<https://daily.nb.org/arthrografia/to-neo-symfono-tis-ee-gia-ti-metanastefsi-kai-to-asylo-mia-synoptiki-parousiasi/>
<https://www.kathimerini.gr/politics/563637220/sti-fylaki-oi-paranomoi-metanastes-ti-fernei-to-neo-nomoschedio/>
<https://yeniturkiye.com/misaki-milli-ozel-sayisi/#tumsayilar>
https://www.researchgate.net/figure/The-Misak-i-Milli-map-of-Tuerkiye-Kamu-Sen_fig6_248442221
<https://iupress.istanbul.edu.tr/en/book/mavi-vatan/home&https://www.ekathimerini.com/opinion/interviews/1197618/materializing-the-blue-homeland-doctrine/>
<http://en.puic.org/news/638&http://en.puic.org/news/645&http://en.puic.org/news/12897>
 Parliamentary Union of the OIC Member States (PUIC)
 Turkey's President Erdogan Inaugurates PUIC 16th Conference
<https://www.trt.net.tr/greek/phakeloi/2019/04/04/ekloges-2019-etan-e-tourkia-mia-diktatoria-1176864>
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1587723>
<https://www.trt.net.tr/greek/phakeloi/2019/04/04/ekloges-2019-etan-e-tourkia-mia-diktatoria-1176864>
https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/15562948.2021.1955172?casa_token=CaqUQXhi1AQAAAAA:phB57heQ-V6PqO4BF0gP6Ooddr1HUmgFCkeUKezHTKfVdL1-Fx7_PeLF-jpKa66GIA3_nEakKw
https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/new-pact-migration-and-asylum_en,
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2020%3A609%3AFIN>,
<https://migration.gov.gr/m-voridis-apo-kairo-den-yparchei-sovari-metanasteytiki-politiki-choris-epistrofes/>
<https://migration.gov.gr/m-voridis-apo-kairo-den-yparchei-sovari-metanasteytiki-politiki-choris-epistrofes/>
<https://migration.gov.gr/press/deltia-typoy/page/5/>
<https://migration.gov.gr/press/deltia-typoy/page/5/>
<https://www.skai.gr/news/greece/evros-pente-xronia-meta-ton-yvridiko-polemo-anamesa-se-ellada-kai-tourkia>
<https://www.skai.gr/news/greece/evros-pente-xronia-meta-ton-yvridiko-polemo-anamesa-se-ellada-kai-tourkia>
 Ομιλία του πρωθυπουργού Α. Τσίπρα, στις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησης | Ο Πρωθυπουργός της Ελληνικής Δημοκρατίας, <https://primeminister.gr/2015/02/08/13322>
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3178892)
<https://www.statewatch.org/news/2015/jul/eu-com-hotspots.pdf>
<http://www.tovima.gr/society/article/?aid=376007>, Η κοινή γνώμη απέναντι στο «τείχος» του Έβρου - Public Issue
[7814095.pdf](#)
 Ποια σημεία θα κλείσει ο φράχτης του Έβρου - ΤΟ ΒΗΜΑ
[7814095.pdf](#)
<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/67715b2c-ec81-4f0c-ad6a-476a34d732bd/7696899.pdf>
https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/FRAN_Q3_2012.pdf
https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/FRAN_Q3_2012.pdf
<https://en.goc.gov.tr/temporary-protection27>
<https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?docid=5167fbb20>
www.kas.de/tuerkei.
<https://www.sozercizmeci.com.tr/international-labor-force-law-key-points/>

<https://usercontent.one/wp/stockholmcf.org/wp-content/uploads/2023/02/Human-Rights-in-Turkey-Year-in-Review-2022.pdf?media=1677853045>
<https://usercontent.one/wp/stockholmcf.org/wp-content/uploads/2023/02/Human-Rights-in-Turkey-Year-in-Review-2022.pdf?media=1677853045>
<https://usercontent.one/wp/stockholmcf.org/wp-content/uploads/2023/02/Human-Rights-in-Turkey-Year-in-Review-2022.pdf?media=1677853045>
<https://muse.jhu.edu/>
<https://www.researchgate.net/>
<https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/200/200-20250519-pre-01-00-en.pdf> & <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/200/200-20250519-app-01-00-en.pdf>
<https://www.sparknotes.com/philosophy/leviathan/summary/>
<https://www.infomigrants.net/en/post/64659/lithuania-takes-belarus-to-international-court-over-migrant-smuggling>⁹⁵
<https://www.infomigrants.net/en/post/64659/lithuania-takes-belarus-to-international-court-over-migrant-smuggling>
https://www.linkedin.com/posts/maria-daniella-marouda-185a012b_9-eu-states-under-italy-and-denmark-urge-activity-7333497625930797056-NX_G/?utm_source=share&utm_medium=member_android&rcm=ACoAABdKMTwBi2a3WWAAtteX8-Crrk8s3VgRn5s
https://www.linkedin.com/posts/maria-daniella-marouda-185a012b_9-eu-states-under-italy-and-denmark-urge-activity-7333497625930797056-NX_G/?utm_source=share&utm_medium=member_android&rcm=ACoAABdKMTwBi2a3WWAAtteX8-Crrk8s3VgRn5s
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/009182966000700405>
<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/19448953.2012.656933>
<https://doi.org/10.1080/01436597.2019.1675503>

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

AlexanderWendt. (1999). *Social theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Balzacq, T. (2009). *Constructivism and securitization studies*. London: Routledge.

Balzacq, T. (2005). *The Three Faces of Securitization: Political Agency, Audience and Context*. California: Sage Publications.

BigoD. (2002). *Security and immigration: toward a critique of the governmentality of unease*. London: Routledge.

BourbeauP. (2015). *Securitization*. In *International Encyclopedia of Social & Behavioral Science, 2nd edition*,. Elsevier. Elsevier.

Buzan Wæver Wilde Security: A New Framework for Analysis, B. L. (1998). *Security: A New Framework for Analysis*. Boulder: Lynne Rienner.

CharlesTaylor. (2021). *The Explanation of Behaviour*. London: Routledge.

CharlesTaylor. (2019). *The Pattern of Politics*. London: Routledge.

CoxRW. (1981). *Social Forces, States and World Orders: Beyond International Relations Theory*. Millennium: Journal of International Studies.

CresswellTim. (2006). *On the Move: Mobility in the Modern Western World*. New York: Routledge.

Dumont, G. (2012). *La paix à l'âge des nouvelles logiques migratoire (Peace in an Age of Great Migrations)*.

F.Hollifield, J. (2004). *The Emerging Migration State*. New York: SAGE - Center for Migration Studies.

F.Hollifield, J. (2014). *The Politics of International Migration*. London: Routledge.

FaircloughNorman. (1989). *Language and Power*. Longman.

- FierkeKM. (2007). *Critical Approaches to International Security*. Cambridge: Polity Press.
- FoucaultMichel. (2009). *Security, Territory, Population_ Lectures at the Collège de France 1977--1978*. Picador: libgen.lc.
- GaryFreeman. (2016). *Modes of Immigration Politics in Liberal Democratic States*. Austin: University of Texas.
- Gilpin, R. (2009). *Παγκόσμια Πολιτική και Οικονομία*. Αθήνα: Ποιότητα.
- GreenNancy. (2010). *Οι δρόμοι της μετανάστευσης: Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Guild, E. (2009). *Security and Migration in the 21st Century*. London: E-Book.
- HabermasJurgen. (2019). *Communication and the Evolution of Society*. Germany: Luchterhand.
- HabermasJurgen. (2005). *Old Europe, New Europe, Core Europe*. Germany: Luchterhand.
- HabermasJurgen. (1981). *The Inclusion of the Other*. Germany: Luchterhand.
- HabermasJurgen. (1965). *The Structural Transformation of the Public Sphere*. Germany: Luchterhand.
- HabermasJurgen. (1981). *The Theory of Communicative Action*. Germany: Luchterhand.
- Huysmans, J. (206). *The Politics of Insecurity*. London: Routledge.
- Ibrahim, M. (2005). *The Securitization of Migration: A Racial Discourse*. Canada: Wiley.
- J.Mearsheimer. (2006). *Η Τραγωδία της Πολιτικής των Μεγάλων Δυνάμεων*. Αθήνα: Ποιότητα.
- Jackson. (2010). *Regime Security*. London : Oxford University Press.
- Jackson. (2010). *Regime Security*. London : Oxford University Press.
- JLAustin. (1962). *How To Do Things With Words*. Oxford: Clarendon Press.
- JohnCaporaso&DavidLevine. (1992). *Theories of Political Economy*. Cambridge : Cambridge University Press.

- John Mearsheimer. (1995). *The false promise of international institutions*. Massachusetts: MIT.
- Joseph Nye. (1987). *Nuclear learning and the US - Soviet security regimes*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Judith Buttlar. (2017). *Σημειώσεις για μια επιτελεστική θεωρία της συνάθροισης*. Μπφ. Μιχάλης Λαλιώτης. Αθήνα: angelusnovus.
- K. Krippendorff. (1989). *Content analysis*. In E. Barnouw, G. Gerbner, W. Schramm, T. L. Worth, & L. Gross (Eds.), *International Encyclopedia of communication*. New York: Oxford University Press.
- K. Krippendorff. (1989). *Content analysis*. *International Encyclopedia of communication*. New York: Oxford University Press.
- Ken Booth. (2005). *Critical Security Studies and World Politics*. Wales: Boulder.
- Kouskouvelis Pedi. (2019). *Cyprus in the Eastern Mediterranean: A Small State Seeking for Status*. Thessaloniki: Research Gate.
- Litsas, S. (2014). *Bandwagoning for profit and Turkey: alliance formations and volatility in the Middle East, Israel Affairs*. Thessaloniki: University of Macedonia.
- Mearsheimer, J. (2006). *Η Τραγωδία της Πολιτικής των Μεγάλων Δυνάμεων*. Αθήνα: Πολιτεία.
- Munster, R. (2009). *The Politics of Risk in the EU*. US: Springer.
- O. R. Holsti. (1969). *Content analysis for the social sciences and humanities*. Menlo Park: CA: Addison Wesley.
- P. Jackson-D. Beswick. (2018). *Conflict Security and Development, 3rd edition*. New York: Routledge.
- Reed-Danahay, D. (2004). *Locating Bourdieu*. Bloomington Indiana: Indiana University.
- Robert Keohane. (1986). *Theory of World Politics : Structural Realism and Beyond*. N. Jersey: Princeton .
- Ruth Wodak. (2001). *Methods of Critical Discourse Analysis*. New Delhi: SAGE.

Sassen, S. (2006). *Territory, Authority, Rights: From Medieval to Global Assemblages*. Princeton: Princeton University Press.

SimmelGeorge. (1959 [1908]). *The Problem of Sociology & How is Society Possible?* . New York: Harper.

T.VanLeeuwen. (2008). *Discourse and Practise, New Tools for Critical Discourse Analysis*. Denmark: Oxford University Press.

TeunVanDijk. (2014). *Discourse and Knowledge: A sociocognitive approach*. London: Cambridge University Press.

Thomas, F. (2005). *The migration-security nexus: international*. Bielefeld : University of Bielefeld .

UnitedNations. (2004). *A More Secure World: Our Shared Responsibility*. New York: United Nations.

UrryJohn. (2007). *Mobilities*. Cambridge: Polity.

Waltz, K. (2011). *Θεωρία Διεθνούς Πολιτικής*. Αθήνα: Ποιότητα.

Waltz, k. (2011). *Ο Άνθρωπος το Κράτος και ο Πόλεμος*. Αθήνα: Ποιότητα.

WillKymlicka. (2005). *Les politiques de multiculturalisme nuisent – elles a l'Etat-provide*. Ontario: Universite Queen's Kingston.

Ελληνόγλωσση

ΑθανάσιοςΠλατιάς. (1995). *Το νέο διεθνές σύστημα, Ρεαλιστική προσέγγιση των διεθνών σχέσεων*. Αθήνα : Πολιτεία .

Βεντούρα, Λ. (2009). *Μετανάστευση και Κοινωνικά Σύνορα*. Αθήνα: Νήσος.

ΒύρωνοςΘεοδωροπούλου. (1988). *Οι Τούρκοι και εμείς*. Αθήνα: Φυτράκης.

Γ.Φ.Ταπεινός. (2002). *Δημογραφία*. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Γ.Φ.Ταπεινός. (1993). *Στοιχεία δημογραφίας: ανάλυση, κοινωνικο - οικονομικοί παράγοντες και ιστορία των πληθυσμών» και «Δημογραφία*. Αθήνα: Παπαζήση.

ΓεράσιμοςΚακολύρης. (2020). *Το φύλο ως επιτέλεση», Διαστάσεις της Αρρενωπότητας*. Αθήνα: Πολιτεία.

Γεώργιος.Μιχαλακόπουλος. (2012). *Κάτω από την Ίσαλο γραμμή*. Αθήνα: Οσελότος.

ΓεώργιοςΜιχαλακόπουλος. (2012). *Κάτω από την Ίσαλο γραμμή*. Αθήνα: Οσελότος.

Δ.Γκέφου-Μαδιανού. (1999). *Πολιτισμός και Εθνογραφία (Από τον Εθνογραφικό Ρεαλισμό στην Πολιτισμική Κριτική)*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Δ.Κώνστας. (1983). *Θεωρία και μεθοδολογία διεθνών σχέσεων*. Αθήνα: Σάκκουλας.

ΔημήτρηΚιτσίκη. (1988). *Ιστορία του Ελληνοτουρκικού χώρου 1928 – 1973*. Αθήνα: Εστία.

ΚαλοφωλιάςΚ. (2011). *Το μεταναστευτικό ζήτημα στη Μεσόγειο (Ισπανία - Ιταλία - Ελλάδα)* . Αθήνα: Σιδέρη.

Κοτσινονός, Θ. (2021). *Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία και Τεχνολογική Διάχυση: επισκόπηση της βιβλιογραφίας και των εμπειρικών ευρημάτων*. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας(Πτυχιακή Εργασία, Κοτσινονός Αθ. Θεοχάρης,με θέμα, «Εγχώρια αμυντική βιομηχανία και τεχνολογική διάχυση: επισκόπΠανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Κόλλιας Χρήστος).

Κοτσινονός, Θ. (2019). *Η εξέλιξη των ελληνοϊσραηλινών σχέσεων από την 21/5/1990 μέχρι σήμερα: Η στρατηγική τους σημασία για την ανατολική Μεσόγειο*. Βόλος: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Σπυρίδων Ν. Λίτσας).

Λίβας, Σ. Σ. (2021). *Γλώσσα και Εξτρεμισμός*. Αθήνα: Παπαζήση.

Λίτσας, Σ. (2024). *Smart States*. Θεσσαλονίκη : The Greek Analyst.

Λουκία, Μ. Μ. (1991). *Μετανάστευση και Μεταναστευτική Πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη*. Αθήνα : Gutenberg.

ΜαυροδήΓ. (2008). *Θέμα εμπειρίας : Πηγές Φορείς και διαδικασίες διαμόρφωσης Κριτική επισκόπηση μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα*. Αθήνα: ΙΜΕΠΟ.

Μπάγκαβο & Καψάλη. (2008). *Το Πλαίσιο της μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα*. Αθήνα: ΙΝΕ / ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ.

Π.Ήφαιστος. (1994). *Αμερικανική εξωτερική πολιτική: από την «Ιδεαλιστική αθωότητα στο «πεπρωμένο του Έθνους»*. Αθήνα: Ποιότητα.

ΠαντελήςΣκλιάς. (2002). *Διεθνής Πολιτική Οικονομία*. Αθήνα: Παπαζήση.

Παπαδόπουλου, Κ. &. (2012). *Εισαγωγή:Η μεταναστευτική πολιτική*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Παπαθεοδώρου, Θ. (2024). *Δίκαιο της Μετανάστευσης* . Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη .

ΣαρρήΝεοκλή. (1977). *Η άλλη πλευρά τ.Α΄*. Αθήνα: Γραμμή.

Σταυρουλάκη, Ε. (206). *Μεταναστευτικό Δίκαιο*. Αθήνα : Νομική Βιβλιοθήκη.

ΤριανταφυλλίδουΑ. (2010). *Ελληνική μεταναστευτική πολιτική*. Αθήνα: ΕΛΙΑΜΕΠ.

Χατζηνικολάου, Ν. (2009). *Η Ποινική Καταστολή της Μετανάστευσης*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

Χλέτσος, Μ. (2002). *Μετανάστες και Μετανάστευση*. Αθήνα : Πολιτεία.

Παραρτήματα

Παράρτημα «Α» Εικόνες - Πίνακες

Παράρτημα «Β» Διαπολιτισμική Επίγνωση (Intercultural Awareness), Ικανότητα Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας (ΙΔΕ), Ενδεικτική Πρόταση Υλοποίησης Διαπολιτισμικής Επίγνωσης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α» Κατάλογος Εικόνων - Κατάλογος Πινάκων

Κατάλογος Εικόνων	Σελ.
Εικόνα 1: Ετήσια έκθεση ασφαλείας «2025 Munich Security Index»	1
Εικόνα 2: Ετήσια έκθεση ασφαλείας, «2025 Munich Security Index»	2
Εικόνα 3: Επίπτωση Μετανάστευσης	27
Εικόνα 4: Σχέση Μετανάστευσης - Γηγενών	29
Εικόνα 5: Μετανάστευση και Ηλικίες 14 - 65	29
Εικόνα 6: Μετανάστευση και Ηλικίες άνω των 65	30
Εικόνα 7: UNHCR Αναφορές & Παγκόσμια Στατιστικά Στοιχεία	30
Εικόνα 8: Αριθμητική Κατανομή Προσφύγων 1975-2022	31
Εικόνα 9: Ρυθμός Κατανομής Προσφύγων Ουκρανία - Συρία	31
Εικόνα 10: Παγκόσμια Κατανομή - Συγκέντρωση Προσφύγων ανά περιοχή	32
Εικόνα 11: Οι Μετανάστες στην Ελλάδα	32
Εικόνα 12: Οι Παράτυποι Μετανάστες στην Ελλάδα	33
Εικόνα 13: Οι Παράτυποι Μετανάστες στην Ελλάδα, ανά χώρα προέλευσης	33
Εικόνα 14: UN Human Security	39
Εικόνα 15: Security Concept	40
Εικόνα 16: Βιβλίο «Mîsâk-ı Millî Özel Sayısı»	59
Εικόνα 17: Χάρτης «Mîsâk-ı Millî»	60
Εικόνα 18: Βιβλίο και Χάρτης «Γαλάζια Πατρίδα / Mavi Vatan»	60
Εικόνα 19: Συμμετοχή Τουρκίας στον Οργανισμό Ισλαμικής Διάσκεψης	62
Εικόνα 20: Εκλογικά αποτελέσματα 2019 σε Τουρκία	63
Εικόνα 21: Πλαίσιο διάδρασης - ενέργειες / επιδιώξεις, Τουρκίας - Σύρων Προσφύγων, σε Τουρκία	65
Εικόνα 22: Ανάλυση κειμένου με τίτλο «Νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο στην ΕΕ / New Pact on Migration and Asylum», με AntConc / CLOUD & WORD(συνολικά 6 καρέ)	73 - 74
Εικόνα 23: Ανάλυση κειμένου με τίτλο «Νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το	74 - 75

άσυλο / New Pact on Migration and Asylum», με AntConc / CLUSTER & KWIC (συνολικά 5 καρτέ)	
Εικόνα 24: Υπουργική Διάσκεψη της Διαδικασίας του Χαρτούμ, 9 Απριλίου 2025	76
Εικόνα 25: Τελετή παράδοσης-παραλαβής στο Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου, Σάββατο 15 Μαρτίου 2025	78
Εικόνα 26: Συνέντευξη στον ΣΚΑΙ του πρώην ΑΓΕΕΘΑ σχετικά με τα επεισόδια στον Έβρο	80
Εικόνα 27: Συνέντευξη στον ΣΚΑΙ του καθηγητή κ. Συρίγου σχετικά με τα επεισόδια στον Έβρο	81
Εικόνα 28: Άρθρο εφημερίδας για τον «ΦΡΑΧΤΗ ΤΟΥ ΕΒΡΟΥ»	83
Εικόνα 29: Διαγραμματική απεικόνιση Σύρων προσφύγων στην Τουρκία	84
Εικόνα 30: Νόμος (Kanun) 6458 / 04 - 04 - 2013	85
Εικόνα 31: Ανάλυση AntConc (WorldCloud), Νόμος (Kanun) 6458 / 04 - 04 - 2013 (Αγγλικό -Τουρκικό κείμενο)	86
Εικόνα 32: Ανάλυση AntConc (N - Gram), Νόμος (Kanun) 6458/04 - 04 - 2013 (Αγγλικό κείμενο)	87
Εικόνα 33: Ανάλυση Chilton - Αγγλικά & Τουρκικά & Chilton - Νόμος (Kanun) 6458 / 04 - 04 - 2013	88
Εικόνα 34: International court of justice application instituting proceedings republic of lithuania v. republic of Belarus, 19 May 2025	94
Εικόνα 35: European President and Prime Ministers Letter, 22 May 2025	95
Εικόνα 36: Fragile State Index 2023	97

Κατάλογος πινάκων	Σελ.
Πίνακας1: Ασφάλεια - Ασφαλειοποίηση - Μετανάστευση / Security - Securitization - Migration Matrix	91

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β»

Διαπολιτισμική Επίγνωση (Intercultural Awareness), Ικανότητα Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας (ΙΔΕ), Ενδεικτική Πρόταση Υλοποίησης Διαπολιτισμικής Επίγνωσης

Απ' τη «Διάχυση και την Ενσωμάτωση του Boas έως την «Πολιτισμική Ενσωμάτωση» και τη «Δημιουργική Δύναμη» της Ruth Benedict που διασυνδέει τα «Διάσπαρτα στον Χώρο Στοιχεία του Πολιτισμού», όπου ακόμα και ο χώρος των συναισθημάτων του κάθε ατόμου είναι σημαντικός δρων, (Δ.Γκέφου-Μαδιανού, 1999, σσ. 43-47)⁹⁶ έρχεται η έννοια και ταυτοχρόνως διαδικασία της πολιτισμικής επίγνωσης ως αναπόσπαστο στοιχείο της επικοινωνίας να καθορίσει τη θέση και να αναλάβει τον ρόλο της.

Από τις βασικές αρχές του πολιτικού ρεαλισμού, έως και την άποψη των ⁹⁷, (G.M.Chen-W.J.Starosta, 1998 & 2014) ειδικά στις μέρες μας η Δια - Πολιτισμική Επίγνωση με την αίσθηση ενσυναίσθησης (empathy) και την Ικανότητα Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας (ΙΔΕ), αποτελούν μέσο επιβίωσης. Ειδικότερα η Ικανότητα Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας (ΙΔΕ), αποτελούμενη σύμφωνα με τους Brian Spitzberg και William Cuperch από 4 πεδία (το γνωσιακό /το συναισθηματικό/το ψυχοκινητικό/το καταστασιακό), είναι ο μεσάζοντας-συνδετικός ιστός μεταξύ δυο προς επικοινωνία διαφορετικού πολιτισμικού υπόβαθρου οντοτήτων, απ' όπου τα επιμέρους στοιχεία μέσω κινητικότητας (mobility) και συνεχών αναανοηματοδοτήσεων (T.Cresswell, 2015)⁹⁸ οντολογικοποιούνται αναλόγως.

Η διαπολιτισμικότητα - σύμφωνα με τους Chen και Starosta [συναισθηματικός παράγοντας] και τον Bennett, 1986, 1993) [υποκειμενικός – φαινομενολογικός παράγοντας] - έχει ως κύρια οδό υλοποίησης τη διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση.

Η διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση είναι λοιπόν που **κατάλληλα** και **αποτελεσματικά** καταφέρνει την διαπολιτισμικότητα και εν τέλει μπορεί να καταφέρνει τη μετακίνηση από τον εθνοκεντρισμό στον εθνοσχετικισμό Bennett.

Στα διάφορα μοντέλα έρευνας και μέτρησης της διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης, σε αντίστιξη και βελτίωση αυτού του μοντέλου του Bennett, Developmental Model of Intercultural Sensitivity / DMIS), οι Chen και Starosta δημιούργησαν το Τριγωνικό Μοντέλο της Διαπολιτισμικής Επικοινωνιακής Ικανότητας, όπου η διαπολιτισμική επίγνωση (intercultural awareness) καταλαμβάνει το ένα από τα τρία βασικά μέρη (τα άλλα 2 είναι η διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση / intercultural sensitivity και η διαπολιτισμική αποτελεσματικότητα/ intercultural effectiveness / adroitness).

⁹⁶ Δ.Γκέφου-Μαδιανού. (1999). *Πολιτισμός και Εθνογραφία (Από τον Εθνογραφικό Ρεαλισμό στην Πολιτισμική Κριτική)*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

⁹⁷ G.M.Chen-W.J.Starosta. (1998 & 2014). *A review of the concept of intercultural awareness. Human Communication. Kingston: University of Rhode Island.*

⁹⁸ T.Cresswell. (2015). *Place, An introduction. West Sussex: Willey Blackwell.*

Η ανάγκη λοιπόν για λειτουργία (αποτελεσματική λήψη απόφασης) του ατόμου μέσα σε ένα όλο και αυξανόμενο περιβάλλον πολιτισμικών δεδομένων (τοπικό και παγκόσμιο) ορίζει τη διαπολιτισμική επίγνωση (intercultural awareness) ως τη διανοητική προοπτική σε μια διαπολιτισμική επικοινωνία.

«... Intercultural awareness is, therefore, the cognitive perspective of intercultural communication. It emphasizes the changing of personal thinking...», (G.M.Chen-W.J.Starosta, 1998 & 2014, p. 30)

Με λίγα λόγια θα λέγαμε ότι η διαπολιτισμική επίγνωση σχετίζεται με την ικανότητα του ατόμου ως προς την κατανόηση και αντίληψη των ειδικών και ιδιαίτερων πολιτισμικών χαρακτηριστικών τόσο του εαυτού όσο και των άλλων.

Επίπεδα και Μοντέλα της διαπολιτισμικής επίγνωσης

Η διαπολιτισμική επίγνωση είναι μια διαδικασία εσωτερίκευσης (internalizing) μέσω συμπεριφοράς διεθνοποίησης των εσωτερικών πεποιθήσεων και κοινών αντιλήψεων ομάδων οι οποίες καθορίζουν τις αξίες, στάσεις, πιστεύω και εξωτερικεύσεις του ατόμου.

Το πρώτο επίπεδο είναι η αντίληψη του άλλου και της κουλτούρας του μέσω των υφιστάμενων στερεότυπων, η οποία διαμορφώνεται κυρίως απ τα ΜΜΕ, τα περιοδικά και την πρώτη εντύπωση, δηλαδή από τα πιο εμφανή και εξωτερικά χαρακτηριστικά του άλλου.

Το δεύτερο επίπεδο είναι η γνώση των χαρακτηριστικών του άλλου, τα οποία είναι διαφορετικά από τα δικά μας και υλοποιείται μέσω δυο φάσεων αρχικά με αυτό της άμεσης επαφής - αντιπαράθεσης με ένα διαφορετικό απ' το δικό μας πολιτισμικό χαρακτηριστικό και έπειτα με αυτό της ανάλυσης και συνειδητοποίησης της εν λόγω διαφοράς, όπου συνειδητοποιείται και εκλογικεύεται η οποιαδήποτε διαφορά. Η πρώτη φάση-κατάσταση που επονομάζεται και πολιτισμικό σοκ (cultural shock) Oberg 1960⁹⁹ μπορεί να οδηγεί σε καταστάσεις όπου γεννώνται αισθήματα κατάθλιψης, εχθρότητας ή ακόμα και απομόνωσης. Η δεύτερη, ακόμα και προϊόντος του χρόνου οδηγεί στην αποδοχή του άλλου.

Το τρίτο επίπεδο τελικά είναι η ικανότητα που απαιτείται για τον εαυτό μας, μέσω ενσυναίσθησης (empathy) να δούμε την κουλτούρα του άλλου μέσα από τα «δικά του μάτια» τη δική του οπτική, ώστε να ανιχνεύσουμε καταστάσεις, δεδομένα και συμπεριφορές του άλλου, βγαίνοντας ουσιαστικά από τον εαυτό μας ακόμα και μέσω διαδικασίας τηλεπάθειας (selfless & telepathetically).

⁹⁹ «...Culture shock tends to be an occupational disease of people who have been suddenly transplanted abroad. Like most ailments, it has its own symptoms, cause, and cure. Many missionaries have suffered from it. Some never recovered, and left their field. Some live in a constant state of such shock. Many recover beautifully. As will be clear from the implications of Dr. Oberg's article, the state of culture shock in which a Christian lives will have great bearing on his temperament and witness...»
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/009182966000700405>.

Η διαπολιτισμική επίγνωση είναι μια δυναμική διαδικασία λοιπόν όπου υιοθετούνται αλλαγές στη συμπεριφορά ή πολιτισμικό πλαίσιο, με το εξέχων χαρακτηριστικό η εν λόγω διαδικασία να παρέχει δεδομένα και στοιχεία δίχως περιορισμό και ανώτατο όριο.

Για να επιτύχουμε στην οικονομία της εκτάσεως της παρούσης εργασίας μια ολοκληρωμένη εικόνα της διαδικασίας της διαπολιτισμικής επίγνωσης, είναι χρήσιμο να δούμε τρόπους ή και πρακτικές σύμφωνα με τους οποίους η εν λόγω διαδικασία δύναται να καλλιεργηθεί.¹⁰⁰

Σύμφωνα με τους Guo-Ming Chen & William Starosta, υφίστανται δύο προσεγγίσεις εφαρμογής με σκοπό την απομυθοποίηση και απλοποίηση της διαδικασίας της διαπολιτισμικής επίγνωσης, αυτή της γενικής-ευρείας (culture – general) προσέγγισης η οποία έχει ως σκοπό την κατανόηση της παγκόσμιας επιρροής της κουλτούρας στην ανθρώπινη συμπεριφορά.

Απ' την άλλη η ειδική προσέγγιση (culture specific) στοχεύει στο να γίνουν αντιληπτές και κατανοητές οι ιδιαιτερότητες και τα ειδικά σημεία κάθε συγκεκριμένου πολιτισμού ή πολιτισμικής συμπεριφοράς, με σκοπό τη διάδρασή μας με τα άτομα που ενεργοποιούνται στα συγκεκριμένα και ειδικά (διαφορετικά από τα δικά μας) περιβάλλοντα.

Τα βασικά μοντέλα που έχουν προταθεί και εκμεταλλεύονται αναλόγως για τις δύο προαναφερόμενες διαδικασίες είναι (το όνομά τους απορρέει από το αντίστοιχο όνομα του εμπιστήμονα που τα έχει προτείνει και εισαγάγει), αυτά των Hofstede, Hall, Trompenaars, Lewis¹⁰¹ (I.D.Karras, 2021), των Parsons, Kluckhohn and Strodtbeck, Condon and Yousef, Hall, Hofstede και τέλος αυτό του Shalom Schwartz. Τα προαναφερθέντα μοντέλα απαιτούν ανάλογη έκταση και ειδική ανάλυση όπου θα μπορούσαμε να πούμε ότι μια τέτοια αναλογική έκταση θα μπορούσε να καταρτιστεί και αναλυθεί σε επίπεδο περαιτέρω έρευνας.

Ενδεικτική Πρόταση

Με βάση την προηγηθείσα ανάλυση και συζήτηση, στην παρούσα ενότητα θα προβούμε σε διατύπωση ανάλογης πρότασης ώστε το παρόν πόνημα πέρα από την πλήρη κάλυψη του πλαισίου που ο τίτλος φέρει, να καταστεί ωφέλιμο ως παράδειγμα με αντίστοιχη περαιτέρω ικανότητα Παραγωγής Αξίας¹⁰².

¹⁰⁰ Βασική πλατφόρμα εφαρμογής διαδικασιών και δοκιμών για εξαγωγή διδαγμάτων και συμπερασμάτων στην εν λόγω διαδικασία αποτελεί κατά βάση ο τομέας της εκπαίδευσης ης, οποίος θα μπορούσε να εφαρμοστεί τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα. Ειδικότερως δε για τον δημόσιο τομέα, αυτός θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει την εφαρμογή τέτοιου είδους εκπαιδεύσεων τόσο και στις τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης όσο και στη ευρύτερη Δημόσια Διοίκηση, όπου η ειδικότερη εφαρμογή ακόμα και στις ελληνικές (και όχι μόνο) Ένοπλες Δυνάμεις, σε συνεργασία με επιμέρους πανεπιστήμια, θα μπορούσε να χαράξει μια πρωτοπόρα τάση και συμπεριφορά τόσο στα εγχώρια όσο και στα διεθνή δεδομένα.

¹⁰¹ I.D.Karras, P. (2021). *The Culture and Communication Interface*. Αθήνα: Δίαυλος.

¹⁰² Αφού προηγουμένως η διατυπωθείσα πρόταση ερευνηθεί και υπό επιστημονικό χαρακτήρα ακόμα και με διατριβή επιπέδου διδακτορικού, με στατιστικά στοιχεία μέσω ερωτηματολογίων, όσο και με πιστοποίηση μέσω διαδικασίας αξιολόγησης και δοκιμαστικής - κλιμακούμενης εφαρμογής.

Πριν προχωρήσουμε στη διατύπωση της πρότασης θεωρείται σκόπιμη η περιγραφή των παραγόντων ενίσχυσης και πολλαπλασιασμού της γνώσης η οποία θα αποτελεί, ανατρεφδοτικά κάθε φορά, τη βάση προς ικανότητα παραγωγής Αξίας της διατυπωθείσας πρότασης, όταν αυτή βρίσκει ανάλογη χρήση και εφαρμογή.

1^{ος} ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Εξειδικεύοντας τη γνώση μας στην επιστημονική στρατηγική, η οποία με την κλασσική στρατηγική απαρτίζουν τη συνολική έννοια της Στρατηγικής, η ενεργοποίηση της διαδικασίας της «Διευρυμένης Επιστημονικής Στρατηγικής», μέσω των στρατιωτικών διδαγμάτων/εμπειριών και της τεχνολογίας, οι συνεργασίες (εσωτερικές & εξωτερικές) απ' τη μια και οι συμμαχίες από την άλλη κατά βάση για τα θέματα ασφάλειας, μέσω της διαχείρισης της γνώσης, δύνανται να ικανοποιούν τον εκάστοτε περιορισμένο τελικό σκοπό ή/και τον διευρυμένα περιορισμένο τελικό σκοπό, εφόσον πρόκειται για συνεργασίες - συμμαχίες, μεταξύ κρατών ή διασταλτικάμεταξύ φορέων, θεσμών, ατόμων ή /και επιχειρήσεων σε ένα εσωτερικό επίπεδο. (ΘεοχάρηςΚοτσινόνος, Η εξέλιξη των ελληνοϊσραηλινών σχέσεων από την 21/5/1990 μέχρι σήμερα: η στρατηγική τους σημασία για την ανατολική μεσόγειο, 2019, σσ. 23-41)

2^{ος} ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Η Χρησιμότητα του φαινομένου της Διάχυσης της Γνώσης ως δίδαγμα από την Αμυντική Βιομηχανία σε συνάρτηση με το ισχύον κατά εθνικό (και κατ' επέκταση ευρωπαϊκό) νομοθετικό πλαίσιο καινοτομιών, το οποίο παρότι σε πρώιμη φάση κατευθύνεται στη δημιουργία startup επιχειρήσεων δύναται επιπλέον να συνεισφέρει ανάλογα και στη δημιουργία αντίστοιχων spin - off επιχειρήσεων. Ειδικότερα δε δύναται να υλοποιείται και η Διάχυση - Δημιουργία καινοτομιών μέσω της τεχνολογίας με βάση τη διαχείριση, κατά βάση της Άρρητης / Ενυπάρχουσας Γνώσης(Tacit Knowledge) σε συνδυασμό με την αντίστοιχη, ρητή / εκπεφρασμένη (Explicit knowledge).

3^{ος} ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Κριτική Ανάλυση Λόγου / Critical Discourse Analysis (CDA) αποσπασμάτων λόγου για τη Μετανάστευση. Η Ανάλυση του λόγου και της εικόνας (MCDA) μπορεί να βρει αναρίθμητες εφαρμογές, όπως, στο φαγητό, στις διαπροσωπικές σχέσεις, στον αθλητισμό, στο έγκλημα, στα παιδιά,όπου εν προκειμένω μέσω της έρευνας ως προς τη συχνότητα των λέξεων, τον τρόπο χρήσης, την ένταση χρήσης και τις θεματικές ενότητες – σχήματα λόγου που χρησιμοποιούνται μας δίνεται η δυνατότητα για εμβάθυνση και επίγνωση στο μέγιστο επίπεδο του διαπολιτισμικού (και όχι μόνο επιπέδου).

Με βάση τους 3 παράγοντες ενίσχυσης Γνώσης θα συνεχίσουμε σε διατύπωση πρότασης, με σκοπό την αντιμετώπιση της επίλυσης του ζητήματος της έλλειψης επικοινωνίας και γνώσης του εκατέρωθεν πολιτισμικού επιπέδου μεταξύ θεσμού και μετανάστη εντός ενός πλαισίου Ασφαλείας - Ασφαλειοποίησης (ή / και πολιτικοποίησης).

1^η ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΔΟΚΙΜΗΣ & ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ)

ΒΗΜΑ 1^ο

Παρουσίαση με πρόσκληση σε αντίστοιχο μάθημα και εν συνεχεία δημιουργία - έναρξη μαθήματος με τίτλο «Κινητικότητα, Ασφάλεια / Ασφαλειοποίηση και Διαπολιτισμική Επίγνωση, Η περίπτωση της Μετανάστευσης», στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας / Τμήμα ΙΑΚΑ / ΠΜΣ «Σπουδές στην κινητικότητα».

Ο σκοπός του εν λόγω μαθήματος, είναι κλιμακωτός ώστε εκτός της πληροφόρησης όλων των σπουδαστών επί του φαινομένου της Κινητικότητας στην Ασφάλεια / Ασφαλειοποίηση & της Διαπολιτισμικής Επίγνωσης, επιπλέον σκοπός θα είναι η συλλογή στατιστικών δεδομένων μέσω ερωτηματολογίων ή/και συνεντεύξεων ώστε να υφίσταται ικανοποιητική βάση δεδομένων/πληροφοριών σε σχέση με το προς υλοποίηση 3^ο ΒΗΜΑ της παρούσας πρότασης.

Το εν λόγω μάθημα δύναται αρχικά να λειτουργήσει σε δοκιμαστική φάση με την υλοποίηση δυο φάσεων, μία ανά εξάμηνο στο αντίστοιχο ΠΜΣ, με τη μορφή της παρουσίασης, από προσκεκλημένο ομιλητή. Στη συνέχεια, μπορεί να υλοποιείται τόσο και στα υπόλοιπα σχετικά τμήματα του ΠΜΣ, όσο και σε αντίστοιχα τμήματα του προπτυχιακού επιπέδου.

ΒΗΜΑ 2^ο

Σχεδιασμός και υλοποίηση FORUM ή / και Σεμιναρίου με τίτλο ««Κινητικότητα, Ασφάλεια / Ασφαλειοποίηση και Διαπολιτισμική Επίγνωση, Η περίπτωση της Μετανάστευσης»

Στην εν λόγω δράση πέρα από τους φοιτητές των αντίστοιχων τμημάτων, κατόπιν προσκλήσεων θα δύναται να συμμετέχουν τόσο εκπρόσωποι των φορέων της κυβέρνησης (Κεντρική Κυβέρνηση –αυτοδιοίκηση- κλπ), όσο και εκπρόσωποι ιδιωτικών εταιρειών και συλλογικοτήτων τέτοιες που δύναται να σχετίζονται με την Ασφάλεια / Ασφαλειοποίηση και τη Διαπολιτισμική Επίγνωση.

Και στην εν λόγω ΦΑΣΗ , δευτερεύων σκοπός θα είναι η συλλογή δεδομένων και η καταγραφή τάσεων ώστε κατόπιν στατιστικών αναλύσεων, ταξινόμησης και χάραξη εκπαιδευτικής στρατηγικής, να υπάρξει ικανή βάση δεδομένων για την υλοποίηση της επόμενης 2^{ης} ΠΕΡΙΟΔΟΥ, και τελευταίου τρίτου βήματος.

2^η ΠΕΡΙΟΔΟΣ [ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ (ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ / ΑΣΦΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΓΝΩΣΗΣ) (ΚΔΑΑΔΕ)]

ΒΗΜΑ 3^ο

Η δημιουργία στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, με έδρα τον Βόλο, «Κέντρου Διαχείρισης Κινητικότητας Ασφάλειας / Ασφαλειοποίησης& Διαπολιτισμικής Επίγνωσης (ΚΔιαΚΑΑΔΕ)»- «Center of Security / Securitization Mobility Management & Intercultural Awareness (CeSSMMIA)», και λειτουργία υπό την αιγίδα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Συγκεκριμένα το εν λόγω κέντρο θα στηρίζεται σε δυο Πυλώνες. Σε αυτόν που θα σχετίζεται αμιγώς με τα θέματα διαχείρισης **Ασφάλειας & Ασφαλειοποίησης** και στον αντίστοιχο που θα σχετίζεται με αυτά της **Διαπολιτισμικής Επίγνωσης**, στο ευρύτερο πλαίσιο σε εθνικό - ευρωπαϊκό, διμερές - άλλων χωρών, ιδιωτικών φορέων & επιχειρήσεων, ΜΚΟ & φορείς συλλογικότητας (συμπεριλαμβανομένων και των ίδιων των μεταναστών) με αντίστοιχους εκπροσώπους, τα οποία θα συμπεριλαμβάνονται / παρουσιάζονται / αναλύονται στο εκάστοτε εκπαιδευτικό πρόγραμμα, προς παροχή τελικής πιστοποίησης παρακολούθησης.

Η βάση λειτουργίας όσον αφορά στην εξαγωγή συμπερασμάτων και παραγωγή αντίστοιχων προϊόντων θα ακολουθεί τρεις επιμέρους φάσεις.

ΒΗΜΑ 3^A

Παροχή Πιστοποίησης Παρακολούθησης ή / και Διπλώματος μετά από αντίστοιχες εξετάσεις, στο συμμετέχον προσωπικό πάνω σε θέματα Διαχείρισης Ασφάλειας / Ασφαλειοποίησης & Διαπολιτισμικής Επίγνωσης.

ΒΗΜΑ 3^B

Εξέταση, ανάλυση και καταγραφή διδαγμάτων όσον αφορά στη Διαχείριση της Γνώσης, με σκοπό η εν λόγω γνώση να κατευθύνεται σε εξέταση προτάσεων εφαρμογής & υλοποίησης καινοτομιών για θέματα Ασφάλειας / Ασφαλειοποίησης & Διαπολιτισμικής Επίγνωσης.

ΒΗΜΑ 3^Γ

Παραγωγή -Υλοποίηση και Εφαρμογή Καινοτομιών για θέματα Ασφάλειας / Ασφαλειοποίησης & Διαπολιτισμικής Επίγνωσης κατά βάση στον ευρύτερο δημόσιο τομέα (και του αμυντικού συμπεριλαμβανομένου). Η εν λόγω λειτουργία δύναται όχι μόνο να δημιουργεί εκ του μηδενός νέες καινοτομίες αλλά να εφαρμόζει προς υλοποίηση και προς πρόταση τροποποιημένες ιδέες, συλλογιστική στη βάση τόσο των startup όσο και των spinoff επιχειρήσεων.

Η φορά λειτουργίας της παραγωγής και υλοποίησης καινοτομιών μέσω διάχυσης¹⁰³ θα είναι πολλαπλής κατεύθυνσης.

Συγκεκριμένα θα υλοποιούνται project καινοτομίας, τέτοια που θα έχουν ως σημείο εκκίνησής τους το ίδιο το κέντρο, ενώ επίσης θα υλοποιούνται αντίστοιχα project τα οποία αποτελούν αντίστοιχο στόχο υλοποίησης εφαρμογής των εκάστοτε φορέων ή συνδυασμού φορέων, εφόσον έτσι ζητηθεί από αυτούς.

¹⁰³Κοτσινονός, Θ. (2021). *Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία και Τεχνολογική Διάχυση: επισκόπηση της βιβλιογραφίας και των εμπειρικών ευρημάτων. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Πτυχιακή Εργασία, Κοτσινονός Αθ. Θεοχάρης, με θέμα, «Εγχώρια αμυντική βιομηχανία και τεχνολογική διάχυση»: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Κόλλιας Χρήστος).*

Τέλος υπό το πλαίσιο της Επιστημονικής Στρατηγικής και της Διευρυμένης Επιστημονικής Στρατηγικής¹⁰⁴, όπως προαναφέρθηκε στις προϋποθέσεις παραπάνω, υπό το νομοθετικό περίγραμμα λειτουργίας (εθνικό- ευρωπαϊκό, διμερές- άλλων χωρών, τα οποία θα συμπεριλαμβάνονται/παρουσιάζονται/αναλύονται στο εκάστοτε εκπαιδευτικό πρόγραμμα), θα δύναται να συμμετέχουν φορείς και άλλων χωρών ή/και οργανισμών με αντίστοιχους εκπροσώπους.

Η υλοποίηση του συνόλου του εκπαιδευτικού προγράμματος - παροχής συμβουλευτικής, θα δύναται να πραγματοποιείται μέσω της εφαρμογής της διαδικασίας Knowledge Management Process (KMP), η οποία ενεργοποιεί την αντίστοιχη διαδικασία της εξαγωγής Διδαγμάτων (Lessons Identified/LI's και Lessons Learned/LL's), όπου αντίστοιχα θα υιοθετηθεί μόνιμη διαδικασία ώστε να καταγράφονται (Corpus + Data Base LL's) και αξιολογούνται (Evaluation) συνολικά οι επιμέρους φάσεις λειτουργίας του εν λόγω κέντρου.

Όραμα του εν λόγω κέντρου θα είναι, στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας με έδρα τον Βόλο, να δημιουργηθεί ένα Διεθνές Κέντρο Αριστείας [Center of Excellence/CoE on Security / Securitization Mobility Management & Intercultural Awareness (CoESSMMA)] εξετάζοντας θέματα Διαχείρισης Κινητικότητας, σε Ασφάλεια / Ασφαλειοποίηση και Διαπολιτισμική Επίγνωση. Συγκεκριμένα κατ' ελάχιστο οι περιοχές υλοποίησης των προγραμμάτων του εν λόγω κέντρου δύνανται να απευθύνονται :

- Εσωτερικά, στην Ελλάδα, σε όλους τους υπόλοιπους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων και των φορέων όλων των επιπέδων ΟΤΑ και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όσο και των υπολοίπων Πανεπιστημίων.
- Εξωτερικά, [περιοχές στόχοι αρχικώς, Ευρώπη, Δυτικά Βαλκάνια, χώρες Ανατολικής Μεσογείου, Τουρκία, Ινδία, Ρωσία & Κίνα, και τέλος χώρες Βόρειας - Κεντρικής Αφρικής / «Maghreb» [(συμπεριλαμβανομένης και της Αιγύπτου) και «SAHEL»] στη δημιουργία Διμερούς ή Sui Generis/Ad Hoc συνεργασίας προς παροχή εκπαίδευσης – ενημέρωσης, με αντίστοιχους φορείς άλλων κρατών (Δημόσιους, στρατιωτικούς και μη) ή και με συνεργασία με αντίστοιχους τομείς Διεθνών Οργανισμών (ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ, ΕΕ, NATO, OSCE κ.λπ).
- Εσωτερικά και Εξωτερικά, ενεργοποίηση συνεργασίας για παροχή εκπαίδευσης - ενημέρωσης στο σύνολο αντίστοιχων ιδιωτικών φορέων (Επιχειρήσεις, Ιδιωτικά Κολλέγια ή Πανεπιστήμια, ΜΚΟ, συλλογικότητες).

¹⁰⁴Κοτσινονός, Θ. (2019). *Η εξέλιξη των ελληνοϊσραηλινών σχέσεων από την 21/5/1990 μέχρι σήμερα: Η στρατηγική τους σημασία για την ανατολική Μεσόγειο. Βόλος: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Πτυχιακή Εργασία, Κοτσινονός Αθ. Θεοχάρης, με θέμα, «Η εξέλιξη των ελληνοϊσραηλινών σχέσεων από την 21/5/1990 μέχρι σήμερα: Η στρατηγική τους σημασία για την ανατολική Μεσόγειο»: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Σπυρίδων Ν. Λίτσας).*

